

IBSUD ซัมเมอร์แคมป์ 2011

จัดโดย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ร่วมกับ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

มูลนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย

สนับสนุนโดย แบรินด์ซูบไก่อัสกัต

ด้วยความร่วมมือจาก

- บริษัท เซเรบอล (ประเทศไทย) จำกัด
- เครือเบทาโกร
- บริษัท ไทยยามาฮ่ามอเตอร์ จำกัด

เอกสารประกอบคำบรรยาย

วิชา **สังคมศึกษา O NET**

ส่วนที่ 1.....	โดย อ.ชัย ลากเพิ่มทวี.....	หน้า 2-87
ส่วนที่ 2.....	โดย อ.ชนิษฐา แก้วเกิด.....	หน้า 88-175
ส่วนที่ 3.....	โดย อ.สุทัศน์ ภูมิรัตนจรินทร์.....	หน้า 176-224

ประสานงานอาจารย์และจัดพิมพ์โดย **ชมรมบัณฑิตเนาะแนว**
แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

BRANDS® ซัมเมอร์แคมป์ 2011

เอกสารประกอบคำบรรยาย
วิชา **สังคมศึกษา**
(O NET)

โดย **อ.ชัย ลากเพ็ญทวี**
โรงเรียนวิทัยศิลป์ PINNACLE

สาส์นรักจากใจ.....อ.ชัย สวัสดีครับลูกศิษย์ทุกคน ช่วงเวลาของการสอบเข้ามหาวิทยาลัยกำลังจะเริ่มขึ้นอีกแล้ว อ.ชัยเห็นน้องๆ ม.6 รุ่นใหม่นี้กำลังขยันอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบกันอย่างขะมักเขม้น ทำให้นึกถึงตัวเองในช่วงที่เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยเหมือนกันว่าต้องอ่านหนังสือไปพร้อมกับร้องเพลงเชียร์ให้กำลังใจกับตัวเองว่า “สู้.....สู้.....” ซึ่ง อ.ชัยมองว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีครั้งหนึ่งในชีวิตที่พิสูจน์ความเพียรพยายามของเรา ในปีนี้ อ.ชัยก็ได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญที่จะมีส่วนทำให้การสอบเข้ามหาวิทยาลัยของน้องๆ ม.6 เปลี่ยนจากเรื่องฝันกลายเป็นเรื่องจริง โดยมีหน้าที่เติมเต็มความรู้วิชาสังคม ONET ในสาระเศรษฐศาสตร์ และสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งสองสาระนี้ขอบอกว่าทั้งสนุกและเร้าใจดีจริงๆ และที่สำคัญ คือ เป็นเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต เช่น ค่าเงินบาทแข็งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างไร และปีหน้าถ้ามีการเลือกตั้ง นักเรียนที่อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์มีหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ก็ต้องรู้ว่าเราจะไปเลือกใครและเลือกอย่างไร เป็นต้น.

สุดท้ายนี้ อ.ชัยขอเป็นกำลังใจให้กับลูกศิษย์ทุกคนและขออวยพรให้สอบได้คะแนนที่ตั้งใจความหวังไว้ และที่สำคัญต้องขอขอบคุณผู้ใหญ่ใจดีจากโครงการแบรนด์ซัมเมอร์แคมป์ และบัณฑิตแนะแนวที่เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาของเด็กไทย และได้ทำโครงการดีๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและนักเรียนมาต่อเนื่องกันมานับเป็นปีที่ 22 แล้วนะครับ.

รู้ทัน...สังคม ONET

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

วัฒนธรรมและสังคมวิทยา

1. มนุษย์มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสัตว์อื่นๆ ประการใด

1. มีความสามารถในการใช้และสร้าง**สัญลักษณ์** 2. มี**วัฒนธรรม** เพราะการมีวัฒนธรรมทำให้สังคมมีระเบียบ มีชีวิตยืนยาว และมนุษย์สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าที่สัตว์อื่นไม่อาจทำได้ เนื่องจากมนุษย์มีมันสมองใหญ่กว่าสัตว์อื่น จึงมีระดับสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์เหนือกว่าสัตว์อื่นๆ จึงทำให้สามารถสร้างวัฒนธรรมได้.

2. สัญลักษณ์คืออะไร มีความสำคัญอย่างไรต่อมนุษย์

สัญลักษณ์ คือ สิ่งที่ใช้แทนสิ่งอื่น เช่น วัตถุ การกระทำ กิริยาท่าทาง ภาษา สัญลักษณ์มีความสำคัญต่อมนุษย์มากเพราะสัญลักษณ์เหล่านี้ช่วยให้มนุษย์สามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญลักษณ์นั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์เท่านั้นที่สร้างได้ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม.

3. สังคมคืออะไร และเพราะเหตุใดมนุษย์จึงต้องอยู่รวมกันเป็นสังคม

- **สังคม** คือ กลุ่มคนขนาดใหญ่ที่มีลักษณะดังนี้ 1. เป็นกลุ่มคนที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ 2. มีวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตเป็นของตนเอง 3. มีอำนาจเหนือกลุ่มเล็กๆ ที่อยู่ภายในอาณาเขตของตน.

- **สาเหตุที่มนุษย์ต้องมาอยู่รวมกันเป็นสังคม** 1. เพื่อสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการทางชีวภาพ กายภาพ จิตวิทยา และสังคม 2. เพื่อทำให้เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์หรือแท้จริง โดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวขัดเกลามนุษย์ให้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน 3. เพื่อพึ่งพาอาศัยกันและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและกลุ่ม.

4. อธิบายเรื่องวัฒนธรรม ความหมายของวัฒนธรรม ลักษณะของวัฒนธรรม ประเภทของวัฒนธรรม องค์ประกอบของวัฒนธรรม ความสำคัญของวัฒนธรรม หน้าที่ของวัฒนธรรม

- **วัฒนธรรม** คือ แบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคมและถ่ายทอดกันไปทางสังคม **โดยอาศัยสัญลักษณ์** เช่น กฎหมาย ศาสนาศีลธรรม การปกครอง รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นวัตถุ เช่น เครื่องมือ เครื่องจักร อาคาร.

- **ลักษณะของวัฒนธรรม** 1. เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม และเป็นระบบสัญลักษณ์ 2. เป็นวิถีชีวิต ก็คือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เกิดจากการเรียนรู้และสืบทอดต่อกันมา เช่น ลูกต้องเลี้ยงดูพ่อแม่เมื่อยามท่านแก่ชรา 3. เป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ เช่น คนไทยยกมือไหว้ ชาวยุโรปใช้วิธีล้มฝ่ามือ ฉะนั้นการที่สังคมแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมไม่เหมือนกันก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ หรือการถ่ายทอดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน 4. เป็นมรดกทางสังคม ก็คือ วัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนอีกรุ่นได้ 5. มีการเปลี่ยนแปลงได้และปรับตัวได้ เพราะสังคมไม่เคยหยุดนิ่ง.

- **ประเภทของวัฒนธรรม** 1. **วัตถุธรรม** วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ 2. **คติธรรม** วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจและได้มาจากทางศาสนา 3. **เนติธรรม** วัฒนธรรมทางกฎหมาย 4. **สทธรรม** วัฒนธรรมทางสังคม ได้แก่ มารยาททางสังคมต่างๆ เช่น การต้อนรับแขก การแสดงความเคารพ การแต่งกาย.

- **องค์ประกอบของวัฒนธรรม** 1. สถาบัน 2. สัญลักษณ์ 3. ความเชื่อ 4. บรรทัดฐาน 5. ค่านิยม.
  - **ความสำคัญของวัฒนธรรม** 1. ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น 2. ทำให้เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์
3. ช่วยให้ผู้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการด้านต่างๆ ได้ 4. ช่วยให้ผู้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข เช่น การออกกฎหมาย 5. ช่วยสร้างความผูกพันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 6. ช่วยให้ผู้สังคมเจริญรุ่งเรือง เช่น ในสังคมที่มีวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการมีระเบียบวินัย ขยันหมั่นเพียร ประหยัด 7. ช่วยสร้างเอกลักษณ์ของสังคม.

- **หน้าที่ของวัฒนธรรม** 1. กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม เพราะวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดค่านิยมว่าอะไรดี-ชั่ว อะไรถูก-ผิด เช่น เด็กต้องมีพฤติกรรมที่นอบน้อมต่อผู้ใหญ่ 2. ควบคุมสังคม วัฒนธรรมเป็นตัวสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่สังคม เช่น บรรทัดฐานต่างๆ ความคิดความเชื่อ 3. กำหนดรูปแบบของสถาบัน เช่น รูปแบบของครอบครัว ในบางสังคมสามีภรรยาหลายคนได้ 4. เป็นปัจจัยหล่อหลอมบุคลิกภาพทางสังคม ทำให้สมาชิกในสังคมส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกัน เช่น มีความกตัญญูทวดเวทึ่ เคารพพระบพาวุธ.

5. วัฒนธรรมและสังคมมีความหมายเหมือนกันหรือแตกต่างกัน และทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

1. วัฒนธรรมและสังคมมีความหมายแตกต่างกัน วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิต สังคม คือ กลุ่มคน 2. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้มนุษย์และสังคมดำรงอยู่ได้ สังคมและวัฒนธรรมเป็นของคู่กัน มนุษย์สร้างวัฒนธรรม และวัฒนธรรมสร้างสังคม ดังนั้นวัฒนธรรมจึงไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด มนุษย์นั้นเรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลต่างๆ ในสังคม และสังคมไม่อาจดำรงอยู่ได้ ถ้าไม่มีวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมเป็นกลไกควบคุมสังคม.

6. ศัพท์ทางสังคมวิทยาที่เจอในข้อสอบบ่อยๆ

- **วัฒนธรรม** วิถีการดำเนินชีวิต แบบแผนแห่งพฤติกรรม ผลงานที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น รวมทั้งความคิดความเชื่อ ความรู้.

- **โครงสร้างทางสังคม** 1. ระบบความสัมพันธ์ของสถาบันต่างๆ ของสังคมในขณะใดขณะหนึ่ง 2. รูปแบบความสัมพันธ์ที่มีบรรทัดฐานเป็นแนวทางที่ผู้คนในสังคมยึดถือไว้ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ.

- **กลุ่มทางสังคมหรือองค์การทางสังคม** 1. กลุ่มบุคคลที่สมาชิกในกลุ่มมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างมีระบบแบบแผนที่ยอมรับกัน กลุ่มสังคมจะมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีเอกลักษณ์ มีความสนใจคล้ายกัน ซึ่งทำให้กลุ่มมีลักษณะแตกต่างกับกลุ่มอื่นๆ 2. กลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและมีการกระทำต่อกันเพื่อให้ได้รับผลตามจุดมุ่งหมาย.

- **สถาบันทางสังคม** 1. **แบบแผนพฤติกรรม** ของสมาชิกในสังคมที่สนองความต้องการร่วมกันในด้านต่างๆ 2. **กลุ่มของบรรทัดฐาน** ที่สังคมกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการทำกิจกรรมด้านต่างๆ 3. **ชุดของกฎเกณฑ์** ที่สังคมกำหนดให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ 4. **ยอดรวมของรูปแบบความสัมพันธ์** กระบวนการและวัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้นเพื่อสนองประโยชน์สำคัญ ทางสังคมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง.

- **บรรทัดฐานทางสังคม** 1. ระเบียบแบบพฤติกรรม กฎเกณฑ์ หรือคตินิยมที่สังคมกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางให้บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมยึดถือและปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ 2. กฎเกณฑ์หรือแบบแผนความประพฤติที่ใช้เป็นแนวทางให้คนในสังคมได้ปฏิบัติต่อกันเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม.

- **การจัดระเบียบทางสังคม** 1. **การวางรูปแบบพฤติกรรม** ของบุคคลในสังคมที่ต้องมากระทำต่อกันทางสังคม เพื่อให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมดำเนินไปอย่างราบรื่น 2. วิธีการที่สังคม**กำหนด**แบบแผนพฤติกรรมให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน.

- การควบคุมทางสังคม วิธีการที่สังคมใช้ควบคุมความพฤติกรรมของสมาชิก ให้ประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน.

- การขัดเกลาทางสังคม 1. กระบวนการปลูกฝังบรรทัดฐานของกลุ่มให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม เพื่อให้สมาชิกสามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยดี 2. วิธีการที่สังคมถ่ายทอดแบบแผนพฤติกรรมให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน 3. กระบวนการทางสังคมกับจิตวิทยาซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ.

- การเคลื่อนที่ทางสังคม การเปลี่ยนอาชีพหรือเลื่อนตำแหน่ง-หน้าที่-ฐานะทางสังคม เช่น สังคมเมืองมีการเคลื่อนที่ทางสังคมได้มากกว่าสังคมชนบท สังคมเมืองมีการเคลื่อนที่ทางสังคมแนวตั้ง สังคมชนบทมีการเคลื่อนที่ทางสังคมแนวนอน.

- ค่านิยม 1. แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมถือว่ามีความสำคัญ เป็นแบบแผนที่ใช้ตัดสินหรือประเมินค่าสิ่งต่างๆ 2. สิ่งที่กลุ่มบุคคลเชื่อและยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง 3. เกณฑ์ที่ระบุว่าจะควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร หรือเกณฑ์ในการประเมินค่าความประพฤติของสังคม.

- การพัฒนาสังคม การเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทาง มีเป้าหมายตามเจตจำนงของคนในสังคมที่แสดงออกในรูปของการวางแผนหรือไม่ก็ได้.

- วิวัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าที่เป็นไปเองโดยไม่มี การวางแผน แต่มีการสั่งสมกันต่อไป.

- การปฏิวัติสังคม การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของระเบียบสังคมเดิม โดยเฉพาะการจัดลำดับความสูงต่ำของชนชั้นสังคมที่เคยมี.

7. องค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม สถาบันทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคมมีอะไรบ้าง

- โครงสร้างทางสังคมมีองค์ประกอบดังนี้ 1. กลุ่มทางสังคม 2. สถานภาพและบทบาท 3. สถาบันทางสังคม.

- สถาบันทางสังคมมีองค์ประกอบดังนี้ 1. กลุ่มทางสังคม 2. สถานภาพและบทบาท 3. หน้าที่ 4. บรรทัดฐาน 5. สัญลักษณ์ 6. ค่านิยม.

- การจัดระเบียบทางสังคมมีองค์ประกอบดังนี้ 1. บรรทัดฐาน 2. สถานภาพและบทบาท 3. การควบคุมทางสังคม 4. ค่านิยม.

8. กลุ่มทางสังคมมี 2 ประเภท อะไรบ้าง

- 1. กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันแบบเป็นส่วนตัวเป็นกันเอง ใกล้ชิดสนิทสนม ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี และเป็นไปตามอารมณ์ กลุ่มปฐมภูมิจึงเป็นกลุ่มขนาดเล็กที่สมาชิกมีความสัมพันธ์ติดต่อกันเป็นเวลานาน รู้จักและเข้าใจกันอย่างถ่องแท้ เรื่องที่สมาชิกติดต่อกันไม่มีขอบเขตจำกัด เช่น กลุ่มเพื่อนเล่นเพื่อนบ้าน ช้อล้งเกต แต่กลุ่มปฐมภูมิไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เฉพาะหน้าเสมอไป เช่น คนต่างจังหวัดที่เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ดังนั้นกลุ่มปฐมภูมิเป็นกลุ่มที่จำเป็นแก่มนุษย์ที่ขาดเสียมิได้ เป็นกลุ่มที่ให้ความอบอุ่นและความมั่นคงทางด้านจิตใจ.

- 2. กลุ่มทุติยภูมิ เป็นกลุ่มที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันแบบเป็นทางการ ไม่ยึดความผูกพันส่วนตัว จึงเป็นความสัมพันธ์แบบพันธะสัญญา เน้นผลประโยชน์ และเป็นไปตามเหตุผล สมาชิกผูกพันกันตามสถานภาพ เช่น ฐานะพ่อค้ากับลูกค้า นายจ้างกับลูกจ้าง กลุ่มทุติยภูมิจึงเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกจำนวนมาก ขาดความเห็นอกเห็นใจกัน ขาดความเป็นกันเอง ทุกคนต่างต้องปฏิบัติต่อกันตามระเบียบแบบแผน สมาชิกติดต่อกันเฉพาะเรื่อง เฉพาะเวลา มีความสัมพันธ์ระยะสั้น เช่น หน่วยงานราชการ องค์กร บริษัท มหาวิทยาลัย.

9. สถาบันทางสังคมขั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง

สถาบันครอบครัว / สถาบันการเมืองการปกครอง / สถาบันเศรษฐกิจ / สถาบันศาสนา / สถาบันการศึกษา
ในบรรดาสถาบันทั้งหมดนี้ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่สุดและมีความสำคัญยิ่งต่อสังคม เพราะเป็น
สถาบันขั้นพื้นฐานที่เป็นจุดเริ่มต้นของสถาบันอื่นๆ.

10. สถาบันครอบครัว และสถาบันศาสนามีองค์ประกอบในรายละเอียดอะไรบ้าง

- **สถาบันครอบครัว** 1. กลุ่มสังคม เช่น พ่อ แม่ ลูก วงศ์ญาติ 2. สถานภาพและบทบาท เช่น
พ่อแม่มีหน้าที่เลี้ยงดูปกป้องให้ความรักแก่ลูก ลูกมีหน้าที่ต้องเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ 3. **หน้าที่ เช่น ผลิตสมาชิกใหม่**
ปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรม อบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคม กำหนดสถานภาพของบุคคล ให้ความรักความ
อบอุ่น บำบัดความต้องการทางเพศ 4. **บรรทัดฐานหรือแบบแผนพฤติกรรม เช่น การหมั้น การสมรส**
การก่อตั้งครอบครัว การหย่าร้าง 5. สัญลักษณ์ เช่น แหวนแต่งงาน ตราประจำตระกูล 6. ค่านิยม เช่น การร่วม
ทุกข์ร่วมสุขกัน.

- **สถาบันศาสนา** 1. กลุ่มสังคม เช่น ภิกษุ สามเณร ศาสนิกชน วัด วิทยาลัยสงฆ์ 2. สถานภาพและ
บทบาท เช่น พระต้องสำรวมและประพฤติตามพระธรรมวินัย มีเมตตาต่อสัตว์โลก 3. **หน้าที่ เช่น สั่งสอนและเผย-**
แผ่ธรรม สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคม กลไกควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เสริมสร้างความมั่นคง
ด้านจิตใจ เป็นเครื่องสร้างความผูกพันระหว่างคนในชาติและวัฒนธรรมของสังคม 4. **บรรทัดฐานหรือแบบแผน**
พฤติกรรม เช่น การทำบุญตักบาตร การถือศีลห้า ชายไทยบวชเมื่ออายุครบ 20 ปี 5. สัญลักษณ์ เช่น พระพุทธรูป
โบสถ์ ทำนองสวดมนต์ 6. ค่านิยม เช่น ความสันติสุขของสังคม การยึดมั่นในคำสอน.

11. **ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) และครอบครัวขยาย (Extended family) มีความแตกต่างกันอย่างไร**

1. ครอบครัวเดี่ยว เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยสามีภรรยา และลูกๆ อยู่กันตามลำพัง 2. ครอบครัว
ขยาย เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยญาติพี่น้อง อาจมีปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า ฯลฯ.

12. สถานภาพคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร และแบ่งออกเป็นกี่ประเภท

- **สถานภาพ** คือ ตำแหน่งของบุคคลในสังคมที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางสังคม สถานภาพเป็น
ตัวกำหนดว่าใครเป็นใคร มีหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไร.

- สถานภาพแบ่งเป็น 2 ประเภท 1. สถานภาพติดตัวมา เช่น เพศ สีผิว อายุ สัญชาติ วัย วรรณะ
เชื้อพระวงศ์ 2. สถานภาพที่ได้มาภายหลังหรือได้มาโดยความสามารถ เช่น นักเรียน อาจารย์ ข้าราชการ
นายกรัฐมนตรี ผู้จัดการบริษัท.

13. บทบาทคืออะไร

- บทบาท คือ พฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตาม **สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ**ตาม
สถานภาพที่เป็นอยู่.

- ข้อสังเกต 1. ยิ่งสังคมซับซ้อนมากขึ้นเท่าไร บทบาทจะยิ่งแตกต่างกันมากขึ้นเท่านั้น 2. ความ
ขัดแย้งในบทบาทอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อบุคคลมีหลายสถานภาพ เช่น พ่อเป็นตำรวจ ลูกเป็นโจร 3. **บุคคลจะแสดง**
บทบาทไม่ได้ ถ้าไม่มีคู่แสดงบทบาท หมายความว่า บุคคลจะแสดงบทบาทของตนในสังคมแต่เพียงฝ่ายเดียว
ไม่ได้ แต่จะต้องแสดงบทบาทสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 4. ถ้าสมาชิกของสังคม **ปฏิบัติตามบทบาท**ของตน (เข้าใจบทบาท
อย่างเดี่ยวไม่พอ) อยากรู้ถูกต้องและเคร่งครัด สังคมก็จะมีระเบียบ 5. การไม่รู้ไม่เข้าใจบทบาทสามารถแก้ไขได้โดย
การขัดเกลาทางสังคม.

14. บรรทัดฐานมี 3 ประเภท อะไรบ้าง

1. **วิถีชาวบ้าน** เป็นแนวทางปฏิบัติที่บุคคลในสังคมควรจะทำ กระทำจนเป็นนิสัย และยังรวมถึงมารยาททางสังคมและสมัยนิยม เช่น การยกมือไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ การแต่งกายที่สุภาพในที่สาธารณะ การกินข้าวด้วยช้อนส้อม การเขียนหนังสือด้วยมือขวา การลงชื่อตอนท้ายของจดหมาย การฝ่าฝืนวิถีชาวบ้านจะถูกสังคมลงโทษแบบไม่เป็นทางการ เช่น ชูชิบนิเทศา หัวเราะเยาะ ตำหนิดิเตียน.

2. **จารีต** เป็นแนวทางปฏิบัติที่บุคคลในสังคมควรจะทำ เกี่ยวข้องกับศีลธรรม ความดี-ชั่ว ความถูก-ผิด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวัสดิภาพของสังคม เช่น ลูกต้องกตัญญูทวดต่อพ่อแม่ สามีภรรยาต้องซื่อสัตย์ต่อกัน จารีตยังรวมถึงข้อห้ามด้วย เช่น ห้ามพี่น้องร่วมบิดามารดาแต่งงานกัน การฝ่าฝืนจารีตจะถูกสังคมลงโทษแบบไม่เป็นทางการ แต่จะจริงจังและรุนแรงกว่าวิถีชาวบ้าน เช่น การถูกรุมประชาทัณฑ์ การเลิกคบค้าสมาคมด้วย.

3. **กฎหมาย** เป็นแนวทางที่ทุกคนต้องกระทำ.

15. การควบคุมทางสังคมมี 2 ประเภท อะไรบ้าง

- การควบคุมทางสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจัดระเบียบทางสังคม ประเภทของการควบคุมทางสังคม 1. การควบคุมแบบเป็นทางการ ได้แก่ การใช้กฎหมาย 2. การควบคุมแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การใช้วิถีชาวบ้าน และจารีต.

16. การขัดเกลาทางสังคมมี 2 ประเภท อะไรบ้าง

1. การขัดเกลาทางสังคมทางตรง เช่น การที่พ่อแม่ฝึกอบรมเด็กให้รู้จักพูดหรือรู้จักมารยาททางสังคม ครูสอนหนังสือนักเรียน 2. การขัดเกลาทางสังคมทางอ้อม เช่น การได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ฟังอภิปราย ฟังได้วาที และการเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น เช่น เด็กเลียนแบบการใช้คำหยาบจากเพื่อน ดังนั้นการขัดเกลาทางสังคมหรือการอบรมสั่งสอนจึงเป็นวิธีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้วัฒนธรรมและสามารถปฏิบัติตนให้เข้ากับสังคมได้ถูกต้อง และทำให้วัฒนธรรมเป็นมรดกของสังคม.

17. ค่านิยมมีความสำคัญอย่างไร

- ค่านิยมเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยมมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และมีผลต่อความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม.

- ข้อสังเกต 1. ค่านิยมเป็นความนิยมของสังคมหรือกลุ่มบุคคล ไม่ใช่ความนิยมของคนใดคนหนึ่ง (ความนิยมส่วนบุคคล เราเรียกว่า รสนิยม) 2. ค่านิยมไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ 3. ดังนั้นค่านิยมมีทั้งที่ดีและไม่ดี ทั้งที่ควรปลูกฝังในสังคมและค่านิยมที่ควรแก้ไข.

18. ชุมชนชนบทและชุมชนเมืองมีความแตกต่างกันอย่างไร

1. **ชุมชนชนบท** ผู้คนมีอาชีพทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ วิธีการดำเนินชีวิตขึ้นอยู่กับธรรมชาติ มีความสัมพันธ์แบบเป็นกันเอง มีชีวิตความเป็นอยู่แบบง่าย ๆ ความหนาแน่นของประชากรมีน้อย ความแตกต่างทางสังคมมีน้อย การเคลื่อนที่ทางสังคมมีน้อยและเคลื่อนที่ในแนวนอน ขอบเขตความสัมพันธ์กว้างขวางทั่วไป.

2. **ชุมชนเมือง** ผู้คนมีอาชีพหลากหลาย วิธีชีวิตไม่ค่อยได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีความสัมพันธ์ตามกฎระเบียบของสังคม มีการแข่งขันกันสูง มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความหนาแน่นของประชากรมีมาก ความแตกต่างทางสังคมมีมาก การเคลื่อนที่ทางสังคมมีมากและเคลื่อนที่ในแนวตั้ง ขอบเขตความสัมพันธ์แคบเฉพาะเรื่อง.

19. สังคมไทยมีลักษณะโดยทั่วไปเป็นอย่างไร

- สังคมไทยมีลักษณะดังนี้ 1. สังคมไทยเป็นเอกสังคม 2. สังคมเกษตรกรรม 3. สังคมเจ้าขุนมูลนาย 4. มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 5. สังคมที่รวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง 6. มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ 7. มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 8. มีการศึกษาต่ำ 9. มีการอพยพไปสู่ถิ่นอื่นมากขึ้น 10. มีการแบ่งชนชั้น 11. มีโครงสร้างแบบหลวมๆ คือ ไม่ค่อยเคร่งครัดในระเบียบวินัย 12. สังคมเปิด.

20. วัฒนธรรมไทยมีลักษณะที่สำคัญประการใด

- วัฒนธรรมไทยมีลักษณะสำคัญที่สรุปได้ดังนี้ 1. เป็นวัฒนธรรมแบบเกษตรกรรม 2. เป็นวัฒนธรรมผสมผสาน 3. เป็นวัฒนธรรมที่ถือระบบเครือญาติ 4. เป็นวัฒนธรรมที่นิยมความสนุกสนาน 5. เป็นวัฒนธรรมที่ยึดถือพิธีกรรม 6. เป็นวัฒนธรรมที่ยึดถือในการทำบุญทำกุศล.

21. วัฒนธรรมไทยมีที่มาจากแหล่งใดบ้าง

1. จากชนบทรอบนิคมประเพณีไทยโบราณ เช่น การกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ 2. จากลักษณะสังคมเกษตรกรรม เช่น การแห่นางแมว การแห่บั้งไฟ การลงแขกเกี่ยวข้าว การเดินกำรำเคียว 3. จากพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา เช่น การสวดมนต์ไหว้พระ การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า การบวช 4. จากพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เช่น การตั้งศาลพระภูมิ การสะเดาะเคราะห์ต่ออายุ การโกนจุก การวางศิลาฤกษ์ การรดน้ำสังข์ในพิธีมงคลสมรส.

22. วัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคต่างๆ ของไทยมีอะไรบ้าง

- ภาคเหนือ ด้านอาหาร : ประเพณีเลี้ยงขันโตก, ด้านศาสนาและความเชื่อ : งานบุญทอดผ้าป่าแถวที่กำแพงเพชร งานบุญตานก๋วยสลาก ประเพณีการสืบชะตาหรือการต่ออายุได้รับอธิพิพลจากพระพุทธศาสนา ปอยส่างลองหรืองานบวชลูกแก้วเป็นสามเณร ปอยหลวง งานสมโภชพระพุทธรูปชินราชที่พิษณุโลก งานทำขวัญผึ้งที่สุโขทัย งานอุ้มพระดำน้ำที่เพชรบูรณ์ การตีเหล็กน้ำพี้ที่อุตรดิตถ์.

- ภาคกลาง ด้านศาสนาและความเชื่อ : ประเพณีรับบัวโยนบัวที่สมุทรปราการ การบูชารอยพระพุทธบาทที่สระบุรี, ด้านการเกษตร : การทำขวัญข้าวทั้งภาคกลางและภาคอีสาน, ประเพณีทั่วไป : งานพิธีทิ้งกระจาดที่เพชรบูรณ์ งานประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพที่นครสวรรค์ งานประเพณีตักบาตรเทโวที่อุทัยธานี ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้งที่ฉะเชิงเทรา ประเพณีก่อพระเจดีย์ทรายที่ฉะเชิงเทรา ประเพณีกวนข้าวทิพย์ที่ชัยนาท ประเพณีสู้ขงข้าวที่นครนายก.

- ภาคอีสาน ด้านศาสนาและความเชื่อ : บุญบั้งไฟ แห่ผีตาโขนที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย, ด้านการเกษตร : งานบุญคูณลาน.

- ภาคใต้ ด้านอาหาร : ประเพณีกินผักที่ภูเก็ต, ด้านศาสนาและความเชื่อ : ประเพณีลากพระหรือชักพระ ประเพณีสารทเดือนสิบที่นครศรีธรรมราชที่ได้รับอธิพิพลจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู.

23. ปัญหาสังคมมีลักษณะอย่างไร

- 1. เป็นสภาวะการณที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ 2. มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม อันเนื่องมาจากการกระทำต่อกันทางสังคมที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานและก่อให้เกิดผลเสีย 3. คนส่วนใหญ่ในสังคมจึงไม่ปรารถนาและรู้สึกว่าจะเป็นอันตรายหรือสร้างความเดือดร้อน 4. และพยายามหาทางแก้ไขหรือเสนอแนวทางแก้ไขสภาวะการณนั้น ตัวอย่างปัญหาสังคม เช่น วัยรุ่นติดยาเสพติด นักเรียนยกพวกตีกัน.

- ข้อสังเกตปัญหาที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติไม่ถือว่าเป็นปัญหาสังคม เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว.

24. ปัญหาสังคมในทางสังคมวิทยาเกิดจากอะไร

1. เกิดจากพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เช่น การติดยาเสพติด การทุจริต 2. เกิดจากการเสียระเบียบทางสังคม เช่น การอพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเมือง การศึกษา การจราจร และคุณภาพชีวิต.

25. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีความหมายที่แตกต่างกันอย่างไร

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือระบบของสังคม และโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม เช่น ครอบครัวไทยในปัจจุบันมีขนาดเล็กลง ผู้หญิงไทยมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ความสัมพันธ์เปลี่ยนจากเพื่อนเป็นสามีภรรยา.

2. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คือ การเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุ และสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ (เช่น วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ ทักษะคติ อุดมการณ์ บรรทัดฐาน ค่านิยม) เช่น การใช้รถยนต์แทนรถเทียมม้า การใช้ระบบเงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน คนไทยนิยมสินค้าไทยมากขึ้น คนเมืองมีความเชื่อทางไสยศาสตร์น้อยลง.

26. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทางวัฒนธรรมเกิดจากปัจจัยหรือสาเหตุใด

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยทางประชากร เช่น การเพิ่มขึ้นของประชากร ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไป ทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศขาดความอุดมสมบูรณ์ 2. ปัจจัยภายนอก เช่น การรับเอาวิทยาการ เทคโนโลยี และการสื่อสารคมนาคมจากต่างประเทศเข้ามา.

รัฐศาสตร์-รัฐธรรมนูญไทย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1. รัฐคืออะไร

รัฐ คือ ชุมชนทางการเมืองที่ประกอบด้วย 1. ประชากร 2. ดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน 3. รัฐบาล 4. อำนาจอธิปไตย คำว่า “รัฐ” ยังรวมถึง รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ศาล และข้าราชการทุกหน่วยทุกระดับการปกครองที่รวมกันขึ้นเป็นรัฐ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมการเลือกตั้ง รัฐมีลักษณะความเป็นถาวร แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนรัฐบาล แต่รัฐก็ยังคงดำรงอยู่ตลอดไป.

2. อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) คืออะไร

อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐอื่นๆ เป็นอำนาจที่แบ่งแยกไม่ได้ และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของรัฐ เพราะแสดงถึงความมีเอกราช ลักษณะของอำนาจอธิปไตยมีดังนี้ 1. แบ่งแยกมิได้ 2. มีความถาวร 3. มีความเด็ดขาด 4. เป็นการทั่วไป.

3. รัฐเดี่ยวและรัฐรวมมีความแตกต่างกันอย่างไร

- แตกต่างกันในรูปแบบของรัฐบาลหรือจำนวนรัฐบาลภายในรัฐ 1. รัฐเดี่ยว (เอกรัฐ) คือ รัฐที่มีเพียงรัฐบาลเดียวใช้อำนาจปกครองดินแดนทั้งหมด เช่น ไทย ญี่ปุ่น ลาว สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ฝรั่งเศส ลิกเตนสไตน์ โมนาโก อิตาลี สวีเดน อังกฤษ ตุรกี สเปน นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ เดนมาร์ก. 2. รัฐรวม (สหพันธรัฐ) คือ รัฐที่มีรัฐบาล 2 ระดับ ได้แก่ รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นหรือรัฐบาลมลรัฐ เช่น มาเลเซีย พม่า อินเดีย ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา เยอรมนี รัสเซีย จีน.

4. อธิบายรูปแบบการปกครองที่ใช้ประมุขของรัฐเป็นเกณฑ์การแบ่ง

- กษัตริย์ทรงเป็นประมุข
  1. กษัตริย์ทรงเป็นประมุขของรัฐ คือ พระองค์จะทำหน้าที่เป็นเพียงประมุข ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการบริหารบ้านเมือง แต่มีนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่แทน เช่น ไทย ญี่ปุ่น อังกฤษ สวีเดน เดนมาร์ก นอร์เวย์.
  2. กษัตริย์ทรงเป็นประมุขของรัฐและทรงเป็นผู้นำฝ่ายบริหารด้วย เช่น บรูไน ซาอุดีอาระเบีย โอมาน.
- ประธานาธิบดีเป็นประมุข
  1. ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้ง ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐ แต่ไม่เป็นผู้บริหาร เช่น สิงคโปร์ อินเดีย.
  2. ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้ง ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐและเป็นผู้นำฝ่ายบริหาร เช่น สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์.

5. อธิบายรูปแบบการปกครองที่ใช้การรวมและการแยกอำนาจอธิปไตยเป็นเกณฑ์การแบ่ง

- ระบบรัฐสภา เช่น ไทย อังกฤษ สวีเดน ญี่ปุ่น / ระบบประธานาธิบดี เช่น สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ อาร์เจนตินา บราซิล / ระบบกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดี เช่น ฝรั่งเศส.

6. ระบบรัฐสภา (เช่น ไทย) มีหลักการสำคัญอย่างไร

1. ไม่ยึดหลักการแบ่งแยกอำนาจอย่างเคร่งครัด
2. ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน
3. รัฐสภามีฐานะอำนาจและความสำคัญเหนือกว่าคณะรัฐมนตรี
4. คณะรัฐมนตรีจะเข้าดำรงตำแหน่งได้ต่อเมื่อได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภา
5. รัฐสภามีอำนาจควบคุมการทำงานของรัฐบาล เช่น การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป
6. มีการยุบสภา.

7. ระบบประธานาธิบดี (เช่น สหรัฐอเมริกา) มีหลักการสำคัญอย่างไร

1. ยึดหลักการแบ่งแยกอำนาจ ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) ฝ่ายบริหาร (ประธานาธิบดี) และฝ่ายตุลาการ (ศาล) โดยแต่ละฝ่ายมีอำนาจและความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ของตน
2. สภาและประธานาธิบดีต่างมาจากการเลือกตั้ง ในระบบประธานาธิบดีจะไม่มีตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพราะประธานาธิบดีจะทำหน้าที่เป็นทั้งประมุขและผู้นำรัฐบาล
3. สภาไม่มีอำนาจควบคุมการทำงานของรัฐบาล
4. ไม่มีการยุบสภา.

8. เปรียบเทียบระบบรัฐบาลแบบรัฐสภาและแบบประธานาธิบดี

- รัฐสภา : ประมุขกับผู้นำฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเป็นคนละคนกัน / ประธานาธิบดี : ประมุขกับผู้นำฝ่ายบริหารเป็นคนเดียวกัน.
- รัฐสภา : ประมุขไม่ต้องรับผิดชอบทางการเมือง / ประธานาธิบดี : ประมุขต้องรับผิดชอบทางการเมือง.
- รัฐสภา : สภามาจากการเลือกตั้ง แต่รัฐบาลมาจากความไว้วางใจจากรัฐสภา / ประธานาธิบดี : สภาและประธานาธิบดีต่างมาจากการเลือกตั้ง.
- รัฐสภา : นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม / ประธานาธิบดี : ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั่วประเทศ โดยผ่านคณะผู้เลือกตั้ง.
- รัฐสภา : สภามีอำนาจควบคุมการทำงานของรัฐบาล / ประธานาธิบดี : สภาไม่มีอำนาจควบคุมการทำงานของรัฐบาล.
- รัฐสภา : มีการยุบสภา มีการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ / ประธานาธิบดี : ไม่มีทั้งสองอย่าง.

9. การจัดระเบียบการปกครองภายในรัฐมีหลักการสำคัญอย่างไร

- หลักการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง / หลักการแบ่งอำนาจ / หลักการกระจายอำนาจ.
- **หลักการรวมอำนาจ** เป็นการให้กระทรวง ทบวง กรมมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารบ้านเมือง แล้วจัดส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐออกไปปฏิบัติหน้าที่ยังส่วนต่างๆ ของประเทศ หลักการรวมอำนาจมีข้อดี เช่น การบริหารงานมีเอกภาพ วางแผนพัฒนาได้ง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย ข้อเสีย เช่น การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ งานล่าช้า คนในท้องถิ่นไม่มีโอกาสปกครองตนเอง.
- **หลักการแบ่งอำนาจ** ส่วนกลางแต่งตั้งข้าราชการไปดูแลส่วนภูมิภาค หลักการแบ่งอำนาจมีข้อดี เช่น ประชาชนได้รับบริการรวดเร็วขึ้น ข้อเสีย เช่น ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองตนเองได้น้อย เจ้าหน้าที่รัฐไม่เข้าใจความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง.
- **หลักการกระจายอำนาจ** เป็นการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง หลักการกระจายอำนาจมีข้อดี เช่น ประชาชนมีโอกาสปกครองตนเอง ลดภาระจากส่วนกลาง แก้ไขปัญหาได้ตรงเป้าหมาย ข้อเสีย เช่น การบริหารขาดเอกภาพ เสียค่าใช้จ่ายมาก.

10. การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมีรูปแบบอย่างไร

- ราชการส่วนกลาง ได้แก่ **กระทรวง ทบวง กรม**.
- ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ **จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน**.
- ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ **องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล) องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบพิเศษ** ได้แก่ กรุงเทพมหานคร พัทยา.

11. ระบบการปกครองที่พิจารณาจากผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยนั้นมีรูปแบบใดบ้าง

- 1. การปกครองโดยคนๆ เดียว ได้แก่ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ เผด็จการ 2. การปกครองโดยคนส่วนน้อย ได้แก่ อภิชนาธิปไตย คณาธิปไตย คอมมิวนิสต์ 3. การปกครองโดยคนส่วนมาก ได้แก่ ประชาธิปไตย.
- **อภิชนาธิปไตย** เป็นการปกครองโดยคนส่วนน้อยที่มีฐานะสูงกว่าคนทั่วไปในสังคม เช่น มีความรู้ ชาติตระกูล ร่ำรวย.
- **คณาธิปไตย** เป็นการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน แต่ไม่มีฐานะทางสังคมเหมือนอภิชนาธิปไตย.

12. ประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญอะไรบ้าง

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน คือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยสูงสุดของรัฐ ถือเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดในระบอบประชาธิปไตย
2. หลักความเสมอภาค คือ ความเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์
3. หลักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
4. หลักนิติธรรม คือ การใช้กฎหมายเป็นหลักในการปกครอง
5. หลักการยอมรับเสียงส่วนมาก การใช้เสียงมากจะต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของเสียงส่วนน้อย
6. หลักการใช้เหตุผล เช่น การเลือกตั้งเสรีโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจเลือกคนที่เหมาะสมไปเป็นตัวแทนของตนในการบริหารประเทศ
7. หลักความยินยอม เช่น เมื่อครบวาระหรือมีการยุบสภาจะมีการเลือกตั้งใหม่ หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดได้รับความไว้วางใจจากประชาชนก็จะได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่ต่อไป.

13. วิธีการใดบ้างที่ทำให้รัฐบาลมีอำนาจจำกัดตามหลักการประชาธิปไตย

1. **หลักนิติธรรม** เป็นการใช้กฎหมายเป็นกรอบในการปกครอง กฎหมายที่วางนี้ก็คือ รัฐธรรมนูญ ดังนั้นผู้ปกครองต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและจะใช้อำนาจในการบริหารประเทศตามอำเภอใจไม่ได้ 2. **การแยกใช้อำนาจอธิปไตย** เพื่อไม่ให้อำนาจทั้งหมดของรัฐอยู่ในมือของคนคนเดียวหรือคนกลุ่มเดียว แต่จะฝ่ายจะตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ไม่ให้มีฝ่ายใดใช้อำนาจมากเกินไปจนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน 3. **การกระจายอำนาจ** ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองได้มากขึ้น.

14. การทำให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคกันตามหลักการประชาธิปไตยนั้นมีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญอย่างไร

1. การกำหนดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญ 2. การกำหนดให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย 3. การปกครองตนเองของประชาชน.

15. ประชาธิปไตยมี 2 รูปแบบ อะไรบ้าง

1. ประชาธิปไตยทางตรง คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง ประชาธิปไตยทางตรงเกิดขึ้นครั้งแรกที่เอเธนส์ 2. ประชาธิปไตยทางอ้อม หรือประชาธิปไตยโดยตัวแทน คือ ประชาชนเลือกผู้แทนเข้าไปปกครองประเทศแทนตน.

16. เติ้จการมีหลักการที่สำคัญอะไรบ้าง

1. ไม่ยอมรับความเสมอภาค 2. คัดค้านการปกครองโดยประชาชน 3. ผูกขาดอำนาจการปกครองไว้ที่ผู้นำเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียว 4. รัฐอยู่เหนือประชาชน เน้นอำนาจรัฐมากกว่าเสรีภาพของประชาชน 5. ยึดหลักการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง 6. **มีรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา** แต่เป็นไปเพื่อสร้างอำนาจให้แก่บุคคลเท่านั้น.

17. เติ้จการมี 2 ประเภท อะไรบ้าง

1. เติ้จการอำนาจนิยม 2. เติ้จการเบ็ดเสร็จ แบ่งเป็นแบบฟาสซิสต์ และแบบคอมมิวนิสต์.

- **เติ้จการอำนาจนิยม (หรือเติ้จการทหาร)** รัฐควบคุมสิทธิเสรีภาพของประชาชนเฉพาะด้านการเมืองเท่านั้น แต่ประชาชนยังคงมีสิทธิเสรีภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม.
- **เติ้จการเบ็ดเสร็จ** รัฐควบคุมสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม.
- **เติ้จการฟาสซิสต์** 1. เชื่อว่ามนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกัน 2. ไม่เชื่อว่าประชาชนเป็นผู้มีเหตุผล 3. เชื่อในการใช้กำลังรุนแรงและการโฆษณาชวนเชื่อ 4. เน้นลัทธิชาตินิยมอย่างรุนแรง 5. ศรัทธาในผู้นำ 6. เชื่อว่ารัฐเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการควบคุมชีวิตของประชาชนในชาติ 7. สนับสนุนกลุ่มนักธุรกิจนายทุน 8.ต่อต้านระบบคอมมิวนิสต์ เช่น เยอรมัน อิตาลี สเปน ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2.
- **เติ้จการคอมมิวนิสต์** 1.ต่อต้านระบบนายทุน สนับสนุนชนชั้นกรรมกร 2. ยกเลิกกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนและชนชั้นทางสังคม. 3. มีพรรคคอมมิวนิสต์เพียงพรรคเดียวเป็นผู้ควบคุมและวางแผนจากส่วนกลาง.

18. ข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตยมีอะไรบ้าง

ข้อดี 1. ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพ 2. ประชาชนปกครองตนเอง 3. ประเทศมีความเจริญมั่นคง.

ข้อเสีย 1. ดำเนินการยาก 2. เสียค่าใช้จ่ายสูง 3. มีความล่าช้าในการตัดสินใจ.

19. ข้อดีและข้อเสียของระบอบเผด็จการมีอะไรบ้าง

- ข้อดี 1. แก้ปัญหาบางอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่ต้องฟังเสียงส่วนใหญ่อภิปรายเพื่อหาข้อยุติ
2. ทำงานได้รวดเร็ว.

ข้อเสีย 1. มีข้อผิดพลาดได้ง่าย 2. ไม่ให้โอกาสคนดีเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน 3. ทำให้ประเทศพัฒนาล่าช้า 4. อาจนำประเทศไปสู่หายนะ ถ้าผู้นำมีอำนาจมากเกินไป เช่น ฮิตเลอร์ของเยอรมันและนายพลโตโจของญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ชัดดีม ฮุสเซนแห่งอิรัก.

20. ระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย (ระบบสังคมนิยมแบบเสรี) และระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (ระบบสังคมนิยมแบบบังคับ) มีความแตกต่างกันอย่างไร

- ระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย 1. รัฐเป็นเจ้าของและผู้จัดการปัจจัยการผลิตขนาดใหญ่ เอกชนยังคงประกอบธุรกิจขนาดกลางและเล็กได้ 2. เอกชนยังคงมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน 3. เน้นการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน.

- ระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ 1. รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งหมด 2. มีการวางแผนจากส่วนกลาง 3. จำกัดเสรีภาพของผู้บริโภคอย่างมาก.

21. สิทธิมนุษยชนคืออะไร

- สิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ **สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค**ของบุคคลที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายหรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม.

- แนวความคิดเกี่ยวกับปฏิญญาสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเกิดขึ้นหลังจากการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 จนกระทั่งเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 **สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ**จึงได้มีมติยอมรับและประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งปฏิญญาสากลฯ มีวัตถุประสงค์และหลักการทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน แต่ไม่มีพันธผูกพันในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศ.

- ในประเทศไทย “สิทธิมนุษยชน” **บัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญ 2540** และมีความชัดเจนมากขึ้นในรัฐธรรมนูญ 2550 โดยได้บัญญัติไว้ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และได้บัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ในหมวด 11 องค์การตามรัฐธรรมนูญ ส่วนที่ 2 ว่าด้วยองค์การอื่นตามรัฐธรรมนูญ.

- องค์การที่สำคัญที่สุดและมีบทบาทต่อประเทศไทยในประเด็นสิทธิมนุษยชนมากที่สุด คือ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR : United Nations High Commissioner for Refugees).

22. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 190 เกี่ยวข้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศอย่างไร

- **มาตรา 190** บัญญัติให้สิทธิประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของข้อตกลงก่อนจะมีผลผูกพันกัน หากว่าข้อตกลงนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง.

23. อนุสัญญาเจนีวา (Geneva Conventions) เกี่ยวกับอะไร

เป็นกฎหมายมนุษยธรรมฉบับแรกของโลก ซึ่งต่อมาอนุสัญญานี้รู้จักในชื่อ **กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ** (IHL : International Humanitarian Law) ซึ่งมีประสิทธิภาพของการคุ้มครองการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในยามสงครามหรือมีการขัดแย้งทางทหารทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น กฎหมาย

นี้มุ่งเน้นประเด็นสำคัญดังนี้ คือ 1. การเคารพในชีวิตทหารและพลเรือน 2. การเคารพสัญลักษณ์กาชาด 3. ห้ามทำลายคนที่วางอาวุธ 4. ช่วยคนบาดเจ็บและรักษาพยาบาล 5. การแบ่งเขตระหว่างทหารและพลเรือน 6. การจำกัดวิธีในการทำสงคราม.

24. ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในเรื่องสำคัญมีอะไรบ้าง

1. ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางอ้อมผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล.
2. ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดมิได้ และผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดๆ มิได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่า The King can do no wrong.
3. ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก.
4. ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกองทัพเพื่อเป็นมิ่งขวัญและกำลังใจของทหารทุกเหล่าทัพ.
5. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์.
6. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้ง **ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา รองประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานวุฒิสภา และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร.**
7. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรี.
8. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งถอดถอนประธานองคมนตรีและรองคมนตรี (โดยมีประธานองคมนตรี 1 คน และรองคมนตรีอื่นอีกไม่เกิน 18 คน).
9. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ผู้พิพากษา ตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนตำแหน่ง **ปลัดกระทรวง** อธิบดีและเทียบเท่า.
10. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการเรียกประชุมรัฐสภา.
11. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งรัฐสภานำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย.
12. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสันติภาพ.
13. ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ.

25. ในกระบวนการนิติบัญญัตินั้น พระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้งพระราชบัญญัติอย่างไร

แม้ว่าพระมหากษัตริย์ไม่สามารถร่างพระราชบัญญัติได้ด้วยพระองค์เอง เพราะต้องเป็นไปตามคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาเท่านั้น แต่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ว่าพระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจในการไม่ทรงเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติโดยทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานคืนร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแก่รัฐสภา **หรือไม่พระราชทานคืนมาเมื่อพ้น 90 วัน** ในกรณีเช่นนี้รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้รัฐสภาต้องทำการปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าฯ อีกครั้งหนึ่ง หากครั้งนี้พระมหากษัตริย์ **ไม่พระราชทานคืนมาภายใน 30 วัน** นายกรัฐมนตรีสามารถนำร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว.

26. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มีความเป็นมาอย่างไร

เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 ของประเทศไทย ประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 รัฐธรรมนูญฉบับนี้เกิดจากการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งในเวลาต่อมาเปลี่ยนเป็น “คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ” (คมช.) เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549 ขึ้นแทนฉบับเดิม และมีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยสมาชิกรัฐสภาร่างรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่กำหนดให้ประชาชนทั้งประเทศได้มีส่วนร่วมในการออกเสียงประชามติ (Referendum) เพื่อรับร่างรัฐธรรมนูญ และได้กำหนดบทบัญญัติจำนวน 309 มาตรา 15 หมวด.

27. รัฐธรรมนูญมีความสำคัญอย่างไร

1. เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ 2. เป็นที่มาของสิทธิและเสรีภาพ 3. ช่วยส่งเสริมการปฏิรูปการเมืองการปกครองประเทศ 4. เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบการปกครอง อำนาจ หน้าที่ และการใช้อำนาจอธิปไตย 5. เป็นกฎหมายที่ให้การคุ้มครองประชาชนจากการใช้อำนาจโดยมิชอบ.

28. การปฏิรูปสังคมการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

1. ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ 2. ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง 3. ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น กกต. ป.ป.ช. 4. ดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 5. ปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น.

29. หน้าที่ของประชาชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ 2550 มีอะไรบ้าง

1. พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. ป้องกันประเทศชาติ รักษาผลประโยชน์ของชาติ และปฏิบัติตามกฎหมาย 3. ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 4. เสียภาษีอากรให้รัฐ 5. รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันประเทศและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ ช่วยเหลือราชการ รับผิดชอบต่อสังคม และร่วมปกป้อง สืบสานวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

30. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 รัฐสภามีองค์ประกอบอะไรบ้าง

- รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกันย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติจะตราเป็นกฎหมายได้ก็โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา.

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สส. จำนวน 480 คน เป็นสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน และมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน 80 คน สส. มีกำหนดวาระละ 4 ปีนับตั้งแต่วันเลือกตั้ง ข้อสังเกต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่จำเป็นต้องจบปริญญาตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไม่ต้องสิ้นสภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.

2. วุฒิสภา ประกอบด้วย สว. จำนวน 150 คน เป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 76 คน และมาจากการสรรหา 74 คน สว. มีกำหนดวาระละ 6 ปี ถึงแม้ว่าสภาผู้แทนราษฎรจะถูกยุบ แต่วุฒิสภายังคงปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปจนครบวาระ.

31. รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่อะไร

1. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ บัญญัติกฎหมายและยกเลิกกฎหมาย การตรากฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ร่วมกันของทั้งสองสภา แต่ผู้มีอำนาจริเริ่มในการตรากฎหมายต่างๆ คือ สภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น
2. ควบคุมรัฐบาล โดยการตั้งกระทู้ถามและเปิดอภิปรายทั่วไป 3. ให้ความเห็นชอบในกิจการสำคัญ เช่น การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์.

- **การตั้งกระทู้ถาม** สส. มีสิทธิที่จะตั้งกระทู้ถามรัฐบาลและเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้ ส่วน สว. มีสิทธิที่จะตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีและขอเปิดอภิปรายทั่วไปได้ **แต่ไม่มีสิทธิเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้.**

- **การเปิดอภิปรายทั่วไป** สส. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี / สส. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 6 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลได้ แม้ในขณะที่ยื่นมติหรือหลังจากยื่นขอเปิดอภิปรายดังกล่าว / ในส่วนของวุฒิสภานั้น สว. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ.

32. กรณีใดที่จะต้องมีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

เช่น การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การสืบราชสมบัติ การเปิดประชุมรัฐสภา การปิดสมัยประชุม การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การประกาศสงคราม.

33. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่อะไร

1. เสนอและพิจารณากฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ 2. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการตั้งกระทู้ถามหรือการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล 3. สิทธิเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดย สส. มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สส. สว. ออกจากตำแหน่งได้ 4. ควบคุมการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ.

34. สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่อะไร

1. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ 2. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น สว. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ 3. ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง หากบุคคลนั้นมีพฤติการณ์ร้ายชัดปดตี ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ 4. ควบคุมการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของ สส.

35. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 คณะรัฐมนตรีมีองค์ประกอบอะไร

- ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไม่เกิน 35 คน โดยนายกรัฐมนตรีต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนรัฐมนตรีอาจเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้

- ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งรัฐมนตรีที่พลเอกฯ เสนอ นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่า 8 ปีไม่ได้.

- รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด 2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์

3. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

4. ไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ 5. ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 5 ปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ 6. ไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกิน 2 ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี.

36. คณะรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่อะไร

1. กำหนดนโยบายการบริหารประเทศและบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย 2. รักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อย 3. ควบคุมข้าราชการให้ปฏิบัติตามนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผล 4. ประสานงานกับกระทรวงต่างๆ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกัน 5. ออกมติต่างๆ เพื่อให้กระทรวงกรมต่างๆ ถือปฏิบัติ.

37. การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใด

เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร (ส่วนวุฒิสภามีหน้าที่รับทราบมติเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น) การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี (ต้องมี สส. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรรับรอง) ในการเลือกนายกรัฐมนตรีนั้น จะต้องมีการลงมติของ สส. โดยเปิดเผยในที่ประชุมสภา และมติเห็นชอบต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด บุคคลนั้นก็จะได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี.

38. รัฐมนตรีทั้งคณะจะพ้นจากตำแหน่งได้ในกรณีใด

1. ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลง 2. อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร 3. คณะรัฐมนตรีลาออก ข้อสังเกต เหตุที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐมนตรีต้องสิ้นสภาพไปตามสภาพของนายกรัฐมนตรีที่สิ้นสุดไปด้วย ก็เพราะนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าของคณะรัฐมนตรี และยังเป็นผู้เสนอชื่อรัฐมนตรีเพื่อให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งอีกด้วย.

39. ฝ่ายบริหารถ่วงดุลอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติโดย “การยุบสภา” หมายความว่าอย่างไร

- การยุบสภา หมายถึง การที่ประมุขของรัฐในระบบรัฐสภาประกาศให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาสิ้นสุดลงพร้อมกันทุกคนก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่เร็วขึ้นกว่าวาระปกติของสภา การยุบสภาจะกระทำโดยการเสนอของนายกรัฐมนตรีให้พระมหากษัตริย์.

- พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะต้องกำหนดวันเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 45 วัน แต่ไม่เกิน 60 วันนับแต่วันยุบสภาผู้แทนราษฎร และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร และการยุบสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน.

40. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนสามารถทำได้ในกรณีใด

- ประชาชนและชุมชนมีอำนาจในการฟ้องรัฐที่ใช้อำนาจไม่เป็นธรรม.
- ประชาชนมีสิทธิฟ้องศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง.
- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า **10000 คน** เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้.
- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า **20000 คน** เข้าชื่อเสนอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้.
- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า **50000 คน** เข้าชื่อเสนอยุติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ.
- การออกเสียงประชามติ.

41. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่อะไร

- ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และ **ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก 8 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 9 ปี** และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วย **ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์และสาขารัฐศาสตร์.**

- ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ 1. ควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ 2. พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกภาพหรือคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี คณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องยื่นแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน 3. พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ไม่ใช่ศาล.

42. ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่สำคัญอย่างไร

- ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือ **เจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน** อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ศาลปกครองแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่ ศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุด แต่อาจจะมีศาลอุทธรณ์ด้วยก็ได้.

43. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐไว้ 4 รูปแบบอะไรบ้าง

1. การตรวจสอบทรัพย์สิน 2. การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ 3. การถอดถอนตำแหน่ง 4. การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

44. การตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีวิธีการตรวจสอบอย่างไร

- ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นๆ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกท้องถิ่นพร้อมทั้งคู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และบุคคลที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองดูแล.

- ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คือ **คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ** มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน.

- องค์กรตรวจสอบ 1. **คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ** 2. **ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.**

- วิธีการตรวจสอบ 1. ตรวจสอบความถูกต้อง/ความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน/หนี้สิน 2. หากมีทรัพย์สินเพิ่มผิดปกติ ให้ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสาร/รายงานผล

การตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน 3. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชี/จงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ/ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยให้ผู้กระทำผิดพ้นจากตำแหน่งในวันที่ศาลฎีกาวินิจฉัยและต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมืองเป็นเวลา 5 ปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาวินิจฉัย.

45. การถอดถอนตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีขั้นตอนอย่างไร

- ผู้ที่ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการพนักงานอัยการ อันเนื่องมาจากการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่.

- ผู้มีอำนาจยื่นเสนอถอดถอน 1. สส. จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร 2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา 3. สว. จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนเฉพาะสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้ จากนั้นประธานวุฒิสภามอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ไต่สวนและต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งว่าข้อหาเป็นมูล ผู้ถูกกล่าวหาจะดำรงตำแหน่งต่อไปไม่ได้ และสมาชิกวุฒิสภาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาสามารถถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้.

- องค์การตรวจสอบ 1. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 2. อัยการสูงสุด

3. วุฒิสภา 4. ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

46. การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือหน่วยงานใดบ้าง

- ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกตรวจสอบ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น.

- องค์การตรวจสอบ 1. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 2. ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา 3. วุฒิสภา 4. อัยการสูงสุด 5. ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

- ผู้ไต่สวนอิสระ คือ บุคคลที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทำความเข้าใจในกรณีที่มีการดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าข้อกล่าวหาเป็นมูล ให้ส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานวุฒิสภาเพื่อดำเนินการและส่งสำนวนและความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป.

47. องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญมีองค์กรใดบ้าง

- องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน.

- องค์การอื่นตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอัยการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- **คณะกรรมการการเลือกตั้ง** ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 1 คนและ**กรรมการอื่นอีก 4 คน** ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา **มีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี** และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว.

- **ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีจำนวน 3 คน** ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา **มีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี** และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว.

- **คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ** ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คนและ**กรรมการอื่นอีก 8 คน** ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา **มีวาระการดำรงตำแหน่ง 9 ปี** และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว.

- **คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คนและ**กรรมการอื่นอีก 6 คน** ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา **มีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี** และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว.

- **คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ** ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คนและ**กรรมการอื่นอีก 6 คน** ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา **มีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี** และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว.

48. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่อะไร

1. จัดการเลือกตั้งและเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา องค์การปกครองท้องถิ่น รวมทั้ง**จัดให้มีการลงประชามติ** 2. ควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับพรรคการเมือง.

49. ผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsman) มีอำนาจหน้าที่อะไร

- อำนาจหน้าที่ 1. พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามข้อร้องเรียน การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือละเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น 2. ดำเนินการเกี่ยวกับ**จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ** 3. ติดตามประเมินผลและจัดทำข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ.

- ข้อสังเกต 1. ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่ตรวจสอบและทำรายงานเสนอให้มีการแก้ไขโดยหน่วยงานของรัฐ หากหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินก็ไม่มีอำนาจสั่งการแต่ประการใด ผู้ตรวจการแผ่นดินมีเพียงแต่อำนาจที่ทำรายงานเสนอแก่รัฐสภาและพิมพ์เผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ 2. หากเป็นการกระทำผิดวินัยร้ายแรง ผู้ตรวจแผ่นดินจะส่งเรื่องให้**คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ**พิจารณาดำเนินการโดยถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง.

50. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่อะไร

1. ไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง หรือข้าราชการตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ 2. ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 3. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น 4. **กำกับดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.**

51. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่อะไร

1. ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการในกรณีที่น่าสงสัยว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป 2. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่น่าสงสัยว่าคดีที่มีผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ 3. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่น่าสงสัยว่าคดีที่มีผู้ร้องเรียนว่ากฎหมาย คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย 4. พิจารณาต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ 5. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 6. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน 7. ส่งเสริมความร่วมมือ และการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน 8. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา 9. อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ.

52. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแบ่งโครงสร้างอย่างไร

- **องค์กรบริหารส่วนจังหวัด** ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด / ฝ่ายบริหาร คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด.
- **เทศบาล** ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภาเทศบาล / ฝ่ายบริหาร คือ นายกเทศมนตรี.
- **องค์การบริหารส่วนตำบล** ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภาองค์กรบริหารส่วนตำบล / ฝ่ายบริหาร คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล.
- **กรุงเทพมหานคร** ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภากรุงเทพมหานคร / ฝ่ายบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร.
- **เมืองพัทยา** ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภาเมืองพัทยา / ฝ่ายบริหาร คือ นายกเมืองพัทยา.

53. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ผู้ใดมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ

1. คณะรัฐมนตรี 2. **สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร** จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน 3. ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า **10000 คน** 4. ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ.

- ข้อสังเกต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ **โดยไม่ต้องขอมติจากพรรคการเมืองที่ตนสังกัด** ส่วนสมาชิกวุฒิสภาไม่มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ.

54. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ผู้ใดมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

1. คณะรัฐมนตรี 2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร 3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา 4. ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกาหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ.

55. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งมีคุณสมบัติอย่างไร

1. มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี 2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่ **1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง** 3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง.

56. บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งมีใครบ้าง

1. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช 2. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิ์เลือกตั้ง 3. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย 4. วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ.

กฎหมาย

1. กฎหมายมีลักษณะสำคัญอย่างไร

1. เป็นข้อกำหนดความประพฤติ 2. ใช้กับบุคคลเท่านั้น ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลก็ได้ 3. **ใช้ได้ทั่วไป** คือ กฎหมายจะต้องใช้บังคับได้ทุกสถานที่และแก่บุคคลทั่วไปโดยเสมอภาค 4. **ใช้ได้เสมอไป** คือ เมื่อประกาศใช้กฎหมายใดแล้ว ต้องใช้กฎหมายนั้นบังคับได้เสมอ จนกว่าจะมีประกาศยกเลิกหรือถูกลบล้างด้วยกฎหมายใหม่ ดังสุภาษิตกฎหมายที่กล่าวว่า “กฎหมายนอนหลับบางครั้งว แต่ไม่เคยตาย” 5. มีอำนาจผูกพันให้บุคคลต้องปฏิบัติตาม 6. ต้องมีกระบวนการที่แน่นอน 7. มีสภาพบังคับ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของกฎหมาย เพราะทำให้กฎหมายแตกต่างจากกฎอื่นๆ ในสังคม.

2. ระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) และระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) มีความแตกต่างกันอย่างไร

- **ระบบซีวิลลอว์** (หรือระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร **ระบบประมวลกฎหมาย**) เป็นกฎหมายที่ใช้ในภาคพื้นยุโรป ถือว่ากฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นที่มาของกฎหมาย คำพิพากษาของศาลไม่ใช่ที่มาของกฎหมาย ประเทศที่ใช้กฎหมายซีวิลลอว์ เช่น ไทย เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน ญี่ปุ่น.

- **ระบบคอมมอนลอว์** (หรือระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ระบบกฎหมายจารีตประเพณี) ถือว่าจารีตประเพณีและคำพิพากษาของศาลเป็นที่มาของกฎหมาย ประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์.

3. กฎหมายมีกี่ประเภท

- แบ่งตามองค์กรที่จัดทำ 1. กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ **กฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ ประมวลกฎหมาย กฎมณเฑียรบาล** 2. กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ได้แก่ **พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง** 3. กฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ **ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับตำบล ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา** 4. กฎหมายที่ออกมาใช้ในกรณีพิเศษ เช่น กฎอัยการศึก ประกาศคณะปฏิวัติ.

- แบ่งตามวิธีการใช้ 1. **กฎหมายสารบัญญัติ** กฎหมายที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคคล เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายอาญาทหาร 2. **กฎหมายวิธีสบัญญัติ** เป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายสารบัญญัติ เช่น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายลักษณะพยาน ธรรมนูญศาลทหาร.

- แบ่งตามความสัมพันธ์ของคู่กรณี **1. กฎหมายมหาชน** เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมือง ในฐานะที่รัฐมีอำนาจเหนือกว่า เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง **2. กฎหมายเอกชน** เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ของบุคคลต่อบุคคลในฐานะเอกชน เช่น กฎหมายแพ่ง กฎหมายพาณิชย์ **3. กฎหมายระหว่างประเทศ** เช่น กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง แผนกคดีบุคคล แผนกคดีอาญา.

4. ความสำคัญตามศักดิ์ของกฎหมายเรียงลำดับอย่างไร

1. รัฐธรรมนูญ 2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ 3. พระราชบัญญัติ ประมวลกฎหมาย พระราชกำหนดและพระบรมราชโองการซึ่งให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ 4. พระราชกฤษฎีกา 5. กฎกระทรวง 6. กฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร.

5. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 การออกพระราชกำหนดทำได้ในกรณีใดบ้าง

- 1. ออกในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ และคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ 2. ออกระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นเกี่ยวกับภาษีอากร หรือเงินตรา ซึ่งต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับ เพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามเงื่อนไขนี้จะต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายใน 30 วัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา.

- ขั้นตอนและวิธีการจัดทำพระราชกำหนด 1. ผู้เสนอ คือ รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีฉุกเฉิน หรือกรณีเร่งด่วนที่เกิดขึ้น 2. ผู้พิจารณา คือ คณะรัฐมนตรี 3. ผู้ตรา คือ พระมหากษัตริย์ 4. มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายได้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา.

- ข้อสังเกตการจัดทำพระราชกฤษฎีกา ไม่ต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบของรัฐสภา.

6. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 การออกพระราชกฤษฎีกามีขั้นตอนและวิธีการจัดทำอย่างไร

1. ผู้เสนอ คือ คณะรัฐมนตรีที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกาหรือที่ได้รักษาการตามพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนดที่บัญญัติให้ออกพระราชกฤษฎีกาขึ้น 2. ผู้พิจารณา คือ คณะรัฐมนตรี 3. ผู้ตรา คือ พระมหากษัตริย์ 4. มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายได้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา.

7. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 การออกข้อบัญญัติจังหวัดมีขั้นตอนและวิธีการจัดทำอย่างไร

1. ผู้เสนอ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือสมาชิกสภาจังหวัด 2. ผู้พิจารณา คือ สภาจังหวัด 3. ผู้ตรา คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด 4. มีผลบังคับใช้เมื่อได้ประกาศในที่เปิดเผยที่ศาลากลางจังหวัดครบ 15 วัน แต่ในกรณีฉุกเฉินอาจประกาศใช้เลยก็ได้.

8. ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การเริ่มต้นสภาพบุคคลนั้นเริ่มเมื่อไร

ป.พ.พ. มาตรา 15 บัญญัติว่า “สภาพบุคคลย่อมเริ่มเมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก” 1. มีการคลอด คือ การที่ทารกได้พ้นออกมาจากครรภ์มารดา โดยไม่มีอวัยวะส่วนใดเหลือติดอยู่ ส่วนจะมีการตัดสายสะดือหรือไม่นั้น ไม่ถือว่าเป็นข้อสำคัญ 2. มีการอยู่รอดเป็นทารก คือ ต้องปรากฏว่าทารกที่คลอดออกมานั้นได้มีการหายใจแล้ว ไม่ว่าจะการหายใจนั้นจะมีระยะเวลาสั้นเท่าใดก็ตาม.

9. การร้องขอให้ศาลสั่งว่าบุคคลใดเป็น “คนสาบสูญ” มีหลักเกณฑ์อย่างไร

การที่บุคคลใดได้ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ และไม่มีใครรู้แน่ว่าบุคคลนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ **ตลอดระยะเวลา 5 ปี** เมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (คือ ผู้จะได้ประโยชน์หรือจะเสียประโยชน์หากศาลสั่งบุคคลใดเป็นคนสาบสูญ) หรือพนักงานอัยการร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนสาบสูญ แต่ในกรณีที่มีอันตรายจากการรบหรือสงคราม ยานพาหนะอัปปาง ถูกทำลาย สูญหาย ระยะเวลาจะ **ลดเหลือ 2 ปี**.

10. ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ใช้อำนาจปกครอง ผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างไร

ผู้แทนโดยชอบธรรม คือ ผู้ที่มีอำนาจทำนิติกรรมต่างๆ แทนผู้เยาว์หรือให้ความยินยอมแก่ผู้เยาว์ในการทำนิติกรรม ผู้แทนโดยชอบธรรม ได้แก่ 1. ผู้ใช้อำนาจปกครอง ก็คือบิดา มารดา 2. ผู้ปกครอง คือ ผู้อื่นที่มีใบบิดา มารดา แต่มีอำนาจตามกฎหมายในการปกครองดูแลผู้เยาว์.

11. ตามหลักทั่วไปผู้เยาว์จะดำเนินนิติกรรมโดยลำพังได้หรือไม่

ป.พ.พ. มาตรา 21 บัญญัติว่า “ผู้เยาว์จะดำเนินนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน การใดๆ ที่ผู้เยาว์ได้ทำลงปราศจากความยินยอมเช่นนั้นเป็นโมฆียะ เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” การใดๆ ในที่นี้หมายความถึงเฉพาะการทำ “นิติกรรม” เท่านั้น ถ้าเป็นการกระทำอย่างอื่นที่มีนิติกรรม เช่น ผู้เยาว์จะกระทำความผิดต่อผู้อื่น ผู้เยาว์จะต้องรับผิดชอบในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น จะอ้างว่าการกระทำนั้นมิได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมไม่ได้.

12. กรณีใดที่กฎหมายยกเว้นให้ผู้เยาว์ทำได้อเองโดยลำพัง ไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม

1. นิติกรรมที่ทำให้ผู้เยาว์ได้สิทธิหรือหลุดพ้นจากหน้าที่ หรือนิติกรรมที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้เยาว์ฝ่ายเดียว เช่น การรับการให้โดยเสน่หา การที่เจ้าหนี้ปลดหนี้ให้ 2. นิติกรรมที่ผู้เยาว์ต้องทำเองเฉพาะตัว เช่น การรับรองบุตร 3. นิติกรรมที่สมแก่ฐานะานุรูปและจำเป็นเพื่อการเลี้ยงชีพของผู้เยาว์ เช่น การซื้อของใช้ในชีวิตประจำวัน 4. การทำพินัยกรรม ผู้เยาว์ทำพินัยกรรมได้เมื่ออายุ 15 ปีบริบูรณ์ **ถ้าผู้เยาว์ทำพินัยกรรมในขณะที่อายุยังไม่ครบ 15 ปีบริบูรณ์ แม้ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม พินัยกรรมนั้นก็ยังคงเป็นโมฆะ.**

13. คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริตแตกต่างกันอย่างไร

- คนไร้ความสามารถ คือ คนวิกลจริตที่ศาลได้มีคำสั่งแล้วว่าเป็นคนไร้ความสามารถและให้อยู่ในความดูแลของ **ผู้อนุบาล.**

- คนเสมือนไร้ความสามารถ คือ บุคคลที่ไม่สามารถจัดการงานของตนเองเพราะ 1. ภายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ 2. ประพฤติสุรุ่ยสุร่ายเสเพลเป็นอาชญา 3. ติดสุรา ยาเมา 4. มีเหตุอื่นในทำนองเดียวกันนั้น และบุคคลนั้นถูกศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ โดยปกติคนเสมือนไร้ความสามารถสามารถทำนิติกรรมได้เอง (เช่น การทำพินัยกรรม คนเสมือนไร้ความสามารถทำพินัยกรรมได้เองโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์) เว้นแต่นิติกรรมบางประเภทที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น กู้ยืม นำทรัพย์สินไปลงทุน ซึ่งคนเสมือนไร้ความสามารถจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจาก **ผู้พิทักษ์** ก่อน มิฉะนั้นนิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆียะ.

- คนวิกลจริต คือ บุคคลที่มีอาการวิกลจริตซึ่งศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หากบุคคลดังกล่าวกระทำการใดๆ ลงไปในขณะที่จริตวิกลอยู่ และคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้แล้วด้วยว่าผู้กระทำเป็นคนวิกลจริต การนั้นจะตกเป็นโมฆียะ.

14. ทริพย์และทริพย์สินแตกต่างกันอย่างไร

- ทริพย์ คือ วัตถุที่มีรูปร่างจับต้อง มองเห็นได้ เช่น รถยนต์ ธนบัตร ทริพย์แบ่งออกเป็น 1. อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน ทริพย์ที่ติดอยู่กับที่ดิน เช่น บ้าน ต้นไม้ และทริพย์ประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน เช่น ลำธาร กรวดหิน ดิน ทราายในที่ดิน 2. สังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ทริพย์ที่เคลื่อนที่ได้ ไม่ว่าจะเคลื่อนที่นั้นเคลื่อนด้วยทริพย์นั่นเอง เช่น รถยนต์ ลัตุว หรือเคลื่อนด้วยกำลังภายนอกทริพย์ เช่น เกรวียน เพชร ทองคำ.
- ทริพย์สิน คือ วัตถุที่มีรูปร่างและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า กระแสไฟฟ้า พลังน้ำตก พลังไอน้ำ เป็นต้น.

15. การหมั้นที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องมีเงื่อนไขสำคัญอย่างไรบ้าง

1. ชายและหญิงต้องมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ มิฉะนั้นการหมั้นตกเป็นโมฆะ
2. ผู้เยาว์ทำการหมั้นจะต้องได้รับความยินยอมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองด้วย
3. ต้องมีของหมั้น ข้อสังเกต ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาหมั้นโดยไม่ยอมสมรสด้วย อีกฝ่ายหนึ่งจะถือเอาเป็นเหตุไปฟ้องร้องศาลเพื่อบังคับให้ฝ่ายที่ผิดสัญญาต้องทำการสมรสด้วยไม่ได้ แต่ก็มีสิทธิที่จะเรียกค่าทดแทนได้ เช่น ค่าทดแทนความเสียหายต่อร่างกายหรือชื่อเสียงแห่งชายหรือหญิงนั้น สรุปว่าการผิดสัญญาหมั้น ฝ่ายที่เสียหายสามารถเรียกค่าทดแทนได้ แต่จะห้ามศาลบังคับให้มีการสมรสไม่ได้ เพราะว่าการสมรสนั้นขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้จะสมรสเท่านั้น.

16. ตามกฎหมายการสมรสมีเงื่อนไขสำคัญอย่างไรบ้าง

1. ชายหญิงต้องมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่มีเหตุอันควรที่ศาลอนุญาตให้สมรสได้ หากผู้เยาว์จะทำการสมรส ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา ผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้ปกครอง
2. ชายหรือหญิงต้องไม่เป็นคนวิกลจริต
3. ชายและหญิงต้องไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงต่อกันหรือเป็นพี่น้องกัน
4. ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมจะสมรสกันไม่ได้
5. ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่แล้วมิได้
6. ชายและหญิงทั้งสองคนต้องยินยอมเป็นสามีภริยากัน
7. หญิงหม้ายจะสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาไม่น้อยกว่า 310 วัน นับแต่ขาดจากการสมรสเดิมได้ผ่านพ้นแล้ว.

17. สินส่วนตัวและสินสมรสแตกต่างกันอย่างไร

- **สินส่วนตัว** 1. ทริพย์สินที่ชายและหญิงฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอยู่ก่อนสมรส 2. เป็นเครื่องใช้หรือของใช้ส่วนตัว เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับที่ผู้นั้นใช้ควรแก่ฐานะของตน และให้รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดด้วย 3. ระหว่างสมรสหรือขณะเป็นสามีภริยากันอยู่นั้น หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้มรดกหรือได้รับการให้โดยเสน่หา ทริพย์สินที่ได้นั้นก็เป็นสินส่วนตัว 4. ของหมั้น.
- **สินส่วนสมรส** 1. ทริพย์สินที่สามีและภรรยาได้มาระหว่างสมรส เช่น เงินเดือน เงินโบนัส เงินประจำตำแหน่ง 2. สามีหรือภรรยาได้มาระหว่างสมรสโดยพินัยกรรมยกให้โดยระบุว่าเป็นสินสมรส 3. ดอกผลอันเพิ่มจากสินส่วนตัว เช่น กำไร ค่าเช่า เงินปันผล.

18. การรับบุตรบุญธรรมต้องมีหลักเกณฑ์อะไรบ้าง

1. การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนตามกฎหมาย ซึ่งจะทำให้บุตรบุญธรรมมีฐานะและสิทธิอย่างเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย.
2. ผู้จะรับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และจะต้องมีอายุแก่กว่าบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี.
3. ถ้าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ผู้เป็นบุตรบุญธรรมนั้นต้องให้ความยินยอมด้วย.
4. ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีคู่สมรสแล้ว ในการรับหรือเป็นบุตรบุญธรรมต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสก่อน.

19. นิติกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญอะไรบ้าง

1. มีการกระทำหรือการแสดงเจตนาให้ปรากฏออกมา โดยอาจจะแสดงอย่างเจตนา โดยลายลักษณ์อักษร หรือด้วยวาจา หรือด้วยกิริยาอาการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ การนิ่งอาจถือว่าเป็นการแสดงเจตนายอมรับได้ด้วย
2. เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย คือ การกระทำนั้นไม่เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายโดยชัดแจ้ง
3. ด้วยใจสมัคร หมายความว่า ผู้กระทำมีความสมัครใจในการแสดงเจตนาให้ปรากฏ มิได้เกิดขึ้นเพราะการล่อลวงข่มขู่ หรือถูกหลอกลวงใดๆ ทั้งสิ้น
4. มุ่งโดยตรงที่จะผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นในระหว่างบุคคล คือ ต้องเป็นการกระทำที่ผู้กระทำได้ทำลงโดยมีเจตนาให้เกิดผลผูกพันในทางกฎหมายซึ่งจะทำให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคล
5. เพื่อก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสิทธิ ซึ่งหมายความรวมถึงบุคคลสิทธิหรือสิทธิเหนือบุคคล และทรัพย์สินสิทธิด้วย การเคลื่อนไหวในสิทธินี้อาจจะเป็นการก่อสิทธิ เปลี่ยนแปลงสิทธิ โอนสิทธิ หรือระงับสิทธิก็ได้.

20. นิติกรรมฝ่ายเดียวและนิติกรรมหลายฝ่ายแตกต่างกันอย่างไร

1. นิติกรรมฝ่ายเดียว ได้แก่ นิติกรรมซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียวและมีผลตามกฎหมาย ซึ่งบางกรณีก็ทำให้ผู้ทำนิติกรรมเสียสิทธิได้ เช่น การก่อตั้งมูลนิธิ การรับสภาพนี้ การผ่อนเวลาชำระหนี้ให้ลูกหนี้ คำมั่นจะซื้อจะขาย การทำพินัยกรรม การบอกกล่าวบังคับจำนอง เป็นต้น
2. นิติกรรมหลายฝ่าย ได้แก่ นิติกรรมซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปและทุกฝ่ายต่างตกลงยินยอมระหว่างกัน กล่าวคือฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาทำเป็นคำเสนอ แล้วอีกฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเป็นคำสนอง เมื่อคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกัน จึงเกิดมีนิติกรรมสองฝ่ายขึ้น หรือเรียกกันว่า “สัญญา” เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญากู้ยืมเงิน สัญญาแลกเปลี่ยน สัญญาเช่าฝาก จำนอง จำน่า เป็นต้น สรุปว่าสัญญาต้องมียุทธประกอบดังนี้
1. ต้องมีบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป
2. ต้องมีการแสดงเจตนาต้องตรงกัน ต้องมีคำเสนอและคำสนองที่ชัดเจนแน่นอน
3. ต้องมีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการทำสัญญา.

21. โฆษะกรรมและโมฆียะกรรมแตกต่างกันอย่างไร

- โฆษะกรรม คือ นิติกรรมที่เป็นอันเสียเปล่าไม่มีผลตามกฎหมาย การเสียเปล่านี้มีมาตั้งแต่เริ่มแรกที่ทำนิติกรรม โฆษะกรรมนั้นไม่อาจจะให้สัตยาบันแก่กันได้.
- โมฆียะกรรม คือ นิติกรรมที่มีผลใช้บังคับกันได้ตามกฎหมายจนกว่าจะมีการบอกล้างให้เป็นโมฆะ (เสียเปล่าตั้งแต่เริ่มแรก) หรือให้สัตยาบันเพื่อทำให้เป็นนิติกรรมที่สมบูรณ์ต่อไป.

22. การเช่าทรัพย์สินกับการซื้อขายแตกต่างกันอย่างไร

การเช่าทรัพย์สินต่างกับการซื้อขาย คือ มิได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และมีกำหนดเพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่น ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้เช่าได้ไม่เกิน 30 ปี ดังนั้นผู้ให้เช่าไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เพียงแต่มีสิทธิครอบครองใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้นก็นำไปให้เช่าได้ แต่ผู้เช่าทรัพย์สินจากผู้อื่นไว้ จะนำไปให้เช่าต่อซึ่งเรียกว่าให้เช่าช่วงไม่ได้ เว้นแต่ว่าจะมีข้อตกลงในสัญญาเช่าอนุญาตไว้ การเช่าอสังหาริมทรัพย์ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อของฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบตามสัญญา (ซึ่งไม่จำเป็นต้องเขียนเป็นรูปแบบสัญญา เพียงมีข้อความแสดงว่ามีการตกลงกันหรือยอมให้ใช้ หรือรับประโยชน์ในทรัพย์สินตอบแทนกับค่าเช่าก็พอแล้ว) มิฉะนั้นจะฟ้องเรียกให้ปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ **สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์นานเกินกว่า 3 ปี หรือมีกำหนดตลอดอายุของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าต้องนำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่** เช่น เขาก็ที่ดินต้องจดทะเบียน ณ สำนักงานที่ดิน เข่าบ้านต้องจดทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอหรือเขตที่ที่ดินหรือบ้านนั้นตั้งอยู่ เป็นต้น.

23. สัญญากู้ยืม กฎหมายกำหนดไว้ว่าอย่างไร

การกู้ยืมเงินจะมีผลต่อเมื่อมีการส่งมอบเงินให้แก่ผู้กู้ และกฎหมายบังคับว่า**การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป** จะต้องมียอดหลักฐานเป็นหนังสือแสดงว่ามีการกู้เงินกันจริง ซึ่งขอให้เป็นเพียงหนังสือแสดงว่ามีการรับเงินยืมไปจริง **ลงลายมือชื่อผู้กู้** หรือในกรณีที่ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ต้องมีลายพิมพ์นิ้วมือของผู้กู้ประทับในหนังสือดังกล่าว โดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือนั้นอย่างน้อยสองคน หลักฐานดังกล่าวนี้อาจทำขึ้นภายหลังการมอบเงินให้แก่กัน เช่น เป็นหนังสือขอผ่อนชำระหนี้เงินได้ และในกรณีที่ตกลงกันว่าให้เรียกดอกเบี้ยได้แต่มีได้ระบุดำไว้ ผู้ให้กู้มีสิทธิได้ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7) ถ้ามีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ **ผู้ให้กู้จะเรียกดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี** ถ้าผู้ให้กู้เรียกดอกเบี้ยสูงกว่านี้แม้ผู้กู้จะยินยอมก็ไม่เป็นผล หมายความว่า การเรียกดอกเบี้ยเป็นอันใช้ไม่ได้ทั้งหมด และผู้ให้กู้มีความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช 2475 ยกเว้นการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารหรือบริษัทเงินทุนหรือบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งมีกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินกู้ของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 ยอมให้เรียกดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ 15 ต่อปีได้.

24. กฎหมายอาญาแบ่งออกเป็นกี่ภาค

- กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะของการกระทำที่ถือเป็นความผิด และโทษที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ 1. บทบัญญัติทั่วไป 2. ความผิด 3. ลหุโทษ.

25. กฎหมายอาญามีหลักการสำคัญอะไรบ้าง

1. ต้องมีการกระทำ และมีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับต้องเป็นโทษตามกฎหมาย จะมากำหนดโทษตามอำเภอใจ ผู้มีอำนาจไม่ได้ ทั้งนี้เพราะความผิดทางอาญามีการลงโทษที่รุนแรงกระทบกระเทือนถึงชีวิต จิตใจ และความเป็นอยู่ของบุคคลมาก หากไม่ผิดจริงแล้ว เอาไปลงโทษถือว่าไม่สมควรอย่างยิ่ง ความสำคัญของหลักการนี้ ศาลฎีกาได้เคยกล่าวไว้ว่า “ปล่อยผู้กระทำความผิดเสียสิบคน ยังดีกว่าจะลงโทษผู้ผิดมิได้แม้แต่คนเดียว” หรือตามหลักกฎหมายอาญาที่เป็นหลักสากลที่ว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ หากไม่มีกฎหมาย”.

2. **กฎหมายอาญาไม่มีผลบังคับย้อนหลัง** การกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายที่เพิ่งบัญญัติขึ้นมาทีหลังจะไม่สามารถนำไปบังคับกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายได้ อย่างไรก็ตามหากบทบัญญัตินั้นเป็นคุณกับผู้กระทำความผิดก็มีผลย้อนหลังได้.

3. **การตีความกฎหมายอาญาต้องมีความเคร่งครัด** หมายความว่า การลงโทษตามการกระทำความผิดใดๆ ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ด้วยบทกฎหมายใดที่มีถ้อยคำกำกวมคลุมเครือจนเป็นที่น่าสงสัย จะนำมาตีความเพื่อลงโทษทางอาญาไม่ได้.

26. โทษทางอาญาและโทษทางแพ่งแตกต่างกันอย่างไร

โทษทางอาญา เรียงตามลำดับจากเบาไปหนัก ดังนี้ **ริบทรัพย์สิน ปรับ กักขัง จำคุก ประหารชีวิต** โทษทางแพ่ง เช่น **เรียกค่าเสียหาย เรียกเบี้ยปรับ เรียกดอกเบี้ย ริบมัดจำ** ความมุ่งหมายของกฎหมายอาญาต่างกับกฎหมายแพ่ง เพราะกฎหมายแพ่งมุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ของเอกชน การกระทำซึ่งผิดทั้งกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง เช่น การทำร้ายร่างกายผู้อื่นแต่จะมีผลต่างกัน โดยโทษตามกฎหมายอาญา อาจเป็นโทษจำคุกหรือเสียค่าปรับให้รัฐ แต่ถ้าโทษตามกฎหมายแพ่งผู้ทำร้ายจะต้อง**ชดเชยค่าเสียหาย**ให้แก่ผู้ถูกทำร้าย เช่น ค่ารักษาพยาบาลและค่าเสียหายที่ผู้ถูกทำร้ายควรจะได้รับเนื่องจากการทำงานไม่ได้ระหว่างบาดเจ็บ เป็นต้น.

27. ประเภทของความผิดทางอาญาในแง่โทษและการดำเนินคดีแบ่งได้เป็น 3 ประเภท อะไรบ้าง

1. ความผิดอาญาแผ่นดิน 2. ความผิดอันยอมความได้ 3. ความผิดลหุโทษ.

28. ความผิดลหุโทษคืออะไร

- ถือเป็นความผิดทางอาญา เป็นความผิดเล็กน้อยซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เช่น ไม่ยอมบอกหรือกล่าวชู้ชู้หรือที่อยู่อันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน พกพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุอันควร เสพสุราหรือของเมาจนเป็นเหตุให้ตนมาประพฤตินุ้ยวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะหรือสาธารณสถาน ใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ การส่งเสียงดังโดยไม่มีเหตุอันควร ทำให้คนอื่นตกใจหรือเดือดร้อน เป็นต้น.

- การกระทำความผิดลหุโทษแม้จะกระทำโดยไม่มีเจตนาก็เป็นความผิด เว้นแต่จะมีความบัญญัติตามความผิดนั้นให้เห็นเป็นอย่างอื่น และหากเป็นการพยายามกระทำความผิดลหุโทษ หรือเป็นผู้สนับสนุนให้กระทำความผิดลหุโทษ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ.

29. การกระทำโดยเจตนาและการกระทำโดยประมาทแตกต่างกันอย่างไร

- การกระทำโดยเจตนา เป็นการกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำ และในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ตามหลักกฎหมายที่ว่า “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” การกระทำโดยประมาท เป็นการกระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ได้เพียงพอไม่.

30. วิวาททรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ยักยอกทรัพย์

- วิวาททรัพย์ การลักทรัพย์โดยการฉกฉวยเอาทรัพย์นั้นไปซึ่งหน้าของเจ้าของทรัพย์ ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่อุกอาจกว่าลักทรัพย์ตามธรรมดา.

- ชิงทรัพย์ การลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญโดยการใช้อำนาจประทุษร้ายเพื่อให้ได้ทรัพย์ไปหรือเพื่อปกปิดการลักทรัพย์นั้น หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุมซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าลักทรัพย์ตามธรรมดา.

- ปล้นทรัพย์ การชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ซึ่งถือว่ารุนแรงกว่าการชิงทรัพย์ขึ้นไปอีก.

- ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ต่างจากความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะความผิดฐานลักทรัพย์เป็นการเอาทรัพย์ไปจากการครอบครองของผู้อื่น แต่ความผิดฐานยักยอกทรัพย์เป็นการเบียดบังทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำผิดเอง เช่น มีผู้ฝากหนังสือของเขาไว้กับผู้กระทำความผิดแล้วผู้กระทำความผิดเอาไปขายให้ผู้อื่นเพื่อเอาเงินค่าหนังสือนั้นเสีย เป็นต้น.

31. บัตรประจำตัวประชาชน

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 กำหนดให้บุคคลสัญชาติไทยที่มีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน เว้นแต่จะได้รับการยกเว้นจากทางราชการ เช่น ภิกษุ สามเณร เป็นต้น เมื่อเจ้าพนักงานที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปขอตรวจบัตรประจำตัวประชาชน.

รู้ทัน...สังคม ONET

สาระเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

1. เศรษฐศาสตร์ (Economics) ความขาดแคลน (Scarcity) การเลือก (Choice) ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

- เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาทางสังคมศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการอย่างประหยัดที่สุดและมีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงสุด และหาทางแจกจ่ายหรือกระจายสินค้าและบริการออกไป เพื่อสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ให้ได้รับความพอใจสูงสุดและมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจสูงสุด.

- ความขาดแคลน สาเหตุของความขาดแคลนสืบเนื่องมาจากความไม่สมดุลกันระหว่างความต้องการกับจำนวนทรัพยากร หรือสินค้าและบริการของประเทศมีน้อยเมื่อเทียบกับความต้องการ.

- การเลือก เนื่องจากความต้องการของมนุษย์และจำนวนทรัพยากรไม่สมดุลกัน จึงต้องมีการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นความขาดแคลนบังคับให้เกิดการตัดสินใจเลือก.

- ต้นทุนค่าเสียโอกาส เนื่องจากทรัพยากรมีจำกัดและมีน้อยกว่าความต้องการของมนุษย์ จึงทำให้ต้องตัดสินใจใช้ทรัพยากรในทางเลือกหนึ่งๆ และเมื่อตัดสินใจใช้ทรัพยากรในทางเลือกหนึ่งแล้วยอมเสียโอกาสที่จะนำทรัพยากรนี้ไปใช้ในทางเลือกอื่นๆ หรือเรียกว่าเกิดต้นทุนในการเลือกขึ้นมา ต้นทุนในการเลือกนี้ก็คือ ต้นทุนค่าเสียโอกาส (ค่าเสียโอกาสไม่ใช่สิ่งที่เราเลือก แต่เป็นสิ่งที่เราไม่ได้เลือก) ต้นทุนค่าเสียโอกาสจึงหมายถึง มูลค่าสูงสุดของสิ่งที่เสียสละไปเพื่อทดแทนสิ่งที่เราเลือก หรือก็คือมูลค่าสูงสุดของสิ่งที่เราไม่ได้เลือกนั่นเอง ดังนั้นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จึงหมายถึง ต้นทุนค่าเสียโอกาสเท่านั้น.

2. เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)

- เศรษฐศาสตร์จุลภาค เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในส่วนบุคคลหรือองค์กรธุรกิจ.

- เศรษฐศาสตร์มหภาค เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในส่วนรวมหรือระดับประเทศ เช่น รายได้ประชาชาติ การลงทุน การจ้างงาน การเงิน การคลัง หนี้สาธารณะ การพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาการว่างงาน ปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด เป็นต้น.

3. เศรษฐศาสตร์ตามที่เป็นจริง (Positive Economics) เศรษฐศาสตร์ตามที่ควรจะเป็น (Normative Economics)

- เศรษฐศาสตร์ตามที่เป็นจริง เป็นการมุ่งอธิบายเรื่องที่เกิดขึ้นว่า คืออะไร เกิดจากสาเหตุใดและมีผลอย่างไร จึงเป็นเพียงการอธิบายถึงปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจตามที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้นซึ่งเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ในปัจจุบัน และที่เกิดในอนาคต.

- เศรษฐศาสตร์ตามที่ควรจะเป็น เป็นการมุ่งกล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหรือผลที่เกิดขึ้นนั้นว่าควรทำหรือไม่ควรทำ ควรจะเป็นหรือไม่ควรจะเป็น เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ซึ่งการศึกษาแนวนี้ใช้วิจารณ์ญาณหรือความคิดเห็นส่วนบุคคลมาประกอบ.

4. เศรษฐทรัพย์ (Economic Goods) สินค้าไร้ราคา (Free Goods)

- เศรษฐทรัพย์ เป็นสินค้าที่มีต้นทุนการผลิต มีราคาซื้อขาย เช่น เสื้อผ้า รถยนต์ ฯลฯ ส่วนสินค้าที่ได้โดยการแจก การให้ การบริจาค โดยผู้บริโภคริได้มาฟรีหรือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ถือว่าเป็นเศรษฐทรัพย์และเป็นสินค้าได้เปล่า (ไม่ใช่สินค้าไร้ราคา) เศรษฐทรัพย์ยังรวมถึงสินค้าและบริการที่รัฐบาลเป็นผู้จ่ายเงินจากภาษีอากร เช่น สิ่งก่อสร้างสาธารณะประโยชน์ (เช่น สวนสาธารณะ สะพานลอย) บริการการศึกษาของรัฐ การป้องกันประเทศ.

- สินค้าไร้ราคา คือ สินค้าที่ได้มาโดยไม่มีต้นทุนในการผลิตหรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ดังนั้นสินค้าไร้ราคาจึงเป็นสินค้าที่ไม่มีราคาที่จะต้องจ่าย เช่น สายลม แสงแดด อากาศ และน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น.

5. สินค้าสาธารณะ (Public Goods) หนี้สาธารณะ (Public Debt)

- สินค้าสาธารณะ คือ สินค้าที่ทุกคนใช้บริโภคร่วมกันและเป็นสินค้าที่ไม่สามารถกีดกันการบริโภคของผู้บริโภครายอื่น เช่น การป้องกันประเทศ การกระจายเสียงวิทยุ สัญญาณทีวี ไฟฟ้าตามถนน.

- หนี้สาธารณะ คือ หนี้สินของรัฐบาลซึ่งรวมทั้งการยืมโดยตรง (การกู้หนี้ยืมสินในประเทศ และการกู้หนี้ยืมสินต่างประเทศ) และการค้ำประกันเงินกู้ของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ เงินกู้ถือเป็นรายรับส่วนหนึ่งของรัฐบาลที่จะนำมาใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติ.

6. ต้นทุนชัดเจน (Explicit Cost) ต้นทุนไม่ชัดเจน (Implicit Cost) ต้นทุนทางบัญชี (Accounting Cost) ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Cost)

- ต้นทุนชัดเจน เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายออกไปจริงๆ ซึ่งผู้ผลิตจ่ายไปให้แก่บุคคลอื่นเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าจ้าง ค่าไฟฟ้า ค่าเช่า.

- ต้นทุนไม่ชัดเจนหรือต้นทุนแฝง เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายเป็นตัวเงินหรือไม่ได้จ่ายออกไปจริงๆ เช่น ใช้บ้านของตนเป็นสำนักงาน ซึ่งถ้านำไปให้เช่าจะได้รับค่าเช่าตอบแทน.

- ต้นทุนทางบัญชี จะประกอบด้วยต้นทุนชัดเจนเท่านั้น.

- ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วยต้นทุนทั้งหมดซึ่งรวมทั้งต้นทุนชัดเจนและต้นทุนแฝง ดังนั้นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จึงมีความหมายที่กว้างกว่าต้นทุนทางบัญชี.

7. กำไรทางบัญชี (Accounting Profit) กำไรทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Profit)

- กำไรทางบัญชี รายรับทั้งหมดหักด้วยต้นทุนชัดเจน (ต้นทุนที่จ่ายเป็นตัวเงิน).

กำไรทางบัญชี = รายรับ - ต้นทุนชัดเจน.

- กำไรทางเศรษฐศาสตร์ รายรับทั้งหมดหักด้วยต้นทุนชัดเจน (ต้นทุนที่จ่ายเป็นตัวเงิน) รวมกับต้นทุนแฝง (ต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายเป็นตัวเงิน).

กำไรทางเศรษฐศาสตร์ = รายรับ - (ต้นทุนชัดเจน + ต้นทุนแฝง).

8. ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Basic Economic Problems) กิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Activity) ปัจจัยการผลิต (Factor of Production) หน่วยเศรษฐกิจ (Economic Unit)

- ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากความมียุอย่างจำกัดของทรัพยากรเมื่อเทียบกับความต้องการของมนุษย์ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกสังคมและทุกระบบเศรษฐกิจ ปัญหานี้ประกอบด้วย 1. ปัญหาว่าจะผลิตอะไร 2. ปัญหาว่าจะผลิตอย่างไร 3. ปัญหาว่าจะผลิตเพื่อใคร หรือเรียกสั้นๆ ว่า ปัญหา What, How, For whom.

- **กิจกรรมทางเศรษฐกิจ** เป็นกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภค การกระจาย และการแลกเปลี่ยน.

- **ปัจจัยการผลิต** ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ 1. ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แร่ธาตุ ป่าไม้ ดินฟ้าอากาศ ผลตอบแทนที่ได้รับ คือ ค่าเช่า 2. แรงงาน กำลังความสามารถในการผลิตของมนุษย์เท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นแรงงานกายหรือกำลังความคิด ผลตอบแทนที่ได้รับ คือ ค่าจ้าง 3. ทุน สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เครื่องมือเครื่องจักร โรงงาน ผลตอบแทนที่ได้รับ คือ ดอกเบี้ย (แรงงานสัตว์ที่คนฝึกฝนเพื่อนำมาใช้งานอนุโลมถือเป็นทุน) 4. ผู้ประกอบการ ผู้ที่ทำหน้าที่รวบรวมเอาปัจจัยการผลิตต่างๆ มาดำเนินการผลิต และยังเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต ผลตอบแทนที่ได้รับ คือ กำไร.

- **หน่วยเศรษฐกิจ** ผู้ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วยหน่วยครัวเรือน หน่วยธุรกิจ และหน่วยรัฐบาล.

ระบบเศรษฐกิจ

9. ลักษณะสำคัญของระบบทุนนิยม (Capitalism) ระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (Communist) ระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย (Democratic Socialism) ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy)

	ทุนนิยม	สังคมนิยมคอมมิวนิสต์	สังคมนิยมประชาธิปไตย	เศรษฐกิจแบบผสม
กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน	ไม่จำกัด	จำกัด	จำกัดบ้าง	ไม่จำกัด
บทบาทการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	เอกชน	รัฐ	รัฐ > เอกชน	เอกชน + รัฐ (ผู้ประกอบการเอกชนมีบทบาทสำคัญ)
การทำงานของกลไกราคา	ไม่จำกัด	จำกัด	จำกัดบ้าง	จำกัดบ้าง
การวางแผนเศรษฐกิจจากส่วนกลาง	ไม่มี	มี	มี	มี
เครื่องมือที่ใช้แก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	กลไกราคา	การวางแผนที่ภาครัฐควบคุม	การวางแผนที่ภาครัฐควบคุม + กลไกราคา	กลไกราคา + การวางแผนที่ภาครัฐชี้นำ
เสรีภาพของเอกชนและการแข่งขัน	มี	ไม่มี	มีบ้าง	มีบ้าง
เป้าหมายในการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม	ไม่มี	มี	มี	มี
ตัวอย่างประเทศ	ไม่มีแล้วในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นระบบผสม	เกาหลีเหนือ คิวบา	รัฐสวัสดิการ เช่น อังกฤษ เยอรมนี สวีเดน นอร์เวย์	ไทย (แบบผสมที่ค่อนข้างไปทางทุนนิยม)

10. ข้อดีและข้อเสียของระบบทุนนิยม ระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย ระบบเศรษฐกิจแบบผสม

ระบบทุนนิยม

- ข้อดี 1. มีแรงจูงใจในการผลิตและการทำงาน เพราะทำมากจะมีรายได้มาก 2. ผู้ผลิตแต่ละรายต้องแข่งขันกันขายสินค้าและบริการให้มากที่สุด จึงต้องปรับปรุงเทคนิคการผลิตอยู่เสมอ โดยเน้นทั้งคุณภาพและปริมาณด้วย 3. เอกชนมีเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ตนถนัด 4. ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น เพราะไม่มีผู้ใดผูกขาดการผลิตที่ทำให้ราคาสูงเกินปกติ.

- ข้อเสีย 1. การกระจายรายได้และการจัดสรรทรัพยากรไม่เท่าเทียมกันและไม่ทั่วถึง เพราะผู้บริโภคในสังคมต่างมีรายได้และทรัพย์สินไม่เท่าเทียมกัน ทำให้พวกนายทุนได้เปรียบ 2. ในภาวะที่เกิดการขาดแคลนสินค้า เช่น ในยามสงคราม ถ้ารัฐไม่เข้ามาแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจแล้ว ก็จะทำให้เกิดการขาดแคลนสินค้าที่จำเป็นได้ 3. หากมีผู้ผลิตสินค้าและบริการน้อยราย ผู้ผลิตอาจรวมตัวกันผูกขาดในการผลิตได้ เพราะรัฐไม่ได้เข้ามาแทรกแซง ซึ่งผลเสียก็จะตกอยู่กับผู้บริโภค เช่น การรวมตัวกันขึ้นราคาสินค้า การกดค่าจ้างแรงงาน 4. มีการใช้ทรัพยากรอย่าง สิ้นเปลือง เช่น การแข่งขันกันสร้างห้างสรรพสินค้า.

ระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

- ข้อดี 1. ไม่มีความแตกต่างระหว่างรายได้ เพราะประชาชนไม่มีความได้เปรียบเสียเปรียบในเชิงเศรษฐกิจ 2. มีความเสมอภาค ประชาชนได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเพียงพอ เพราะรัฐเป็นผู้แบ่งปันเครื่องบริโภคต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน 3. ไม่มีการผูกขาดของเอกชนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ.

- ข้อเสีย 1. ขาดเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพและเลือกบริโภค 2. ขาดแรงจูงใจในการผลิต เพราะเอกชนไม่มีสิทธิ์เป็นเจ้าของทรัพย์สิน.

ระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย

- ข้อดี 1. การกระจายรายได้มีความเป็นธรรมขึ้น มีรายได้ต่างกันน้อยลง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางฐานะและรายได้ของบุคคล 2. ประชาชนได้รับสวัสดิการจากรัฐอย่างทั่วถึงและเพียงพอ 3. การแข่งขันกันเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดนั้นไม่มี เพราะรัฐเป็นผู้ผลิตรายใหญ่และไม่ให้มีการผูกขาดโดยเอกชนในธุรกิจบางชนิด.

- ข้อเสีย 1. ผู้บริโภคไม่มีเสรีภาพในการเลือกซื้อสินค้าและบริการได้เต็มที่ 2. เอกชนไม่มีเสรีภาพทำธุรกิจได้เต็มที่ เพราะ เอกชนทำได้เฉพาะกิจการขนาดเล็กเท่านั้น ส่วนกิจการขนาดใหญ่รัฐเข้าควบคุม 3. ขาดแรงจูงใจในการทำงานและขาดการแข่งขัน ทำให้การพัฒนาเทคโนโลยีทางการผลิตไม่ก้าวหน้ามากนัก.

ระบบเศรษฐกิจแบบผสม

- ข้อดี 1. การกระจายรายได้และการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างทั่วถึง 2. ผู้ใช้แรงงานได้รับผลตอบแทนตามกำลังความสามารถและอาชีพ 3. เอกชนมีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น และมีการแข่งขันในการผลิตสินค้าและบริการ 4. ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกซื้อสินค้าและบริการได้มากพอสมควร

- ข้อเสีย 1. รัฐไม่อาจสั่งการแบบรวบรัดได้ตามภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว 2. การวางแผนจากรัฐเพื่อให้เอกชนเข้าร่วมหรือปฏิบัติตามอาจเป็นไปได้ยาก 3. รัฐมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและใช้อำนาจต่างๆ จึงทำให้เอกชนขาดความมั่นใจในการลงทุน 4. การมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและการมีกำไรอาจก่อให้เกิดช่องว่างทางฐานะและรายได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำจะตามมา 5. กลไกราคาของรัฐเข้าแทรกแซง อาจก่อให้เกิดปัญหา เช่น เปิดโอกาสให้มีการคอร์รัปชัน เอกชนไม่กล้าลงทุนอย่างเต็มที่.

11. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Perfect Competition) ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ (Imperfect Competition)

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์

- ลักษณะสำคัญ 1. ผู้ซื้อและผู้ขายมีจำนวนมาก 2. สินค้ามีลักษณะเหมือนกันทุกประการ 3. ผู้ซื้อและผู้ขายมีความรู้ของสภาวะตลาดเป็นอย่างดี 4. การติดต่อซื้อขายจะต้องกระทำโดยสะดวก สินค้าสามารถโยกย้ายไปยังภูมิภาคต่างๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว 5. หน่วยธุรกิจสามารถเข้าหรือออกจากธุรกิจได้โดยเสรี

- ข้อสังเกต ราคาสินค้าในตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์จะมีราคาเดียวกันทั้งหมดและเป็นราคาที่เหมาะสม ไม่มีผู้ซื้อผู้ขายรายใดมีอิทธิพลต่อราคา และไม่จำเป็นต้องมีการโฆษณา ตลาดแข่งขันสมบูรณ์นี้ถือเป็น **ตลาดในอุดมคติ** (Ideal Market) ตลาดที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ก็คือ **ตลาดสินค้าเกษตร** เช่น ตลาดข้าวเปลือก ตลาดมันสำปะหลัง ตลาดหุ้น.

- ข้อดี 1. ด้านผู้บริโภค : จากสภาพการแข่งขัน ราคาจึงค่อนข้างยุติธรรมต่อผู้บริโภคและผู้บริโภคย่อมมีทางเลือกในการบริโภคได้มากเพราะสินค้าที่เหมือนกันจึงใช้ทดแทนกันได้ดี ด้านผู้ผลิต : จากสภาพการแข่งขันเสรีและไม่มีการผูกขาด ผู้ผลิตจะปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการของตน ด้านสังคม : มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ.

- ข้อเสีย 1. ผู้ผลิตอาจจะลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้สามารถแข่งขันได้โดยปราศจากการสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้วัตถุพิษไม่ได้มาตรฐานในการผลิตเพื่อลดต้นทุน สินค้าจึงไม่มีคุณภาพใช้กระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดมลพิษ เช่น ไม่สร้างบ่อบำบัดน้ำเสียเพราะทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 2. สินค้าและบริการที่จำเป็นบางอย่างอาจมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน เช่น การจัดการศึกษา การป้องกันประเทศ จึงทำให้รัฐต้องเข้าไปควบคุมเอง 3. อุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนสูง เช่น กิจการสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา ต้นทุนต่อหน่วยสูงมาก ถ้าผู้ผลิตรายเดียวหรือไม่ก็รายทำจะคุ้มกว่า เพราะเป็นการประหยัดจากขนาดการผลิต (Economies of Scale) ที่เน้นการลดต้นทุนเฉลี่ย โดยการซื้อวัตถุดิบคราวละมากๆ และซื้อได้ในราคาต่ำลงผลิตสินค้าคราวละมากๆ ผล คือ ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยของสินค้าลดต่ำลง.

ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

1. ตลาดผูกขาด (Monopoly) 2. ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) 3. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Mouopolistic Competition).

ลักษณะทั่วไป	ตลาดแข่งขันสมบูรณ์	ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ด้านผู้ขาย		
		ตลาดผูกขาด	ตลาดผู้ขายน้อยราย	ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
1. จำนวนผู้ขาย	มาก	รายเดียว	น้อย	มาก
2. ลักษณะสินค้าที่ขาย	สินค้าเหมือนกันทุกประการ ใช้แทนกันได้ได้อย่างสมบูรณ์	ไม่มีสินค้าอื่นที่ใช้แทนกันได้	สินค้าแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย แต่ใช้แทนกันได้	สินค้าแตกต่างกัน แต่ใช้แทนกันได้
3. ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดของผู้ขายรายใหม่	ง่ายมาก	ยากมาก	ค่อนข้างยาก	ง่าย

ลักษณะทั่วไป	ตลาดแข่งขันสมบูรณ์	ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ด้านผู้ขาย		
		ตลาดผูกขาด	ตลาดผู้ขายน้อยราย	ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
4. การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของผู้ขาย	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
5. ตัวอย่าง	ตลาดที่ใกล้เคียงกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ เช่น ตลาดข้าว ตลาดหุ้น	ไฟฟ้า ประปา รถไฟ	น้ำมัน น้ำอัดลม หนังสือพิมพ์ ปูนซีเมนต์	เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า สบู่

การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันหรือการขึ้นอยู่กับกันและกันของผู้ขายแต่ละราย หมายความว่า การดำเนินนโยบายของผู้ผลิตรายหนึ่งๆ จะมีผลกระทบต่อผู้ผลิตรายอื่นๆ ในตลาดหรือไม่ กรณี**ตลาดผู้ขายน้อยราย**นี้ ผู้ขายจะไม่ใช้ราคาเป็นเครื่องมือในการแข่งขัน (ก็คือเป็นการแข่งขันที่ไม่ใช่ราคา) เนื่องจากถ้าฝ่ายหนึ่งลดราคา คู่แข่งจะลดราคาตามทันที และถ้าผู้ขายขึ้นราคา คู่แข่งจะไม่ขึ้นตาม ทำให้ส่วนแบ่งตลาดลดลง ฉะนั้นการแข่งขันจึงใช้วิธีอื่น เช่น การโฆษณา การบรรจุหีบห่อ ข้อสังเกตถ้าผู้ขายน้อยรายร่วมมือกันเพื่อกำหนดราคาหรือปริมาณสินค้าในตลาด จะกลายเป็นการรวมกลุ่มในลักษณะของกลุ่มผูกขาดที่เรียกว่า **คาร์เทล (Cartel)** เช่น กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันเป็นสินค้าออก (OPEC = Organization of Petroleum Exporting Countries).

ตลาดผูกขาด

- สาเหตุเกิดจาก 1. การผูกขาดโดยธรรมชาติ (Natural Monopoly) เมื่อมีการผลิตขนาดใหญ่ ผู้ผูกขาดสามารถขยายขนาดการผลิตจนทำให้สามารถลดต้นทุนเฉลี่ยลงมาต่ำมาก ซึ่งผู้ผลิตอาจต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก หรือใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต ผู้ผลิตรายย่อยไม่สามารถเข้ามาแข่งขันได้ 2. การเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตแต่เพียงผู้เดียว 3. การได้รับสิทธิพิเศษตามกฎหมาย เช่น การจดสิทธิบัตร หรือได้รับอำนาจจากรัฐให้เป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว เช่น การให้สัมปทาน การให้ใบอนุญาต.

- ข้อดี 1. เกิดการประหยัดจากขนาดการผลิตในกรณีการผลิตขนาดใหญ่ เช่น กิจการสาธารณูปโภค เพราะทำให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลงเมื่อมีการผลิตคราวละมากๆ และจะขายสินค้าได้ในราคาที่ต่ำลง 2. กรณีสินค้าและบริการบางประเภทที่ให้คุณและโทษต่อสังคม รัฐเป็นผู้ผูกขาด เช่น บริการป้องกันประเทศ การผลิตวัคซีน โรงงานยาสูบ 3. **เกิดการวิจัยพัฒนาเทคนิคการผลิต** เช่น อุตสาหกรรมยา.

- ข้อเสีย 1. การผลิตสินค้าเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเพราะผู้ผูกขาดไม่มีคู่แข่งทางการค้า 2. ผลผลิตอาจมีจำนวนไม่พอเพียงกับความต้องการ ถ้าผู้ผูกขาดตั้งราคาสูง.

12. อุปสงค์ (Demand) อุปทาน (Supply)

อุปสงค์

- อุปสงค์ คือ ปริมาณสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในช่วงเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดนั้น ความต้องการซื้อดังกล่าวต้องประกอบด้วยความเต็มใจที่จะซื้อ และมีอำนาจซื้อ (Purchasing Power) หรือมีเงินด้วย แต่ถ้ามีแต่ความต้องการในสินค้าโดยไม่มีเงินที่จะซื้อ เราเรียกความต้องการลักษณะนี้ ว่าความต้องการ (Want).

- กฎของอุปสงค์ ถ้าราคาสินค้าสูงขึ้น อุปสงค์จะลดลง และถ้าราคาสินค้าลดลง อุปสงค์จะเพิ่มขึ้น เส้นอุปสงค์จึงมีลักษณะเป็นเส้นลาดเอียงจากบนซ้ายมาลงขวา ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาและปริมาณซื้อเป็นไปในทางแปรผกผัน (หรือทิศทางตรงกันข้าม $P \uparrow D \downarrow$; $P \downarrow D \uparrow$) เส้นมีค่าความชันเป็นลบ.
- ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ 1. ราคาสินค้าที่ซื้อ 2. รายได้ของผู้บริโภค 3. รสนิยมของผู้บริโภค 4. ราคาของสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง 5. การคาดคะเนเกี่ยวกับราคาสินค้าในอนาคต.
- สินค้าปกติและสินค้าด้อย กรณีสินค้าปกติถ้าผู้บริโภคมีรายได้สูงขึ้น อุปสงค์สินค้าเพิ่มขึ้น และถ้ามีรายได้ลดลง อุปสงค์สินค้าลดลงด้วย ดังนั้นอุปสงค์สินค้าปกติจะ**แปรผัน** (ทิศทางเดียวกัน) ตามรายได้ของผู้บริโภค กรณีที่เป็นสินค้าด้อย อุปสงค์สินค้าด้อยจะ**แปรผกผัน** (ทิศทางตรงกันข้าม) กับรายได้ของผู้บริโภค เช่น เมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้น อุปสงค์ที่มีต่ออะหมี่สำเร็จรูปลดลง.
- สินค้าที่ใช้ทดแทนกัน และสินค้าที่ใช้ประกอบกัน กรณีสินค้าที่ใช้ทดแทนกัน อุปสงค์สินค้าชนิดหนึ่งจะแปรผัน (ทิศทางเดียวกัน) ตามราคาของสินค้าที่ใช้ทดแทนกัน เช่น ถ้าราคาเนื้อไก่ถูกลง อุปสงค์เนื้อหมูจะลดลงในทางกลับกันถ้าราคาเนื้อไก่แพงขึ้น อุปสงค์ต่อเนื้อหมูจะเพิ่มขึ้น กรณีสินค้าที่ใช้ประกอบกันหรือสินค้าที่ใช้ร่วมกัน อุปสงค์สินค้าชนิดหนึ่งจะแปรผกผัน (ทิศทางตรงกันข้าม) กับราคาของสินค้าที่ใช้ประกอบกัน เช่น ถ้าราคาไม้ตีปิงปองสูงขึ้น อุปสงค์ต่อลูกปิงปองจะลดลง ตัวอย่างอื่นๆ เช่น ปากกาทึบกับน้ำหมึก รถยนต์กับน้ำมัน ปืนกับกระสุน.

อุปทาน

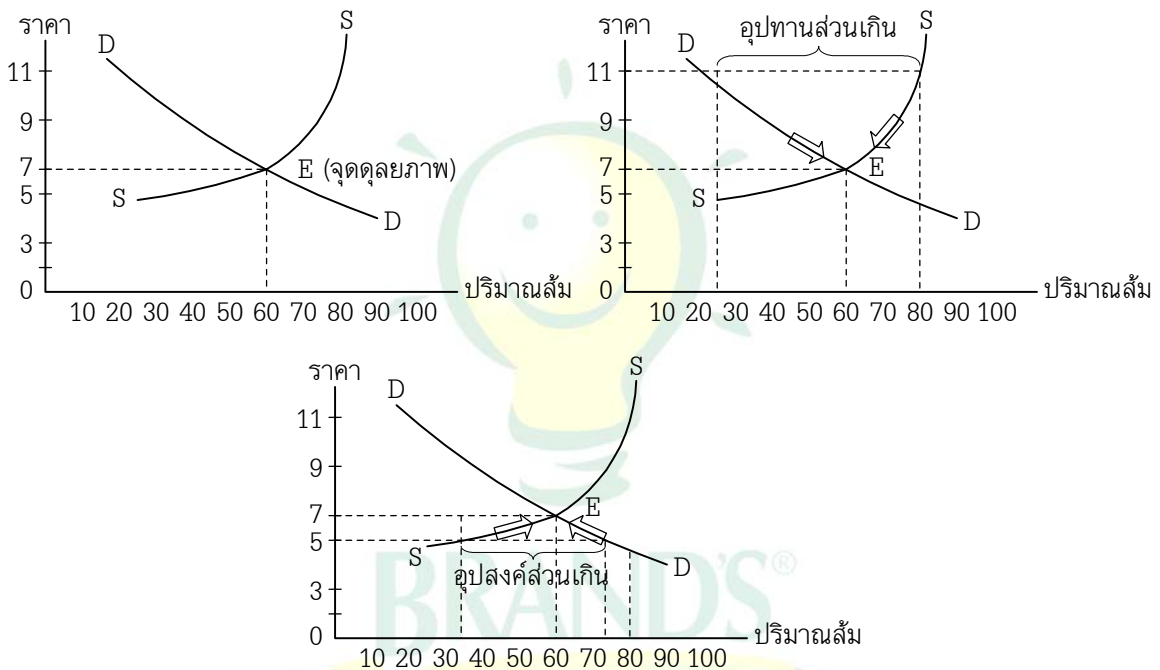
- อุปทาน คือ ปริมาณสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้ผลิตต้องการผลิตออกขายในช่วงเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดนั้น ซึ่งเป็นปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิตเต็มใจจะนำออกขายในระยะเวลาหนึ่งๆ เท่านั้น ไม่ได้หมายถึงปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิตผลิตขึ้นทั้งหมด.
- กฎของอุปทาน ถ้าราคาสินค้าสูงขึ้น อุปทานจะเพิ่มขึ้น และถ้าราคาสินค้าลดลง อุปทานจะลดลง เส้นอุปทานจึงมีลักษณะเป็นเส้นลาดเอียงขึ้นจากล่างซ้ายไปบนขวา ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาและปริมาณขายเป็นไปในทางแปรผัน (หรือทิศทางเดียวกัน $P \uparrow S \uparrow$; $P \downarrow S \downarrow$) เส้นมีค่าความชันเป็นบวก.
- ปัจจัยที่กำหนดอุปทาน 1. ราคาสินค้าที่ผลิต 2. จำนวนผู้ผลิต 3. ราคาปัจจัยการผลิตที่มีผลต่อต้นทุนการผลิต 4. เทคโนโลยีการผลิต 5. สภาพดินฟ้าอากาศ 6. การคาดคะเนเกี่ยวกับราคาในอนาคต.

13.ดุลยภาพของตลาด (Market Equilibrium) อุปทานส่วนเกิน (Excess Supply) อุปสงค์ส่วนเกิน (Excess Demand)

- ดุลยภาพของตลาด เป็นสภาวะที่ปริมาณซื้อเท่ากับปริมาณขาย ทั้งนี้ระดับราคาสินค้าที่ปริมาณซื้อเท่ากับปริมาณขายจะเรียกว่า ราคาดุลยภาพ (Equilibrium Price) และปริมาณสินค้าที่เท่ากันระหว่างปริมาณซื้อกับปริมาณขายจะเรียกว่า ปริมาณดุลยภาพ (Equilibrium Quantity).
- **อุปทานส่วนเกิน** ถ้าราคาสินค้าแพงกว่าราคาดุลยภาพ ปริมาณขายจะมากกว่าปริมาณซื้อ ($S > D$) และเกิด**สินค้าส่วนเกิน** (Surplus) หรืออุปทานส่วนเกิน.
- **อุปสงค์ส่วนเกิน** ถ้าราคาสินค้าถูกกว่าราคาดุลยภาพ ปริมาณซื้อจะมากกว่าปริมาณขาย ($D > S$) และทำให้เกิด**การขาดแคลนสินค้า** (Shortage) หรืออุปสงค์ส่วนเกิน.
- **การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ** ถ้าตลาดไม่อยู่ในภาวะดุลยภาพ กลไกราคาจะทำหน้าที่เพื่อทำให้ตลาดปรับเข้าสู่ดุลยภาพดังนี้ เมื่อใดที่เกิดสินค้าส่วนเกินหรือ**อุปทานส่วนเกิน** (ณ ระดับราคาที่สูงกว่าราคาดุลยภาพ) จะมีผลกดดันทำให้**ราคาสินค้าถูกลง** จนปรับเข้าสู่ราคาดุลยภาพ หรือเมื่อใดที่เกิดการขาดแคลนสินค้าหรือ**อุปสงค์ส่วนเกิน** (ณ ระดับราคาที่ต่ำกว่าราคาดุลยภาพ) จะมีผลกดดันทำให้**ราคาสินค้าแพงขึ้น**.

ราคาส้ม (บาท/ก.ก.)	ปริมาณซื้อส้ม (ก.ก./วัน)	ปริมาณขายส้ม (ก.ก./วัน)	สภาวะ	
11	25	80	มีส้มส่วนเกิน	อุปทานส่วนเกิน = 55 ก.ก./วัน
9	40	70	มีส้มส่วนเกิน	อุปทานส่วนเกิน = 30 ก.ก./วัน
7	60	60	ดุลยภาพ	ปริมาณซื้อส้ม = ปริมาณขายส้ม
5	75	35	มีส้มขาดแคลน	อุปสงค์ส่วนเกิน = 40 ก.ก./วัน
3	90	20	มีส้มขาดแคลน	อุปสงค์ส่วนเกิน = 70 ก.ก./วัน

14. การกำหนดราคาเชิงกลยุทธ์ในสังคมไทย การกำหนดค่าจ้าง

การกำหนดราคาเชิงกลยุทธ์ในสังคมไทย

การกำหนดราคาลินค้าโดยทั่วไปอาจไม่ได้เป็นไปตามอุปสงค์และอุปทานเพียงอย่างเดียว แต่ในทางปฏิบัติ การกำหนดราคานั้นยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตด้วย โดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจของไทยนั้นเป็นตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ ซึ่งกลไกราคาไม่ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ การกำหนดราคาลินค้าของผู้ผลิตอาจเป็นไปเพื่อการสร้างกำไร การสร้างยอดขายหรือการขยายตลาด ข้อสังเกตผู้ผลิตจะไม่แข่งขันกันด้านราคา แต่หันมาพัฒนาสินค้า จัดทำบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้สวยงาม มีการกระจายตัวสินค้า ส่งเสริมการตลาด เช่น การตั้งราคาโดยใช้ส่วนลด การตั้งราคาโดยใช้เลขดี การตั้งราคาขายควบคู่ การตั้งราคาเพื่อสร้างภาพลักษณ์ เป็นต้น.

การกำหนดค่าจ้าง

- **ค่าจ้างที่แท้จริง (Real Wage)** คือ อำนาจซื้อของค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน ซึ่งมีที่มาจากค่านำค่าจ้างที่เป็นตัวเงินหารด้วยดัชนีราคา ถ้ากำหนดให้ระดับราคาลินค้าคงที่ แต่ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้น (พูดง่ายๆ ก็คือราคาของเท่าเดิม ขณะที่เงินเดือนเพิ่ม เราดีใจแน่) ก็มีผลทำให้ค่าจ้างที่แท้จริงจะเพิ่มขึ้น และถ้ากำหนดให้ค่าจ้างที่

เป็นตัวเงินคงที่ แต่ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น (พุดง่าย ๆ ก็คือ เงินเดือนเท่าเดิม แต่ราคาของแพงขึ้น นั่นคือความจริงในปัจจุบันใช้ไหม) ก็มีผลทำให้ค่าจ้างที่แท้จริงจะลดลง สรุปว่าค่าจ้างที่แท้จริงจะสูงขึ้นก็ต่อเมื่อค่าจ้างที่เป็นตัวเงินสูงขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าระดับราคาสินค้า.

- การกำหนดค่าจ้างนั้นขึ้นกับอุปสงค์แรงงาน (Demand of Labour) และอุปทานแรงงาน (Supply of Labour) อุปสงค์แรงงาน ดูจากความต้องการซื้อแรงงานของนายจ้างเป็นหลักว่า ต้องการจ้างแรงงานมากน้อยเพียงใด อุปทานแรงงาน ดูจากการเสนอขายแรงงานของลูกจ้างตามอัตราค่าจ้างต่างๆ กัน ถ้าอุปสงค์แรงงานมากกว่าอุปทานแรงงานในตลาดแรงงานประเภทใด ค่าจ้างของแรงงานประเภทนั้นจะสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าตลาดแรงงานประเภทใดมีอุปสงค์แรงงานน้อย แต่มีอุปทานแรงงานมาก ค่าจ้างของแรงงานประเภทนั้นจะต่ำ.

- **การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ** เป็นการแทรกแซงกลไกราคาในตลาดแรงงานของรัฐบาล การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศไทยเป็นการพิจารณาาร่วมกันของไตรภาคีอันประกอบด้วยตัวแทนจากฝ่ายลูกจ้าง นายจ้าง และรัฐบาล อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศไทยมีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำจะมีผลทำให้เกิดอุปทานแรงงานส่วนเกิน ความต้องการจ้างแรงงานลดลง เพราะเมื่ออัตราค่าจ้างสูงขึ้น ลูกจ้างมีความต้องการทำงานมากขึ้น ในขณะที่นายจ้างจะจ้างแรงงานน้อยลง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำจะก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานตามมา.

- **การจ้างงานเต็มที่ (Full Employment)** หมายถึง สภาวะการณ์ที่คนที่ต้องการทำงานทุกคนสามารถหางานทำได้ ณ ระดับค่าจ้างที่พึงพอใจ การจ้างงานเต็มที่มิได้หมายความว่ากำลังแรงงานทั้งหมดต้องมีการทำงาน อาจยังมีแรงงานจำนวนหนึ่งว่างงานอยู่ แต่เป็นการว่างงานโดยสมัครใจ หรือเป็นการว่างงานชั่วคราว.

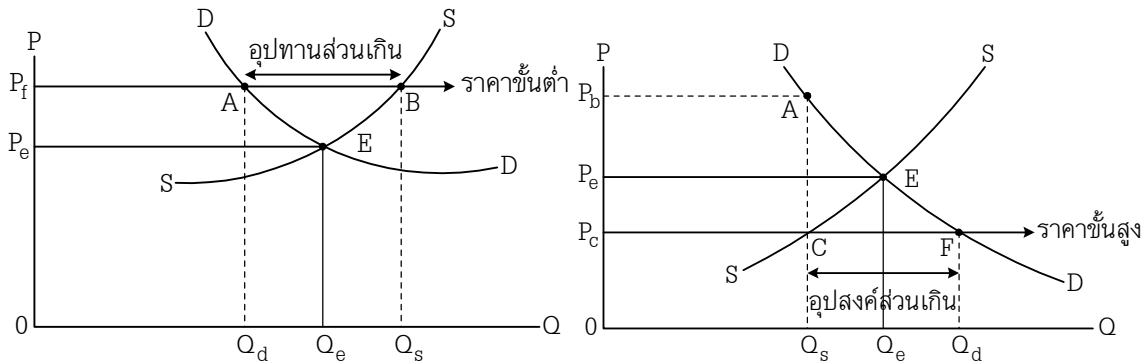
- **การว่างงานแฝง (Disguised Employment)** หมายถึง ผู้ที่มีงานทำแต่การทำงานนั้นไม่ได้ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือเป็นการทำงานที่ต่ำกว่าระดับความรู้ความสามารถ เช่น นายมีเห็นว่าลูกชายนั่งอยู่เฉยๆ จึงให้ลงไปช่วยทำนา ถึงจะไม่ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ก็ถือเป็นการฝึกนิสัยไม่ให้เกียจคร้าน หรือกรณีนายโชคมีความรู้ระดับปริญญาตรี แต่ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถไม่ได้ จึงยอมไปเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย.

15.การแทรกแซงราคาโดยรัฐบาล การกำหนดราคาขั้นต่ำ (Minimum Price) การกำหนดราคาขั้นสูง (Maximum Price)

- **การกำหนดราคาขั้นต่ำ** การที่รัฐบาลเข้ามากำหนดราคาขั้นต่ำหรือราคาประกันให้สูงกว่าราคาตลาด เพื่อช่วยเหลือผู้ผลิตให้ขายสินค้าได้ในราคาที่สูงขึ้น เพราะราคาตลาดในขณะนั้นต่ำเกินไปจนผู้ผลิตเดือดร้อน สินค้าที่ถูกกำหนดราคาขั้นต่ำมักได้แก่ สินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าวเปลือก มันสำปะหลัง ในการกำหนดราคาขั้นต่ำ ณ ราคาประกัน ทำให้เกิดอุปทานส่วนเกินหรือภาวะผลผลิตล้นตลาด รัฐจึงต้องรับซื้อผลผลิตส่วนเกินทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณมาก ปัจจุบันรัฐบาลอาจใช้วิธีอื่นในการแก้ปัญหา เช่น การลดปริมาณการผลิต หรือการให้เงินอุดหนุนแก่เกษตรกร.

- **การกำหนดราคาขั้นสูง** การที่รัฐบาลเข้ามากำหนดราคาขั้นสูงหรือเพดานราคาให้ต่ำกว่าราคาตลาด เพื่อช่วยเหลือผู้บริโภคให้ซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลง เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อหรือสงคราม เช่น การควบคุมราคาน้ำตาลทราย น้ำมัน เป็นต้น การกำหนดราคาขั้นสูงอาจทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินหรือการขาดแคลนสินค้าที่มีการควบคุมราคา เพราะปริมาณสินค้าที่ผู้ขายนำออกขายมีจำนวนไม่เพียงพอับความต้องการ รัฐจึงต้องใช้มาตรการเสริมด้วยวิธีการปันส่วน แต่ปัญหาที่จะเกิดตามมา คือ **ตลาดมืด** มีการลักลอบซื้อราคากันในราคาที่สูงกว่าราคาควบคุม สรุปว่าตลาดมืดก็คือ การซื้อขายสินค้าที่ละเมิดกฎหมายควบคุมราคา **ตลาดมืดเกิดขึ้นเมื่อมีการกำหนดราคาขั้นสูง ทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน ณ ระดับราคาควบคุม.**

- ข้อดีและข้อเสียของการแทรกแซงราคาของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ ข้อดี นโยบายนี้ช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มบุคคลในสังคม ทำให้เกิดการกระจายสวัสดิการสังคมได้ทั่วถึง เช่น การกำหนดราคาขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือแรงงาน การเก็บภาษี (Taxation) เพื่อลดการบริโภคสินค้าบางอย่างลง การให้เงินอุดหนุน (Subsidy) เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าบางอย่างเพิ่มขึ้น ข้อเสียผลประโยชน์จากการแทรกแซงอาจตกอยู่กับกลุ่มคนจำนวนน้อย เช่น กรณีที่รัฐรับซื้อข้าวเปลือกในราคาประกัน.

เศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์

16. เศรษฐกิจพอเพียง

- **เศรษฐกิจพอเพียง** เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี **ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540** และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ.

- **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา.

- **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน.

- **คำนิยาม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

1. **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ.

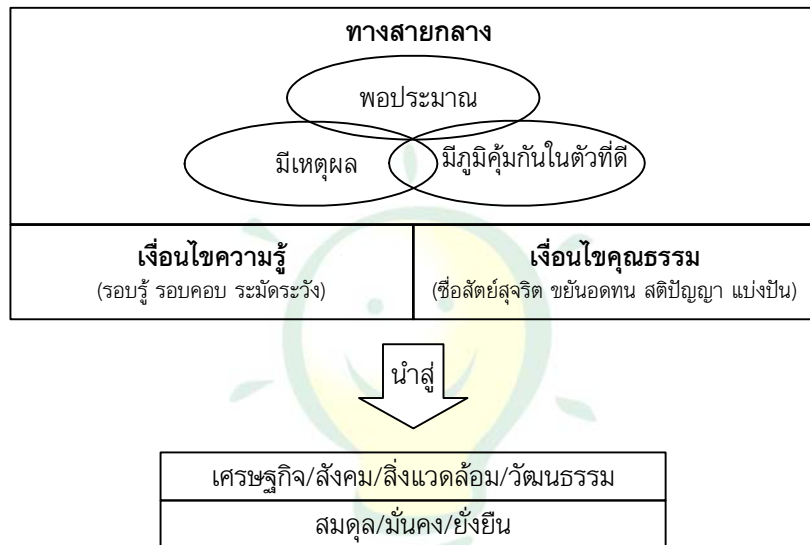
2. **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ.

3. **การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล.

- **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นจะต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

1. **เงื่อนไขความรู้** เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ.

2. **เงื่อนไขคุณธรรม** มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่.

- **แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดหวัง** เมื่อนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ผลที่ได้รับ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี.

- **องค์ประกอบสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้**

1. **ทางสายกลาง** คือ การตั้งอยู่ในความไม่ประมาท พึ่งพาตนเองให้มากขึ้นในทุกระดับพอเหมาะ.
 2. **ความสมดุลและยั่งยืน** คือ การเน้นการพัฒนาในลักษณะองค์รวม มีความพอดีพอเหมาะ มีความหลากหลายและกลมกลืน มีความยั่งยืน รักษาความสมดุล และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

3. **ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล** คือ การไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ การรู้จักพอ มีเหตุผล มีความพอประมาณ.

4. **ภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก** คือ มีความรอบรู้และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมภายนอก การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของโลก ตลอดจนสามารถป้องกันหรือลดผลกระทบอันเกิดจากความผันผวนของโลกภายนอก.

5. **การส่งเสริมสร้างคุณภาพคน** คือ การสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีเมตริเอื้ออาทรต่อกัน มีวินัย พัฒนาปัญญาและความรู้อย่างต่อเนื่องในยุคปัจจุบัน.

- **หลักการสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้**

1. **พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว** หมายถึง เป็นเศรษฐกิจแบบพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อรักษาสมดุลแห่งความพอเพียง.

2. **มีจิตใจพอเพียง** หมายความว่า มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม และนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม.

3. **เกื้อหนุนสิ่งแวดล้อม** พอให้เกิดความพอเพียง หมายถึง รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดและรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และเพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคง.

4. **ชุมชนเข้มแข็งอย่างพอเพียง** หมายถึง ร่วมมือผนึกกำลังกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน คนในชุมชนมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง.

5. **เรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและมีการปรับตัว** หมายถึง รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ มีการพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน.

6. **อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียงทางเศรษฐกิจ** หมายถึง การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกินตามอัตภาพและฐานะ.

7. **พอเพียงอย่างมั่นคง ไม่ใช่ชั่วคราว** หมายถึง การใช้ชีวิตอย่างสม่ำเสมอ โดยมีคุณธรรมกำกับการดำเนินชีวิต.

- **แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน**

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่มีการอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาและบริหารประเทศ ต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่ยังคงมีจุดยืนเดิม กล่าวคือประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนการทัศน์การพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลางบนพื้นฐานดุลยภาพเชิงพลวัตของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง มีการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และใช้หลักความพอประมาณ ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง มีการเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ความรู้ ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ.

17. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร

เกษตรทฤษฎีใหม่

เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นตัวอย่างการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร โครงการต้นแบบของเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองจังหวัดสระบุรี โดยมีการแบ่งพื้นที่ในอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 กล่าวคือ ขุดสระน้ำและเลี้ยงปลา 30 ส่วน ปลูกข้าว 30 ส่วน ปลูกพืชไร่พืชสวน 30 ส่วน และ 10 ส่วนสุดท้ายเป็นที่อยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ การประยุกต์ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ การเตรียมความพร้อมของพื้นที่ และการบริหารจัดการที่ดี.

หลักการทฤษฎีใหม่ มี 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การจัดสรรที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน โดยการบริหารจัดการที่ดินให้เป็นระบบและต้องมีน้ำเพียงพอที่จะทำการเพาะปลูกได้ตลอดปี การบริหารจัดการที่ดินและน้ำจึงมีความสำคัญและทำให้เกษตรกรอยู่รอดได้.

ชั้นที่ 2 การรวมพลังกันในรูปของกลุ่มหรือสหกรณ์เพื่อการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา.

ชั้นที่ 3 การให้กลุ่มหรือสหกรณ์ในชุมชนติดต่อประสานงานกับองค์กร ภาคเอกชน แหล่งเงิน แหล่งพลังงาน เช่น ธนาคาร บริษัทน้ำมัน เพื่อมาช่วยลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพต่างๆ ให้กับกลุ่ม.

18. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคการธุรกิจ

- เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการที่เน้นความพอดี ความสมดุล ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงและความยั่งยืน และเป็นหลักการที่รวมถึงความรอบคอบระมัดระวัง และความไม่โลภ ธุรกิจที่ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงย่อมมีแนวโน้มสูงที่จะอยู่รอดอย่างมั่นคง แม้ในสถานการณ์ยากลำบาก ทั้งเป็นธุรกิจที่ให้ความสำคัญต่อคุณธรรม คุณภาพและประสิทธิภาพไปพร้อมกัน ธุรกิจที่ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นธุรกิจที่**มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR)** นั่นเอง.

19. สหกรณ์

- **สหกรณ์** คือ องค์กรอิสระของบุคคลซึ่งรวมกันสมัครใจตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป มีการจัดตั้งและดำเนินการวิสาหกิจที่มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยกลุ่มบุคคลผู้มีความประสงค์อย่างเดียวกันเพื่อสนองความต้องการและจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และมีการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย.

- **สหกรณ์แห่งแรกของโลก** คือ สหกรณ์รอสเดล ก่อตั้งจากกลุ่มทอผ้าที่เมืองรอสเดล ประเทศอังกฤษ เมื่อ ค.ศ. 1844 เป็นสหกรณ์ร้านค้าที่ถือเป็นต้นแบบของสหกรณ์ทั่วโลก มีหลักปฏิบัติ เช่น เปิดรับสมาชิกทั่วไป สมาชิกหนึ่งคนออกเสียงลงคะแนนได้เสียงเดียว ขายสินค้าตามราคาตลาดและ**ขายด้วยเงินสด** เป็นต้น บิดาแห่งสหกรณ์ของโลกเป็นชาวอังกฤษชื่อ โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen)

- **หลักการของระบบสหกรณ์** 1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ 2. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย 3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก 4. การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ 5. การศึกษา การฝึกอบรมและข่าวสาร 6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ 7. ความเอื้ออาทรต่อชุมชน.

- **สหกรณ์ในประเทศไทย**เกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยพระราชวรพงศ์เรอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงเป็นผู้ริเริ่มและได้รับการยกย่องเป็น “บิดาแห่งการสหกรณ์ไทย” สหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

➤ **สหกรณ์ในภาคการเกษตร**

1. สหกรณ์การเกษตร : จัดตั้งเพื่อช่วยแก้ปัญหาของผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยจัดหาเงินทุน อุปกรณ์การเกษตรในราคาถูกจัดหางานและต่อรองราคาผลผลิตผลการเกษตรให้.
2. สหกรณ์ประมง : จัดตั้งเพื่อช่วยเหลือชาวประมงโดยจัดหาเงินทุนและให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ.
3. สหกรณ์นิคม : จัดตั้งเพื่อจัดสรรที่ดินทำกินให้สมาชิก จัดหาเงินทุน จัดหางานและให้ความรู้แก่สมาชิก.

➤ **สหกรณ์นอกภาคการเกษตร**

1. สหกรณ์ร้านค้า : จัดตั้งเพื่อให้สมาชิกซื้อสินค้าในราคาถูก และมีรายได้จากการนำสินค้ามาจำหน่าย.
2. สหกรณ์ออมทรัพย์ : จัดตั้งเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกโดยการถือหุ้นและฝากเงิน ให้บริการเงินกู้หรือบริการสินเชื่อแก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยต่ำ. (สินเชื่อ = หนี้อันเกิดจากการติดต่อทางการค้า และการเงิน).
3. สหกรณ์บริการ : จัดตั้งเพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก บริการเงินกู้ จัดหางานและช่วยเหลือด้านกฎหมายให้แก่สมาชิก.
4. สหกรณ์เครดิตยูเนียน : จัดตั้งเพื่อช่วยเหลือสมาชิกผู้มียาได้ไม่ประจำที่อยู่ในวงการเดียวกัน เช่น มีที่อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกัน มีอาชีพการงานเดียวกัน เป็นสมาชิกในสมาคมเดียวกัน สหกรณ์เครดิตยูเนียนให้บริการเงินฝาก บริการเงินกู้ และมุ่งพัฒนาชุมชนและสังคม ข้อสังเกต สหกรณ์เครดิตยูเนียนเดิมเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชน ความแตกต่างของสหกรณ์เครดิตยูเนียนและสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนมักจัดตั้งตามแหล่งชุมชน หมู่บ้าน กลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกันหรือกลุ่มสมาคมเดียวกัน แต่สหกรณ์ออมทรัพย์มักจัดตั้งขึ้นในหน่วยงาน โดยสมาชิกจะมีเงินเดือนประจำและถูกหักเป็นเปอร์เซ็นต์จากเงินเดือนเพื่อสะสมเป็นค่าหุ้นทุก ๆ เดือน.

- **ปัจจัยที่ทำให้สหกรณ์ประสบผลสำเร็จ** 1. สมาชิกเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบสหกรณ์

2. คณะกรรมการดำเนินการจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 3. ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ 4. การสนับสนุนจากภาครัฐในด้านต่างๆ เช่น งบประมาณ การตลาดและขยายตลาด เป็นต้น.

- **วิสาหกิจชุมชน** เป็นกิจการของชุมชนที่คนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจการการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อส่งเสริมรายได้ของตนเอง ครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยการนำทุนของชุมชนที่มีอยู่ ได้แก่ ภูมิปัญญา ความรู้ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ ผสมผสานกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาผลิตสินค้าและบริการ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนพอกินพอใช้แล้วค่อยพัฒนาไปสู่การจัดการเชิงธุรกิจ.

- **สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ** สหกรณ์เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการออมทรัพย์ การสะสมทุน พัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพและการร่วมมือกันในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบต่างๆ ทั้งด้านการให้สินเชื่อ การผลิต การตลาด การแปรรูป การคมนาคมขนส่ง การธนาคารและการประกันภัย การส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญของรัฐและเอกชนในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ.

การพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

20. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Economic Development) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth)

การพัฒนาทางเศรษฐกิจ

- การพัฒนาทางเศรษฐกิจ หมายถึง การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้อยู่ในสถานะที่เหมาะสม หรือการทำให้ระดับรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ คือ เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพหรือความอยู่ดีกินดีของประชาชน ทำให้เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพชีวิต.

- ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีดังนี้ 1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ที่ดิน ทุน แรงงาน ความก้าวหน้าทางวิทยาการ ตลาด 2. ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ โครงสร้างทางสังคม ครอบครัวยุทธศาสตร์ ระบบการเมืองการปกครองและกฎหมาย.

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หมายถึง การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ภายในระบบเศรษฐกิจหนึ่ง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงเป็นสิ่งที่ชี้ถึงศักยภาพในการผลิตหรือการสร้างรายได้ของประเทศในรอบเวลาหนึ่ง.

- ตัวชี้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ GDP GNP PCI.

21. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP : Gross Domestic Product) ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP : Gross National Product) รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (PCI : Per Capita Income)

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มูลค่ารวม ณ ราคาตลาดของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในรอบ 1 ปี.

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) มูลค่ารวม ณ ราคาตลาดของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นโดยทรัพยากรของประเทศในรอบ 1 ปี.

- $GNP = GDP +$ รายได้สุทธิจากต่างประเทศ.

- รายได้สุทธิจากต่างประเทศ = รายได้จากทรัพยากรของประเทศเราในต่างประเทศ - รายได้จากทรัพยากรของต่างประเทศในประเทศเรา.

- รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (PCI) คำนวณจากรายได้ประชาชาติ (GDP หรือ GNP) หารด้วยจำนวนประชากรทั้งประเทศ รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลหรือต่อหัวใช้เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ.

22. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) เป็นแผนที่กำหนดวัตถุประสงค์เดียว คือ เร่งรัดอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีการวางแผนจากหน่วยงานส่วนกลางจากบนสู่ล่าง แผนนี้เน้นการลงทุนของรัฐบาลในโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) กิจกรรมสาธารณูปโภคต่างๆ ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา.

- แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) ยังเน้นการขยายอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก การพัฒนาสังคมถูกมองในเชิงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เริ่มกระจายการวางแผนไปสู่ระดับกระทรวง เน้นการวิเคราะห์เป็นรายสาขา.

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ยังเน้นการขยายอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพทางการเงินมากขึ้น มีการกำหนดนโยบายประชารเป็นครั้งแรก แต่เน้นเฉพาะด้านการลดอัตราดอกเบี้ยประชากรเท่านั้น.

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งขยายการผลิตสาขาเกษตร ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก กระจายรายได้และการมีงานทำในภูมิภาค มีการเร่งรัดการปฏิรูปที่ดิน จัดสรรแหล่งน้ำในประเทศ อนุรักษ์ทะเลหลวง สสำรวจและพัฒนาแหล่งพลังงานในอ่าวไทย และภาคใต้ฝั่งตะวันออก.

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) การวางแผนยังมีลักษณะจากบนไปล่าง แต่เริ่มมีการกระจายสู่ระดับภูมิภาคและพื้นที่ ปรับแนวนโยบายที่เน้นยึดพื้นที่เป็นหลักในการวางแผน เช่น พื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาชนบท พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก มีการระดมความร่วมมือจากภาคเอกชน.

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เน้นการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน การคลัง เน้นการเพิ่มบทบาทขององค์กรประชาชนในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เริ่มแผนหลักการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีแผนพัฒนามหาวิทยาลัย การพัฒนาเมือง และพื้นที่เฉพาะ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ขยายขอบเขตพัฒนาชนบทครอบคลุมทั่วประเทศ.

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เริ่มมีแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นความสมดุล 3 ประการ คือ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม.

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เน้นพัฒนาศักยภาพคนโดยให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา (เดิมคนเป็นเพียงปัจจัยการผลิต) มีการวางแผนจากล่างสู่บน แต่ในปลาย พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจ.

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) อันเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนา ซึ่งยังคงเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาสืบต่อเนื่องมา โดยมีวิสัยทัศน์ คือ สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน.

23. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

- แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาสืบต่อเนื่องมา โดยมีวิสัยทัศน์ คือ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้ 1. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน 4. การพัฒนาบนความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 5. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศที่มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม.

การเงินและการคลัง

24. การเงิน

- **เงิน (Money)** คือ สิ่งใดๆ ก็ตามที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเงินมีหน้าที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน 2. เป็นมาตรฐานการวัดค่า 3. เป็นเครื่องเก็บรักษามูลค่า 4. เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ในอนาคต.

- **ปริมาณเงิน (Money Supply)** คือ จำนวนเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อุปทานของเงิน ปริมาณเงินในความหมายแคบ (M1) ได้แก่ เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวัน ส่วนปริมาณเงินในความหมายกว้าง (M2) ได้แก่ เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และสิ่งอื่นที่ใกล้เคียงกับเงินสดด้วย.

- ตลาดการเงิน (Financial Market)

1. **ตลาดเงิน (Money Market)** เป็นตลาดที่มีการระดมเงินทุนและการให้สินเชื่อระยะสั้น ไม่เกิน 1 ปี การโอนเงิน การซื้อขายหลักทรัพย์ทางการเงินที่มีอายุการไถ่ถอนระยะสั้น 1. ตลาดเงินในระบบประกอบด้วยสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ธนาคารกลาง 2. ตลาดเงินนอกระบบที่ไม่มีกฎหมายรองรับสถานภาพ เช่น การเล่นแชร์ การให้กู้ การขายฝาก เป็นต้น.

2. **ตลาดทุน (Capital Market)** เป็นตลาดที่มีการระดมเงินออมระยะยาวและให้สินเชื่อระยะยาว ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ได้แก่ เงินฝากประจำ หุ้นกู้ พันธบัตร และพันธบัตรทั้งของรัฐบาลและเอกชน สถาบันในตลาดทุน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทประกันชีวิต เป็นต้น.

- ตลาดการเงินมีความสำคัญ ดังนี้ ช่วยระดมทุนจากหน่วยเศรษฐกิจที่มีเงินออม เกิดการจัดสรรทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เช่น เมื่อเกิดปัญหาภาวะเงินเฟ้อ ธนาคารกลางอาจใช้นโยบายการเงินช่วยแก้ปัญหาโดยการขายพันธบัตรรัฐบาล.

- สถาบันการเงิน (Financial Institution)

1. สถาบันการเงินที่เป็นธนาคาร เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน.
2. สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร เช่น บริษัทเงินทุน บริษัทประกันชีวิต กองทุนประกันสังคม ไร่รับจำนำ.

- **ธนาคารกลางหรือธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)** เป็นสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ธนาคารกลางมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1. ออกธนบัตร 2. เป็นนายธนาคารของรัฐบาล 3. เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์ 4. ดำเนินนโยบายการเงิน 5. กำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน 6. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.

25. เงินเฟ้อ (Inflation)

- **เงินเฟ้อ** คือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง (ข้อสังเกต ราคาที่ว่านี้ไม่ใช่ราคาสินค้าชนิดหนึ่งหรือราคาสินค้าทุกชนิดในระบบเศรษฐกิจ).

- สาเหตุของเงินเฟ้อ

1. **สาเหตุของเงินเฟ้อด้านอุปสงค์** (เงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจากแรงดึงของอุปสงค์) เช่น ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเนื่องจากรัฐบาลพิมพ์ธนบัตรออกมาใช้จ่ายมากเกินไปหรือรัฐบาลใช้นโยบายงบประมาณขาดดุลมากเกินไปและอย่างต่อเนื่อง.

2. สาเหตุของเงินเฟ้อด้านอุปทาน (เงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจากแรงดันของต้นทุนการผลิต) เช่น ค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้น ผู้ผลิตบวกกำไรในราคาขายเพิ่มขึ้น ราคาเชื้อเพลิง และวัตถุดิบนำเข้าเพิ่มขึ้น.

- ผลกระทบจากเงินเฟ้อ

- ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไป (สูงขึ้น / ลดลง) → ต้นทุนการผลิตสินค้า (สูงขึ้น / ลดลง).
- ค่าของเงิน (สูงขึ้น / ลดลง) = จำนวนสินค้าเท่าเดิม แต่ต้องใช้เงินมากขึ้นเพื่อซื้อสินค้านั้น.
- อำนาจซื้อ (สูงขึ้น / ลดลง) = จำนวนเงินเท่าเดิม แต่ซื้อสินค้าได้น้อยลง.
- การลดลงของอำนาจซื้อวัดได้จากการ (เพิ่มขึ้น / ลดลง) ของดัชนีราคา.
- ความต้องการถือเงิน (สูงขึ้น / ลดลง) เพราะค่าของเงินลดลงเรื่อยๆ แต่จะกักตุนสินค้ามากขึ้น.
- ค่าครองชีพ (สูงขึ้น / ลดลง) = ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูงขึ้น.
- มาตรฐานการครองชีพ (สูงขึ้น / ลดลง) = ระดับการกินด้อยู่น้อยลง.
- รายได้ที่แท้จริง (สูงขึ้น / ลดลง) → การกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกัน (เพิ่มขึ้น / ลดลง).
- ราคาสินค้าส่งออก (สูงขึ้น / ลดลง) → มูลค่าการส่งออก (สูงขึ้น / ลดลง).
- ผู้เสียเปรียบ ได้แก่ ผู้มีรายได้ประจำ (เช่น ข้าราชการ ผู้ใช้แรงงาน ครูที่โรงเรียน)

เจ้าหน้าที่ ผู้ผลิตสินค้าส่งออก ผู้ได้รับรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก.

- ผู้ได้เปรียบ ได้แก่ พ่อค้าแม่ค้า ลูกหนี้ เจ้าของที่ดิน เจ้าของโรงเรียน.

26. การคลังภาครัฐบาล (Public Finance)

➢ รายรับของรัฐบาล

- รายรับของรัฐบาลนั้นมาจาก 2 แหล่งใหญ่ คือ รายได้ของรัฐบาล และเงินกู้ ซึ่งรายได้ของรัฐบาลมาจากรายได้จากภาษีอากร รายได้จากการขายสิ่งของและบริการ รายได้จากรัฐพาณิชย์ และรายได้อื่นๆ เช่น ค่าแสตมป์รถา ค่าปรับ.

- ภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม ภาษีทางตรงเป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีไม่สามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นได้ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ภาษีทางอ้อมเป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นได้ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต อากรแสตมป์ ภาษีการขายเฉพาะ เช่น ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ค่าภาคหลวงแร่ รัฐบาลมีรายได้จากภาษีทางอ้อมมากกว่า ภาษีทางตรง.

- วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษี 1. เพื่อหารายได้มาใช้ในการดำเนินกิจการของรัฐ 2. เพื่อควบคุมหรือส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 3. เพื่อเป็นการกระจายรายได้และทรัพย์สินให้เป็นธรรม 4. เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เช่น ด้านราคาสินค้า ด้านการจ้างงาน.

➢ รายจ่ายของรัฐบาล

- งบประมาณแผ่นดิน คือ แผนการเงินที่แสดงถึงรายได้และรายจ่ายของรัฐบาล งบประมาณแผ่นดินแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ งบประมาณเกินดุล งบประมาณขาดดุล และงบประมาณสมดุล.

- กรณีที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลจะจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (กำหนดรายได้น้อยกว่ารายจ่าย) ซึ่งเป็นการอัดฉีดเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็จะเก็บภาษีให้ต่ำกว่ารายจ่าย ซึ่งจะทำให้เกิดการกระตุ้นให้มีการจ้างงาน การผลิตสินค้าและบริการก็จะเพิ่มสูงขึ้น.

- งบประมาณมีความสำคัญ ดังนี้ 1. เป็นเครื่องมือหนึ่งของนโยบายการคลังที่ใช้แก้ปัญหาภาวะเงินเฟ้อและเงินฝืด 2. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่ใช้กำหนดงานของหน่วยราชการให้ประสานกับทรัพยากรของประเทศ 3. เป็นสื่อกลางที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร 4. เป็นเครื่องมือที่ช่วยวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐบาล.

➢ **การก่อกหนี้สาธารณะของรัฐบาล**

- **หนี้สาธารณะ** (Public Debt) คือ หนี้สินของรัฐบาลซึ่งรวมทั้งการยืมโดยตรง (การก่อกหนี้ภายในประเทศ และการก่อกหนี้ต่างประเทศ) และการค้ำประกันเงินกู้ของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ เงินกู้ถือเป็นรายรับส่วนหนึ่งของรัฐบาล ในกรณีที่รัฐบาลมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ รัฐบาลจำเป็นต้องก่อกหนี้สาธารณะ.

- การก่อกหนี้สาธารณะมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. ใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 2. ใช้จ่ายในยามสงครามหรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ 3. ใช้จ่ายในการบริหารการคลังของรัฐบาลใน**ระยะสั้น** 4. ใช้ชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืน 5. ใช้ปรับโครงสร้างหนี้.

27.นโยบายการเงิน (Monetary Policy) นโยบายการคลัง (Fiscal Policy) กับการแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อ

นโยบายการเงิน : การควบคุมปริมาณเงินและสินเชื่อโดย**ธนาคารกลาง**.

1. **นโยบายการเงินแบบหดตัว** มีวัตถุประสงค์เพื่อ**ลดปริมาณเงิน**หรือดึงปริมาณเงินออกจากระบบซึ่งมักใช้ในกรณีเกิดปัญหาเงินเฟ้อ ธนาคารกลางจะใช้มาตรการทางการเงิน ดังนี้ **เพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพิ่มอัตราเงินสลดสำรอง เพิ่มอัตรารับช่วงซื้อลด ขายพันธบัตรรัฐบาล** ซึ่งมีผลทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจลดลง อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น การกู้ยืมทำได้ยากขึ้น การใช้จ่ายโดยรวมลดลง การลงทุนและการจ้างงานลดลง เศรษฐกิจชะลอตัวลง.

2. **นโยบายการเงินแบบขยายตัว** มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณเงินในระบบซึ่งมักใช้ใน**ช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำหรือเกิดปัญหาเงินฝืด** ธนาคารกลางจะใช้มาตรการทางการเงิน ดังนี้ **ลดอัตราดอกเบี้ย ลดอัตราเงินสลดสำรอง ลดอัตรารับช่วงซื้อลด ซื้อพันธบัตรรัฐบาล** ซึ่งมีผลทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น อัตราดอกเบี้ยลดลง การกู้ยืมทำได้ง่ายขึ้น การใช้จ่ายโดยรวมเพิ่มขึ้น การลงทุนและการจ้างงานเพิ่มขึ้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจขยายตัวขึ้น.

นโยบายการคลัง : นโยบายเกี่ยวกับการใช้รายได้และรายจ่ายของ**ภาครัฐ** เช่น นโยบายด้านรายได้ หรือนโยบายภาษีอากร นโยบายด้านรายจ่ายหรือนโยบายงบประมาณ นโยบายหนี้สาธารณะ.

1. **นโยบายการคลังแบบหดตัว** ในกรณี**ปัญหาเงินเฟ้อ** ภาครัฐจะใช้มาตรการทางการเงิน ดังนี้ **ลดการใช้จ่ายของภาครัฐ เพิ่มภาษี ใช้งบประมาณแบบเกินดุล (ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ที่ตามมา)** ก็จะทำให้อุปสงค์มวลรวมของประเทศลดลงหรือความต้องการใช้จ่ายมวลรวมลดลง กำลังซื้อลดลง การลงทุนและการจ้างงานลดลง รายได้รวมของประเทศลดลง เศรษฐกิจจะชะลอตัวลง.

2. **นโยบายการคลังแบบขยายตัว** ในกรณีเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภาครัฐจะใช้มาตรการทางการเงิน ดังนี้ **เพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐ ลดภาษี ใช้งบประมาณแบบขาดดุล (ใช้จ่ายให้มากกว่ารายได้ที่ได้มา)**

เงินเพื่อ	นโยบายการเงินแบบหดตัว เพื่อลดปริมาณเงินในระบบ	นโยบายการคลังแบบหดตัว เพื่อลดการใช้จ่ายของภาครัฐ
<ul style="list-style-type: none"> - เงินเพื่อที่เกิดจากอุปสงค์ใช้มาตรการทางกรอบขวามือ. - เงินเพื่อดำเนินอุปทานหรือเกิดจากต้นทุนการผลิต เช่น เกิดวิกฤตทางพลังงาน รัฐบาลจะใช้นโยบายภาษีแก้ปัญหา โดยลดอัตราภาษีบางประเภท เพื่อลดต้นทุนการผลิต ทำให้ราคาสินค้าลดลง 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>เพิ่ม</u>อัตราดอกเบี้ย - <u>เพิ่ม</u>อัตราเงินสดสำรอง - <u>เพิ่ม</u>อัตรารับช่วงซื้อลด - <u>ขาย</u>พันธบัตรรัฐบาล - <u>ลด</u>การขยายเครดิตของธนาคารพาณิชย์ - <u>ลดหรือควบคุม</u>การปล่อยสินเชื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>ลด</u>การใช้จ่ายของภาครัฐ - <u>เพิ่ม</u>อัตราภาษี - ใช้งบประมาณแบบ<u>เกินดุล</u>

28. บทบาทของภาครัฐเกี่ยวกับนโยบายการเงิน นโยบายการคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจ

- **บทบาทของภาครัฐ** รัฐบาลเข้ามาดำเนินงานในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยมีเป้าหมายสำคัญ ดังนี้ เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (เนื่องจากความล้มเหลวของกลไกตลาดทำให้รัฐเข้าแทรกแซง) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ (เช่น รัฐจัดให้มีการเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า คือ ผู้ที่มีรายได้สูงจะเสียภาษีในอัตราที่สูง เก็บภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยในอัตราสูง เก็บภาษีมรดกหรือภาษีทรัพย์สินเพื่อลดช่องว่างของการกระจายรายได้ รัฐเข้าไปกำหนดราคาขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรหรือการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำ) การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (โดยใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังในกรณีที่เศรษฐกิจขยายตัวหรือหดตัวเกินไปจนมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ).

- **ความล้มเหลวของตลาด** บางกรณีกลไกตลาดไม่สามารถทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพหรือที่เรียกว่า **ความล้มเหลวของตลาดหรือกลไกราคา (Market Failure)** ความล้มเหลวของตลาดอาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ 1. การลงทุนขนาดใหญ่ที่ใช้เงินลงทุนมาก (เช่น การผลิตไฟฟ้า น้ำประปา) 2. สินค้าเป็นสินค้าสาธารณะ (เช่น ถนน สะพาน เขื่อน โรงเรียน โรงพยาบาล) 3. การผลิตและการบริโภคที่ก่อให้เกิดผลกระทบภายนอก (ผลกระทบภายนอกด้านบวก เช่น การจัดการศึกษา การให้บริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข ผลกระทบภายนอกด้านลบ เช่น มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม) 4. ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ทั่วถึงและไม่สมบูรณ์ทำให้มีการเอาเปรียบผู้บริโภคได้ สาเหตุดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ.

เศรษฐกิจระหว่างประเทศ

29. การค้าระหว่างประเทศ

- **การค้าระหว่างประเทศ** คือ การซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศหนึ่งกับประเทศอื่นๆ สาเหตุที่ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ ความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ ความแตกต่างทางทรัพยากรธรรมชาติ ความได้เปรียบทางการผลิต.

- ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

1. ด้านการส่งสินค้าออก ได้แก่ การมีเงินตราต่างประเทศ การเพิ่มรายได้ของผู้ผลิต การเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ การเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาล การเป็นแหล่งเงินตราต่างประเทศ การมีความสามารถในการชำระหนี้สิน.

2. ด้านการนำสินค้าเข้า ได้แก่ การได้รับประโยชน์ของผู้บริโภค การเพิ่มการลงทุน การมีรายได้เพิ่มขึ้นของรัฐบาล การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต.

3. อื่นๆ ได้แก่ 1. ทำให้ประเทศสามารถใช้ปัจจัยการผลิตที่ประเทศมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ 2. ทำให้ประเทศสามารถนำเข้าสินค้าต่างๆ ที่ต้องการ 3. ช่วยส่งเสริมการออมและการลงทุนภายในประเทศ 4. ช่วยทำให้มีการแข่งขันในการประกอบการเพิ่มขึ้น 5. ช่วยทำให้เกิดการลงทุนในธุรกิจใหม่ๆ 6. ช่วยแก้ปัญหาด้านการคลังของรัฐบาล.

- นโยบายการค้า

1. **นโยบายการค้าเสรี** เป็นนโยบายที่เปิดให้มีการติดต่อค้าขายได้โดยเสรี ไม่มีอุปสรรคใดมาขวางกั้น ไม่มีข้อจำกัดทางการค้า ประเทศที่มีการค้าค่อนข้างเสรีจะเก็บภาษีนำเข้าในอัตราต่ำ.

2. **นโยบายการค้าคุ้มกัน** เป็นนโยบายที่รัฐเข้ามาแทรกแซงเพื่อมิให้สินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศ โดยใช้มาตรการทางภาษี (คือ การเก็บภาษีนำเข้าและภาษีส่งออก) และมาตรการที่มีใช้ภาษี เช่น การตั้งกำแพงภาษี การกำหนดโควตานำเข้า การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการนำเข้า การเลือกปฏิบัติโดยการเก็บภาษีหลายอัตรา การทุ่มตลาด (Dumping) การให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ แก่ผู้ผลิตภายในประเทศ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสินค้านำเข้าไว้สูง.

นโยบายการค้าคุ้มกัน ข้อดี 1. ทำให้การผลิตสินค้าภายในประเทศขยายตัว 2. ทำให้ประเทศมีรายได้จากภาษีมากขึ้น 3. คุ้มกันสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ 4. พึงสินค้าจากประเทศอื่นน้อยลง 5. ประเทศสามารถขยายตลาดการค้าต่างประเทศ ข้อเสีย 1. ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศในราคาแพง 2. ผู้ผลิตภายในประเทศอาจไม่ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต.

30. การลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น

1. **การลงทุนทางตรง** เป็นการลงทุนที่ผู้เป็นเจ้าของทุนเป็นผู้ดำเนินกิจการเอง เช่น ชาวญี่ปุ่นนำเงินทุนเข้ามาโรงงานอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในประเทศไทย ผลตอบแทนของการลงทุนทางตรง คือ กำไร.

2. **การลงทุนทางอ้อม** เป็นการลงทุนที่ผู้เป็นเจ้าของทุนไม่ได้ดำเนินกิจการเอง เช่น การโยกย้ายเงินทุนไปลงทุนในตลาดเงินหรือตลาดทุน โดยการนำเงินทุนไปซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาลและเอกชนในต่างประเทศ ซึ่งมักจะเป็นการลงทุนระยะสั้นและมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ผลตอบแทนของการลงทุนทางอ้อม คือ เงินปันผลและดอกเบี้ย.

- ประโยชน์จากการลงทุนทางอ้อม มีดังนี้ 1. ทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 3. ทำให้ประเทศผู้ได้รับการลงทุนมีการพัฒนาเศรษฐกิจ.

31. การเงินระหว่างประเทศ

➢ ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

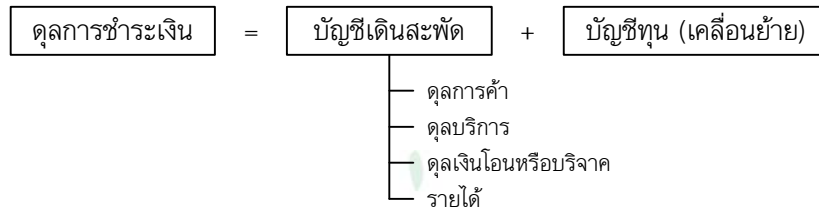
- **ดุลการชำระเงิน** เป็นรายการที่แสดงถึงการรับและการจ่ายเงินตราต่างประเทศ ดุลการชำระเงินประกอบด้วย ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุน.

- **ดุลบัญชีเดินสะพัด** เป็นส่วนหนึ่งของดุลบัญชีการชำระเงิน ดุลบัญชีเดินสะพัดประกอบด้วย ดุลการค้า ดุลบริการ ดุลเงินโอนหรือบริจาค รายได้.

- **บัญชีเงินทุน** ประกอบด้วยบัญชีทุน และบัญชีการเงิน.

- **ทุนสำรองระหว่างประเทศ** เป็นหลักทรัพย์เพื่อใช้ชำระหนี้ต่างประเทศ ทุนสำรองระหว่างประเทศประกอบด้วยทองคำ เงินตราต่างประเทศที่เป็นสกุลหลัก ทุนสำรองระหว่างประเทศนั้นสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน **ในกรณีที่ดุลการชำระเงินขาดดุล (ยอดรายรับเงินตราต่างประเทศน้อยกว่ายอดรายจ่ายเงินตราต่างประเทศ) มีผลทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศลดลง** เพราะต้องนำเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของทุนสำรองนั้นมาชดเชยส่วนที่ขาดดุล ในทางกลับกันถ้าดุลการชำระเงินเกินดุล (ยอดรายรับเงินตราต่างประเทศมากกว่ายอดรายจ่ายเงินตราต่างประเทศ) ก็จะทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น.

- ดุลการค้าขาดดุล : ดุลการชำระเงิน**ไม่จำเป็นต้อง**ขาดดุล.
- ดุลการชำระเงินขาดดุล : ดุลการค้า**ไม่จำเป็นต้อง**ขาดดุล.
- ดุลการชำระเงินขาดดุล : ดุลบัญชีเดินสะพัด**ไม่จำเป็นต้อง**ขาดดุล.
- ดุลการชำระเงินขาดดุล : ยอดรายรับ**น้อยกว่า**ยอดรายจ่ายเงินตราต่างประเทศ.
- ดุลการชำระเงินขาดดุล : ทุนสำรองระหว่างประเทศ**ลดลง**
ยอดบัญชีทุนสำรองมีค่าเป็น**บวก**.
- ดุลการชำระเงินเกินดุล : ทุนสำรองระหว่างประเทศ**เพิ่มขึ้น**
ยอดบัญชีทุนสำรองมีค่าเป็น**ลบ**.
- ถ้ารับเงินตราต่างประเทศเข้ามา : ต้องบันทึกรายการด้าน**เครดิต**.
- ถ้าจ่ายเงินตราต่างประเทศออกไป : ต้องบันทึกรายการด้าน**เดบิต**.
- การแก้ไขปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุลมีมาตรการ ดังนี้ **ส่งเสริมการส่งออก ลดการนำ**

สินค้าเข้า ส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ ลดรายจ่ายของภาครัฐบาล ลดค่าเงินบาท.

➢ **อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ**

- อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทยกับสหรัฐอเมริกาเท่ากับ 35 บาท หมายความว่า 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ แลกเป็นเงินไทยได้ 35 บาท.

ตัวอย่าง การที่อัตราแลกเปลี่ยนจาก 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 35 บาทเป็น 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 30 บาท แสดงว่า

- **เงินบาทมีค่าแข็งขึ้น** เพราะใช้เงินบาทจำนวน (มากขึ้น / **น้อยลง**) ในการแลกดอลลาร์.
- เงิน 1 บาทแลกดอลลาร์ได้จำนวน (มากขึ้น / **น้อยลง**).
- เงิน 1 ดอลลาร์แลกบาทได้จำนวน (มากขึ้น / **น้อยลง**).
- ราคาสินค้าจากต่างชาติ (**แพงขึ้น** / **ถูกลง**) ในสายตาคนไทย.
- ราคาสินค้าไทย (**แพงขึ้น** / **ถูกลง**) ในสายตาชาวต่างชาติ.
- ชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย (เพิ่มขึ้น / **ลดลง**).
- ราคาสินค้าออก (**สูงขึ้น** / **ลดลง**) → ปริมาณการส่งออก (**สูงขึ้น** / **ลดลง**).

- ราคาสินค้าเข้า (สูงขึ้น / ลดลง) → ปริมาณการนำเข้า (สูงขึ้น / ลดลง).
- การล้งสินค้าเข้าจากต่างประเทศ (เพิ่มขึ้น / ลดลง) เพราะซื้อสินค้าเข้าโดยจ่ายเงินบาทเป็นจำนวนน้อยลง.
- ดุลการค้าขาดดุล (เพิ่มขึ้น / ลดลง).
- การแข่งขันทางค้ากับประเทศคู่แข่ง (ยากขึ้น / ง่ายขึ้น).
- ปัจจุบันประเทศไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการ (Managed Float Exchange Rate System) เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบยืดหยุ่น คือ ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถเข้าไปแทรกแซงได้เพื่อให้ค่าเงินเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เหมาะสม.

32. การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์

- **โลกาภิวัตน์ (Globalization)** กระแสการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ภูมิภาคต่างๆ ในโลกมีความคล้ายคลึงกันหรือรวมเป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ

1. การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ (ได้แก่ การเปิดเสรีทางการค้า การเปิดเสรีทางการเงิน และการลงทุน การรวมตัวทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค)
2. การปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
3. การพัฒนาเทคโนโลยีคมนาคมและสารสนเทศ.

- **บริษัทข้ามชาติ (MNC : Multi National Corporations)** เป็นบริษัทเอกชนของประเทศใดๆ ที่เข้าไปดำเนินกิจการหรือสาขาครอบคลุมในประเทศต่างๆ โดยการบริหารงานยึดถือตามนโยบายสูงสุดที่กำหนดมาจากประเทศแม่ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีเงินทุนสูง เช่น ธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์ ธุรกิจค้าปลีกข้ามชาติ ถึงแม้ว่าการขยายตัวของบริษัทข้ามชาติจะทำให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่อาจทำให้ผลกระทบที่ตามมา เช่น เกิดการครอบงำจากต่างชาติ เกิดการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม.

- ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อเศรษฐกิจ มีดังนี้ 1. เกิดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ 2. เกิดจากการครอบงำจากต่างชาติ 3. เกิดการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม 4. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศเสื่อมโทรม 5. อื่นๆ เช่น เกิดผลกระทบต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการค้าบริการ.

33. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

➤ ลักษณะของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

1. **เขตการค้าเสรี (FTA : Free Trade Area)** เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีการยกเว้นภาษีศุลกากรระหว่างกันในประเทศสมาชิก แต่ละประเทศยังมีอิสระในการกำหนดอัตราภาษีศุลกากรกับประเทศคู่ค้านอกกลุ่ม ตัวอย่าง เขตการค้าเสรียุโรป (EFTA : European Free Trade Association), เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA : ASEAN Free Trade Area), ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA : North American Free Trade Area).

2. **สหภาพศุลกากร (Customs Union)** เป็นการรวมกลุ่มที่มีการยกเลิกภาษีศุลกากรและข้อจำกัดทางการค้าระหว่างกันในกลุ่ม นอกจากนี้ประเทศสมาชิกทุกประเทศต้องใช้ข้อกำหนดอัตราภาษีศุลกากรกับประเทศคู่ค้านอกกลุ่มในอัตราเดียวกัน ตัวอย่าง สหภาพศุลกากรบาวาเรีย (Bavaria-Wurttemberg Customs Union), สหภาพศุลกากรเยอรมันกลาง (Middle German Commercial Union), สหภาพศุลกากรมอนโดเวียน วอลลาเซีย (Mondovian Customs Union) ในประเทศโรมาเนีย.

3. **ตลาดร่วม (Common Market)** เป็นการรวมกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับสหภาพศุลกากร มีเพิ่มเติม คือ ให้มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศสมาชิก เช่น แรงงานและทุนได้อย่างเสรี ตัวอย่างตลาดร่วมอเมริกากลาง (CACM : Central American Common Market).

4. **สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union)** เป็นการรวมกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับตลาดร่วม มีเพิ่มเติม คือ ให้ประเทศสมาชิกร่วมกันกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจต่างๆ เป็นรูปแบบเดียวกัน เช่น นโยบายการเงิน นโยบายการคลัง การลงทุนและการค้ากับต่างประเทศ.

5. **สหภาพเหนือชาติ (Supranational Union)** เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจขั้นสูงสุดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมกันเป็นชาติเดียวกัน รัฐบาลของแต่ละประเทศไม่สามารถกำหนดนโยบายของตนเองได้ แต่สหภาพจะกำหนดนโยบายให้ประเทศสมาชิกระงับการดำเนินการเอง ปัจจุบันยังไม่มีกรรวมกลุ่มในรูปแบบสมบูรณ์ที่สุดดังกล่าว.

34. องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

- ความร่วมมือระดับโลก เช่น WTO ; IMF ; World Bank ; UNCTAD.
- ความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น OPEC ; APEC ; EU ; NAFTA ; ASEAN ; AFTA ; ADB ; BIS ; EMEAP ; SEACEN.

- ความร่วมมือระดับอนุภูมิภาค เช่น GMS ; ACMECS.

➤ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization)

องค์การการค้าโลกเป็นองค์การที่พัฒนามาจากแกตต์ (GATT : General Agreement on Tariffs and Trade ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า) ทำหน้าที่เป็นเวทีเจรจาการค้าและระงับข้อพิพาทของประเทศสมาชิก ซึ่งองค์การนี้จัดทำอยู่ในรูปแบบของ**ความตกลงระดับพหุภาคี** (Multilateral Agreements) และใช้ระบบการตัดสินใจในลักษณะ**ฉันทามติ** (Consensus) WTO มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์.

- มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีในการเจรจาลดอุปสรรค มาตรการกีดกันทางการค้า การเลือกปฏิบัติ เพื่อสร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใสและเปิดกว้างสู่การค้าเสรีต่อกัน และมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. เป็นเวทีในการเจรจาลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งมาตรการภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร
2. ติดตามสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศและจัดให้มีการทบทวนนโยบายการค้าของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
3. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาในด้านข้อมูลและข้อแนะนำ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีได้
4. ประสานงานกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก (World Bank) เพื่อให้นโยบายเศรษฐกิจโลกสอดคล้องกันยิ่งขึ้น.

➤ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF : International Monetary Fund)

- มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแล**เสถียรภาพของระบบการเงินระหว่างประเทศ** แก้ไขปัญหาการเงินระหว่างประเทศ สนับสนุนให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัวอย่างสมดุล เสริมสร้างเสถียรภาพในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ป้องกันการแข่งขันลดค่าเงินเพื่อชิงความได้เปรียบทางการค้า และควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อนำไปสู่ระบบเสรี นอกจากนี้ IMF ได้สร้างระบบการเงินระหว่างประเทศขึ้นมาชนิดหนึ่งในกองทุนสำรองเรียกว่า **สิทธิพิเศษถอนเงิน** (SDRs : Special Drawing Rights) IMF มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

➤ ธนาคารโลก (World Bank) หรือธนาคารเพื่อการบูรณะและพัฒนาาระหว่างประเทศ (IBRD : International Bank for Reconstruction and Development)

- ให้ประเทศกำลังพัฒนากู้ยืมไปใช้จ่ายพัฒนาประเทศ ได้แก่ นำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) หรือกิจการสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น สร้างถนน เขื่อน ไฟฟ้า และประปา แก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศกำลังพัฒนา โดยยึดหลักการสำคัญ คือ ต้องการให้เกิดการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจที่ยั่งยืน World Bank จัดว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำ มีเวลาชำระคืนนาน และมีเงื่อนไขการให้ที่ยืดหยุ่นกว่าแหล่งเงินทุนอื่น World Bank มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

➤ การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนาหรืออังถัดท์ (UNCTAD : United Nations Conference on Trade and Development)

- เป็นองค์การชำนาญพิเศษภายใต้กรอบสหประชาชาติองค์กรเดียวที่เชื่อมมิติด้านการพัฒนาเข้ากับการค้าระหว่างประเทศ โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับมิติของการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนาให้พร้อมและทันต่อการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อังถัดท์จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข้ปัญหาการค้าระหว่างประเทศและการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา อังถัดท์มีบทบาทสำคัญต่อประเทศกำลังพัฒนาอย่างมาก เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศกำลังพัฒนาได้เสนอข้อเรียกร้องต่อประเทศที่พัฒนาแล้ว ให้หันมาช่วยเหลือหรือผ่อนคลายมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อประเทศกำลังพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนาคาดหวังว่า อังถัดท์จะเป็นกลไกหลักในการคานอำนาจการขึ้นนำของประเทศพัฒนา และสร้างสมดุลในการกำหนดทิศทางและนโยบายเศรษฐกิจของโลก UNCTAD มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์.

➤ กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (OPEC : Organization of Petroleum Exporting Countries)

- เป็นกลุ่มประเทศที่ร่วมมือกันในการกำหนดนโยบายด้านการผลิต และการตั้งราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก โอเปกมีอิทธิพลอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ ประเทศที่มีปริมาณน้ำมันดิบสำรองมากที่สุดในโลก คือ ซาอุดีอาระเบีย OPEC มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย (การรวมตัวเป็นกลุ่มโอเปกนี้นับเป็นตัวอย่างหนึ่งของกลุ่มผูกขาด ที่เรียกว่า Cartel ของผู้ผลิตในตลาดผู้ขายน้อยราย).

➤ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APEC : Asia-Pacific Economic Cooperation)

- ปฏิญญาโบกอร์ (เมืองโบกอร์ ประเทศอินโดนีเซีย) เมื่อ พ.ศ. 2537 ผู้นำเอเปกได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาโบกอร์ ที่จะส่งเสริมการเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วต้องเปิดเสรีภายใน พ.ศ. 2553 และสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาต้องเปิดเสรีภายใน พ.ศ. 2563 สรุปว่าจากปฏิญญาโบกอร์นี้ เอเปกได้กำหนดแนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจไว้ 3 ด้าน คือ 1. การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน 2. การอำนวยความสะดวกด้านทางการค้าและการลงทุน 3. ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและวิชาการ.

- หลักการความร่วมมือของเอเปก มีดังนี้ 1. เป็นเวทีปรึกษาหารือเกี่ยวกับประเด็นทางเศรษฐกิจ 2. ยึดหลักฉันทามติในการดำเนินการใดๆ โดยยอมรับความเสมอภาคของประเทศสมาชิก 3. ยึดหลักผลประโยชน์ร่วมกัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ระบบสังคม และการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิก.

- วัตถุประสงค์ของเอเปก มีดังนี้ 1. ส่งเสริมความร่วมมือทางการค้า การลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก 2. ส่งเสริมระบบการค้าหลายฝ่ายหรือระบบพหุภาคีที่เปิดเสรีภายใต้ระบบองค์การการค้าโลก 3. ลดอุปสรรคทางการค้า การบริการ และการลงทุน 4. ไม่เป็นการรวมกลุ่มทางการค้าแบบปิด 5. ศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ และแนวทางแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจทั้งของสมาชิกและของภูมิภาค.

- ปัจจุบันเอเปกมีสมาชิกรวม 21 เขตเศรษฐกิจ ถือว่าเป็นกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่มาก เพราะรวมประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศมหาอำนาจด้วย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น และอาเซียน.

➤ **สหภาพยุโรป (EU : European Union)**

- EU พัฒนามาจาก EC (European Community ประชาคมยุโรป) ซึ่งประชาคมยุโรปนี้เกิดจากการรวม 3 องค์การเข้าด้วยกัน คือ ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป (ECSC : European Coal and Steel Community) ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC : European Economic Community) และประชาคมพลังงานปรมาณูแห่งยุโรป (EURATOM : European Atomic Energy Community) สรุปง่ายๆ ดังนี้ ECSC + EEC + EURATOM → EC → EU ปัจจุบัน EU มีสมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ.

- สหภาพยุโรปเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีความเข้มแข็งของกลุ่มสูง มักมีข้อจำกัดและกฎระเบียบทางการค้าที่เข้มงวดกับประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งประเทศไทยมักประสบกับปัญหากฎระเบียบดังกล่าว เช่น กฎด้านมาตรฐานความปลอดภัยและด้านสิ่งแวดล้อม สินค้าเกษตรประเภทอาหาร สินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น.

➤ **เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA : North American Free Trade Area)**

- ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และเม็กซิโก มีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าการลงทุนและการบริการระหว่างประเทศสมาชิก และยังร่วมมือกันเพื่อเพิ่มมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ.

➤ **สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of Southeast Asia Nations)**

- อาเซียนตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ตามปฏิญญากรุงเทพฯ ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนก็เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ ของประเทศสมาชิก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ รวมไปถึงสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี.

- **กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)** คือ ธรรมนูญของอาเซียนที่จะทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล เป็นการวางกรอบกฎหมายตลอดจนโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน เพื่อให้อาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่างๆ ให้มีผลเป็นรูปธรรม และช่วยให้อาเซียนเป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ความสำคัญของกฎบัตรอาเซียน คือ เพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ใน พ.ศ. 2558 ทำให้อาเซียนเป็นเขตการค้าเสรีภายในประเทศสมาชิก และมีอำนาจต่อรองกับกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่มีการรวมตัวกันเป็นประชาคมหรือเป็นสหภาพ อีกทั้งเพื่อให้มีการร่วมมือกันทางด้านต่างๆ ของประเทศสมาชิกดียิ่งขึ้น ยิ่งกว่าการร่วมมือกันในปฏิญญาอาเซียน.

- ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ
  1. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASC : ASEAN Political Security Community)
  2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC : ASEAN Economic Community)
  3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC : ASEAN Socio-Cultural Community)

ประชาคมอาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง สามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1. มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม 2. มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิต โดยจะริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ 3. ช่วยเหลือประเทศสมาชิกใหม่เพื่อลดช่องว่างระดับการพัฒนา และช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน 4. ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงิน ตลาดการเงิน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม กรอบความร่วมมือทางด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ.

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จากการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 เมื่อ ค.ศ. 2003 ที่ประชุมได้ลงมติจะพัฒนาอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. 2010 หมายความว่า อาเซียนจะมีลักษณะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานฝีมือ ตลอดจนเงินทุนจะเป็นไปอย่างเสรี และได้กำหนดเปิดเสรีนำร่อง 11 สาขา ก่อน โดยมอบหมายให้แต่ละประเทศไปจัดทำแผนงานในแต่ละสาขา ดังนี้

- <u>ไทย</u> : <u>ท่องเที่ยวและการบิน</u>	- <u>พม่า</u> : <u>สินค้าเกษตรและสินค้าประมง</u>
- <u>อินโดนีเซีย</u> : <u>ยานยนต์และผลิตภัณฑ์ไม้</u>	- <u>มาเลเซีย</u> : <u>ยางและสิ่งทอ</u>
- <u>ฟิลิปปินส์</u> : <u>อิเล็กทรอนิกส์</u>	- <u>สิงคโปร์</u> : <u>เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริการด้านสุขภาพ</u>

➤ **เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA : ASEAN Free Trade Area)**

ก่อตั้งขึ้นจากการริเริ่มของนายอานันท์ ปันยารชุน วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างกัน โดยการลดภาษีและอุปสรรคกีดกันทางการค้าที่มิใช่ภาษีระหว่างกันภายในภูมิภาค และดึงดูดการลงทุนจากภายนอกให้เข้ามาลงทุนในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น เขตการค้าเสรีอาเซียนนี้จะบรรลุผลสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 2010 รวมทั้งได้มีมาตรการต่างๆ ในการส่งเสริมการค้า การลงทุนและความร่วมมือกันทางด้านอุตสาหกรรม การเงิน การธนาคาร และการบริการระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมของอาเซียนมีประสิทธิภาพและพร้อมที่จะแข่งขันในตลาดโลก.

➤ **ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB : Asian Development Bank)**

- เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิต แนวทางการทำงานจะคำนึงถึงการพัฒนาที่เน้นภาคเศรษฐกิจที่ยากจนควบคู่ไปกับการพัฒนาทางสังคมและยึดหลักธรรมาภิบาล ให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกในทางเทคนิคและการจัดหาเงินทุน ADB มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์.

- **ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS : Bank for International Settlements)**
  - ทำหน้าที่คล้ายกับธนาคารกลางของธนาคารกลางในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ก็คือเป็นธนาคารสำหรับธนาคารกลางโดยไม่รับฝากเงินหรือให้บริการกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกทั่วไป หน้าที่หลัก คือ การพัฒนาและกำกับสถาบันการเงินที่ดำเนินกิจการอยู่ในตลาดเงินระหว่างประเทศให้มีความมั่นคงและเป็นมาตรฐานเดียวกัน.
- **ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (EMEAP : Executives' Meeting of East Asia Pacific Central Banks)**
  - เป็นความร่วมมือของกลุ่มธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2534 เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกลางของ 11 เขตเศรษฐกิจ ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน ฮองกง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย.
- **ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEACEN : The South East Asian Central Banks)**
  - จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเงิน การธนาคาร และเศรษฐศาสตร์ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกลุ่มธนาคารกลางสมาชิกในเรื่องโครงการวิจัยและฝึกอบรม ปัจจุบันมีสมาชิก 16 ประเทศ.
- **เขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (Quadrangle Economic Cooperation)**
  - หรือโครงการความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน มีสมาชิก **ได้แก่ ไทย ลาว พม่า มณฑลยูนนานของจีน** โดยมีเป้าหมายร่วมมือกันพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุนร่วมกัน.
- **ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS : Greater Mekong Subregion Economic Cooperation) หรือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ**
  - เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศที่มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ได้แก่ **ลาว กัมพูชา พม่า จีน เวียดนาม และไทย** โดยมีธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) เป็นผู้สนับสนุนหลัก มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตรและบริการ สนับสนุนการจ้างงานและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถรวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลกของประเทศสมาชิก การดำเนินงานที่สำคัญ เช่น การเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมทางบกระหว่างประเทศสมาชิก เป็นต้น สำหรับพื้นที่การดำเนินงานตามโครงการนี้ในประเทศไทยนั้น ประกอบด้วย ภาคเหนือ (ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และตาก) ภาคตะวันออก (ได้แก่ ปราจีนบุรี สระแก้ว) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ได้แก่ นครพนม เลย สกลนคร หนองคาย อุดรธานี อำนาจเจริญ อุบลราชธานี มุกดาหาร).

➤ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อีรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS : Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy)

มีสมาชิก ได้แก่ ไทย พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของสมาชิกทั้ง 5 ประเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุล มีสาขาความร่วมมือกันทั้งหมด 6 สาขา ได้แก่ สาขาอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน สาขาเกษตรและอุตสาหกรรม สาขาการเชื่อมโยงคมนาคม สาขาการท่องเที่ยว สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสาขาสาธารณสุข.

35. วิฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่รุนแรง

➤ วิฤตการณ์ต้มยำกุ้ง (พ.ศ. 2540)

- สาเหตุเกิดจาก 1. การเปิดเสรีทางการเงินโดยการตั้งกรุงเทพวิเทศธนกิจ (BIBF : Bangkok International Banking Facilities) ทำให้ภาคเอกชนก่อกู้เงินต่างประเทศเป็นจำนวนมากและหนี้เงินกู้เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว เมื่อรัฐบาลปล่อยค่าเงินบาทลอยตัว 2. จากการลงทุนในธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต เช่น การเก็งกำไรที่ดินและตลาดหุ้นไทย การลงทุนสร้างอสังหาริมทรัพย์ที่เกินความต้องการ เช่น คอนโดมิเนียม บ้านจัดสรร ทำให้เกิดภาวะฟองสบู่แตก 3. รัฐบาลดำเนินนโยบายผิดพลาดโดยการใช้เงินกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินนั้นไปช่วยเหลือสถาบันการเงินจนเกิดความเสียหายอย่างหนัก และจำต้องปิดบริษัทไฟแนนซ์ 56 แห่ง ซึ่งทำให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL : Non-Performing Loan) อยู่ในสัดส่วนที่สูงมากเนื่องจากลูกหนี้ประสบกับภาวะขาดทุนและล้มละลายเป็นจำนวนมาก 4. การที่รัฐบาลนำเงินทุนสำรองระหว่างประเทศไปปกป้องการโจมตีค่าเงินบาท จนนำไปสู่วิฤตการณ์เงินทุนสำรอง ทำให้เงินบาทขาดเสถียรภาพนับตั้งแต่การตัดสินใจเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบลอยตัวเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540.

➤ วิฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์

เป็นวิฤตการณ์การเงินที่มีจุดเริ่มต้นจากปัญหาเรื่อง Subprime หรือสินเชื่อที่มีความน่าเชื่อถือต่ำถือในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา แล้วได้ลุกลามไปยังสินเชื่อประเภทอื่นและส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินต่างๆ จนนำไปสู่การขาดความเชื่อมั่นต่อสถาบันการเงินและปัญหาสภาพคล่องในระบบการเงินทั่วโลก.

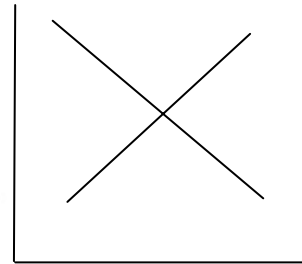

รู้ทัน ... ข้อสอบเศรษฐศาสตร์'54

ส่วนที่ 1 เลือกได้ 1 คำตอบ

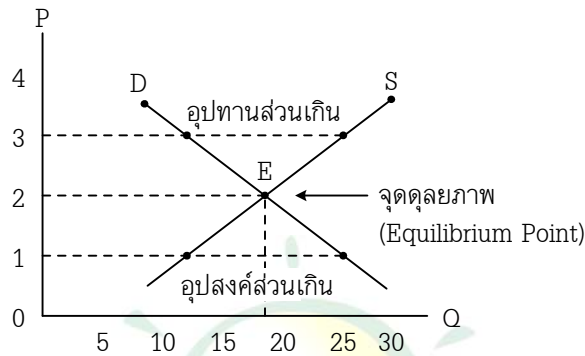
1. เศรษฐศาสตร์มหภาค**ไม่**มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องใด
  - 1) ปริมาณการไหลเข้าและไหลออกของเงินในวงจรเศรษฐกิจ
  - 2) การเข้าประกันราคาข้าวเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร
  - 3) ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปในระบบเศรษฐกิจ
  - 4) ปัญหาการว่างงานในระบบเศรษฐกิจ
2. ข้อใดจัดเป็นเศรษฐศาสตร์ตามที่เป็นจริง (Positive Economics)
  - 1) การเพิ่มขึ้นของอัตรารายได้ประชาชาติควรจะสูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้าบริการ
  - 2) ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่าลินเชื่อบางก็ครึ่งปีหลังชะลอตัว
  - 3) การเพิ่มสูงขึ้นของราคาน้ำมัน ส่งผลให้ปริมาณการขายรถยนต์ลดลง
  - 4) หลังจากปริมาณการส่งออกข้าวไปต่างประเทศเพิ่มขึ้น ดุลการค้าของประเทศไทยน่าจะดีขึ้น
3. จากข้อมูลที่กำหนดให้ ดุลยภาพในตลาดล้มเกิดอุปสงค์ส่วนเกิน**สูงสุด**จำนวนเท่าใด

ราคาส้ม (บาท/กิโลกรัม)	ความต้องการซื้อ (กิโลกรัม)	ความต้องการขาย (กิโลกรัม)
5	8	2
10	7	3
15	6	4
20	5	5
25	4	6

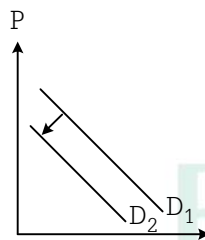
- 1) จำนวน 10 กิโลกรัม
  - 2) จำนวน 8 กิโลกรัม
  - 3) จำนวน 6 กิโลกรัม
  - 4) จำนวน 4 กิโลกรัม
4. ปริมาณเสนอขายสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยในข้อใด**น้อยที่สุด**
    - 1) ราคาสินค้านั้น
    - 2) ราคาปัจจัยการผลิตที่ใช้ผลิตสินค้านั้น
    - 3) รายได้ของผู้ซื้อ
    - 4) ระดับเทคโนโลยี
  5. กฎของอุปทาน (Law of Supply) เป็นไปตามข้อใด
    - 1) ปริมาณขายและราคาสินค้าย่อมเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน
    - 2) ปริมาณขายและราคาสินค้าย่อมเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม
    - 3) ถ้าราคาสินค้าสูงขึ้น ปริมาณเสนอขายจะลดลง
    - 4) ราคาสินค้าย่อมไม่มีผลกระทบต่อปริมาณการเสนอขาย

6. เมื่อรายได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าลดลง สินค้านั้นเป็นสินค้าประเภทใดในทางเศรษฐศาสตร์
- 1) สินค้าที่ใช้ประกอบกัน
  - 2) สินค้าด้อย
  - 3) สินค้าที่ใช้แทนกัน
  - 4) สินค้าสาธารณะ
7. ราคาดุลยภาพ (Equilibrium Price) หมายถึงข้อใด

- 1) ราคาที่ทำให้อุปสงค์ส่วนเกินและอุปทานส่วนเกินมีค่ามากกว่าศูนย์
- 2) ราคาที่ทำให้ปริมาณเสนอซื้อเท่ากับราคาเสนอขาย
- 3) ราคาที่เป็นธรรมต่อทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย
- 4) ราคาที่มีการซื้อขายเกิดขึ้นจริง

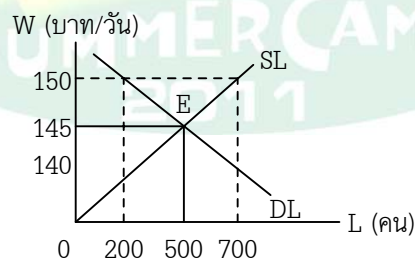
8.

จากรูป D₁ ไป D₂ เนื่องจากอะไร

- 1) รายได้ลดลง
- 2) ต้นทุนการผลิตลดลง
- 3) ประชากรยากจนลง
- 4) ประสิทธิภาพการผลิตลดลง

9. จากรูป การแทรกแซงของรัฐกรณีนี้เรียกว่าอะไร

- 1) การกำหนดเพดานราคา
- 2) การกำหนดราคาขั้นต่ำ
- 3) การกำหนดโควตา
- 4) การพุงราคา

10. การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำให้**สูงกว่า**ค่าแรงงานที่กำหนดโดยตลาดแรงงาน และโดยที่**ไม่มีการเปลี่ยนแปลง**ทางด้านอื่นๆ แล้วจะมีผลทำให้เกิดอะไร
- 1) อุปสงค์แรงงานส่วนเกินลดลง การว่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น
  - 2) อุปทานแรงงานส่วนเกินลดลง การว่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น
  - 3) อุปสงค์แรงงานส่วนเกินเพิ่มขึ้น การว่าจ้างแรงงานลดลง
  - 4) อุปทานแรงงานส่วนเกินเพิ่มขึ้น การว่าจ้างแรงงานลดลง
11. **“ตลาดมืด”** จะเกิดขึ้นในกรณีใด
- 1) มีการกำหนดราคาขึ้นสูงในระดับต่ำกว่าราคาดุลยภาพ
  - 2) มีการกำหนดราคาขึ้นสูงในระดับสูงกว่าราคาดุลยภาพ
  - 3) มีการกำหนดราคาขึ้นต่ำในระดับต่ำกว่าราคาดุลยภาพ
  - 4) มีการกำหนดราคาขึ้นต่ำในระดับสูงกว่าราคาดุลยภาพ
12. ถ้าระดับราคาสินค้าที่เป็นอยู่ในขณะนั้น**สูงกว่า**ราคาดุลยภาพ จะเกิดเหตุการณ์ใด
- 1) เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน
  - 2) สินค้าขาดแคลน และเกิดตลาดมืด
  - 3) รัฐบาลต้องเข้ามาประกันราคาสินค้า
  - 4) ราคาสินค้ามีแนวโน้มลดลง
13. การกำหนดราคาเชิงกลยุทธ์สอดคล้องกับข้อใด
- 1) การกำหนดราคาโดยผู้ซื้อ
  - 2) การกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทาน
  - 3) การกำหนดราคาในตลาดแข่งขันสมบูรณ์
  - 4) การกำหนดราคาในตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์
14. การจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม อาศัยกลไกในข้อใด
- 1) กลไกราคา
  - 2) กลไกรัฐ
  - 3) กลไกาภิบาล
  - 4) กลไกการค้า
15. ข้อใด**ไม่ใช่**ลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
- 1) เอกชนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ตามกฎหมาย
  - 2) การจัดสรรสินค้าเป็นไปอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันเสมอ
  - 3) ใช้กลไกราคาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
  - 4) เอกชนดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเน้นผลประโยชน์ส่วนบุคคล
16. ข้อใดเป็นข้อดีของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม
- 1) การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพ
  - 2) เอกชนมีเสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
  - 3) มีความเท่าเทียมกันในฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างบุคคล
  - 4) มีความยืดหยุ่นในการเลือกใช้เครื่องมือเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
17. ข้อใด**ไม่ใช่**บทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจแบบผสม
- 1) คุ้มครองสวัสดิการของสังคม
  - 2) จัดสรรสินค้าและบริการต่างๆ
  - 3) กำหนดให้มีการวางแผนเศรษฐกิจและสังคม
  - 4) กำกับดูแลกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดความเป็นธรรม

18. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของระบบเศรษฐกิจไทย
- 1) มีการแข่งขันกันมากโดยเฉพาะในกิจการขนาดเล็ก
  - 2) มีรัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดกิจการด้านการผลิตบางประเภท
  - 3) เป็นแบบผสมที่ผู้ประกอบการเอกชนมีบทบาทสำคัญ
  - 4) รัฐบาลยินยอมให้เอกชนกำหนดทิศทางของเศรษฐกิจทั้งหมด
19. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของตลาดแข่งขันสมบูรณ์
- 1) ผู้บริโภคเห็นว่าสินค้าของผู้ผลิตแต่ละคนไม่มีความแตกต่างกัน
  - 2) จำนวนผู้ผลิตมีมากพอที่จะไม่มีผู้ผลิตรายใดสามารถมีอิทธิพลต่อราคาสินค้า
  - 3) ผู้ผลิตสามารถเลิกผลิตได้โดยไม่กระทบกระเทือนตลาด
  - 4) ผู้ผลิตแต่ละรายจะส่งเสริมการขายด้วยการโฆษณา
20. ข้อใดจัดเป็นสินค้าในตลาดผู้ขายน้อยราย
- 1) รถยนต์
  - 2) รถไฟฟ้า
  - 3) ข้าวเปลือก
  - 4) ข้าวหอมมะลิ
21. ข้อดีของตลาดแบบผูกขาดคือข้อใด
- 1) ผู้บริโภคซื้อสินค้าในราคายุติธรรม
  - 2) มีสินค้าหลากหลายให้ผู้บริโภคได้เลือก
  - 3) มีการวิจัยและพัฒนาเทคนิคการผลิต
  - 4) ปริมาณการผลิตไม่มาก ทำให้ประหยัดทรัพยากร
22. ข้อใดเป็นภาษีทางตรงทั้งหมด
- 1) ภาษีเงินได้ ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก
  - 2) ภาษีศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต
  - 3) ภาษีเงินได้ ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมูลค่าเพิ่ม
  - 4) ภาษีมรดก ภาษีสรรพสามิต ภาษีทรัพย์สิน
23. การเก็บภาษีชนิดใดที่ช่วยเสริมให้การเสียภาษีเป็นธรรมยิ่งขึ้น
- 1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม
  - 2) ภาษีสรรพสามิต
  - 3) ภาษีศุลกากร
  - 4) ภาษีมรดก
24. ปัจจัยใดเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ
- 1) ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีมากเกินไป
  - 2) อุปทานของสินค้ามีมากเกินไป
  - 3) อัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดสูงเกินไป
  - 4) การลั่งสินค้าเข้ามีมากเกินไป
25. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของเงินเฟ้อที่เกิดจากทางด้านอุปทาน
- 1) การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินในประเทศ
  - 2) การเพิ่มขึ้นของค่าแรง
  - 3) การเพิ่มขึ้นของภานำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ
  - 4) การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย
26. การที่ดัชนีราคาผู้บริโภคสูงขึ้นทุกปี แสดงถึงอะไร
- 1) ผลิตภัณ์ภายในประเทศสูงขึ้น
  - 2) อำนาจซื้อของเงินลดลง
  - 3) มาตรฐานการครองชีพของประชาชนสูงขึ้น
  - 4) รายได้เฉลี่ยลดลง

27. ข้อใดไม่ใช่ผลจากการที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 1) อำนาจซื้อของเงิน 1 หน่วยลดลง
  - 2) ค่าครองชีพของประชาชนสูงขึ้น
  - 3) ลูกหนี้ที่ทำสัญญากู้เงินระยะยาวจะเสียเปรียบเจ้าหนี้
  - 4) การกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น
28. ผู้ที่ได้ประโยชน์จากภาวะเงินเฟ้อคือข้อใด
- 1) ผู้ใช้แรงงาน เจ้าหนี้
  - 2) เจ้าของที่ดิน ลูกหนี้
  - 3) ผู้มีรายได้ต่ำ ผู้รับบำนาญ
  - 4) กรรมกร พนักงานบริษัท
29. การแก้ปัญหาเงินเฟ้อ อาจทำได้โดยวิธีการใด
- 1) ลดอัตราดอกเบี้ย ลดอัตราภาษี ลดการใช้จ่ายของรัฐบาล
  - 2) เพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพิ่มอัตราภาษี ลดการใช้จ่ายของรัฐบาล
  - 3) เพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพิ่มอัตราภาษี เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาล
  - 4) ลดอัตราดอกเบี้ย ลดอัตราภาษี เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาล
30. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของธนาคารกลางในการควบคุมปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้น
- 1) การลดอัตราดอกเบี้ยของธนาคาร
  - 2) การลดอัตราเงินสำรองตามกฎหมาย
  - 3) การลดอัตราภาษีทางตรงและทางอ้อม
  - 4) การรับซื้อพันธบัตรรัฐบาลคืนจากประชาชน
31. สิ่งใดบอกให้รู้ว่าราคาสินค้าและบริการในประเทศใดถูกหรือแพงกว่ากัน
- 1) อัตราดอกเบี้ย
  - 2) อัตรารับช่วงซื้อลด
  - 3) อัตราเงินเฟ้อ
  - 4) อัตราแลกเปลี่ยน
32. ข้อใดแสดงว่าเงินบาทแข็งค่าเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา
- 1) เงิน 1 บาทแลกดอลลาร์ได้จำนวนน้อยลง
  - 2) ใช้เงินบาทจำนวนน้อยลงในการแลกเงิน 1 ดอลลาร์
  - 3) เงิน 1 ดอลลาร์แลกเงินบาทได้จำนวนมากขึ้น
  - 4) ใช้เงินบาทจำนวนมากขึ้นในการแลกเงิน 1 ดอลลาร์
33. รัฐบาลประกาศเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนจาก 1 ดอลลาร์ เท่ากับ 35 บาท เป็น 1 ดอลลาร์ เท่ากับ 30 บาท หมายความว่าอย่างไร
- 1) เงินบาทมีค่าสูงขึ้น เพราะ 1 ดอลลาร์แลกเป็นเงินบาทได้ลดลง ทำให้ชาวต่างประเทศเห็นว่าสินค้าไทยแพงขึ้น
  - 2) เงินบาทมีค่าสูงขึ้น เพราะ 1 ดอลลาร์แลกเป็นเงินบาทได้ลดลง ทำให้ราคาสินค้าไทยถูกลง
  - 3) เงินบาทมีค่าลดลง เพราะ 1 ดอลลาร์แลกเป็นเงินบาทได้เพิ่มขึ้น ทำให้ชาวต่างประเทศเห็นว่าสินค้าไทยถูกลง
  - 4) เงินบาทมีค่าลดลง เพราะ 1 ดอลลาร์แลกเป็นเงินบาทได้เพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสินค้าไทยแพงขึ้น

34. ถ้าหากเงินบาทของไทยมีค่าแข็งขึ้นมากเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จะทำให้เกิดผลข้อใด
- 1) ราคาสินค้าไทยแพงขึ้นในสายตาคนไทย
  - 2) ราคาสินค้าไทยถูกลงในสายตาชาวต่างประเทศ
  - 3) ราคาสินค้าจากต่างประเทศถูกลงในสายตาคนไทย
  - 4) ราคาสินค้าจากต่างประเทศแพงขึ้นในสายตาชาวต่างประเทศ
35. ข้อใดไม่ใช่ผลที่เกิดขึ้น ถ้าค่าเงินบาทแข็งขึ้นเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ
- 1) ราคาน้ำมันปิโตรเลียมในประเทศจะลดลง
  - 2) ราคารถยนต์ที่ส่งไปขายต่างประเทศจะถูกลง
  - 3) เงิน 1 บาท แลกเงินดอลลาร์ได้มากขึ้น
  - 4) เงิน 1 ดอลลาร์ แลกเงินบาทได้น้อยลง
36. ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเปลี่ยนแปลงจาก 40 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เป็น 38 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับสถานการณ์ในข้อใด
- 1) มูลค่าจากสินค้าส่งออกเพิ่มมากขึ้น
  - 2) ระดับราคาสินค้าในประเทศเพิ่มมากขึ้น
  - 3) การลงทุนจากสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น
  - 4) นักท่องเที่ยวอเมริกามาท่องเที่ยวในประเทศไทยลดลง
37. ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินเปลี่ยนจาก 35 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์เป็น 30 บาทต่อ 1 ดอลลาร์จะมีผลอย่างไร
- 1) ดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุลมากขึ้น
  - 2) ดุลบัญชีทุนเคลื่อนย้ายจะแปรผันมากขึ้น
  - 3) ดุลการค้าของไทยจะขาดดุลน้อยลง
  - 4) ดุลการชำระเงินของไทยจะได้เปรียบมากขึ้น
38. ข้อใดเป็นผลกระทบจากการที่เงินบาทแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 1) กำไรจากการส่งสินค้าออกลดลง การแข่งขันกับประเทศคู่แข่งยากขึ้น ดุลการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้น
  - 2) กำไรจากการส่งสินค้าออกเพิ่มขึ้น การแข่งขันกับประเทศคู่แข่งยากขึ้น ดุลการค้าขาดดุลลดลง
  - 3) กำไรจากการส่งสินค้าออกลดลง การแข่งขันกับประเทศคู่แข่งง่ายขึ้น ดุลการค้าขาดดุลลดลง
  - 4) กำไรจากการส่งสินค้าออกเพิ่มขึ้น การแข่งขันกับประเทศคู่แข่งง่ายขึ้น ดุลการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้น
39. ถ้าในปีที่แล้วดุลการชำระเงินของประเทศไทยขาดดุล 2,500 ล้านบาท จะทำให้เกิดผลตามข้อใด
- 1) ประเทศไทยต้องลดการนำเข้าสินค้าเป็นมูลค่า 2,500 ล้านบาท
  - 2) ทุนสำรองระหว่างประเทศของประเทศไทยจะต้องลดลง 2,500 ล้านบาท
  - 3) รัฐบาลไทยจะต้องลดการกู้ยืมเงินต่างประเทศลงเป็นมูลค่า 2,500 ล้านบาท
  - 4) รัฐบาลไทยจะต้องลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีลงเป็นมูลค่า 2,500 ล้านบาท
40. คำกล่าวที่ว่า **“บัญชีเดินสะพัดของประเทศไทยขาดดุล”** มีความหมายอย่างไร
- 1) รายได้จากการส่งออกต่ำกว่ารายจ่ายในการนำเข้า
  - 2) รายรับเงินตราต่างประเทศต่ำกว่ารายจ่ายเงินตราต่างประเทศ
  - 3) รายรับจากการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศต่ำกว่ารายจ่ายในการนำเข้า และคืนเงินทุนให้ต่างประเทศ
  - 4) รายได้จากการขายสินค้าและบริการให้ต่างประเทศต่ำกว่ารายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศ

41. ข้อใดไม่อยู่ในการบันทึกรายการบัญชีเดินสะพัด (Current Account) ของประเทศไทย
- 1) เงินลงทุนโดยตรงของคนไทยในต่างประเทศ
  - 2) รายจ่ายของคนไทยในการซื้อเครื่องจักรกลจากญี่ปุ่น
  - 3) รายได้จากการท่องเที่ยวของไทย
  - 4) รายได้จากกิจการรัฐพาณิชย์ของไทย
42. กิจกรรมทางเศรษฐกิจใดที่สะท้อนให้เห็นว่าประเทศนั้นมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด
- 1) การลงทุนของหน่วยธุรกิจ
  - 2) การใช้จ่ายของภาครัฐบาล
  - 3) การบริโภคและการออม
  - 4) การนำเข้าและส่งออก
43. ข้อใดไม่ใช่เสาหลักของการสร้างประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)
- 1) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 2) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
  - 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
  - 4) ประชาคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอาเซียน
44. ข้อใดเป็นคุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1) พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
  - 2) ประหยัด ทางสายกลาง ประกอบอาชีพสุจริต
  - 3)พึ่งตนเอง ความสามัคคี ชุมชนเข้มแข็ง
  - 4) ความยั่งยืน ความสมดุล มีการบริหารจัดการที่ดี
45. ข้อใดเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1) ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต
  - 2) ธรรมภิบาล โลกาภิวัตน์
  - 3) ความรู้ คุณธรรม
  - 4) พอประมาณ ภูมิคุ้มกันที่ดี
46. ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 อธิบายถึงเรื่องใด
- 1) ผลิตอาหารบริโภคเอง เหลือเอาไว้อขาย ทำให้มีกินอืม ไม่ติดหนี้ มีเงินออม
  - 2) มุ่งเน้นแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ
  - 3) รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน ทำเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบต่างๆ
  - 4) ติดต่อประสานงานเพื่อจัดหาทุนและแหล่งเงิน
47. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
- 1) เพื่อแสดงถึงการนำเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมมาผลิตเพื่อเป็นแหล่งอาหารที่ปลอดภัย
  - 2) เพื่อพัฒนาพื้นที่ขนาดเล็กที่มีสภาพแห้งแล้ง ให้เป็นศูนย์กลางในการบริการด้านการเกษตรกรรมและอื่นๆ
  - 3) เพื่อแสดงถึงขั้นตอนและวิธีการในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ให้เหมาะสม
  - 4) เพื่อเป็นแหล่งสาธิตเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมแก่ผู้เยี่ยมชมและผู้สนใจทั่วไป
48. CSR : Corporate Social Responsibility เกี่ยวกับเรื่องใด
- 1) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - 2) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ
  - 3) หลักการสิทธิมนุษยชน
  - 4) แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนที่ 2 เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

49. ข้อใดเป็นข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม

- 1) ประชาชนไม่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการทำธุรกิจของตน
- 2) ขาดแรงจูงใจที่จะกระตุ้นให้ทำการผลิตหรือคิดค้นสิ่งใหม่ๆ
- 3) ทำให้การกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกัน
- 4) เปิดโอกาสให้ผู้ผลิตรวมตัวกันผูกขาดการผลิตสินค้าและบริการได้ง่าย

50. ข้อใดเป็นผลกระทบจากการปรับค่าแรงขั้นต่ำให้สูงขึ้น

- 1) อุปทานแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- 2) อุปสงค์แรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- 3) อุปสงค์สินค้ามีแนวโน้มลดลง
- 4) อุปทานสินค้ามีแนวโน้มลดลง

อุปทานแรงงาน	= ความต้องการขายแรงงาน	→ ลูกจ้าง
อุปสงค์แรงงาน	= ความต้องการจ้างแรงงาน (จ้างงาน)	→ นายจ้าง
อุปสงค์สินค้า	= ความต้องการซื้อสินค้า	
อุปทานสินค้า	= ความต้องการขายสินค้า	

51. เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจ ผู้ใดเสียเปรียบ

- 1) เจ้าหนี้ ผู้ใช้แรงงาน ครูที่โรงเรียน
- 2) ผู้รับบำนาญ ลูกจ้าง พนักงานบริษัท
- 3) พ่อค้าแม่ค้า ลูกหนี้ เจ้าของโรงเรียน
- 4) นายจ้าง เจ้าของที่ดิน ผู้เก็งกำไร

52. ข้อใดเป็นมาตรการการแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อ

- 1) การเพิ่มอัตราปรับช่วงซ้อลดตัวสัญญาใช้เงิน
- 2) การเพิ่มอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย
- 3) การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลาง
- 4) การเพิ่มปริมาณการซื้อคืนพันธบัตรรัฐบาล

53. งบประมาณแผ่นดินมีความสำคัญอย่างไร

- 1) เป็นเครื่องมือบริหารของรัฐบาลในด้านนโยบายการเงิน
- 2) เป็นเครื่องมือของรัฐบาลกำหนดงานของหน่วยราชการให้ประสานกับทรัพยากรของประเทศ
- 3) เป็นสื่อกลางที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร
- 4) เป็นสื่อกลางที่ช่วยวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐบาล

54. ข้อใดเป็นบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจ

- 1) การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การกระจายรายได้ให้เกิดความเป็นธรรม
- 3) การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- 4) การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

55. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ในการกอบกู้เสถียรภาพของรัฐบาล

- 1) ใช้พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- 2) ใช้จ่ายในยามสงครามหรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ
- 3) ใช้จ่ายในการบริหารการคลังของรัฐบาลในระยะยาว
- 4) ใช้ชำระหนี้เก่าที่ถึงกำหนด และใช้ปรับโครงสร้างหนี้

56. ถ้าค่าเงินบาทแข็งขึ้นเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ จะเกิดผลข้อใด
- 1) เงิน 1 บาท แลกเงินดอลลาร์ได้มากขึ้น เงิน 1 ดอลลาร์ แลกเงินบาทได้น้อยลง
  - 2) ราคาสินค้าส่งออกสูงขึ้น ปริมาณการส่งออกลดลง
  - 3) ราคาสินค้านำเข้าลดลง ปริมาณการนำเข้าสูงขึ้น
  - 4) ราคาสินค้านำเข้าและส่งออกสูงขึ้น ปริมาณการนำเข้าลดลง ปริมาณการส่งออกสูงขึ้น
57. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- 1) ดุลบัญชีเดินสะพัดประกอบด้วยดุลการค้า ดุลบริการ ดุลรายได้ และดุลเงินโอน
  - 2) ดุลบัญชีเดินสะพัดเป็นส่วนหนึ่งของบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ
  - 3) ดุลการค้าเงินขาดดุลทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศลดลง
  - 4) ดุลการค้าเงินขาดดุลทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลด้วย
58. ข้อใดเป็นผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อเศรษฐกิจไทย
- 1) เกิดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ
  - 2) เกิดการครอบงำจากต่างชาติ
  - 3) เกิดความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้
  - 4) เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
59. ข้อใดเป็นหลักการของสหกรณ์
- 1) การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง
  - 2) การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย
  - 3) การส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักประหยัดและอดออม
  - 4) การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ
60. ข้อใดเป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร
- 1) สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์
  - 2) สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง
  - 3) สหกรณ์บริการ สหกรณ์เครดิตยูเนียน
  - 4) สหกรณ์รับจ้าง สหกรณ์ข้าราชการ
61. สหกรณ์ประเภทใดมีกิจกรรมคล้ายกับธนาคารพาณิชย์
- 1) สหกรณ์ออมทรัพย์
  - 2) สหกรณ์บริการ
  - 3) สหกรณ์การเกษตร
  - 4) สหกรณ์ร้านค้า
62. การพัฒนาเศรษฐกิจมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคืออะไร
- 1) การกระจายรายได้ทั่วหัว
  - 2) การกระจายความเจริญออกสู่ชนบท
  - 3) การกระจายรายได้อย่างยุติธรรม
  - 4) การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านคุณภาพชีวิต

รู้ทัน...ข้อสอบหน้าที่พลเมือง'54

ส่วนที่ 1 เลือกได้ 1 คำตอบ

63. ระบบการเมืองใดที่มีพื้นฐานของลัทธิชาตินิยมและเชื้อชาติเป็นหลัก
1) ประชาธิปไตย   2) ฟาสซิสต์   3) คอมมิวนิสต์   4) ลัทธินิยมประชาธิปไตย
64. ข้อใดเป็นข้อดีของระบอบเผด็จการ
1) ตัดสินใจได้รวดเร็ว   2) ทำให้ประเทศพัฒนาได้รวดเร็ว
3) แก้ปัญหาได้มีประสิทธิภาพ   4) เกิดข้อผิดพลาดได้ยาก
65. การทำให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคกันตามหลักการประชาธิปไตยนั้นมีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญหลายประการ ยกเว้นข้อใด
1) การกำหนดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญ
2) การกำหนดให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
3) การรวมอำนาจไว้ในส่วนกลางของประเทศ
4) การปกครองตนเองของประชาชน
66. ประเทศใดที่รัฐธรรมนูญมีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นประเทศแรกในโลก
1) อังกฤษ   2) สหรัฐอเมริกา   3) ฝรั่งเศส   4) เยอรมนี
67. รัฐสภาแบบใดที่ประเทศไทยไม่เคยนำมาใช้
1) สภาเดียว : สมาชิกมาจากการแต่งตั้งทั้งหมด   2) สภาเดียว : สมาชิกมาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง
3) สองสภา : สมาชิกมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด   4) สองสภา : สมาชิกมาจากการแต่งตั้งทั้งหมด
68. คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินได้เมื่อใด
1) คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภาภายใน 15 วัน นับแต่วันเข้ารับหน้าที่แล้ว
2) พระมหากษัตริย์มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีแล้ว
3) คณะกรรมการกฤษฎีกาออกพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว
4) ประธานรัฐสภาเรียกประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาพร้อมกันแล้ว
69. “ตามรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดเขตการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน โดยจัดแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็น ..... โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ .....”
จงเติมคำตอบที่ถูกต้อง
1) 10 กลุ่มจังหวัด / 8 คน   2) 8 กลุ่มจังหวัด / 8 คน
3) 10 กลุ่มจังหวัด / 10 คน   4) 8 กลุ่มจังหวัด / 10 คน

70. “ตามรัฐธรรมนูญ 2550 การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดย ..... ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในระยะเวลา ..... นับแต่วันยุบสภาผู้แทนราษฎร และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร” จงเติมคำตอบที่ถูกต้อง
- 1) พระราชบัญญัติ / ไม่น้อยกว่า 45 วัน
  - 2) พระราชกำหนด / ไม่น้อยกว่า 60 วัน
  - 3) พระราชกฤษฎีกา / ไม่น้อยกว่า 45 วันแต่ไม่เกิน 60 วัน
  - 4) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ / ไม่น้อยกว่า 45 วันแต่ไม่เกิน 60 วัน
71. สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันในเรื่องใดมากที่สุด
- 1) การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี
  - 2) การให้ความเห็นชอบในร่างกฎหมาย
  - 3) การอภิปรายในการแถลงนโยบายของรัฐบาล
  - 4) การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี
72. กลุ่มบุคคลใดไม่มีสิทธิ์ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ 2550
- 1) คณะรัฐมนตรี
  - 2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนที่พรรคให้ความเห็นชอบแล้ว
  - 3) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
  - 4) ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน
73. “ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ..... มีสิทธิ์เข้าชื่อร้องขอต่อ ..... เพื่อให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่” จงเติมคำตอบที่ถูกต้อง
- 1) 10000 คน / ประธานรัฐสภา
  - 2) 20000 คน / ประธานวุฒิสภา
  - 3) 30000 คน / ประธานสภาผู้แทนราษฎร
  - 4) 50000 คน / ประธานองคมนตรี
74. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ 2550
- 1) ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10000 คน มีสิทธิ์เข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
  - 2) ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20000 คน มีสิทธิ์เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
  - 3) ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 30000 คน มีสิทธิ์เข้าชื่อร้องขอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีการจัดการออกเสียงแสดงประชามติ
  - 4) ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50000 คน มีสิทธิ์เข้าชื่อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
75. คำว่า “สิทธิมนุษยชน” ถูกนำมาบัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญฉบับใด
- 1) ฉบับที่ 15
  - 2) ฉบับที่ 16 (พุทธศักราช 2540)
  - 3) ฉบับที่ 17
  - 4) ฉบับที่ 18

76. “สิทธิของประชาชนที่สามารถเข้าถึงรายละเอียดของข้อตกลงระหว่างประเทศ ก่อนจะมีผลผูกพันกันตามกฎหมายระหว่างประเทศ หากว่าข้อตกลงนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง” กำหนดไว้ในมาตราใด ตามรัฐธรรมนูญ 2550
- 1) มาตรา 63   2) มาตรา 93   3) มาตรา 111   4) มาตรา 190
77. การบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ 2550 มาตราใด
- 1) มาตรา 63   2) มาตรา 93   3) มาตรา 111   4) มาตรา 190
78. ร่างพระราชบัญญัติใดก็ตาม เมื่อนำทูลเกล้าถวายให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยจะต้องให้เวลานานเท่าใด เพื่อให้พระมหากษัตริย์พิจารณาว่าทรงเห็นชอบด้วยหรือไม่ โดยใช้เวลาสำหรับการพิจารณารั้งแรกและครั้งที่สอง เป็นเวลากี่วัน
- 1) 180 วัน และ 120 วัน   2) 90 วัน และ 30 วัน
3) 60 วัน และ 45 วัน   4) 120 วัน และ 45 วัน
79. บุคคลใดต่อไปนี้ไม่มีสิทธิ์รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 1) นายบาสเรียนปริญญาตรีแต่ไม่สำเร็จปริญญาตรี   2) นายบอยเป็นชายที่ได้แปลงเพศเป็นหญิง
3) นายบอลอายุสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง   4) นายบอลไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดๆ
80. หน่วยงานใดทำหน้าที่ในการกำกับดูแลคุณธรรมจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
2) คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ
3) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
4) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
81. องค์กรใดไม่เกี่ยวข้องโดยตรงในกระบวนการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- 1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
2) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
3) อัยการสูงสุด
4) ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
82. กฎหมายที่ทันสมัยฉบับแรกของไทยคือกฎหมายฉบับใด
- 1) กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127   2) กฎหมายตราสามดวง
3) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์   4) ประมวลกฎหมายอาญา
83. กฎหมายในรูปแบบใดไม่จำเป็นต้องนำมาขอความเห็นชอบจากรัฐสภา
- 1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ   2) พระราชบัญญัติ
3) พระราชกำหนด   4) พระราชกฤษฎีกา

84. กฎหมายในข้อใดอยู่ในลำดับศักดิ์ของกฎหมายชั้นเดียวกัน
- 1) พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด
  - 2) พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
  - 3) พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา
  - 4) พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง
85. มาตรา 653 ป.พ.พ. บัญญัติไว้ว่า “การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืม เป็น ..... อย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อ ..... เป็นสำคัญ ท่านว่าจะ .....” จงเติมคำตอบที่ถูกต้อง
- 1) หนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ / ผู้ยืม / ฟ้องร้องบังคับคดีหาได้ไม่
  - 2) หนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ / ผู้ยืมและผู้ให้ยืม / บังคับชำระหนี้กันได้
  - 3) หนังสือ / ผู้ยืม / ฟ้องร้องบังคับคดีหาได้ไม่
  - 4) หนังสือ / ผู้ยืมและผู้ให้ยืม / บังคับชำระหนี้กันได้
86. การสมรสข้อใดเป็นโมฆะ
- 1) การสมรสกับผู้เยาว์
  - 2) การสมรสกับบุตรบุญธรรม
  - 3) การสมรสกับบุคคลวิกลจริต
  - 4) การสมรสกับคนล้มละลาย
87. นายสมศักดิ์ฝากสร้อยไว้ที่นางชูศรี แต่นางชูศรีกลับเอาไปขายแล้วทำที่เป็นว่าไม่รู้เรื่องใดๆ ทั้งสิ้น พฤติกรรมเช่นนี้เข้าข่ายความผิดตามกฎหมายอาญาด้านใด
- 1) ยกยอกทรัพย์
  - 2) รีดเอาทรัพย์
  - 3) กรรโชกทรัพย์
  - 4) ลักทรัพย์
- ลักทรัพย์** : เอาทรัพย์ไปจากการครอบครองของผู้อื่น

ยกยอกทรัพย์ : เบียดบังทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดเอง
88. คำพังเพยของไทยที่ว่า “เข้าเมืองตาหลิ่ว ให้หลิวตาตาม” ตรงกับข้อใด
- 1) บรรทัดฐานทางสังคม
  - 2) การขัดเกลาทางสังคม
  - 3) การเคลื่อนที่ทางสังคม
  - 4) การจัดระเบียบทางสังคม
89. การกระทำใดเป็นการกระทำที่ผิดจารีตประเพณีไทย
- 1) การออกตัณยูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์
  - 2) การแต่งกายไม่เรียบร้อยเข้าห้องเรียน
  - 3) การสวมชุดดำไปในงานแต่งงาน
  - 4) การไม่แสดงความเคารพต่อครูอาจารย์
90. การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด ความเชื่อ ในทางสังคมวิทยาถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด
- 1) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
  - 2) การเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพ
  - 3) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
  - 4) การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม

91. ข้อใดหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
- 1) การเปลี่ยนสถานภาพจากเด็กเป็นผู้ใหญ่
  - 2) การเปลี่ยนสลับตัวบุคคลแต่ละตำแหน่งในองค์กร
  - 3) การเปลี่ยนความสัมพันธ์ของคนในสังคม
  - 4) การเปลี่ยนแปลงความเชื่อและระเบียบกฎเกณฑ์ในสังคม
92. ประเพณีใดได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
- 1) ประเพณีสารทเดือนสิบ (นครศรีธรรมราช)
  - 2) ประเพณีรับบัวโยนบัว (สมุทรปราการ)
  - 3) ประเพณีการสืบชะตาหรือต่ออายุ (ภาคเหนือ)
  - 4) ประเพณีกินผัก (ภูเก็ต)
93. ข้อใดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวจังหวัด
- 1) เพลงบอก
  - 2) เพลงฉ่อย (ภาคกลาง)
  - 3) ลำตัด (อีสาน)
  - 4) เพลงอีแซว (ภาคกลาง)
94. ประเพณีท้องถิ่นในภูมิภาค ข้อใดสัมพันธ์กัน
- 1) ภาคอีสาน-ฮิลิบสอง, บุญคูณลาน, รำกลองยาว (ภาคกลาง)
  - 2) ภาคกลาง-รับบัวโยนบัว, ตักบาตรดอกไม้อ้อ, รำกระทงไม้ (ภาคอีสาน)
  - 3) ภาคเหนือ-ตานก๋วยสลาก, ฟ้อนเล็บ, เซิ้งกระติบ (ภาคอีสาน)
  - 4) ภาคใต้-บุญสารทเดือนสิบ, ชักพระ, รำโนรา

ส่วนที่ 2 เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

95. ประเทศใดที่มีระบอบการปกครอง ประมุข และหัวหน้าฝ่ายบริหารประเทศคล้ายคลึงกับไทย
- 1) ลาว
  - 2) บรูไน
  - 3) กัมพูชา
  - 4) มาเลเซีย
96. ข้อใดเป็นข้อดีจากการปกครองแบบรัฐเดี่ยว
- 1) ทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นไปอย่างทั่วถึง
  - 2) มีความเป็นเอกภาพสูง
  - 3) ประหยัดงบประมาณในการบริหารประเทศ
  - 4) มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง
97. ข้อใดเป็นข้อเสียของการปกครองแบบรัฐรวม
- 1) การดูแลประชาชนภายในรัฐอาจเกิดความไม่เท่าเทียมกัน
  - 2) การดูแลไม่ทั่วถึงและขาดประสิทธิภาพ
  - 3) ความไม่เป็นเอกภาพของกฎหมาย
  - 4) ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลือง

98. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- 1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ร่วมกันในการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี
- 2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมืองการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย และการลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ
- 3) สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิ์เข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ
- 4) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่า 1 ใน 6 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิ์เข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีทั้งคณะ

99. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงสร้างของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

- 1) สภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 2) สภาเมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยา
- 3) สภาเทศบาล นายองค์การบริหารส่วนเทศบาล
- 4) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายองค์การบริหารส่วนตำบล

100. ข้อใดเป็นองค์การอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550

- 1) สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 2) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 3) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 4) องค์การอัยการ

องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ 2550	<ul style="list-style-type: none"> ..... -ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ..... -ผู้ตรวจการแผ่นดิน ..... -คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ..... -คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ..... -คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ..... -คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.)
องค์การอื่นตามรัฐธรรมนูญ 2550	<ul style="list-style-type: none"> ..... -องค์การอัยการ ..... -คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ..... -สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ..... -สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

101. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ

- 1) ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก 14 คน
- 2) ดำรงตำแหน่ง 9 ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว
- 3) มีหน้าที่หลักในการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ
- 4) วินิจฉัยการเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความสิ้นสุดของคณะรัฐมนตรี และวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

102. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- 1) ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 6 คน
- 2) พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา
- 3) มีวาระการดำรงตำแหน่ง 9 ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว
- 4) เป็นองค์กรสำคัญที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

103. ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของไทยประกอบด้วยบุคคลในข้อใด

- 1) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
- 2) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์
- 3) อัยการสูงสุด ราชฎารอาวุโสที่วุฒิสภาเสนอ
- 4) ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา

104. ข้อใดไม่ถูกต้อง

- 1) ชายหญิงที่อายุต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์ ทำการหมั้น การหมั้นนั้นตกเป็นโมฆียะ(โมฆะ)
- 2) ชายหญิงที่อายุเกินกว่า 17 ปีบริบูรณ์ ทำการหมั้นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม การหมั้นนั้นตกเป็นโมฆียะ
- 3) การหมั้นไม่เป็นเหตุที่จะร้องขอให้ศาลบังคับให้สมรสได้ ถ้าได้มีข้อตกลงกันไว้จะให้เบี้ยปรับ เมื่อผิดสัญญาหมั้นข้อตกลงนั้นเป็นโมฆียะ(โมฆะ)
- 4) ชายหญิงที่อายุต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์ทำการสมรส การสมรสนั้นตกเป็นโมฆียะ
- 5) ชายหญิงที่อายุเกินกว่า 17 ปีบริบูรณ์ทำการสมรสโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม การสมรสนั้นตกเป็นโมฆียะ

105. ข้อใดสอดคล้องกับหลักกฎหมายอาญา

- 1) การห้ามประกอบอาชีพบางอย่างเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายอาญา
- 2) การที่ผู้กระทำความผิดอาญาถึงแก่ความตายไม่ทำให้คดีอาญาระงับ
- 3) กฎหมายอาญาจัดอยู่ในประเภทกฎหมายมหาชน
- 4) กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลังในทุกกรณี

106. บุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

- 1) พนักงานพิทักษ์ทรัพย์
- 2) พนักงานราชทัณฑ์
- 3) พนักงานบังคับคดี
- 4) พนักงานคุมประพฤติ

107. วัฒนธรรมมีหน้าที่ประการใดต่อสังคม

- 1) ทำหน้าที่ควบคุมสังคม
- 2) เป็นตัวกำหนดรูปแบบของสังคม
- 3) กำหนดบทบาทความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม
- 4) ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม

รู้ทัน...ข้อสอบภูมิศาสตร์'54

ส่วนที่ 1 เลือกได้ 1 คำตอบ

108. คำว่า “**โพลเดอร์**” (Polder) หมายถึง ลักษณะภูมิประเทศลักษณะใด
- 1) พื้นที่ราบที่อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล
  - 2) พื้นที่ราบที่ดินค่อนข้างเค็มใช้ปลูกพืชได้
  - 3) พื้นที่ราบที่มนุษย์สร้างขึ้นจากการทำเขื่อนกั้นน้ำทะเล
  - 4) พื้นที่ราบที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกผสมกับการเลี้ยงสัตว์
109. ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ข้อใดที่มีกระบวนการเกิดที่**แตกต่างกัน**
- 1) เลาติน ฮ่อมจีอม
  - 2) กุมภลักษณ์ แก่งตะนะ
  - 3) หลุมยุบ อ่างสลุง
  - 4) เนินเขา ออบหลวง
110. ลักษณะภูมิประเทศแบบใดที่**ไม่ได้**เกิดจากการกระทำของน้ำใต้ดิน
- 1) Karst
  - 2) Geysir
  - 3) Hot Spring
  - 4) Loess
111. ลักษณะภูมิประเทศแบบใดที่**ไม่ได้**เกิดจากการกระทำของคลื่น น้ำขึ้นน้ำลง และกระแสน้ำชายฝั่ง
- 1) หน้าผาชั้นริมทะเล โพรงหินชายฝั่ง แหลมและอ่าว
  - 2) ลันดอนจะงอย เกาะชะลุหรือเกาะหินโด่งหาดและสันทราย
  - 3) สะพานหินธรรมชาติ ที่ราบน้ำทะเลท่วมถึง ที่ราบชายฝั่ง
  - 4) คันดินธรรมชาติ ที่ราบน้ำท่วมถึง ลานตะพักลำนน้ำ
112. ข้อใด**ไม่ใช่**วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD : Convention on Biological Diversity)
- 1) การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
  - 2) การใช้ประโยชน์ขององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
  - 3) การแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม
  - 4) การควบคุมการค้าระหว่างประเทศซึ่งสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์
113. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาแผงม้า จังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบันพื้นที่ป่าอันอุดมสมบูรณ์สืบเนื่องมาจากมาตรการอนุรักษ์ในข้อใด
- 1) การประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
  - 2) การประกาศยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศเมื่อ พ.ศ. 2532
  - 3) การประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
  - 4) การร่วมโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ. 2537

114. ข้อใดไม่ใช่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- 1) การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2) การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
- 3) การยืดอายุการใช้งานทรัพยากรธรรมชาติให้ยาวนานที่สุด
- 4) การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่นำมาใช้ให้นานที่สุด

115. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดให้หน่วยงานใดเป็นผู้ควบคุมการกำหนดค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- 1) กระทรวงสาธารณสุข
- 2) กรมควบคุมมลพิษ
- 3) กระทรวงอุตสาหกรรม
- 4) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

116. องค์การชาวบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเรียกร้องให้มีการระงับโครงการก่อสร้าง “เขื่อนน้ำโจน” ในพื้นที่ใด

- 1) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร (กาญจนบุรี ตาก)
- 2) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง (อุทัยธานี ตาก)
- 3) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาแผงม้า (นครราชสีมา)
- 4) เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน (ฉะเชิงเทรา)

117. องค์การชาวบ้านและองค์กรพัฒนาเอกชนในภาคเหนือได้ร่วมกันอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบใด

- 1) ป่าอนุรักษ์
- 2) สมัชชา (ภาคอีสาน)
- 3) ป่าชุมชน
- 4) ลัมปทานป่า

ป่าชุมชน = เป็นการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่า พึ่งพาและใช้สอยประโยชน์ร่วมกัน คนที่อยู่ป่าต้องดูแลรักษาป่าไม้ ไม่ทำลายป่า ขณะเดียวกันก็ได้อาศัยผลผลิตจากป่าเป็นเครื่องยังชีพ

118. ข้อใดไม่ใช่สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ

- 1) ต่อต้านโครงการที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจจากสิ่งแวดล้อม
- 2) ปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด
- 3) รับเงินชดเชยจากรัฐในกรณีที่ได้รับอันตรายจากมลพิษจากกิจการที่รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการ
- 4) ร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

119. อนุสัญญาวอชิงตัน (Washington Convention) เกี่ยวข้องกับข้อใด

- 1) World Heritage Convention
- 2) CITES
- 3) Vienna Convention
- 4) Ramsar

120. บรรยากาศชั้นใดที่มีโอโซนอยู่มากเพื่อกรองรังสีอัลตราไวโอเล็ตและรังสีต่างๆ ไม่ให้ผ่านมายังพื้นผิวโลก

- 1) เมโซสเฟียร์
- 2) ไอโอโนสเฟียร์
- 3) โทรโพสเฟียร์
- 4) สเตรโตสเฟียร์

121. โครงการแหลมผักเบี้ย เป็นการวิจัยและพัฒนาเรื่องใด

- 1) บำบัดน้ำเสีย
- 2) ดินพรุ
- 3) ป่าเสื่อมโทรม
- 4) ป่าชายเลน

122. ข้อใดเป็นการประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

- 1) การบวชต้นไม้
- 2) การทอผ้าไหม
- 3) ธนาคารโคกระบือ
- 4) การรวมกลุ่มแม่บ้าน

123. การเลี้ยงสัตว์และปล่อยกลืนเห็บหมัดและสกปรกแก่ชุมชน กฎหมายใดมีส่วนเกี่ยวข้อง
- 1) พ.ร.บ. การสาธารณสุข
  - 2) พ.ร.บ. รักษาความสะอาด
  - 3) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
  - 4) พ.ร.บ. โรงงาน
124. ข้อใดไม่ใช่ข้อควรที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1) กรมควบคุมมลพิษ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
  - 2) กรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
  - 3) กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
  - 4) กรมประมง กรมปศุสัตว์(กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
125. ข้อใดไม่ใช่บทบาทและผลการดำเนินงานของสมาคมพยาบาล
- 1) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปะการังในเขตจังหวัดตรัง
  - 2) การอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา
  - 3) การฟื้นฟูอนุรักษ์ทะเลตะวันออกในเขตจังหวัดระยอง
  - 4) การอนุรักษ์ผืนป่าและสัตว์ป่าของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง(มูลนิธิสิรินาคะเสถียร)
126. บริเวณใดที่มีภูมิอากาศคล้ายคลึงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมากที่สุด
- 1) ลุ่มแม่น้ำคงคาของอินเดีย
  - 2) แคว้นตะนาวศรีของพม่า
  - 3) ชายฝั่งตอนใต้ของเวียดนาม
  - 4) ชายฝั่งตอนเหนือของออสเตรเลีย
127. ข้อใดเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์เอลนีโญ่น้อยที่สุด
- 1) ชาวประมงเปรูจับปลาได้น้อยลง
  - 2) การละลายของธารน้ำแข็งขั้วโลก
  - 3) ภูมิอากาศแปรปรวนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  - 4) สภาวะแห้งแล้งบริเวณชายฝั่งตะวันตกของทวีปอเมริกาใต้
128. ข้อใดเป็นกระบวนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแบบ Reject
- 1) ประเสริฐนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นกระถางต้นไม้
  - 2) เปรมศักดิ์ใช้ขวดสุรากล้ามาล้างแล้วนำมาใส่น้ำปลา
  - 3) ประจักษ์ไม่ใช้น้ำยาเครื่องปรับอากาศที่ใช้สารซีเอฟซี
  - 4) ประสิทธิ์นำขวดพลาสติกเหลือทิ้งไปหลอมแล้วขึ้นรูปใหม่เป็นถังดับเพลิง
129. ข้อใดเป็นตัวอย่างของภูมิปัญญาชาวบ้านที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท
- 1) การเลิกอาชีพทำนาแล้วเปลี่ยนไปเป็นกรรมกรในโรงงานเพื่อให้มีรายได้ที่แน่นอน
  - 2) การขายนาแล้วนำมาซื้อรถสองแถวเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยว
  - 3) การทำเกษตรผสมผสานเพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดหนี้สิน
  - 4) การส่งเสริมให้ลูกหลานมีการศึกษาสูงขึ้นเพื่อที่จะได้งานดีเงินเดือนดี
130. กิจกรรมอะไรที่เป็นสาเหตุให้เกิดฝนกรดมากที่สุด
- 1) การตัดไม้ทำลายป่า
  - 2) การทำเหมืองตะกั่ว
  - 3) การใช้สารซีเอฟซีปริมาณมาก
  - 4) การเผาไหม้เชื้อเพลิงถ่านหิน

131. การเพาะปลูกที่ใช้วิธีการเกษตรแบบขยาย มีลักษณะเป็นอย่างไร

- 1) ใช้เครื่องจักรกลในเขตพื้นที่ขนาดใหญ่
- 2) ใช้แรงงานคนมากเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง
- 3) ปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อส่งเป็นสินค้าออกอย่างเดียว
- 4) เปลี่ยนทุ่งหญ้าธรรมชาติให้กลายเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ทางเศรษฐกิจเพื่อส่งออก

ส่วนที่ 2 เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

132. ถ้าประเทศไทยในขณะนี้มีความมาตรฐานของท้องถิ่นเป็นเทียบวัน ประเทศหรือเมืองต่อไปนี้จะมีเวลามาตรฐานของท้องถิ่นเป็นเวลาเท่าใด

- 1) มาเลเซีย (13.00 น.)   ฟิลิปปินส์ (13.00 น.)   ไต้หวัน (13.00 น.)
- 2) สิงคโปร์ (13.00 น.)   จีน (13.00 น.)   ญี่ปุ่น (14.00 น.)
- 3) เพิร์ท (13.00 น.)   แคนเบอร์รา (15.00 น.)   นิวซีแลนด์ (17.00 น.)
- 4) พม่า (11.30 น.)   อินเดีย (10.30 น.)   ศรีลังกา (10.30 น.)
- 5) ฝรั่งเศส (06.00 น.)   อังกฤษ (05.00 น.)

-เวลาเดียวกับไทย :	กัมพูชา เวียดนาม ลาว
-เวลาเร็วกว่าไทย :	สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน / ออสเตรเลีย (เพิร์ท แคนเบอร์รา) นิวซีแลนด์
-เวลาช้ากว่าไทย :	พม่า อินเดีย ศรีลังกา / อังกฤษ ฝรั่งเศส / วอชิงตัน ดี.ซี. คิวบา / บราซิล ชิลี

133. ข้อใดเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- 1) ช่วยควบคุมดูแลรักษาสีเขียวแวดล้อม
- 2) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ทุกชนิดให้เกิดประโยชน์
- 4) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมกับการใช้งาน

134. ข้อใดกล่าวถูกต้องในส่วนของข้อกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10

- 1) พื้นที่ป่า : มีพื้นที่ป่าไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 33 และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 18
- 2) คุณภาพแหล่งน้ำ : มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ของพื้นที่
- 3) คุณภาพอากาศ : ฝุ่นละอองขนาดเล็กต้องมีค่าเฉลี่ยไม่เกิน 120 มิลลิกรัม/ลูกบาศก์เมตร อัตราการปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ต่อประชากรให้ลดลงร้อยละ 5 จาก พ.ศ. 2545 คือ ไม่เกิน 3.5 ตัน/คน/ปี
- 4) ขยะและของเสียอันตราย : ควบคุมอัตราการผลิตขยะในเขตเมืองไม่เกิน 1 กิโลกรัม/คน/วัน และจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

135. ข้อใดสัมพันธ์กัน

- 1) Rotterdam : สารเคมีอันตราย
- 2) Ramsar : พื้นที่ชุ่มน้ำ
- 3) BDC : ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 4) CITES : สัตว์ป่าพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

Rottedam	อนุสัญญา Rotterdam ตีพิมพ์ว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับ สารเคมีอันตราย และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade [PIC])
Ramsar	อนุสัญญาว่าด้วย พื้นที่ชุ่มน้ำ ระหว่างประเทศ (RAMSAR Convention)
BDC	อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทาง ชีวภาพ (BDC : The Biological Diversity Convention)
CITES	อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิด สัตว์ป่าและพืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (CITES : Convention International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)
Basel	อนุสัญญาว่าด้วยการเคลื่อนย้ายและการ กำจัดของเสียอันตราย ข้ามแดน (Basel Convention or the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal Convention)
UNFCCC	อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ (UNFCCC : The United National Framework Convention on Climate Change)
Vienna Convention Montreal Protocol	อนุสัญญาเวียนนาเพื่อการพิทักษ์ ชั้นโอโซน และพิธีสารมอนทรีออลเกี่ยวกับสารที่ทำลายชั้นโอโซน (The Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer and The Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer)
Agenda 21	แผนปฏิบัติการ 21 หรือแผนปฏิบัติการเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน
UNCCD	อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็น ทะเลทราย (United Nations Convention to Combat Desertification)
MAB	โปรแกรมมนุษย์กับ ชีวมณฑล ของยูเนสโก (UNESCO's Man and Biosphere Programme) พื้นที่สงวนชีวมณฑลของไทยมี 4 แห่ง <ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช จ.นครราชสีมา 2. พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่ลา ห้วยคอกม้า จ.เชียงใหม่ 3. พื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนลัก ห้วยตาก จ.ลำปาง 4. พื้นที่สงวนชีวมณฑลป่าชายเลน จ.ระนอง
The World Heritage Convention	อนุสัญญา คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage) แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของไทย 5 แห่ง <ol style="list-style-type: none"> 1. เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร 2. เมืองประวัติศาสตร์ศรีอยุธยาและเมืองบริวาร 3. แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง 4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรและห้วยขาแข้ง 5. ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ๋

136. ประเทศใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ยัง**ไม่มี**แหล่งมรดกโลก
- 1) พม่า บรูไน
  - 2) เวียดนาม ลาว
  - 3) ลิงคโปร์ ติมอร์-เลสเต
  - 4) มาเลเซีย อินโดนีเซีย
137. ข้อใดเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่ได้รับการรับรองจากองค์การยูเนสโก
- 1) เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร
  - 2) นครประวัติศาสตร์อยุธยา
  - 3) แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง
  - 4) อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง
138. องค์การยูเนสโกได้ประกาศขึ้นทะเบียนหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของไทย ในข้อใดเป็น**มรดกความทรงจำของโลก**
- 1) ศิลาคารี๊กพอขุนรามคำแหงมหาราช
  - 2) ศิลาคารี๊กวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร
  - 3) เอกสารเกี่ยวกับแผนการปฏิรูปการบริหารการปกครองแผ่นดินในรัชกาลที่ 5
  - 4) เอกสารเกี่ยวกับแผนการเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะราษฎรเมื่อ พ.ศ. 2475
139. ข้อใดเป็นบทบาทของกลุ่มกรีนพีซในประเทศไทย
- 1) รณรงค์ต่อต้านการจัดสร้างเตาเผาขยะที่ไม่ได้มาตรฐานซึ่งทำให้เกิดการปล่อยสารไดออกซิน
  - 2) รณรงค์ให้หันมาใช้พลังงานสะอาดจากแสงอาทิตย์แทนพลังงานสกปรกจากฟอสซิล
  - 3) รณรงค์ให้ตื่นตัวเกี่ยวกับการนำเอากระบวนการทางพันธุวิศวกรรมมาใช้
  - 4) รณรงค์ให้มีการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์เพื่อลดปัญหาการขาดดุลการค้า
140. ข้อใดเป็นบทบาทของกลุ่มกรีนพีซ
- 1) เร่งให้มีการพัฒนาพลังงานสะอาด เพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน
  - 2) สร้างอนาคตที่ปราศจากสารพิษ โดยปกป้องแหล่งน้ำจากอุตสาหกรรมที่ปล่อยสารพิษ
  - 3) รณรงค์เพื่อการเกษตรแบบยั่งยืน โดยปฏิเสธพืชตัดต่อพันธุกรรม
  - 4) ยุติยุคนิวเคลียร์ เพื่อป้องกันสิ่งแวดล้อมและมนุษย์จากภัยของกากกัมมันตภาพรังสี
141. ใครใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรม
- 1) ชาวเม็กซิกันตัดเปลือกต้นซาโพติลลาเพื่อเอาน้ำยามาทำหมากฝรั่ง
  - 2) ชาวแลปป์ทางภาคเหนือของทวีปยุโรปเลี้ยงกวางเรนเดียร์
  - 3) ชาวอเมริกันในรัฐโคโลราโดเลี้ยงโคเนื้อเพื่อการค้า
  - 4) ชาวชูดานสร้างบ้านด้วยดินเหนียว
142. กองทุนสัตว์ป่าโลก (WWF : World Wide Fund for Nature) ดำเนินการอนุรักษ์และแก้ปัญหาในด้านใด
- 1) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ป่าไม้
  - 2) การพัฒนาที่ยั่งยืน ทะเล
  - 3) พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ น้ำจืด
  - 4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน แร่ธาตุ

143. ข้อใดเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการร่วมส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- 1) รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ยกเว้นข้อมูลทางราชการที่ถือว่าเป็นความลับ
  - 2) ปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด
  - 3) รับเงินชดเชยจากรัฐในกรณีที่ได้รับอันตรายจากมลพิษจากการที่รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการ
  - 4) ร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
144. ผู้ใดที่กระทำผิดตาม พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
- 1) พร้อมพวงศัปส์สภาวะจากอาคารลงในน้ำ
  - 2) จดุดรลั่งน้ำมูลลงบนพื้นรถโดยสาร
  - 3) อริสมันต์ทิ้งสิ่งปฏิกูลขยะมูลฝอยในสวนสาธารณะ
  - 4) วีระเปิดเพลงในรถประจำทางเสียงดังเกิน 100 เดซิเบลขึ้นไป
145. ข้อใดเป็นการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในประเทศไทย
- 1) ฝ้าย
  - 2) หลุก (ระหัดรดน้ำ)
  - 3) แกระ (เกี่ยวข้าว)
  - 4) ทวด (นึ่งข้าว)
146. ข้อใดหมายถึงเทคโนโลยีสะอาด
- 1) การลดปริมาณและความเป็นพิษของของเสียตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์
  - 2) การลดทรัพยากรในการผลิต
  - 3) การลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด
  - 4) การลดความสูญเปล่าในกระบวนการผลิต
147. ข้อใดสัมพันธ์กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
- 1) ลมพายุ
  - 2) ลมสลาตัน
  - 3) ลมตะเภา
  - 4) ลมฝายใต้

รู้ทัน...ข้อสอบประวัติศาสตร์'54

ส่วนที่ 1 เลือกได้ 1 คำตอบ

148. พงศาวดารและประวัติศาสตร์มีความแตกต่างกันในเรื่องใดมากที่สุด
- 1) อิทธิพลที่มีต่อการบันทึกและค้นคว้า
  - 2) ความเชื่อถือได้และความเป็นไปได้
  - 3) ขอบเขตของเรื่องราวที่ได้บันทึกและรวบรวมไว้
  - 4) จุดมุ่งหมายในการบันทึกและวิธีการในการค้นคว้ารวบรวม
149. จงเรียงลำดับราชวงศ์สมัยอยุธยาที่ครองราชย์นานจากมากไปน้อย
- 1) สุโขทัย สุพรรณภูมิ บ้านพลุหลวง ปราสาททอง อุทอง
  - 2) สุพรรณภูมิ บ้านพลุหลวง สุโขทัย ปราสาททอง อุทอง
  - 3) บ้านพลุหลวง สุพรรณภูมิ ปราสาททอง สุโขทัย อุทอง
  - 4) ปราสาททอง สุพรรณภูมิ บ้านพลุหลวง สุโขทัย อุทอง
150. รัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นเป็นภาษาอังกฤษที่ชื่อว่า “An Outline of Changes in the Form of Government” ในสมัยรัชกาลที่ 7 เป็นผลงานของใคร
- 1) ดร.ฟรานซิส บี.แซร์ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
  - 2) ดร.ฟรานซิส บี.แซร์ และพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นเทววงศ์วโรปการ
  - 3) นายเรมอนด์ บี.สตีเวนส์ และพระยาศรีวิสารวาจา
  - 4) นายเรมอนด์ บี.สตีเวนส์ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ
151. “การสร้างรัฐชาติสมัยใหม่” ของประเทศไทยเริ่มสมัยใด
- 1) พระบาทสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
  - 2) พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
  - 3) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - 4) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
152. เมื่อประเทศไทยมีการปฏิรูปการปกครองในทศวรรษ 2430 เกิดเหตุการณ์สำคัญในข้อใด
- 1) การตั้งสภาที่ปรึกษาราชการ
  - 2) การตั้งกระทรวง
  - 3) การตั้งเจ้าภาชีนายอากร
  - 4) การตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์
153. ข้อใดคือพระราชกรณียกิจสำคัญในการเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกของรัชกาลที่ 5
- 1) การแสวงหาพันธมิตรจากชาติในยุโรป
  - 2) การศึกษาความเจริญของชาติในยุโรป
  - 3) การเจรจาแก้ไขความขัดแย้งกับชาติในยุโรป
  - 4) การทำให้ชาติในยุโรปมีความรู้ความเข้าใจต่อไทยในแง่ดี
154. ข้อใดเป็นพัฒนาการทางเศรษฐกิจทุนนิยมของไทยหลังจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
- 1) ทุนนิยมแบบพึ่งพา → ทุนนิยมโดยรัฐ → ทุนนิยมเสรี
  - 2) ทุนนิยมโดยรัฐ → ทุนนิยมแบบพึ่งพา → ทุนนิยมเสรี
  - 3) ทุนนิยมเสรี → ทุนนิยมแบบผูกขาด → ทุนนิยมโดยรัฐ
  - 4) ทุนนิยมแบบยังชีพ → ทุนนิยมแบบพึ่งพา → ทุนนิยมแบบผูกขาด

155. ประวัติศาสตร์ยุคประชาธิปไตย เหตุการณ์ใดเกิด**หลังสุด**
- 1) คำโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ
  - 2) ออกพระราชบัญญัติการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์
  - 3) กบฏบวรเดช (ตุลาคม 2476)
  - 4) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ (2 มีนาคม 2477)
156. รัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยมีชื่อว่าอะไร
- 1) พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
  - 2) รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
  - 3) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
  - 4) รัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
157. ที่ผ่านมารัฐธรรมนูญฉบับใดของไทยที่**ไม่ได้**เป็นเครื่องมือแห่งอำนาจของผู้ปกครอง
- 1) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. 2502
  - 2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511
  - 3) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. 2515
  - 4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517
158. หลักการใด**ไม่อยู่**ในหลัก 6 ประการของคณะราษฎร
- 1) เอกราช ความปลอดภัย
  - 2) เสรีภาพ เสมอภาค
  - 3) เอกภาพ ความสามัคคี
  - 4) เศรษฐกิจ การศึกษา
159. การแต่งตั้งพระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 9 เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ สะท้อนถึงบทบาทของสตรีในด้านใด
- 1) การปกครองบ้านเมือง
  - 2) การสร้างความสัมพันธ์กับรัฐอื่น
  - 3) การปกป้องบ้านเมือง
  - 4) การศึกษา
160. ยูเนสโกได้ประกาศให้บุคคลใดเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับการถวายสดุดีเป็น **“บุคคลสำคัญของโลก”**
- 1) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
  - 2) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
  - 3) พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
  - 4) สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
161. **“นายช่างใหญ่แห่งกรุงสยาม”** หมายถึงใคร
- 1) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
  - 2) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
  - 3) พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ
  - 4) พระยาอนุนามานราชธน

162. บุคคลใดที่ได้รับการยกย่องเป็น **“รัตนกวีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์”**
- 1) สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
  - 2) พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
  - 3) พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)
  - 4) พระธรรมปิฎก (ประยูร ปยุตโต)
163. **“พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์”** ประกาศใช้เป็นครั้งแรกในสมัยนายกรัฐมนตรีท่านใด
- 1) พระยามโนปกรณนิติธาดา
  - 2) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
  - 3) จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
  - 4) นายธานินทร์ กรัยวิเชียร
164. รัฐบาลไทยเปิดล้มพันธไมตรีทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นครั้งแรกในคณะรัฐบาลชุดใด
- 1) นายปรีดี พนมยงค์
  - 2) ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
  - 3) ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
  - 4) พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
165. นายกรัฐมนตรีท่านใดใช้ **“นโยบายการเมืองนำการทหาร”** ในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ และเรียกผู้กลับใจว่า **“ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย”**
- 1) พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
  - 2) พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
  - 3) พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
  - 4) พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ
166. ขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ใช้รหัสของกลุ่มเป็นภาษาอังกฤษว่า X.O. Group เป็นขบวนการของชาติใด
- 1) ไทย
  - 2) มาเลเซีย
  - 3) ฟิลิปปินส์
  - 4) อินโดนีเซีย
167. บุคคลใดที่ประยุกต์ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่เรียกว่า **“ระเบียบวิธีการทางประวัติศาสตร์” (Historical Method)**
- 1) เลโอปอลด์ ฟอน รังเกอ
  - 2) เฮโรโดตัส (บิดาแห่งประวัติศาสตร์โลก)
  - 3) ไดโอนิซิอุส เอซิกูส (ผู้ริเริ่มวิธีการนับ ค.ศ.)
  - 4) ไฮเมอร์ (แต่งอิลเลียดและโอดิสซีย์)
168. บันทึกของแอนน์ แฟรงค์เป็นหลักฐานในประวัติศาสตร์สากลที่สัมพันธ์กับช่วงเวลาใด
- 1) ประวัติศาสตร์สมัยกลาง
  - 2) ประวัติศาสตร์สมัยใหม่
  - 3) ประวัติศาสตร์สมัยปัจจุบัน
  - 4) ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย
169. แนวคิดอะไรของขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาที่เป็นรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย ในโลกตะวันตกปัจจุบัน
- 1) เหตุผลนิยม สัจนิยม
  - 2) สังคมนิยม ธรรมชาตินิยม
  - 3) จินตนิยม พาณิชนิยม
  - 4) มนุษยนิยม ปัจเจกชนนิยม
170. ผลงานในข้อใดจัดอยู่ในสาขาของรางวัลโนเบล
- 1) เศรษฐศาสตร์ แพทย์ศาสตร์
  - 2) นิติศาสตร์ ประวัติศาสตร์
  - 3) รัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์
  - 4) ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์
171. Gang of Four เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองของประเทศไทย
- 1) ไต้หวัน
  - 2) เกาหลี
  - 3) ญี่ปุ่น
  - 4) จีน

ส่วนที่ 2 เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

172. ประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบในข้อใด

- 1) พฤติกรรมและความคิดของมนุษย์
- 2) เวลาที่ผ่านไปแล้ว
- 3) ผลกระทบต่อทุกคนในสังคม
- 4) หลักฐานทางประวัติศาสตร์

173. ข้อใดเป็นตัวอย่างของตำนานทั้งหมด

- 1) มูลศาสนา จามเทวีวงศ์ ชินกาลมาลีปกรณ์
- 2) สิงหนวัติกุมาร ลังคีตยวงศ์ สิหิงคินทาน
- 3) อุรังคราตุ พระร่วง ท้าวแสนปม
- 4) ลิลิตยวนพ่าย นิราศภูเขาทอง พระอภัยมณี

174. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของการสถาปนาอาณาจักรไทย

- 1) เป็นการเคลื่อนย้ายราชธานีจากใต้ขึ้นเหนือ
- 2) ตั้งอยู่ในเส้นทางการค้า
- 3) ราชธานีตั้งอยู่ริมแม่น้ำ
- 4) ตั้งอยู่ในแหล่งทรัพยากร

175. ข้อใดเป็นลักษณะการปกครองในสมัยสุโขทัย

- 1) เทวราชา
- 2) จักรพรรดิราชา
- 3) ธรรมิกราชา
- 4) อเนกนิกรสมมติ

176. สนธิสัญญาเบาว์ริงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทยในข้อใด

- 1) เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิต
- 2) เศรษฐกิจไทยเข้าสู่ระบบทุนนิยมโลก
- 3) เกิดการปฏิรูประบบภาษีอากรและการคลัง
- 4) เกิดระบบเศรษฐกิจแบบเงินตรา

177. ข้อใดเป็นผลจากการปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาคในสมัยรัชกาลที่ 5

- 1) ยกเลิกระบบกินเมือง
- 2) เกิดกบฏหัวเมือง
- 3) ยกเลิกระบบเทศาภิบาล
- 4) เกิดสุขาภิบาลหัวเมือง

178. การเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกของรัชกาลที่ 5 เพื่อวัตถุประสงค์ใด

- 1) หาพันธมิตรมาช่วยรับประกันเอกราชของไทย
- 2) นำความเจริญของยุโรปมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาประเทศ
- 3) เจรจาทำความเข้าใจกับฝรั่งเศสในกรณีวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112
- 4) รักษาพระอาการประชวร

179. ข้อใดเกิดขึ้นในรัชสมัยของรัชกาลที่ 5

- 1) การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่แน่นอนเป็นครั้งแรก
- 2) การจัดทำงบประมาณแผ่นดินเป็นครั้งแรก
- 3) การตราพระราชบัญญัติเกณฑ์ทหารขึ้นใช้เป็นครั้งแรก
- 4) การประกาศใช้ประมวลกฎหมายลักษณะอาญาเป็นครั้งแรก

180. เหตุการณ์ใดเกิดในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ค.ศ. 1910-1925)

- 1) การปฏิวัติรัสเซีย
- 2) การปฏิวัติฝรั่งเศส
- 3) การปฏิวัติของซุนยัตเซ็น
- 4) การปฏิวัติของเหมาเจ๋อตง

181. ข้อใดเป็นนโยบายของรัชกาลที่ 6 เพื่อให้ประชาชนชาวไทยเกิดความคิดชาตินิยมและสำนึกในความเป็นไทย

- 1) พระราชบัญญัติสัญชาติ
- 2) พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร
- 3) พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
- 4) พระราชบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมือง

182. ข้อใดเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- 1) การพัฒนาทางการศึกษาแบบสมัยใหม่
  - 2) การรับอารยธรรมแบบตะวันตก
  - 3) การปฏิวัติในประเทศแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ตุรกี จีน รัสเซีย
  - 4) สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกจากสถานการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2
183. ข้อใดเป็นผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการไปเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 กับฝ่ายสัมพันธมิตร
- 1) ได้รับสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกลับคืนมาอย่างสมบูรณ์
  - 2) ได้ดินแดนที่เสียไปในสมัยรัชกาลที่ 5 กลับคืนมา
  - 3) ได้รับสิทธิพิเศษเก็บภาษีขาเข้าได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5
  - 4) ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ
184. ขนบธรรมเนียมประเพณีใดที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์โดยผ่านมาทางเขมรอีกทอดหนึ่ง
- 1) การบวช การทอดกฐิน
  - 2) การไหว้พระจันทร์ การบูชาบรรพบุรุษ
  - 3) ทำขวัญเดือน ทำขวัญข้าว
  - 4) โขนผมไฟ โขนจุก
185. เรื่องใดที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากเขมร
- 1) โขน
  - 2) มนุษรรมศาสตร์
  - 3) จตุสดมภ์
  - 4) เทวราชา
186. ข้อใดเป็นอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันออกที่มีต่อสังคมไทย
- 1) คติทางพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี
  - 2) ประเพณีในราชสำนัก ภาษาและวรรณกรรม
  - 3) ระบบประชาธิปไตย ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
  - 4) วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในสังคม
187. ข้อใดเป็นตัวอย่างของลักษณะการสร้างสรรคภูมิปัญญาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์
- 1) การสร้างเมืองราชธานี
  - 2) การเก็บภาษีปากเรือ
  - 3) การใช้พงศาวดารปลุกใจเรื่องการศึกษาสงคราม
  - 4) การแพทย์
188. ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ข้อใดถูกต้อง
- 1) บาทหลวงปาลเลอแก้วซ์ : พจนานุกรมภาษาไทย การถ่ายรูป
  - 2) ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี : ประติมากรรม
  - 3) พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) : การคมนาคม ยางพารา
  - 4) สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานิศราณวดีดิวงษ์ : สถาปัตยกรรม ดุริยางคศิลป์ จิตรกรรม เพลงนิพนธ์
189. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงมีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทยในด้านใด
- 1) งานนิพนธ์ประวัติศาสตร์ไทย
  - 2) การจัดการศึกษาของชาติในเมือง
  - 3) ความเจริญก้าวหน้าในหมู่คณะสงฆ์ไทย
  - 4) การแพทย์และการสาธารณสุข
190. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจที่เป็นประโยชน์ต่อชาติในด้านใด
- 1) การช่างและศิลปะ
  - 2) การต่างประเทศ
  - 3) การแพทย์
  - 4) การเมืองการปกครอง

191. ข้อใดเป็นผลงานของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
- 1) การออกแบบอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
  - 2) การนิพนธ์เพลงเขมรไตรโยค
  - 3) การออกแบบอุโบสถวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
  - 4) การนิพนธ์ตำรายาสมุนไพรไทย
192. การปฏิวัติวิทยาศาสตร์เกิดจากสาเหตุสำคัญข้อใด
- 1) การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
  - 2) ความเจริญทางการค้า
  - 3) การสำรวจและการค้นพบดินแดนใหม่
  - 4) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
193. ข้อใดเป็นผลสืบเนื่องจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม
- 1) ลัทธิศาสนนิยม ลัทธิพาณิชยนิยม
  - 2) ลัทธิสังคมนิยม ลัทธิเสรีนิยม
  - 3) ลัทธิจักรวรรดินิยม ลัทธิปัจเจกชนนิยม
  - 4) ลัทธิธรรมชาตินิยม ลัทธิธรรมนุญนิยม
194. ข้อใดเป็นนโยบายสำคัญของการจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order) หลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง
- 1) ค่านิยมประชาธิปไตย
  - 2) ระบบการค้าเสรี
  - 3) สิทธิมนุษยชน
  - 4) มาตรฐานสิ่งแวดล้อม

เฉลยรู้ทัน...ข้อสอบเศรษฐศาสตร์'54

ส่วนที่ 1

1. 2)	2. 3)	3. 3)	4. 3)	5. 1)	6. 2)	7. 4)	8. 1)	9. 2)	10. 4)
11. 1)	12. 3)	13. 4)	14. 1)	15. 2)	16. 3)	17. 2)	18. 4)	19. 4)	20. 1)
21. 3)	22. 1)	23. 4)	24. 1)	25. 1)	26. 2)	27. 3)	28. 2)	29. 2)	30. 3)
31. 4)	32. 2)	33. 1)	34. 3)	35. 2)	36. 4)	37. 1)	38. 1)	39. 2)	40. 4)
41. 1)	42. 4)	43. 4)	44. 1)	45. 3)	46. 3)	47. 2)	48. 2)		

ส่วนที่ 2

49. 1), 2)	50. 1), 3), 4)	51. 1), 2)	52. 1), 2), 3)	53. 2), 3), 4)
54. 1), 2), 3), 4)	55. 2), 4)	56. 1), 2), 3)	57. 1), 3)	58. 1), 2), 3), 4)
59. 1), 2), 4)	60. 1), 2), 3)	61. 1), 2), 3)	62. 3), 4)	

เฉลยรู้ทัน...ข้อสอบหน้าที่พลเมือง'54

ส่วนที่ 1

63. 2)	64. 1)	65. 3)	66. 2)	67. 4)	68. 1)	69. 4)	70. 3)	71. 4)	72. 2)
73. 2)	74. 3)	75. 2)	76. 4)	77. 1)	78. 2)	79. 4)	80. 1)	81. 1)	82. 1)
83. 4)	84. 1)	85. 3)	86. 3)	87. 1)	88. 1)	89. 1)	90. 1)	91. 3)	92. 1)
93. 1)	94. 4)								

ส่วนที่ 2

95. 3), 4)	96. 2), 3), 4)	97. 1), 3), 4)	98. 1), 4)	99. 1), 2), 3)
100. 2), 3), 4)	101. 2), 3), 4)	102. 1), 2)	103. 1), 2)	104. 1), 3)
105. 1), 3)	106. 1), 3)	107. 1), 2), 3), 4)		

เฉลยรู้ทัน...ข้อสอบภูมิศาสตร์'54

ส่วนที่ 1

108. 3)   109. 4)   110. 4)   111. 4)   112. 4)   113. 4)   114. 4)   115. 4)   116. 1)   117. 3)
118. 1)   119. 2)   120. 4)   121. 1)   122. 1)   123. 1)   124. 4)   125. 4)   126. 4)   127. 2)
128. 3)   129. 3)   130. 4)   131. 1)

ส่วนที่ 2

132. 1), 2), 3), 4), 5)   133. 1), 2), 4)   134. 1), 2), 3), 4)   135. 1), 2), 3), 4)   136. 1), 3)
137. 1), 2), 3)   138. 1), 2), 3)   139. 1), 2), 3)   140. 1), 2), 3), 4)   141. 1), 2), 3), 4)
142. 1), 2), 3)   143. 1), 2), 3), 4)   144. 1), 2), 3)   145. 1), 2), 3), 4)   146. 1), 3)
147. 1), 2)

เฉลยรู้ทัน...ข้อสอบประวัติศาสตร์'54

ส่วนที่ 1

148. 4)   149. 2)   150. 3)   151. 3)   152. 2)   153. 3)   154. 1)   155. 4)   156. 1)   157. 4)
158. 3)   159. 1)   160. 1)   161. 1)   162. 1)   163. 1)   164. 3)   165. 2)   166. 1)   167. 1)
168. 2)   169. 4)   170. 1)   171. 4)

ส่วนที่ 2

172. 2), 4)   173. 1), 2), 3)   174. 2), 3), 4)   175. 3), 4)   176. 1), 2), 3), 4)
177. 1), 2)   178. 1), 2), 3)   179. 1), 2), 3), 4)   180. 1), 3)   181. 1), 2), 3)
182. 1), 2), 3)   183. 3), 4)   184. 3), 4)   185. 1), 3)   186. 1), 2)
187. 1), 2), 3), 4)   188. 1), 2), 3), 4)   189. 1), 2), 3)   190. 2), 4)   191. 2), 3)
192. 1), 2), 3)   193. 2), 3)   194. 1), 2), 3), 4)

BRANDS ซัมเมอร์แคมป์ 2011

เอกสารประกอบคำบรรยาย
วิชา **สังคมศึกษา**
(O NET)

โดย **อ.บนิษฐา แก้วเกิด**

รร.สาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

1. การนับและการเทียบศักราชแบบไทย

มหาศักราช (ม.ศ.)

- เป็นการนับแบบโบราณที่รับมาจากอินเดีย
- เริ่มใช้ในอินเดีย ภายหลังพุทธศักราช 621 ปี
- เผยแพร่เข้ามาสู่สุวรรณภูมิผ่านทางพวกพราหมณ์และพ่อค้า
- ในไทยพบการใช้ ม.ศ. ในศิลาจารึกสมัยสุโขทัยและศิลาจารึกเก่าๆ

จุลศักราช (จ.ศ.)

- เป็นการนับแบบศักราชที่รับมาจากพม่า
- การนับจุลศักราชเริ่มนับหลังพุทธศักราช 1,181 ปี
- ในไทยพบในพงศาวดารล้านนา สุโขทัย อโยธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.)

- เป็นการนับศักราชที่ใช้เฉพาะในไทย
- เริ่มนับ ร.ศ. 1 เมื่อปี พ.ศ. 2325 ซึ่งเป็นปีที่สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์
- ไทยเริ่มใช้การนับแบบ ร.ศ. ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 เปลี่ยนไปใช้การนับพุทธศักราชแทน

พุทธศักราช (พ.ศ.)

- เป็นการนับศักราชทางพระพุทธศาสนา
- ในไทยยึดหลักการนับ พ.ศ. 1 เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว 1 ปี (ในบางประเทศ) เช่น พม่า และศรีลังกา นับปีที่ปรินิพพานเป็น พ.ศ. 1)
- ในไทยมีการใช้ พ.ศ. มาตั้งแต่สมัยพระนารายณ์ แต่ใช้แพร่หลายอย่างเป็นทางการในสมัยรัชกาลที่ 6 ตั้งแต่ พ.ศ. 2455

2. วิธีการนับศักราชแบบสากล

2.1 คริสต์ศักราช (ค.ศ.) เริ่มนับเมื่อพระเยซูประสูติ นับเป็นคริสต์ศักราช 1 (ค.ศ. 1) หรือ A.D. 1

- “A.D.” (Anno Domini) หมายถึง “In the year of the Lord” หรือ “ปีแห่งพระเจ้า”
- “B.C.” (Before Christ) หมายถึง ปีก่อนพระเยซูประสูติ

2.2 ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.) เป็นศักราชของศาสนาอิสลาม เริ่มนับ ฮ.ศ.1 ในปีที่พระนบีมุฮัมมัดศาสดาของศาสนาหนีออกจากเมืองเมกกะห์ไปยังเมืองเมดินะ ตรงกับ 1122 (ปี ฮ.ศ. เกิดหลัง ค.ศ. 579 ปี)

3. หลักเกณฑ์การเทียบศักราช

ศักราช	วิธีคำนวณ	ตัวอย่าง
1. ทำ ค.ศ. ให้เป็น พ.ศ.	นำปี ค.ศ. บวก 543	ค.ศ. 2010 + 543 = พ.ศ. 2553
2. ทำ พ.ศ. ให้เป็น ค.ศ.	นำปี พ.ศ. ลบ 543	พ.ศ. 2553 - 543 = ค.ศ. 2010
3. ทำ ฮ.ศ. ให้เป็น พ.ศ.	นำปี ฮ.ศ. บวก 1122	ฮ.ศ. 1426 + 1122 = พ.ศ. 2548
4. ทำ พ.ศ. ให้เป็น ฮ.ศ.	นำปี พ.ศ. ลบ 1122	พ.ศ. 2553 - 1122 = ฮ.ศ. 1431
5. ทำ ฮ.ศ. ให้เป็น ค.ศ.	นำปี ฮ.ศ. บวก 579	ฮ.ศ. 1431 + 579 = ค.ศ. 2010
6. ทำ ค.ศ. ให้เป็น ฮ.ศ.	นำปี ค.ศ. ลบ 579	ค.ศ. 2010 - 579 = ฮ.ศ. 1431

4. การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

แบ่งยุคประวัติศาสตร์ 2 ช่วง ใหญ่ๆ คือ

1. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Prehistoric Age) เริ่มตั้งแต่มนุษย์เกิดขึ้นในโลกก่อนมีการประดิษฐ์ตัวอักษร (ประมาณ 2.5 ล้านปี-5,500 ปี)

2. สมัยประวัติศาสตร์ (Historic Age) เริ่มตั้งแต่มีการประดิษฐ์ตัวอักษร ดังนี้

- สมัยประวัติศาสตร์ของชาติตะวันตก เริ่มเมื่อชาวสุเมเรียน (Sumerian) ที่อาศัยอยู่ในชุมชนของตนที่เรียกว่า “ซูเมอร์” (Sumer) แถบลุ่มแม่น้ำไทกริส (Tigris) - ยูเฟรติส (Euphrates) หรือดินแดนเมโสโปเตเมีย (Mesopotamia) ซึ่งเป็นประเทศอิรักในปัจจุบัน ได้ประดิษฐ์ตัวอักษรของตนขึ้นเพื่อใช้บันทึกเรื่องราวต่างๆ เมื่อประมาณ 3,500 B.C

- สมัยประวัติศาสตร์ตะวันออกเริ่มเมื่อประมาณ 2,000 B.C. อินเดียเริ่มเมื่อประมาณ 2,500 B.C.

5. ร่องรอยสมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Prehistoric Age)

- หลักฐานทางโบราณคดี ได้แก่ โครงกระดูกมนุษย์ ภาชนะเครื่องใช้ เครื่องประดับ และภาพเขียนตามถ้ำ ฯลฯ

- หลักฐานของมนุษย์ที่เก่าแก่ที่สุด ได้แก่ กระโหลกศีรษะมนุษย์ในประเทศแทนซาเนีย ทวีปแอฟริกา เรียกว่า “ออสตราโลพิเธคัส แอฟริกันัส” อายุประมาณ 2.5 ล้านปี

6. จำแนกสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็น 2 ยุค คือ

6.1 ยุคหิน (2.5 ล้านปี-4,000 ปี B.C.) อาศัยเครื่องมือที่ใช้เป็นเกณฑ์การแบ่ง ซึ่งมี 3 ยุค คือ หินเก่า หินกลาง และหินใหม่

- ยุคหินเก่า (2.5 ล้านปี-10,000 ปี) มีร่องรอย ได้แก่ มนุษย์ปักกิ่ง, มนุษย์ชวา, มนุษย์นีแอนเดอร์ทัล (เยอธนี) และโครมันยอง (ฝรั่งเศส) ซึ่งคล้ายกับมนุษย์ปัจจุบันมาก

- ยุคหินกลาง (8,000 B.C.) รู้จักเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ อาศัยอยู่เป็นกลุ่ม งานเขียนสืบนผนังถ้ำ แสดงถึง ความเชื่อเรื่องวิญญาณ

- ยุคหินใหม่ (4,000 B.C.) เรียกว่า ยุคปฏิวัติหินใหม่ มีการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ ตั้งถิ่นฐานถาวร จัดระเบียบเพื่อความคุ้มครอง มีรูปแบบการปกครอง ทอผ้า เครื่องมือคือ “ขวานหินขัด” พบร่องรอยหลักฐาน เช่น อนุสาวรีย์หิน Stonehenge, วัฒนธรรมมายาhea วัฒนธรรมลุ่มชาน ประเทศจีน และบ้านเชียง อุดรธานี

6.2 ยุคโลหะ (3,000 B.C.) มนุษย์รู้จักนำโลหะมาใช้เป็นเครื่องมือ แบ่งตามความเจริญได้ 3 ยุค คือ ทองแดง สำริด และเหล็ก

- ยุคทองแดง (Chalcolithic Age) มนุษย์เริ่มนำโลหะทองแดงมาทำอาวุธ เครื่องใช้
- ยุคสำริด (Bronze Age) มนุษย์เริ่มนำโลหะทองแดงผสมดีบุกเป็นโลหะสำริด
- ยุคเหล็ก (Iron Age) มนุษย์เริ่มนำเหล็กมาถลุง นำมาเป็นเครื่องมือ

7. ประวัติศาสตร์ของชาติตะวันตก แบ่งออกเป็น 4 สมัย

1. สมัยโบราณ ประมาณ 3,500 ปี ก่อนคริสต์ศักราช จนถึง ค.ศ. 476
2. สมัยกลาง อยู่ในช่วงปี ค.ศ. 476 - ค.ศ. 1492
3. สมัยใหม่ เริ่มในปี ค.ศ. 1492 - ค.ศ. 1945
4. สมัยปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1945 จนถึงปัจจุบัน

8. วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน

1. การตั้งหัวข้อที่จะศึกษา คือ กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา เป็นการกำหนดเป้าหมายว่าจะศึกษาเรื่องอะไร

2. การรวบรวมหลักฐาน คือ การสำรวจ รวบรวมหลักฐานในหัวข้อที่ตนเองต้องการศึกษา ทั้งหลักฐานชั้นต้น (ปฐมภูมิ) และหลักฐานชั้นรอง (ทุติยภูมิ) หลักฐานชั้นต้นมีความสำคัญมากกว่าหลักฐานชั้นรอง แต่หลักฐานชั้นรองให้ประโยชน์ในลักษณะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

3. การวิเคราะห์ และประเมินคุณค่าของหลักฐาน คือ การวิพากษ์วิธีการทางประวัติศาสตร์ มี 2 ลักษณะ คือ วิพากษ์ภายใน และวิพากษ์ภายนอก

4. การเลือกสรรและจัดความสัมพันธ์ของข้อมูล คือ การตีความหมายจากหลักฐาน การคัดเลือกข้อมูลที่มีความสำคัญ ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษาทั้งจากหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง

5. การนำเสนอข้อมูลหรือการสังเคราะห์ข้อมูล คือ เสนอความรู้ใหม่หรือแนวคิดใหม่ โดยนำมาจัดระเบียบใหม่

9. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยที่เป็นลายลักษณ์

- จารึก เป็นหลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทยและถือเป็นหลักฐานชั้นต้น
- พงศาวดาร จัดบันทึกเรื่องราวของกษัตริย์ ตามลำดับเหตุการณ์ เริ่มมีตั้งแต่สมัยอยุธยา เช่น พงศาวดารฉบับกรงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐ เขียนในสมเด็จพระนารายณ์
- ตำนาน เป็นเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวกับประวัติบุคคลเล่าต่อกันมา เช่น ตำนานสิงหนวัติ ฯลฯ
- จดหมายเหตุ มีลักษณะคล้ายพงศาวดาร แต่จะบันทึกเพียงเหตุการณ์เดียว ผู้บันทึกอยู่ในเหตุการณ์นั้น จัดเป็นชั้นต้น ได้แก่ จดหมายเหตุหลวง จดหมายเหตุของชาวต่างชาติ
- หนังสือราชการ หรือ เอกสารการปกครอง เช่น ใบบอก ตราสาร หนังสือกระทรวง รายงานการประชุม

10. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

- หลักฐานทางด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม เป็นผลงานที่เกิดจากความศรัทธาที่มีผลต่อศาสนา เช่น ปราสาทหิน โบสถ์ วิหาร งานหล่อปั้นพระพุทธรูป
- หลักฐานทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และเพลงพื้นบ้าน เป็นศิลปวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาในอดีต เช่น ลิเก ละครนอก

11. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติตะวันตกสมัยโบราณ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติตะวันตกสมัยโบราณ มีดังนี้

1. หลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร เช่น

- อักษรเฮียโรกลีฟิค (Hieroglyphic) หรืออักษรภาพ ของชาวอียิปต์โบราณ
- อักษรคูนiform (Cuneiform) หรืออักษรรูปลิ้ม ของชาวสุเมเรียน
- ตัวอักษรที่ดัดแปลงจากตัวอักษรของอียิปต์และสุเมเรียน ได้แก่ ตัวอักษรฟินิเซียน ตัวอักษรกรีก และตัวอักษรโรมัน ซึ่งต่อมาชาวโรมันได้พัฒนามาเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ (Alphabet)

2. งานเขียนประวัติศาสตร์สมัยกรีก ระยะแรกเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้ากับมนุษย์ เช่น มหากาพย์อีเลียต (Iliad) และโอดิสซีย์ (Odyssey) ของโฮเมอร์ (Homer) และประวัติศาสตร์สงครามเปอร์เซีย (History of Persian War) ของเฮโรโดตัส (Herodotus) เป็นต้น

3. งานเขียนประวัติศาสตร์สมัยโรมัน คือ ลิวี (Livy) บรรยายความเจริญรุ่งเรืองของจักรวรรดิโรมัน ทำให้คนรุ่นปัจจุบันได้ทราบถึงสภาพการเมืองการปกครองจักรวรรดิโรมัน

12. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติตะวันตกสมัยกลาง

1. งานเขียนสะท้อนถึงความศรัทธาที่มีต่อคริสต์ศาสนา เกี่ยวข้องกับคริสต์ศาสนา เป็นต้น โดยใช้ภาษาลาติน (Latin) ผลงานที่มีชื่อเสียง คือ
  - หนังสือชื่อ “เทวนคร” (The City of God) ของนักบุญออกุสติน (St. Augustine)
  - หนังสือชื่อ “ประวัติศาสตร์ของพวกแฟรงก์” (History of the Franks) แต่งโดยบาทหลวงเกรกอรีแห่งเมืองตูร์ (Gregory of Tours)
2. งานเขียนประเภทบันทึกเหตุการณ์สำคัญ เรียกว่า แอนนัล (Annals) เริ่มมีขึ้นในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 9 โดยบาทหลวงเป็นผู้จดบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละปี มีลักษณะเป็นข้อเท็จจริงล้วนๆ ไม่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้จดบันทึกแต่อย่างใด จึงนับว่าเป็นหลักฐานชั้นต้นที่มีคุณค่า

13. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติตะวันตกสมัยใหม่

1. ได้รับอิทธิพลจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของมนุษยชาติ ให้ประวัติศาสตร์ให้ความสำคัญกับเหตุผลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากขึ้น เพื่อค้นหาความจริงที่เกิดขึ้นในอดีต
2. นักประวัติศาสตร์ คือ เลโอปอลด์ ฟอน รังเก (Leopold Von Ranke) คิดวิธีการประวัติศาสตร์เพื่อให้ศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์แนวทางวิทยาศาสตร์

14. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติตะวันออก

1. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจีน ได้แก่ พงศาวดาร บันทึกความทรงจำ ตำรา โคลงกาพย์กลอน ถือเป็นวรรณกรรมทางประวัติศาสตร์ ช่วยให้ผู้ศึกษาได้เห็นสภาพสังคม การเมือง การปกครองของจีนในยุคสมัยนั้นๆ
2. หลักฐานที่สำคัญที่สุดของจีน คือ “บันทึกของนักประวัติศาสตร์” (Records of the Historian) แต่งโดยซือ หม่า ฉีเยิน (Ssu-ma Chien) นักประวัติศาสตร์ในราชสำนักราชวงศ์ฮั่น (ประมาณ 145-86 B.C.) ให้เห็นสภาพสังคมจีนสมัยโบราณ และประวัติบุคคลสำคัญ

15. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของอินเดีย

1. วรรณกรรมสมัยโบราณและคัมภีร์ทางศาสนา เช่น คัมภีร์พระเวท คัมภีร์ปุราณะ มหาकाพย์รามายณะ และมหากาพย์มหาภารตะ
2. ศิลจารึกของพระเจ้าอโศกมหาราช
3. บันทึกของชาวกรีก ที่ชื่อ เมกาสทีนิส (Megasthenes) เข้ามาอินเดียในสมัยราชวงศ์เมารยะ
4. บันทึกของพระภิกษุชาวจีนที่เข้ามาในสมัยราชวงศ์คุปตะ เช่น บันทึกของบาทหลวงจินฟาเทียน (Fa Hien) ในคริสต์ศตวรรษที่ 5 และหลวงจีนอี้จิง (I-Tsaing) ในคริสต์ศตวรรษที่ 7 เป็นต้น

16. พัฒนาการของอารยธรรมจีน

1. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ศูนย์กลางอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำฮวงโห ร่องรอยความเจริญในยุคหินใหม่ คือ วัฒนธรรมยางเซา ลักษณะเด่น คือ ภาชนะเครื่องปั้นดินเผา เขียนสีแดง ดำ น้ำตาล และวัฒนธรรมลุงซาน ซึ่งมีเครื่องปั้นดินเผาสีดำเป็นจุดเด่น และภาชนะเครื่องปั้นดินเผาชนิดสามขา

2. สมัยประวัติศาสตร์ของจีนในสมัยราชวงศ์ต่างๆ เริ่มตั้งแต่มีตัวอักษร ได้แก่

2.1 ราชวงศ์ซาง (Shang Dynasty) ประมาณ 1766-1122 B.C. เป็นราชวงศ์แรกในสมัยประวัติศาสตร์ของจีน มีอารยธรรม คือ

- การใช้โลหะสำริดทำเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ
- การประดิษฐ์ตัวอักษร พบจารึกบนกระดูกงูเต่าและกระดูกวัว เรื่องที่จารึกส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเสี่ยงทายต่างๆ และการทำนายโชคชะตา เรียกว่า “กระดูกเสี่ยงทาย” และยังมีเรื่องเกี่ยวกับการปกครองและสงคราม

2.2 ราชวงศ์โจว (Chou Dynasty) ประมาณ 1122-221 B.C. เป็นราชวงศ์ที่ปกครองจีนยาวนานที่สุด

- การปกครอง ถือว่าพระเจ้าจักรพรรดิมีฐานะเป็น “โอรสแห่งสวรรค์” โดยสวรรค์มอบอำนาจให้มาปกครองมนุษย์ เรียกว่า “อาณัติแห่งสวรรค์”

- เริ่มต้นยุคศักดินาของจีน โดยเจ้าผู้ครองแคว้นต่างๆ มีกำลังทหารเป็นฐานอำนาจและได้ครอบครองที่ดินเพื่อทำประโยชน์ในเขตแคว้นของตนเองยอมรับในอำนาจของพระเจ้าจักรพรรดิ

- ความเจริญทางด้านภูมิปัญญา ในตอนปลายราชวงศ์โจว เรียกว่า “สมัยเสียดก๊ก” ถือกำเนิดลัทธิความเชื่อทางศาสนาที่สำคัญ 2 ลัทธิ คือ

1) **ลัทธิขงจื้อ** สอนในด้านคุณธรรมและจริยธรรม เน้นการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามฐานะในสังคม เช่น เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้บังคับบัญชา เป็นบิดา เป็นบุตร ฯลฯ เพื่อให้สังคมมีความสงบสุข และป้องกันมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ

2) **ลัทธิเต๋า** (เล่าจื๊อ) สอนให้รักความสงบ สันโดษ และดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ

- ความเจริญทางวัตถุ รู้จักการหลอมเหล็กและนำเหล็กมาใช้ทำอาวุธ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ การทำภาชนะเครื่องสำริด ภาชนะกระเบื้อง และศิลปะการแกะสลักหยก เป็นต้น

2.3 ราชวงศ์ฉิน หรือฉิน (Chin Dynasty) ประมาณ 221-206 B.C. เป็นราชวงศ์ที่ปกครองจีนในระยะเวลาสั้นๆ แต่มีผลงานที่ยิ่งใหญ่ สมัยของพระเจ้าจักรพรรดิฉินวงศ์ตี้ (หรือฉินซีฮ่องเต้) คือ

- **สร้างกำแพงเมืองจีน** เพื่อป้องกันการรุกรานจากศัตรูทางเหนือ มีความยาวประมาณ 2,250 ไมล์
- **รวบรวมจีนให้เป็นจักรวรรดิ** ดินแดนแคว้นต่างๆ ถูกผนวกรวมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- **เหรียญกษาปณ์ มาตรฐาน ชั่ง ตวง วัด**

2.4 ราชวงศ์ฮั่น (Han Dynasty) 206 B.C.-221 A.D

- เป็นยุคทางการค้าของจีน มีการค้าขายกับอาณาจักรโรมัน อาหรับ และอินเดีย ฯลฯ โดยเส้นทางการค้าที่เรียกว่า “เส้นทางสายไหม” (Silk Road)

- พระพุทธศาสนาเริ่มแพร่หลายและเจริญรุ่งเรืองในจีน

2.5 ราชวงศ์ถัง (Tang Dynasty) ประมาณ 618-907 A.D. เป็น “ยุคทองของอารยธรรมจีน” นครฉางอันเป็นเมืองหลวงขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางของโลกซีกตะวันออก

- ความเจริญรุ่งเรืองในพระพุทธศาสนา
- การส่งเสริมด้านการศึกษา มีการสอบแข่งขันเข้ารับราชการ หรือสอบจางหงวน
- ความเจริญด้านวรรณกรรม เป็นยุคทองของกวีนิพนธ์จีน
- ความเจริญรุ่งเรืองในศิลปะแขนงต่างๆ
- ความมั่นคงเป็นปึกแผ่นทางการปกครอง
- การแพทย์แผนโบราณ เช่น การฝังรักษาอาการเจ็บป่วย ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากในสมัย

ราชวงศ์ถัง และการใช้ยาสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ เป็นต้น มีการรวบรวมตำราความรู้ทางการแพทย์ไว้ใช้ศึกษา โดยผู้ได้รับยกย่องให้เป็นบิดาของการแพทย์จีน คือ หวงตี้ (Huangdi)

2.6 ราชวงศ์ซ่ง หรือซ่ง (Song, Sung Dynasty) ประมาณ ค.ศ. 960-1279 จีนถูกรุกรานโดยชนต่างชาติจากทางเหนือ (มองโกล) แต่กลับเจริญรุ่งเรืองทางศิลปะและวิทยาการต่างๆ เช่น

- มีการประดิษฐ์ดินปืน เพื่อทำดอกไม้ไฟและพัฒนาเป็นอาวุธปืน
- การผลิตกระดาษด้วยกระบวนการ
- เริ่มมีประเพณีและค่านิยมรัดเท้าสตรีชนชั้นสูง
- แทนพิมพ์หนังสือ

2.7 ราชวงศ์หยวน หรือหงวน (Yuan Dynasty) ประมาณ 1279-1368 A.D. เป็นราชวงศ์ “ชาวมองโกล” มาปกครองจีน ฮองเต๋อองค์แรก คือ จักรพรรดิคุบไลข่าน หรือหงวนลีไฉ่วฮองเต๋อ (ตรงกับสมัยสุโขทัยของไทย) โดยยอมรับวัฒนธรรมของจีน

- ความเข้มแข็งในการปกครอง และทำให้จีนเป็นจักรวรรดิที่ยิ่งใหญ่และมั่นคง
- ความเจริญในศิลปะการละคร โดยเฉพาะอุปรากรจีนเรียกว่า “จิว”
- มาร์โค โปโล ชาวอิตาลีเข้ามาบันทึกเรื่องราวความเจริญ

2.8 ราชวงศ์หมิง หรือเหมิง (Ming Dynasty) ประมาณ 1368-1644 A.D. เป็นราชวงศ์ของชาวจีนที่ขับไล่อำนาจของพวกมองโกลออกไป

- ด้านวรรณกรรม นิยมการเขียนนวนิยายที่ใช้ภาษาพูดมากกว่าใช้ภาษาเขียน
- ด้านการค้ากับต่างประเทศ ทางราชสำนักได้ส่งเสริมการสำรวจเส้นทางเดินเรือทางทะเล

และมีพ่อค้าชาวตะวันตกเข้ามาค้าขายในจีน

2.9 ราชวงศ์ชิง หรือเซ็ง (Ching Dynasty) ประมาณ 1644-1912 A.D. เป็นราชวงศ์ของ “ชนชาติแมนจู” เข้ามาปกครองจีน และเป็นราชวงศ์สุดท้ายก่อนการปฏิวัติเข้าสู่ระบอบสาธารณรัฐ โดย ดร. ซุน ยัตเซน ปี ค.ศ.1911 เป็น “ยุคที่จีนเสื่อมถอย” มีอารยธรรมสำคัญ คือ

- **ด้านการปกครอง** ในระยะแรกๆ มีอำนาจการปกครองเข้มแข็ง แต่ค่อยๆ เสื่อมอำนาจในตอนปลายราชวงศ์ เพราะจักรพรรดิขาดความสามารถ กษัตริย์องค์สุดท้าย คือ ปูยี้ (Puyi)
- **การรุกรานของชาติตะวันตกและญี่ปุ่น** ทำให้จีนถูกยึดครองดินแดน และเมืองท่าชายฝั่งทะเลที่สำคัญให้แก่ชาติมหาอำนาจ ได้แก่ สงครามฝิ่น 1842 A.D.

17. อารยธรรมอินเดียโบราณ ประมาณ 2,500-1,500 B.C.

1. อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ คือ ชากเมืองโบราณ ฮารัปปา (Harappa) และเมืองโมเฮนโจ-ดาโร (Mohenjo-Daro) จัดอยู่ในยุคหินใหม่ มีการ “วางผังเมือง” อย่างเป็นระเบียบ มีตลาด เขตที่อยู่อาศัย และศาสนสถาน เป็นต้น

2. พวกทราวิท หรือดราวิเดียน (Dravidians) เป็นชนกลุ่มแรก ที่สร้างอารยธรรมรู้จักใช้โลหะ (ทองแดง) ใช้อิฐก่อสร้างบ้าน ทอผ้า เพาะปลูก สร้างระบบการชลประทาน และการเขียนอักษรรูปภาพ เป็นต้น

3. พวกอินโด - อารยัน (Indo - Arayan) เป็นชนเผ่า เข้ายุทธอินเดียนเมื่อประมาณ 1,500 ปีก่อน ค.ศ. โดยขับไล่พวกดราวิเดียนให้ถอยร่นลงไปทางตอนใต้ ชนชาติอารยันจึงกลายเป็นผู้สร้างสรรค์อารยธรรมให้แก่อินเดียในเวลาต่อมา

18. อารยธรรมอินเดียในยุคสมัยต่าง ๆ

1. สมัยพระเวท (ประมาณ 1,200-800 B.C.) เป็นช่วงเวลาของพวกอารยันอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในอินเดีย สิ่งที่เกิดในสมัยพระเวท คือ การรวบรวมคัมภีร์ฤคเวท และการกำเนิดศาสนาพราหมณ์

2. สมัยมหากาพย์ (ประมาณ 800-550 B.C.)

- เกิดคัมภีร์พระเวท คือ ฤคเวท สามเวท ยชุรเวท และอาถรรพเวท
- มีการจัดระบบวรรณะ (พราหมณ์ กษัตริย์ แพทย์ และคหบดี) โดยพวกอารยันต้องการรักษาความบริสุทธิ์ในสายเลือดของตนไว้ ไม่ให้มีการสมรสกับชนพื้นเมืองดราวิเดียน หรือเพื่อเป็นการแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน

- ภาษาล้านสกฤต
- วรรณคดีภาษาล้านสกฤต ได้แก่ พระเวท และอุปนิษัต ทั้งสองเล่มเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ ส่วนมหากาพย์มหาภารตะและมหากาพย์รามายณะ เป็นเรื่องการทำสงครามระหว่างพวกอารยันกับพวกดราวิเดียน

- ความเชื่อเรื่อง “ตรีมูรติ” รวมเทพเจ้า 3 องค์ ให้เป็นหนึ่งเดียว ได้แก่ พระพรหม (ผู้สร้าง), พระอิศวร หรือพระศิวะ (ผู้ทำลาย) และพระวิษณุ หรือพระนารายณ์ (ผู้รักษา)

3. สมัยฮินดูเก่า (ประมาณ 550-320 B.C.) อารยธรรมที่เกิดขึ้นในสมัยนี้ คือ

- ความเชื่อเรื่องกษัตริย์เป็นสมมติเทพ (เทพที่จุติลงมาเกิดยังโลกมนุษย์)
- พระพุทธศาสนา และภาษาบาลี (ภาษามคธ) เป็นภาษาของพระพุทธศาสนา
- ศาสนาเชน โดยศาสดาผู้ก่อตั้ง คือ วรรธมาน มหาวีระ

4. สมัยพระพุทธศาสนา (ประมาณ 320-100 B.C.) เป็นช่วงเวลาพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ในอินเดีย ในสมัยราชวงศ์โมริยะและกุษาณะ

1) ราชวงศ์โมริยะ (หรือเมาริยะ) เป็นราชวงศ์แรกของจักรวรรดิอินเดีย ก่อตั้งโดยพระเจ้าจันทรคุปต์ กษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือ พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาโดยส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระศาสนา ในดินแดนแคว้นแคว้นต่างๆ

2) สถาปัตยกรรมสมัยราชวงศ์โมริยะ ศิลปะแบบสาณูจี ใช้อิฐหรือหินก่อสร้างสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างต่างๆ แทนไม้

3) ราชวงศ์กุษาณะ ในรัชสมัยพระเจ้ากนิษกะ ทรงนับถือและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาโดยเฉพาะนิกายมหายานได้เผยแพร่อำนาจไปยังจีน ทิเบต และญี่ปุ่น รวมทั้งมีการสร้างพระพุทธรูปเป็นครั้งแรกเรียกว่า “พระพุทธรูปแบบคันธารราฐ”

5. สมัยฮินดูใหม่ (ประมาณ ค.ศ. 320–550 A.D.) ในสมัยราชวงศ์คุปตะ เป็นช่วงเวลาที่มีการฟื้นฟูศาสนาพราหมณ์ขึ้นใหม่และได้วิวัฒนาการกลายเป็นศาสนาฮินดู ทั้งนี้ เพื่อการแข่งขันกับศาสนาพุทธ

1) ราชวงศ์คุปตะ เป็น “ยุคทองของอินเดีย” เพราะมีความเจริญรุ่งเรืองในศิลปวัฒนธรรมทุกๆ ด้าน ทั้งด้านปรัชญา วรรณคดี จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และความรู้ในวิทยาการแขนงต่างๆ เช่น การแพทย์ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2) ราชวงศ์คุปตะให้การอุปถัมภ์และสนับสนุนศาสนาฮินดู แต่ศาสนาพุทธก็ยังคงเจริญรุ่งเรือง พระพุทธรูปสมัยคุปตะได้รับยกย่องว่ามีความงดงามมากที่สุดของอินเดีย

6. สมัยราชวงศ์โมกุล (1525–1858 A.D.) กษัตริย์หรือสุลต่านโมกุลนับถือศาสนาอิสลาม เป็นราชวงศ์สุดท้ายของอินเดียก่อนที่จะตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ

1) พระเจ้าอัครบารมหาราช (Akbar) เป็นผู้ก่อตั้งจักรวรรดิโมกุล ทรงส่งเสริมให้มีขั้นตอนพิธีกรรมทางศาสนา ประชาชนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา ชาวมุสลิมกับชาวฮินดูอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2) ชาห์ เจฮัน (Shah Jahan) เป็นกษัตริย์ราชวงศ์โมกุลผู้สร้าง “ทัชมาฮาล” (Taj Mahal) เป็นสถาปัตยกรรมหินอ่อนผสมผสานระหว่างฮินดูกับอิสลาม ตั้งอยู่ที่เมืองอักระ (Agra) ใช้เวลาก่อสร้าง 22 ปี เป็นอนุสรณ์แห่งความรักแก่พระมเหสี

19. การสร้างสรรค์อารยธรรมอินเดีย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สุวรรณภูมิ)

1. การสร้างสรรค์ทางด้านจิตใจ อินเดียเป็นแหล่งกำเนิดศาสนาที่สำคัญ 2 ศาสนา คือ ศาสนาฮินดู และพระพุทธศาสนา

- งานด้านประติมากรรม ได้แก่ การสร้างเทวรูปและคิวลิ่งค์ของศาสนาฮินดู การสร้างเจดีย์ในพระพุทธศาสนา

- งานด้านวรรณกรรม คือ มหาकाพย์มหากาเวตะ และมหาकाพย์รามายณะ (หรือรามเกียรติ์)

- งานจิตรกรรม ได้แก่ การวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติและพุทธชาดก เป็นต้น

2. การสร้างสรรค์ทางด้านภูมิปัญญา คือ ความรู้ด้านการคำนวณในวิชาเลขคณิตและเรขาคณิต ดังนี้

- การคิดระบบตัวเลข ตั้งแต่เลข 1 ถึง 9 และ 0 ซึ่งอินเดียเป็นชาติแรกที่คิดขึ้นมาแต่โลกรู้จักในนามของ “เลขอารบิก” ของชาวอาหรับ โดยที่ชาติอาหรับได้นำมาจากอินเดีย

- การคิดระบบทศนิยมในการคำนวณ

20. ประวัติศาสตร์สมัยโบราณของตะวันตก (3500 B.C.-476 A.D.)

สมัยโบราณ เริ่มตั้งแต่มนุษย์ประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นใช้จนถึงเมื่ออาณาจักรโรมันถูกอนารยชนเผ่าติวตอนิค (Teutonic) ซึ่งเป็นชนเผ่าเยอรมันทำลายสูญสิ้นไปใน ค.ศ. 0-476 (พ.ศ. 1019) ได้แก่ อารยธรรมเมโสโปเตเมีย อียิปต์ กรีกและโรมัน ดังนี้

1. อารยธรรมเมโสโปเตเมีย (3500-626 B.C.) อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส

สภาพสังคม ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำ แม่น้ำไทกริสและยูเฟรติส หลายเผ่าพันธุ์สลับเปลี่ยนเข้ามา สร้างสรรค์อารยธรรมที่สำคัญประกอบด้วยชนเผ่า ดังนี้

- สุเมเรียน
- อัลซีเรียน
- บาบิโลเนียน
- เปอร์เซียน
- คาลเดียน
- ฟิเนเซียน

ลักษณะงานศิลปะ

- ประติมากรรมลอยตัว แกะสลักนูนสูงและนูนต่ำ (ชนชาติอัลซีเรียน)
- สถาปัตยกรรมมีลักษณะสูงคล้ายภูเขา

การสร้างสรรค์อารยธรรม

- สถาปัตยกรรม เรียกว่า “ซิกกูเรต” (Ziggurat)
- ทำปฏิทินทางจันทรคติ 1 ปี มี $366\frac{1}{2}$ วัน (ชนเผ่าคาลเดียน)
- อักษรลิ่ม หรือคูนiform (Cuneiform)
- ประมวลกฎหมายฮัมมูราบี ลงโทษในลักษณะ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”
- ภาพแกะสลักนูนต่ำ และใช้ประตูโค้ง หอสมุดเนวิเวห์
- สวนลอยแห่งกรุงบาบิโลน (ชนเผ่าคาลเดียน)

2. อียิปต์ (3200-525 B.C.) อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไนล์

สภาพสังคม เกษตรกรรม บริเวณลุ่มแม่น้ำมีทะเลทรายล้อมรอบทำให้มีเสถียรภาพ ได้ชื่อว่า “อู่อารยธรรม” มีฟาโรห์เป็นกษัตริย์กึ่งเทพและมนุษย์ แบ่งเป็น 3 ชั้น

- ชั้นสูง (พระ, ขุนนาง)
- ชั้นกลาง (พ่อค้า, ช่างฝีมือ)
- ชั้นต่ำ (กสิกร, ทาส)

ลักษณะงานศิลปะ

- มีความมั่นคง ทึบตัน ทนทาน
- มีความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตในโลกหน้าด้วยการสร้างสุสานไว้เก็บศพ สำหรับฟาโรห์จะสร้างพีระมิดไว้เก็บศพ

การสร้างสรรคอารยธรรม

- สถาปัตยกรรม คือ การสร้างพีระมิด
- วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ คือ พบว่า π มีค่าเท่ากับ 3.14
- การแพทย์ คือ การรักษาศพไม่ให้เน่าเปื่อย เรียกว่า mummy
- การชลประทาน
- ศาสนานับถือเทพเจ้าหลายองค์ เทพเจ้าสำคัญ คือ ลูเรียเทพ (Re หรือ Ra) และเทพโอซิริส ความเชื่อเรื่องอมตะของวิญญูณว่าจะไม่ดับสูญ ความเชื่อนี้ทำให้เกิดการทำมัมมี่ เพื่อรักษาร่างผู้ตายไม่ให้เน่าเปื่อย
- อักษรศาสตร์ คือ เฮียโรกลิฟฟิก (Hieroglyphic)
- คัมภีร์มรณะ (Book of the Dead) บนกระดาษปาปิรุส

3. กรีก (600 B.C.- 300 A.D.) คาบสมุทรบอลข่าน

สภาพสังคม

- ชาวกรีกได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากอียิปต์และเอเชียไมเนอร์
- ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมาก
- ปกครองแบบนครรัฐ มีเอเธนส์เป็นศูนย์กลาง ศูนย์กลางนครรัฐอยู่ที่ “อะโครโพลิส” สังคมกรีกมีความเจริญรุ่งเรืองเรื่องการค้ามาก ทั้งนี้เนื่องจากตั้งอยู่ริมฝั่งทะเล
- สังคมกรีกเจริญรุ่งเรืองมองโลกทัศน์กว้าง มีเหตุผล เรียกว่า “มนุษยนิยม”
- วางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ลักษณะงานศิลปะ

- ศิลปะได้รับการยกย่องว่า งานคลาสสิก
- สถาปัตยกรรม ส่วนใหญ่ทำด้วยหินอ่อน มีเสาเรียงแถว เรียบง่าย
- เน้นเหตุผล และความสมบูรณ์ของมนุษย์
- ประติมากรรมกรีก เน้นสรีระร่างกายมนุษย์ รูปเปลือย
- จิตรกรรมประเภทตกแต่ง บันไดและแจกันลวดลายที่เขียนเป็นภาพสัตว์ เรขาคณิต รูปคน
- วรรณกรรม महाकाव्यอิลีียด และโอดิสซีย์ ของโฮเมอร์
- ปรัชญา เช่น โสคราติส เพลโต และอริสโตเติล

การสร้างสรรคอารยธรรม แบ่งออกเป็น 2 ยุค

1) ยุคเฮลเลนิก (ศูนย์กลางอยู่เอเธนส์)

- สถาปัตยกรรม หัวเสา 3 แบบ คือ ดอริก ไอโอนิก และโครินเธียน
- วิหารพาร์เธนอน
- ประติมากรรมเน้นสรีระร่างกายมนุษย์ (นักขว้างจักร ไมรอน)
- วรรณกรรมมหากาพย์อิลีียด และโอดิสซีย์ของโฮเมอร์
- ด้านปรัชญา มีนักปราชญ์ เช่น โสคราติส เพลโต และอริสโตเติล

2) **ยุคเฮลเลนนิสติก (ผสมผสานศิลปะตะวันออก)** ศูนย์กลางอยู่เมืองอเล็กซานเดอร์ นิยมความหรูหรา ฟุ่มเฟือย ซึ่งเป็นผลมาจากพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชยกทัพไปตีอินเดีย

ยุคเฮลเลนนิสติก เป็นยุคที่กรีกเผยแพร่วัฒนธรรมของตนไปยังตะวันออก สมัยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ แห่งนครมาซิโดเนีย ได้ขยายจักรวรรดิกรีกไปยังดินแดนซีเรีย ฟินิเซีย อียิปต์ บาบิโลเนีย เอเชียไมเนอร์ และ บริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ

ศิลปะมีลักษณะผสมผสานกับวัฒนธรรมตะวันออก ศิลปะเป็นแบบความงามที่หรูหรา โอ้อวด ฉาบฉวย แสดงอารมณ์รุนแรง

4. โรมัน (100 B.C.-476 A.D.) คาบสมุทรอิตาลี

สภาพสังคม

- สภาพสังคมได้รับอิทธิพลจากกรีก และชาวอิทรัสคัน ซึ่งเป็นชนพื้นเมือง
- ระเบียบปกครองแบบนครรัฐ ต่อมาเป็นแบบสาธารณรัฐปกครองแบบอภิสิทธิ์ชน เรียกว่า **“ระบอบอภิชนาธิปไตย”** ต่อมาปกครองแบบกษัตริย์ (สมัยจักรวรรดิ) โรมันมีความสงบสุข เรียกว่า สมัยสันติภาพ แห่งกรุงโรมัน (Pax Romana)
- ชาวโรมันเป็นนักพัฒนาวัฒนธรรมของชนชาติอื่นมาเป็นของตน มุ่งสร้างระเบียบวินัย ความแข็งแกร่ง และอำนาจ

ลักษณะงานศิลปะ

- ศิลปกรรมได้แนวคิดศิลปะจากชาวอิทรัสคัน และกรีก
- เน้นความใหญ่โต แข็งแรง คำนึงถึงประโยชน์การใช้สอย เพื่อแสดงถึงอำนาจ
- ศิลปะพิเศษ คือ พัฒนาโครงสร้างสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม โดยมุ่งถึงชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และชัยชนะ

การสร้างสรรคอารยธรรม

- สถาปัตยกรรม ได้แก่ สนามกีฬาโคลอสเซียม
  - ประตูชัย เพื่ออนุสรณ์แห่งชัยชนะมักเป็นรูปโค้ง (Arch)
  - วรรณกรรม เรื่องอีนีด งานเขียนของเวอร์จิล
  - กฎหมายสิบสองโต๊ะ
  - ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาประจำชาติโรมัน ค.ศ. 312
- การสิ้นสุดของจักรวรรดิโรมันตะวันออก หรือจักรวรรดิไบแซนไทน์ (Byzantine) ที่เมืองหลวง กรุงคอนสแตนติโนเปิล

21. ประวัติศาสตร์สมัยกลาง (476-1492 A.D.) หรือยุคมืด (Dark Age) ของตะวันตก

สภาพทางสังคม

1. **ลัทธิฟิวดัล** หรือระบบศักดินาสวามิภักดิ์ ซึ่งคนในสังคมมีความสัมพันธ์แบบเจ้าของที่ดิน (Lord) กับผู้รับมอบให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน (Vassal) ที่ดินเป็นพื้นฐานความผูกพัน ผู้รับมอบที่ดินต้องรับใช้และมีความจงรักภักดีต่อเจ้าของที่ดิน สังคมสมัยกลางประกอบด้วยกลุ่มชน ดังนี้

- ชนชั้นปกครอง = พระมหากษัตริย์ ขุนนาง อัศวิน ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินมีชีวิตหรูหรา ฟุ่มเฟือย
- สามัญชน = ชาวนาอิสระจะมีที่นาขนาดเล็ก และทาสติดที่ดิน (Serf)
- พระ = มีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม

2. **ศาสนาคริสต์** การสูญสลายของอาณาจักรโรมัน ทำให้สังคมมีลักษณะกระจายตัวและเป็นผลให้ศาสนจักรมีอำนาจทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และจัดตั้งสันตะปาปาที่กรุงโรม ซึ่งมีอำนาจสูงสุดมีการบัพพชาตินิยม หรือขับไล่คนออกจากศาสนจักร คนเหล่านี้จะถูกตัดออกจากสังคมและไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย

3. สภาพเศรษฐกิจ ระบบแมนเนอร์ (Manner)

พื้นฐานทางเศรษฐกิจของสมัยกลางขึ้นอยู่กับเกษตรกรรม ทรัพยากรที่สำคัญในสมัยนี้ คือ **ที่ดิน และแรงงาน** การผลิตจะผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการในชุมชนของตน ทำให้ไม่มีการติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้ากับชุมชนอื่นๆ

4. สภาพการเมืองการปกครอง

- ลักษณะการปกครองเป็นลักษณะการปกครองที่ขึ้นอยู่กับข้อตกลง หรือพันธะระหว่างเจ้าของที่ดินกับผู้รับมอบให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน เป็นผลให้บรรดาพวกขุนนางมีสิทธิที่บังคับบัญชาประชาชนทั่วไปได้
- ขุนนางในยุคกลาง มี 3 หน้าที่ คือ เป็นผู้นำฝ่ายทหาร เป็นผู้บริการการปกครอง และเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อการเกษตร

5. ศิลปกรรม สะท้อนความเชื่อในเรื่องศาสนา

6. **ศิลปะไบแซนไทน์** (ศิลปะตะวันตกและศิลปะตะวันออก) จุดเด่นของสถาปัตยกรรมไบแซนไทน์ คือ วิหารรูปโดม มีการประดับประดากระจกสีภายในวิหาร คือ วิหารเซนต์โซเฟีย

ประติมากรรม รูปบูชา เช่น พระเยซู นักบุญ ซึ่งขาดสัดส่วนที่เหมือนจริง ส่วนใหญ่เป็นงานแกะสลักงาช้าง

จิตรกรรม จุดเด่นเป็นเทคนิคการวาดภาพแบบเฟรสโก (Fresco) ที่วาดภาพขณะที่ปูน ฉาบผนังยังเปียกอยู่ และใช้เทคนิคแบบเทมเปอรา (Tempera) ซึ่งใช้ไข่ขาวผสมสีให้ได้ภาพที่คงทนถาวรด้วย

7. **ศิลปะโรมาเนสก์** (ศตวรรษที่ 11-12) ส่วนใหญ่เป็นงานของพระ สร้างขึ้นเพื่อสอนศาสนาจึง เรียบง่ายกว่าไบแซนไทน์

ประติมากรรม ประสาทภาพปูน มีทั้งสลักด้วยหินและโลหะ ประติมากรรมจะขาดลักษณะธรรมชาติ รูปร่างของคนสูงชะลูด และมีการบิดเบี้ยวกาย จุดเด่นของสถาปัตยกรรมแบบโรมาเนสก์ คือ การสร้างวิหารมีแผนผังเป็นรูปไม้กางเขน มีการใช้ประตูโค้ง หลังคาโค้ง เพดานโค้ง และเรียบง่าย

จิตรกรรม ผูกพันกับศาสนาด้วยการวาดทั้งแบบธรรมดากับแบบเฟรสโก รูปที่วาดจะมีลักษณะแข็งทื่อไม่เป็นธรรมชาติ

8. ศิลปะแบบโกธิค เป็นศิลปะหลุดจากอิทธิพลของศิลปะไบแซนไทน์และโรมานเนส (คริสต์ศตวรรษที่ 12-ปลายศตวรรษที่ 15)

ประติมากรรม เป็นเรื่องราวของคริสต์ศาสนา วิธีการสร้างรูปจะลอยออกมาไม่ติดฝาผนัง รูปคนมีอารมณ์ ความรู้สึก เช่น ผลงานสลักหินที่วิหารชาร์ตล์

จิตรกรรม เป็นงานประดับกระจกสี การตกแต่งจิตรกรรมบนบานกระจก

จุดเด่นของสถาปัตยกรรม แบบโกธิค คือ วิหารทางศาสนาจะใช้ประตูโค้ง เพดานโค้ง หลังคาโค้ง ปลายแหลม ทำให้ดูอาคารสูงสง่า เช่น วิหารโนตเดรอดตามในปารีส วิหารชาร์ตล์ ประเทศฝรั่งเศส

9. ศิลปะแบบอิสลาม

สถาปัตยกรรม รูปโดม หอคอยรอบๆ สุเหร่า

จิตรกรรม จะมีการเขียนลวดลายดอกไม้ ลายเรขาคณิต และตัวอักษร ศิลปะการทำพรม การเขียนลวดลายลงบนพรม ตลอดจนการทำเครื่องปั้นดินเผา เครื่องโลหะ เครื่องทองเหลืองที่ลวดลายงดงาม

วรรณกรรม รูไบยัต (Rubaiyat) แต่งโดย โอมาร์ คัยยาม, อาหรับราตรี

10. วรรณกรรม

คริสต์ศตวรรษที่ 6-10 เทวนคร ซึ่งในภาษาละติน โดยนักบุญออกัสติน เรื่องราวการสร้างโลกตามทัศนะคริสต์ศาสนา

คริสต์ศตวรรษที่ 13-14 เกี่ยวกับมนุษยนิยม เช่น ดีไวน์ คอมเมดี้ ของดังเต นิทานแคนเทอร์เบอรีของเจฟฟรีย์ โชเซอร์

11. การศึกษา

- การศึกษาในวัดทางคริสต์ศาสนาจะเน้นหนักด้านเทวนิยม
- ตั้งมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยโบโลญญาในอิตาลี ออกซฟอร์ดและเคมบริดจ์ในอังกฤษ และมหาวิทยาลัยปารีสในฝรั่งเศส
- ด้านไวยากรณ์ วาทศิลป์ ตรรกวิทยา เลขคณิต เรขาคณิต ดาราศาสตร์และดนตรี

22. ประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของตะวันตก (1492-1945 A.D.)

ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15 ยุโรปได้มีการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

1. **ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ** เนื่องมาจากการค้าขายที่เกิดขึ้นตามเมืองต่างๆ คริสต์ศตวรรษที่ 11 ระบบฟิวด์ลในชนบทเริ่มเสื่อมลง ขุนนางถูกลดบทบาท พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลแทนที่

2. **ความต้องการแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น** และหาความรู้ที่นอกเหนือไปจากโลกคริสต์ศาสนา ทำให้ผู้คนเริ่มเปลี่ยนแปลงสภาพการดำรงชีวิตและความเชื่อของตน

3. **พระมหากษัตริย์เริ่มรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง** เนื่องจากความเจริญทางด้านการค้าเป็นผลให้เกิดชนชั้นกลาง เช่น พ่อค้า ผู้ประกอบอาชีพที่ใช้ความรู้ได้แก่ แพทย์ นักกฎหมาย

4. **ความก้าวหน้าในการพิมพ์หนังสือ** เช่น โยฮันน์ กูเตนเบิร์ก ชาวเยอรมันที่สามารถประดิษฐ์แท่นพิมพ์ได้สำเร็จ ค.ศ. 1448 (พ.ศ. 1991)

สมัยใหม่ช่วงแรก (คริสต์ศตวรรษที่ 15-18)

เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

1. การฟื้นฟูวิทยาการ (Renaissance) (กรีกและโรมัน) เพราะความเสื่อมของคริสต์ศาสนา และการขยายตัวของชนชั้นกลาง
2. การสำรวจและการค้นพบดินแดนใหม่ สมัยแห่งการค้นพบ (Age of Discovery)
3. การปฏิรูปศาสนา (C-16) การปฏิรูปภายในศาสนจักร และการปฏิรูปภายนอกศาสนจักรออกเป็นโรมันคาทอลิก และนิกายโปรเตสแตนต์
4. การปฏิวัติวิทยาศาสตร์และยุคแห่งเหตุผล (C-17-18) เกิดแนวปรัชญาสำคัญ 2 แนว
  - ปรัชญามนุษยนิยม
  - ปรัชญาธรรมชาตินิยม

ศิลปะวัฒนธรรมสมัยใหม่ช่วงแรก

1. สมัยฟื้นฟูวิทยาการ (เป็นศิลปะคลาสสิก) โดยมีหลักการ เหตุผล ความคิดรูปแบบมากกว่าอารมณ์
สถาปัตยกรรม
  - การใช้หลังคาโค้งรูปโดมอยู่ตรงกลาง การใช้ประตูโค้ง การใช้เสานขนาดใหญ่ เช่น วิหารเซนต์ปีเตอร์ ผลงานของ โดนาโต บรามันเต และไมเคิล แองเจโล**ประติมากรรม**
  - เดวิด เป็นรูปแกะสลักหินอ่อนขนาดใหญ่เปลือยกาย
  - รูปปีเอตา ในวิหารเซนต์ปีเตอร์ที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกที่เศร้าโศกเหมือนมีชีวิตจริง**จิตรกรรม**
  - เส้น แสง เงา ความตื้นลึกของภาพ ที่เรียกว่า ภาพเปอร์สเปกตีฟ จิตรกร คือ ลีโอนาร์โด ดา วินชี ได้แก่ ภาพโมนา ลิซา และภาพอาหารมื้อสุดท้าย**วรรณกรรม**
  - เซอร์ โทมัส มอร์ (ยูโทเปีย)
  - วิลเลียม เชกสเปียร์ (โรมิโอและจูเลียต)
2. บารอกและโรโกโก (ค.ศ. 1600-1750 และ ค.ศ. 1700-1800) หมายถึง ศิลปะที่ตกแต่งประดับประดาจนเกินงามเพื่อเรียกร้องความศรัทธาของศาสนากลับคืนมา
จิตรกรรม
  - คาร์รัคซี (วาดภาพโทเบียส, มาตามปอมปาดูร์)**สถาปัตยกรรม**
  - เน้นความหรูหรา ได้แก่ พระราชวังแวร์ซายด์, พระราชวังลูฟว์**ดนตรี**
  - โยฮันน์ เซบาสเตียน บาค ชาวเยอรมัน
3. นีโอคลาสสิก คือ การใช้แสง สี เงา น้ำหนัก ให้ถูกต้อง ได้สัดส่วนตามความเป็นจริง ได้แก่ ภาพการตีฆาตกรรมของโซ คราติส

สมัยใหม่ช่วงหลัง

การปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในอังกฤษ ตั้งแต่ครึ่งหลังคริสต์ศตวรรษที่ 18 และได้แพร่เข้าสู่ภาคพื้นยุโรป และอเมริกา จุดเปลี่ยนแปลงสำคัญของประวัติศาสตร์ทำให้ยุโรปก้าวเข้าสู่สมัยใหม่อย่างแท้จริง สังคมยุโรปมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนี้

เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

1. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม คือ การเกิดขึ้นของชนชั้นกลางและชนชั้นกรรมากร

2. การเติบโตของแนวคิดเสรีนิยม

- การเคลื่อนไหวให้มีเสรีภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม
- การเรียกร้องสิทธิเสมอภาคต่างๆ ทำให้เกิดการปฏิวัติอเมริกา ค.ศ. 1776 (พ.ศ. 2319)
- การปฏิวัติในฝรั่งเศส ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332)

3. การเติบโตของแนวคิดสังคมนิยม

- คาร์ล มาร์กซ การปฏิวัติที่มีอุดมการณ์สังคมนิยม เช่น การปฏิวัติในรัสเซีย ค.ศ. 1917 (พ.ศ. 2460) และจีน ใน ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492)

4. การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต การค้นพบดินแดนใหม่ที่ชาวตะวันตกไม่เคยรู้จักมาก่อน เช่น ทวีปอเมริกาใต้ มีผลต่อวิถีชีวิตของชาวตะวันตกไม่น้อย ในด้านการบริโภค ส่งผลให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในศตวรรษที่ 18-19 การเติบโตด้านอุตสาหกรรม

ศิลปะวัฒนธรรมสมัยใหม่ช่วงหลัง

1. แบบโรแมนติก (เป็นศิลปะที่เกิดจากความเบื่อหน่ายการใช้เหตุผล ต่อต้านการใช้เหตุผล)

สถาปัตยกรรม

- นิยมแบบโกธิค เช่น พระราชวังเวสต์มินสเตอร์ ที่ใช้เหล็กและกระจก เช่น หอไอเฟล (Eiffel) ซึ่งออกแบบโดยอเล็กซานเดอร์กุสตาฟ ไอเฟล วิศวกรชาวฝรั่งเศส

ประติมากรรม

- เน้นอารมณ์ ความรู้สึกและความรักชาติ บันรูปปั้นและอนุสาวรีย์ เช่น “ประติมากรรม” ที่ปารีสของพรองซัวส์ รูเต

จิตรกรรม

- วาดภาพทิวทัศน์ ภาพคน ลัทธิ ซึ่งแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ใช้สีฉูดฉาดให้ความสำคัญและเงา เช่น ภาพเรือกลไฟท่ามกลางพายุหิมะของโจเซฟ เทอร์เนอร์ ภาพ Liberty Leading the People ของยูจีน เดอลาคัวซ์

วรรณกรรม

- เป็นเรื่องการเสียสละในความรักชาติ กวีนิพนธ์คนสำคัญ ได้แก่ วิลเลียม เวิร์ดสเวิร์ท

ละคร

- ละครโรแมนติก เน้นอารมณ์ ความรู้สึก

ดนตรี

- คีตกวีคนแรก คือ ลุดวิก ฟาน บีโธเฟน

- กวีเปียโน ที่มีชื่อเสียง คือ เฟรดเดอริก, ฟรังซัวส์ โชแปง ผู้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ซาดินิยม

ลงในเสียงดนตรี

2. แบบสังคมนิยม (เรียลลิสต์ หรือสังคมนิยม)

- แสดงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมนิยม เช่น ชาร์ล โรเบิร์ต ดาร์วิน (ค.ศ. 1809-1882) ได้เสนอทฤษฎีวิวัฒนาการโดยการเลือกสรรตามธรรมชาติ

- นักทฤษฎีสังคมนิยม คือ คาร์ล มาร์กซ ได้เสนอแนวทฤษฎีให้ชนชั้นกรรมาชีพ ปฏิวัติล้มล้างระบบทุนนิยม

ประติมากรรม

ลัทธิส่วนเหมือนจริง เช่น รูปหล่อสำริด ชื่อ “นักคิด” ของออกุสต์ โรแดง

จิตรกรรม

- กลุ่มแบบอิมเพรสชันนิสม์ เป็นการวาดตามความรู้สึกที่ประสาทสัมผัสเท่านั้น การมองเห็นโดยฉับพลัน ใช้สีสั้นและความสำคัญกับแสง

ผลงานชิ้นสำคัญ เช่น ภาพ “ความประทับใจยามรุ่งอรุณ” ของโคลด โมเนต์ ภาพ “ตอนบ่ายวันอาทิตย์ที่เกาะลากรองแฌตต์” ของ จอร์จ ปีแอร์เซอราต์

- กลุ่มโพสต์อิมเพรสชันนิสม์ ให้ความสำคัญกับความลึกของภาพ และระยะไกล ใกล้ ใช้สีสดใส โดยวาดภาพจริง เช่น ภาพ “คนกินมันฝรั่ง” ของวินเซนต์ แวนโก๊ะ

วรรณกรรม

- ผลงานของ ชาร์ลส์ ดิกเคนส์ ที่ต้องการปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้น จากเรื่อง “โอลิเวอร์ ทวิสต์” ผลงานของเอมิล โซลา จากเรื่อง “พีชพันธุ์แห่งการต่อสู้”

23. สมัยปัจจุบัน (ร่วมสมัย) (1945-ปัจจุบัน) ของตะวันตก

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยปัจจุบัน ได้แก่ สงครามเย็น ความขัดแย้งด้านความคิดทางศาสนาและการปราบปรามการก่อการร้าย ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การลดอาวุธนิวเคลียร์ การล่มสลายของสหภาพโซเวียต การรวมยุโรป ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง อิสลาเอล-ปาเลสไตน์ เหตุการณ์ที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อทั่วโลก หลังเหตุการณ์ 9/11

24. กำเนิดประชาธิปไตยสมัยใหม่ (คริสต์ศตวรรษที่ 17)

1. การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ทำให้สมัยลัทธิพิวตัลและอำนาจของศาสนจักรหมดไป และหันไปศึกษาวรรณกรรม ปรัชญา แนวคิดต่างๆ ของกรีก-โรมัน จัดเป็นยุคคลาสสิก ประเด็นเกี่ยวกับการปกครองประชาธิปไตย คือ แนวคิดมนุษยนิยม หมายถึง ทศนคติที่ยึดถือคุณค่าความเป็นมนุษย์

2. การปฏิรูปศาสนา ทำให้เกิดแนวคิดการกลับไปสู่ดินแดนพระเจ้าไม่จำเป็นต้องผ่านศาสนจักร หรือลัทธิคอปยาหรือพิธีกรรม อำนาจของศาสนจักรที่กรุงโรมถูกบั่นทอน ทำให้แนวคิดว่าด้วยรัฐธรรมนูญเข้ามาแทนที่เทวสิทธิ

3. ชนชั้นกลางกับการฟื้นฟูทางการค้า และสังคมนิยม กลายเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

25. นักปรัชญาทางการเมือง (คริสต์ศตวรรษที่ 17-18)

คริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นแนวคิดแห่งภูมิธรรม ปัญญาชนและนักคิดที่มีอิทธิพลต่อประชาธิปไตย ได้แก่

1. จอห์น ล็อก (John Locke)

- อิสระและเสรีภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน
- รัฐเกิดขึ้นเนื่องจากความตกลงระหว่างผู้ปกครองและประชาชน
- ผู้ปกครองผิดสัญญา ประชาชนมีสิทธิในการต่อต้านหรือเปลี่ยนผู้ปกครองใหม่ได้

2. มองเตสกีเยอ (Montesquieu)

- การแบ่งแยกอำนาจทางการเมือง ออกเป็น 3 ส่วน คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ
- ระบบกษัตริย์ไม่เหมาะกับประชาชนที่ตื่นตัวทางการเมือง

3. วอลแตร์ (Voltaire)

- รัฐบาลที่ดีต้องให้เสรีภาพและอิสระประชาชน และปกครองด้วยเหตุผล
- เสรีภาพและอิสระภาพเป็นมรดกของมนุษย์

4. จองฌาค รุสโซ (Rousseau)

- การแสดงเจตจำนงของปัจเจกชน ซึ่งรัฐบาลต้องยอมรับ รัฐบาลอาจถูกเพิกถอนได้ถ้าไม่ปฏิบัติตาม
- แต่ละคนมีเสรีในการแสดงเจตจำนงและต้องไม่กระทบต่อเจตจำนงทั่วไป
- มีอิทธิพลต่อการปฏิวัติฝรั่งเศส คำขวัญของการปฏิวัติ คือ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ

5. โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes)

- สภาพธรรมชาติของมนุษย์มีแต่ความวุ่นวาย และการทำสงคราม ดังนั้นต้องมอบอำนาจทั้งหมดให้ผู้ปกครองมีอำนาจเด็ดขาด
- อำนาจของผู้ปกครองมาจากความยินยอมของประชาชน คือ ระบบกษัตริย์

26. พัฒนาการของแนวคิดประชาธิปไตยในประเทศตะวันตก

1. อังกฤษ

- แมกนา คาร์ตา (Magna Carta) ค.ศ. 1215 กฎบัตรแมกนา คาร์ตา จำกัดสิทธิขาดของกษัตริย์ ทำให้ฐานะกษัตริย์อังกฤษไม่อยู่เหนือกฎหมายต่อไป และเป็นการรวมตัวกันของรัฐสภา เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจของกษัตริย์ในเวลาต่อมา

- ระบอบสาธารณรัฐภายใต้การนำของ โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ กษัตริย์อังกฤษพยายามละเมิดกฎแมกนา คาร์ตา ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างรัฐสภา จนทำให้เกิดสงครามกลางเมือง (ค.ศ. 1640-1649) ยังผลให้พระเจ้าชาร์ลที่ 1 ถูกสำเร็จโทษ และเปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นสาธารณรัฐภายใต้การนำของ โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ จนถึง ค.ศ. 1660 จึงกลับมาเป็นระบบกษัตริย์

- การปฏิวัติอันรุ่งโรจน์ (The Glorious Revolution) ค.ศ. 1688 ระบบกษัตริย์กลับมาอีกครั้ง อังอำนาจเทวสิทธิ์ในการปกครองแบบรัฐสภา ประชาชนจึงต่อต้านจนกษัตริย์ต้องสละราชสมบัติ และหนีออกนอกประเทศ โดยไม่มีการนองเลือด ยังผลให้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สิ้นสุดอย่างถาวร

- ค.ศ. 1689 รัฐสภาได้ผ่านกฎหมาย พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิ (Bill of rights) ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ และอำนาจของรัฐสภาที่อยู่เหนือกษัตริย์

- ประชาธิปไตยอังกฤษปัจจุบัน หัวหน้ารัฐบาล คือ นายกรัฐมนตรี มีรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร มีสภาขุนนาง (มาจากศาสนจักรโดยตำแหน่งและสืบตระกูลขุนนาง) และสภาสามัญ (เลือกมาจากประชาชน)

2. สหรัฐอเมริกา (ค.ศ. 1776-1783)

- การปฏิวัติในยุโรป ส่งผลให้อาณานิคมอังกฤษในอเมริกาเหนือไม่พอใจที่รัฐบาลอังกฤษตั้งดวงผลประโยชน์ด้วยการเก็บภาษี จึงเรียกร้องให้เมืองแม็ปลดปล่อยตนเองด้วยการปฏิวัติใน ค.ศ. 1776 ทำให้เกิดสงคราม ประกาศอิสรภาพ 7 ปี จึงได้รับเอกราชอย่างแท้จริง

- รัฐธรรมนูญอเมริกา เป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร ประกาศใช้เมื่อ ค.ศ. 1788 แบ่งอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ มีพรรคการเมือง 2 พรรคใหญ่ คือ เดโมแครต และรีพับลิกัน

3. ฝรั่งเศส

- การปฏิวัติฝรั่งเศส (ค.ศ. 1789) ได้แบบอย่างจากอเมริกา และแนวคิดแบบปฏิวัติ ซึ่งฝรั่งเศสยังคงรักษาสถาบันภาพเดิม คือ กษัตริย์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จึงเกิดการปฏิวัติล้มล้างพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ขึ้น ใน ค.ศ. 1789

- ความไม่มั่นคงในระบอบประชาธิปไตย ปัญหาภายในและสงครามกับประเทศภายนอก ทำให้การเมืองไม่มั่นคง และมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ ค.ศ. 1789-1870 มีรัฐธรรมนูญ 12 ฉบับ การปกครองจากกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐ และเผด็จการจนปัจจุบัน มีการเลือกตั้งโดยตรง เนื่องจากมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1962

27. เหตุการณ์สำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และพัฒนาการของมนุษยชาติ ได้แก่

1. การปฏิวัติเทคโนโลยี (เครื่องพิมพ์)
2. การปฏิวัติวิทยาศาสตร์
3. การปฏิวัติอุตสาหกรรม
4. การปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. 1789
5. การปฏิวัติรัสเซีย ค.ศ. 1917
6. สงครามโลกครั้งที่ 1 ค.ศ. 1914-1918
7. สงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1939-1945
8. สงครามเย็น ค.ศ. 1945-1991

28. การปฏิวัติเทคโนโลยี (เครื่องพิมพ์)

1) โยฮันน์ กูเตนเบิร์ก (Johann Gutenberg) ค.ศ. 1488 ประดิษฐ์แท่นพิมพ์และตัวหล่อพิมพ์โลหะ เป็นจุดเริ่มต้นของการประดิษฐ์เครื่องพิมพ์และการพิมพ์หนังสือ

- การประดิษฐ์แท่นพิมพ์และระบบพิมพ์แบบใช้ตัวเรียง โดยนำโลหะอัลลอย (Alloy) มาหล่อเป็นตัวอักษรมีขนาดเท่ากันทุกตัว เมื่อจะพิมพ์ก็นำมาเรียงเป็นคำหรือประโยค หนังสือที่จัดพิมพ์ คือ “คัมภีร์ไบเบิลฉบับกูเตนเบิร์ก” (Gutenberg Bible) พิมพ์เมื่อ ค.ศ. 1454

- คริสต์ศตวรรษที่ 15 ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของ “การปฏิวัติภูมิปัญญา” ของชาติตะวันตกอย่างแท้จริง กูเตนเบิร์กได้รับยกย่องให้เป็น “บิดาของการพิมพ์”

2) จีนเป็นชาติแรกที่รู้จักการพิมพ์ ลึงตีพิมพ์ด้วยหมึกบนแผ่นกระดาษ

- คริสต์ศตวรรษที่ 5 ใช้วิธีการพิมพ์ที่คล้ายกับการประทับตราลาย คือ นำครามมาจิ้มหมึกแล้วประทับลงบนแผ่นกระดาษ

- จีนเป็นชาติแรกที่ทำกระดาษ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 105

- คริสต์ศตวรรษที่ 8 ได้พัฒนามาเป็นแม่พิมพ์ทำด้วยแผ่นไม้หรือบล็อกไม้ โดยแกะแผ่นไม้เป็นตัวหนังสือ รูปภาพ และลวดลายต่างๆ และพิมพ์เป็นหนังสือเล่มแรก มีลักษณะเป็นม้วนกระดาษชื่อ “วัชรสูตร” (Diamond Sutra) โดย วาง เชียะ (Wang Chich) เมื่อปี ค.ศ. 868

- เทคนิคการพิมพ์บนแม่พิมพ์แกะไม้ของจีนแพร่หลายเข้าไปในยุโรป เมื่อประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 13 แต่ไม่เป็นที่นิยมเพราะต้องใช้เวลามากในการประดิษฐ์แม่พิมพ์แผ่นไม้ รวมทั้งเสียค่าใช้จ่ายสูง

29. ผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการพิมพ์

- การลดต้นทุนผลิตหนังสือ
- ความรู้และวิทยาการแพร่หลายอย่างรวดเร็ว
- การลดบทบาทความสำคัญของบาทหลวงและคริสตจักร
- การเผยแพร่ความคิดมนุษยนิยม (Humanism) กลุ่มความคิดมนุษยนิยมตระหนักถึงความสามารถและความสำคัญของมนุษย์ที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นแก่สังคม และต้องการชำระความคิดทางศาสนาให้บริสุทธิ์ งานเขียนของกลุ่มนักคิดมนุษยนิยม และมีอิทธิพลต่อขบวนการปฏิรูปศาสนา

- คริสต์ศตวรรษที่ 16 โดยมาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) จัดพิมพ์จุลสารเผยแพร่ความคิดและข้อเรียกร้องให้คริสตจักรและพระสันตะปาปา (Pope) มีสำนักร่วมกัน แก้ไขข้อปฏิบัติให้ถูกต้องตามคัมภีร์ไบเบิล จนในที่สุดเกิดการแยกตัวตั้งเป็นนิกายใหม่ เรียกว่า “โปรเตสแตนต์” (Protestant) ไม่ขึ้นต่อคริสตจักรคาทอลิก

30. การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ (ศตวรรษที่ 16-18)

การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ หมายถึง วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การสังเกต การตรวจสอบ และการทดลองอย่างมีหลักการและมีเหตุผล

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์

- การฟื้นฟูศิลปะวิทยาการ
- การพัฒนาเทคโนโลยีการประดิษฐ์เครื่องพิมพ์
- การสำรวจทางทะเลและการติดต่อกับโลกตะวันออก

ความสำคัญของการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์

- ทำให้มนุษย์เชื่อมั่นในสติปัญญาและความสามารถของตน นำไปสู่การแสวงหาความรู้โดยไม่มีที่สิ้นสุด
- ก่อให้เกิดความรู้และความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการด้านต่างๆ โดยเน้นศึกษาเรื่องราวของธรรมชาติ
- ทำให้เกิดการค้นคว้าทดลองและแสวงหาความรู้ การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ
- ทำให้ชาวตะวันตกมีทัศนคติเป็นนักคิด ชอบสังเกต ชอบซักถาม ชอบค้นคว้าทดลอง

นักวิทยาศาสตร์สำคัญ

- นิโคลัส โคเปอร์นิคัส ค้นพบว่าดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางของจักรวาล โลกเป็นดาวเคราะห์หมุนรอบดวงอาทิตย์
- กาลิเลโอ ใช้กล้องโทรทรรศน์ยืนยันความถูกต้องของระบบสุริยะจักรวาล
- เซอร์ ไอแซค นิวตัน กฎแรงดึงดูดของจักรวาลและกฎแห่งความโน้มถ่วง
- โยฮันเนส เคปเลอร์ ค้นพบวงโคจรของดาวเคราะห์โดยโลกไม่เป็นศูนย์กลางจักรวาล
- เรอเน เดสการ์ต บิดาแห่งเรขาคณิตวิเคราะห์สมัยใหม่
- ปีเตอร์เลมิ ศึกษาโลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาล

ผลจากการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์ ในคริสต์ศตวรรษที่ 17

- การปฏิวัติวิทยาศาสตร์เป็นสาเหตุให้เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม ในคริสต์ศตวรรษที่ 18
- ยุโรปพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในด้านการผลิตจนกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลก
- เกิด “ยุคภูมิธรรม” หรือ “ยุคแห่งการรู้แจ้ง” เชื่อมมั่นในเหตุผล ความสามารถ และภูมิปัญญาของตน

31. การปฏิวัติอุตสาหกรรม

ระยะที่ 1 (ค.ศ. 1760-1860) (สมัยแห่งพลังไอน้ำ)

- เทคโนโลยีที่ใช้ไม่ลับซับซ้อน
- ส่วนมากเป็นเครื่องจักรอุตสาหกรรมทอผ้า
- การทำอุตสาหกรรมเหล็ก เป็นวัสดุพื้นฐานของการทำอุตสาหกรรมอื่นๆ จนได้ชื่อว่าการปฏิวัติยุคเหล็ก
- สินค้าที่ผลิตส่วนมากตอบสนองความต้องการของคนในทวีปยุโรป

ระยะที่ 2 (ค.ศ. 1860-1914) (สมัยแห่งแก๊ส น้ำมัน และไฟฟ้า)

- เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น อุตสาหกรรมเคมีและเครื่องจักร
- มีความเจริญด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น จนได้ชื่อว่า “การปฏิวัติยุคเหล็กกล้า”
- มีระบบการลงทุนที่มีสถาบันการเงินเข้ามาควบคุมกิจกรรมในฐานะผู้ถือหุ้นรายใหญ่

ระยะที่ 3 (ค.ศ. 1914-ปัจจุบัน) (สมัยแห่งอิเล็กทรอนิกส์)

- ความก้าวหน้าทางวิทยาการที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากที่สุด
- การค้นพบไฟฟ้าเป็นผลให้การสื่อสารได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้ามากขึ้น
- เป็นพื้นฐานสู่การ “ปฏิวัติคอมพิวเตอร์” ใน C.21

สาเหตุที่อังกฤษเป็นผู้นำในการปฏิวัติอุตสาหกรรม

- มีระบบการเงินที่มั่นคง
- มีวัตถุดิบที่จำเป็นต่ออุตสาหกรรม ได้แก่ เหล็ก ถ่านหิน
- มีประชากรเพิ่มขึ้นจากการปฏิวัติเกษตรกรรมทำให้มีแรงงานเพิ่มมากขึ้น
- มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- มีตลาดการค้ากว้างขวางเนื่องจากการล่าอาณานิคม
- มีการคมนาคมขนส่งสะดวก

ผลกระทบของการปฏิวัติอุตสาหกรรม

- เกิดลัทธิจักรวรรดินิยม
- บทบาททางการเมืองและการต่อสู้ของกรรมกร
- เกิดชนชั้นกลาง และชนชั้นกรรมมาชีพ
- เกิดระบบโรงงานแทนการผลิตในครัวเรือน
- เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม คือ ประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา
- ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ชุมชนเมืองเกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว

ภูมิปัญญา

1. **ลัทธิเสรีนิยม** โดย อדם สมิธ แนวคิด “ให้มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างเสรี โดยรัฐบาลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจน้อยที่สุด”
2. **ลัทธิสังคมนิยม** โดย คาร์ล มาร์ก แนวคิด “ให้สังคมมีความเสมอภาค ลดความแตกต่างระหว่างชนชั้น ให้คิดเห็นส่วนรวมมากกว่า”

32. การปฏิวัติฝรั่งเศส (ค.ศ. 1789)

สาเหตุของการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. 1789

- ปัญหาทางเศรษฐกิจ ระหว่าง ค.ศ. 1776-1781
- ความเหลื่อมล้ำทางสังคม 3 ฐานันดร (Estates) ฐานันดรที่ 1 คือ พระและนักบวช ฐานันดรที่ 2 คือ ขุนนางและชนชั้นสูง ฐานันดรที่ 3 คือ สามัญชน ชาวนาที่ยากจนและถูกขูดรีดภาษีอย่างหนัก
- ความเสื่อมโทรมของระบอบการปกครองแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

จุดเริ่มต้นของการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. 1789

- การเปิดประชุมรัฐสภา
- ความขัดแย้งจากการประชุมสภาฐานันดร
- ฐานันดรที่ 3 แยกตัวออกมาจัดตั้งสมัชชาแห่งชาติ
- เหตุการณ์บุกทลายคุกบาสตีล (Bastille) (วันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1789)
- ความสำคัญของการบุกทำลายคุกบาสตีล

การยกเลิกสิทธิของขุนนางและประกาศสิทธิมนุษยชน

1. การเรียกร้องของชาวนาในชนบท
2. การยกเลิกสิทธิของขุนนางและชนชั้นสูง
  - ยกเลิกระบบฟิวดัล
  - ระบอบสิทธิในการถือครองที่ดินของพวกขุนนาง
  - ยกเลิกการจ่ายภาษีบำรุงศาสนา
  - กำหนดให้พลเมืองทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
3. การประกาศหลักสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ยึดหลักการสำคัญ 3 ข้อ ได้แก่ “เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ”

33. การปฏิวัติรัสเซีย (ค.ศ. 1917)

การปฏิวัติรัสเซีย ค.ศ. 1917 มี 2 เหตุการณ์

1. การปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ เป็นการปฏิวัติโค่นล้มการปกครองระบอบกษัตริย์ ส่งผลให้พระเจ้าซาร์-นิโคลัสที่ 2 (Tsar Nicholas II) และราชวงศ์โรมานอฟ (Romanov) ต้องล่มสลาย

2. การปฏิวัติเดือนตุลาคม เป็นการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบอบสังคมนิยมผู้นำพรรคบอลเชวิก (Bolshevik) หรือพรรคคอมมิวนิสต์ของรัสเซีย

สาเหตุของการปฏิวัติรัสเซีย ค.ศ. 1917

1. ความฟ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 1
2. ปัญหาเศรษฐกิจและภาวะขาดแคลนอาหารภายในประเทศ
3. ความล้มเหลวในการบริหารประเทศและความเสื่อมโทรมของการปกครองระบอบเก่า
4. ความวุ่นวายภายในประเทศ สืบเนื่องมาจากภาวะความขาดแคลนอาหารและน้ำมันเชื้อเพลิง

การปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1917

1. วันที่ 23-27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1917 เมื่อกรมกรหญิงในกรุงเปโตรกราดได้จัดชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 และแก้ไขปัญหาความอดอยากขาดแคลนอาหาร รัฐบาลได้ใช้กำลังทหารและตำรวจปราบปรามฝูงชน

2. พระเจ้าซาร์ นิโคลัสที่ 2 ทรงสละราชบัลลังก์ ตามคำแนะนำของสภาดูมา (Duma) เมื่อวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1917 เหตุการณ์ร้ายแรงดังกล่าวจึงยุติลง เป็นการสิ้นสุดการปกครองของราชวงศ์โรมานอฟและการล่มสลายของระบอบกษัตริย์ในประเทศรัสเซีย

การปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. 1917

1. ความล้มเหลวของรัฐบาลเฉพาะกาลยังคงสนับสนุนในการแก้ไขปัญหของประเทศ พรรคบอลเชวิก (Bolshevik) จึงฉวยโอกาสปลุกกระดมให้ประชาชนต่อต้านการทำสงคราม

2. การก่อกบฏของนายพลลาฟร์ คอร์นีลอฟ (Lavr Kornilov) ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1917 เพื่อโค่นล้มรัฐบาลเฉพาะกาลและจัดตั้งระบบเผด็จการทางทหารขึ้นแทน แต่ถูกรัฐบาลปราบปรามลงได้โดยความช่วยเหลือของพรรคฝ่ายซ้าย

3. วิกฤติทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการเข้าร่วมในสงคราม รัสเซียประสบปัญหาหนี้สินจากการเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง อาหารและสินค้าอุปโภคบริโภคขาดแคลนและมีราคาสูง ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก

4. การเดินทางกลับเข้าประเทศของผู้นำการปฏิวัติ ซึ่งลี้ภัยการเมืองอยู่นอกประเทศ เช่น วลาดีมีร์ ลินิน (Vladimir Lenin) และเลออน ท्रोตสกี (Leon Trotsky) ได้ร่วมกันวางแผนปฏิวัติโค่นล้มรัฐบาล และเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบอบสังคมนิยม

ความสำคัญของการปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. 1917

1. เดือนตุลาคม ค.ศ. 1917 ของพรรคบอลเชวิก ทำให้รัสเซียเป็นต้นแบบของการปฏิวัติสังคมนิยมที่ประเทศอื่นๆ นำมาเป็นแบบอย่าง

2. การวางแผนพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของพรรคคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต ทำให้รัสเซียกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง

34. สงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ.1914-1918)

- วันที่ 4 สิงหาคม ค.ศ. 1914 เยอรมนีบุกเบลเยียม
- ประเทศคู่สงคราม สงครามโลกครั้งที่ 1 มหาอำนาจ 2 ค่าย ได้แก่
  - 1) มหาอำนาจสัมพันธมิตร (Allied Powers) เรียกว่า “กลุ่มสนธิสัญญาไตรภาคี” (Triple Entente) ประกอบด้วย อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย และอีก 23 ประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกา
  - 2) มหาอำนาจกลาง (Central Powers) เรียกว่า “กลุ่มสนธิสัญญาพันธมิตรไตรภาคี” (Triple Alliance) ประกอบด้วย เยอรมนี ออสเตรีย ฮังการี และอิตาลี
- วันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1918 เยอรมนียอมสงบศึกยุติสงคราม
- การลงนามในสัญญาสันติภาพ ฉบับที่สำคัญที่สุด คือ สนธิสัญญาแวร์ซายส์ (Treaty of Versailles) ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1919 เป็นสนธิสัญญาที่บังคับให้เยอรมนีในฐานะชาติผู้แพ้ต้องยอมปฏิบัติตามโดยไม่มีข้อโต้แย้ง

สาเหตุที่นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 1

1. ลัทธิชาตินิยม
2. ลัทธิจักรวรรดินิยม
3. ลัทธินิยมทางทหาร
4. การขยายตัวของระบบพันธมิตรทางทหาร

ชนวนของสงครามโลกครั้งที่ 1

- กรณีลอบปลงพระชนม์เจ้าชายฟรานซิส เฟอร์ดินานด์ (Archduke Francis Ferdinand) องค์รัชทายาทของจักรวรรดิออสเตรีย - ฮังการี ขณะเสด็จประพาสนครหลวงของแคว้นบอสเนีย เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1914 โดยคนร้ายที่ถือสัญชาติเซอร์เบีย ทำให้รัฐบาลออสเตรีย ฮังการี บกใจเชื่อว่ารัฐบาลเซอร์เบียอยู่เบื้องหลัง

35. สงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939-1945)

1. เริ่มวันที่ 3 กันยายน ค.ศ. 1939 เมื่อเยอรมนีบุกโปแลนด์
  - สิ้นสุดวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ. 1945 เมื่อญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้
2. ประเทศคู่สงคราม แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้
  - กลุ่มประเทศพันธมิตร ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต รวมทั้งยังมีประเทศในภูมิภาคต่างๆ เข้าร่วมสมทบด้วยอีกจำนวนมาก
  - กลุ่มประเทศฝ่ายอักษะ ได้แก่ เยอรมนี ญี่ปุ่น และอิตาลี
3. ความสำคัญของสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นสงครามที่เกิดในเกือบทุกภูมิภาคของโลก สงครามที่สร้างความหายนะ เพราะการใช้ระเบิดปรมาณูหรือนิวเคลียร์ (Atomic Bomb) โดยทิ้งที่เมืองฮิโรชิมาและเมืองนางาซากิ

สาเหตุที่นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 2

1. ความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติ
2. การเติบโตของลัทธินิยมทางทหาร
3. ความไม่เป็นธรรมของสนธิสัญญาสันติภาพ

4. การแข่งขันทางเศรษฐกิจ
5. ความขัดแย้งในอุดมการณ์ทางการเมือง
  - ลัทธิทางทหาร ได้แก่ ฮิตเลอร์ ผู้นำลัทธินาซี (Nazism) ของเยอรมนี
  - มุสโสลินี ผู้นำลัทธิฟาสต์ซิส (Facism) ของอิตาลี

ชนวนของสงครามโลกครั้งที่ 2

1. กรณีเยอรมนีบุกโปแลนด์ วันที่ 3 กันยายน ค.ศ. 1939 ทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งสนับสนุนโปแลนด์ ประกาศสงครามกับเยอรมนีทันที

2. สงครามขยายตัวในเอเชียและภูมิภาคอื่นๆ ของโลก เมื่อญี่ปุ่นซึ่งเป็นพันธมิตรของเยอรมนีได้โจมตีฐานทัพอากาศของสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ล หมูเกาะฮาวาย เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941 ทำให้สหรัฐอเมริกา ประกาศเข้าร่วมสงครามเป็นฝ่ายเดียวกับชาติพันธมิตรอย่างเป็นทางการ

ผลของสงครามโลกครั้งที่ 2

1. ความหายนะจากภัยสงคราม
2. การเกิดสงครามเย็น (Cold War)
3. การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ก่อนที่สงครามโลกครั้งที่ 2 จะยุติลง ประเทศมหาอำนาจของโลก เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสหภาพโซเวียต ได้ร่วมลงนามใน “กฎบัตรแอตแลนติก”(Atlantic Charter) ในปี ค.ศ. 1941 จึงตั้งองค์การสหประชาชาติ (UN)

36. สงครามเย็น (Cold War) (ค.ศ. 1945-1991)

สงครามเย็น เป็นความแตกต่างของอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างมหาอำนาจ คือ สหรัฐอเมริกา เป็นผู้นำฝ่ายอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย และสหภาพโซเวียต สหรัฐอเมริกา เป็นผู้นำอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ทำให้โลกตกอยู่ภายใต้ภาวะตึงเครียด **เหตุการณ์สำคัญ**

ช่วงการเผชิญหน้า	ช่วงผ่อนคลายความตึงเครียด	ช่วงสงครามตัวแทน	ช่วงสิ้นสุดสงคราม
<ul style="list-style-type: none"> - วิกฤตการณ์เบอร์ลิน - สงครามเวียดนาม - กำแพงเบอร์ลินเป็นสัญลักษณ์ของสงคราม - วิกฤตการณ์คิวบา - สงครามเกาหลี 	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้วอำนาจ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต - สมัยประธานาธิบดีนิกสัน ทำให้อเมริกาลดบทบาทลงด้วยการ ประกาศ “ลัทธินิกสัน” 	<ul style="list-style-type: none"> - สงครามเกาหลี (1950-1953 A.D) ใช้เส้นขนานที่ 38 แบ่ง - สงครามเวียดนาม (1965-1975 A.D.) ใช้เส้นขนานที่ 17 แบ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - โซเวียตล่มสลาย - เกิด “เครือรัฐเอกราช” (CIS)

37. เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่แสดงความขัดแย้งของมนุษยชาติ

1. **ความขัดแย้งทางความคิด** เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กรณีนักปรัชญาที่ชื่อ โซกราตีส (Socrates) ถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานไม่ยอมรับวิธีการปกครองของนครรัฐเอเธนส์ ไม่เห็นด้วยกับการทอ่งจำ และปฏิเสธพระเจ้าของกรีก
2. **ความขัดแย้งทางศาสนา** เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ได้ทำสงครามเพื่อแย่งชิงดินแดนปาเลสไตน์อันศักดิ์สิทธิ์ ที่เชื่อว่าเป็นที่ประสูติของพระเยซู เรียกว่า “สงครามครูเสด”
3. **ความขัดแย้งทางอารยธรรม** ที่เกิดจากชาติที่เจริญรุ่งเรืองดูหมิ่นชาติที่ด้อยความเจริญกว่า เช่น กรณีสงครามฝิ่น ที่เกิดขึ้นระหว่างจีน และอังกฤษ (ค.ศ. 1839-1842)
4. **ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์** ทางด้านเศรษฐกิจการค้า เช่น แย่งเส้นทางการเดินเรือสู่หมู่เกาะดินแดนอินเดียตะวันออก (สเปนและโปรตุเกส) และสงครามฝิ่น ที่มีสาเหตุด้านผลประโยชน์อีกเช่นกัน เนื่องจากอังกฤษเสียเปรียบการค้าให้กับจีน จึงแอบขายฝิ่นให้กับคนจีนสูบจนเป็นปัญหาตามมา โดยที่ชาวจีนถูกขนานนามว่า “คนป่วยแห่งเอเชีย”
5. **ความขัดแย้งด้านอุดมการณ์** เช่น อุดมการณ์ประชาธิปไตย จนทำให้เกิดการเรียกร้องเอกราชในสหรัฐอเมริกา (ค.ศ. 1776) และการปฏิวัติฝรั่งเศส (ค.ศ. 1789) หรืออุดมการณ์การเมืองการปกครองระบอบสังคมนิยม ทำให้เกิดการปฏิวัติรัสเซีย (ค.ศ. 1917) และการปฏิวัติจีน (ค.ศ. 1949) เป็นต้น

38. ความร่วมมือแก้ไขปัญหา

1. **ความร่วมมือทางการเมือง** เช่น องค์การอาเซียน (ASEAN) ที่สมาชิกกดดันให้เมียนมาร์ปล่อยตัวนางอองซาน ซูจี ผู้นำการต่อต้านการปกครองเผด็จการในเมียนมาร์ให้เป็นอิสระ
2. **ความร่วมมือทางการทหาร** เช่น องค์การ NATO เพื่อความร่วมมือทางด้านทหารและความมั่นคงระหว่างประเทศในทวีปอเมริกาเหนือและยุโรป
3. **ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ** เป็นกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และเขตการค้าเสรี เช่น เขตการค้าเสรีอาเซียน (FTA), สหภาพยุโรป (EU), นาฟตา (NAFTA) และอาฟตา (AFTA)
4. **ความร่วมมือทางการศึกษา วัฒนธรรมและอื่นๆ** เช่น องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ องค์การยูเนสโก (UNESCO), กองทุนเด็กแห่งสหประชาชาติ ยูนิเซฟ (UNICEF)

39. แนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

1. **การสร้างความร่วมมือในเชิงสร้างสรรค์ (Positive)**
  - จัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ (UN) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) องค์การการค้าโลก (WTO)
  - การจัดทำกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ข้อตกลงลดแก๊สเรือนกระจก
  - การทูต เป็นตัวแทนของประเทศ
  - การควบคุมและลดอาวุธ ด้วยการเจรจาลดอาวุธนิวเคลียร์ หรือจำกัดอาวุธ
  - ความร่วมมือทางด้านกีฬา เช่น โอลิมปิก (Olympic)
2. **การสร้างความร่วมมือที่ไม่สร้างสรรค์ (Negative) เช่น Boycott Vito Sanction Embargo**
  - การใช้กองกำลังทหารแห่งองค์การสหประชาชาติบังคับ เช่น ทำสงครามด้วยการใช้กำลังทหารขับไล่อีรักออกจากคูเวต

40. เหตุการณ์สำคัญที่มีผลกระทบต่อโลกและมนุษยชาติ (คริสต์-ศตวรรษ ที่ 19-20)

1. ทฤษฎีวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต (Theory of Evolution) ของชาลส์ ดาร์วิน
  - เกิดแนวคิดสังคมนิยมแบบดาร์วิน “คนที่แข็งแรงที่สุดหรือชาติที่เข้มแข็งที่สุดเท่านั้นจึงจะอยู่รอดได้”
  - เกิดการต่อต้านจากฝ่ายคริสตจักรที่ขัดต่อคำสอนที่ว่า “พระเจ้าสร้างโลก สร้างมนุษย์ และสรรพสิ่งทั้งมวล”
2. ผลกระทบของลัทธิดาร์วิน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
  - เกิดแนวคิดในระบบธุรกิจการค้าแบบทุนนิยม คือ ระบบของธุรกิจหรืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่จะอยู่รอด
  - เกิดการขยายตัวของลัทธิจักรวรรดินิยม อ้างว่าเป็น “ภาระของคนผิวขาว” ที่ต้องมอบความเจริญให้ผิวสีอื่น
  - การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ที่เชื่อว่า “ชนผิวขาวเท่านั้นที่เกิดจากการเลือกสรรแล้วของธรรมชาติ”
  - ความเจริญก้าวหน้าด้านชีววิทยา ได้แก่ ความรู้เรื่องพันธุกรรมโดยเกอร์ เมนเดล, ค้นพบเรื่อง DNA และการตัดต่อพันธุกรรม หรือ GMO
3. ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ ค.ศ. 1929
  - สาเหตุของปัญหาเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา
  - ผลผลิตทางการเกษตรมากเกินไปเกินความต้องการทำให้ราคาตกต่ำ
  - การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมลดลง
  - การชำระหนี้ค่าปฏิกรรมสงครามของประเทศผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 1
4. เหตุการณ์ยกพลขึ้นบกในวันดี-เดย์ (D-Day) 6 มิถุนายน ค.ศ 1944
  - กองพันธมิตรยกพลขึ้นบกที่หาดนอร์ม็องดีเพื่อเผด็จศึกกองทัพนาซีและปลดปล่อยยุโรปจากการยึดครองของเยอรมนี เรียกว่า “ปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก”
  - ฝ่ายพันธมิตรได้รับชัยชนะ จึงถือว่าเป็นการยุทธ์เพื่อเสรีภาพ (Battle of Freedom) ทำให้อีก 1 ปีต่อมาสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติ
5. การปฏิรูปประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนของ เต็ง เสี่ยวผิง ค.ศ. 1976
  - นโยบาย 4 ทັນสมัย ทำให้จีนเจริญก้าวหน้า คือ การเกษตร อุตสาหกรรม การป้องกันประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. ความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง
  - ภูมิภาคตะวันออกกลาง หมายถึง ดินแดนในภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ มีวัฒนธรรมแบบอาหรับ อิสลาม เป็นดินแดนที่มีความขัดแย้งไม่สงบ
  - ความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ชาวอาหรับ เปอร์เซีย เตอร์ก และยิว
  - ความแตกต่างทางศาสนา ได้แก่ อิสลาม คริสต์ และยูดา
  - ความแตกต่างในระบอบการปกครอง เช่น สมบูรณาญาสิทธิราชย์ เผด็จการ สาธารณรัฐอิสลาม
  - การแทรกแซงของมหาอำนาจ

41. ความร่วมมือขององค์กรในระดับต่าง ๆ

องค์กร	หน้าที่
- UN องค์กรสหประชาชาติ	- รักษาสันติภาพของโลก
- EU สหภาพยุโรป	- ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศสมาชิก
- NATO นาโต หรือองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ	- เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการทหาร
- WTO องค์กรการค้าโลก	- เจรจาทอรอง ตกลง และจัดข้อขัดแย้งในเงื่อนไขการค้า - ลดการกีดกันทางการค้าของประเทศสมาชิก
- AFTA อาฟตาหรือเขตการค้าเสรีอาเซียน	- ลดภาษีนำเข้าของประเทศสมาชิก
- APEC เอเปกหรือความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก	- ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของภูมิภาคของโลก - ส่งเสริมการค้าพหุภาคี - เป็นการรวมกลุ่มแบบเปิด คือ ให้ผลประโยชน์แก่สมาชิกเอเปกและเป็นการถ่วงดุลการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกลุ่มอื่น - ดำเนินงานถือความเท่าเทียมกัน - สมาชิก 19 ประเทศ 2 เขตเศรษฐกิจ (ได้หวั่นกับฮ่องกง)
- FTA เขตการค้าเสรี	- เขตการค้าเสรี ลดภาษีนำเข้า
- ASEAN อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	- ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิชาการ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- UNESCO ยูเนสโก หรือองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ	- ขอบข่ายงานด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและมนุษยศาสตร์ วัฒนธรรม การสื่อสารและสารสนเทศ
- UNICEF ยูนิเซฟ หรือกองทุนเด็กแห่งสหประชาชาติ	ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้อพยพ เด็กคนพิการ ผู้ได้รับภัยพิบัติที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้
- NAFTA นาฟตา หรือเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ	- ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ร่วมมือแสวงหาตลาดส่งออกและลดต้นทุนการผลิตสินค้า ส่งเสริมการจ้างงาน ผลผลิตสินค้าภูมิคุณภาพ
- BIMSTEC	- สร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาค - ส่งเสริมความร่วมมือ บนพื้นฐานความเท่าเทียมกัน - เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้กรอบสมาชิกทางเศรษฐกิจบังคลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา และไทย (BIST-EC)
ASEM	- เสริมสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างเอเชีย-ยุโรปในด้านเศรษฐกิจ - ส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน

42. บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทยและสากล และสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดประโยชน์

ชื่อบุคคลสำคัญ	ผลงานสร้างสรรค์
1. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช	<ul style="list-style-type: none"> - ประดิษฐ์อักษรไทย - เจริญสัมพันธไมตรีกับจีน ยอมรับระบบบรรณาการ - สร้างทำนบกั้นน้ำ เรียกว่า สรีดภงส์
2. พระมหาธรรมราชา (ลิไท)	<ul style="list-style-type: none"> - ปกครองบ้านเมืองด้วยยึดหลักพระพุทธศาสนา - สร้างวัดส่งสมณทูตไปเผยแผ่ศาสนาแบบลังกาที่เชียงใหม่ - นิพนธ์ “ไตรภูมิพระร่วง” สอนเรื่องบาปบุญคุณโทษ
3. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (องค์ที่ 8 แห่งกรุงศรีฯ พ.ศ. 1991-2031)	<ul style="list-style-type: none"> - รวมอำนาจการปกครองเข้าสู่ส่วนกลาง - แยกหน้าที่ข้าราชการออกเป็น 2 ฝ่าย สมุหกลาโหมและสมุหนายก - ตราพระราชกำหนดศักดิ์ดินนา กำหนดสิทธิหน้าที่ของบุคคล - รวมอาณาจักรสุโขทัยกับกรุงศรีฯ เป็นอาณาจักรเดียวกัน
4. สมเด็จพระนเรศวร (องค์ที่ 19 แห่งกรุงศรีฯ พ.ศ. 2133-2148)	<ul style="list-style-type: none"> - กอบกู้เอกราช - ทำสงครามยุทธหัตถี - ขยายอาณาเขตล้านนา ล้านช้าง เขมร
5. สมเด็จพระนารายณ์ (องค์ที่ 28 แห่งกรุงศรีฯ พ.ศ. 2199-2231)	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินนโยบายด้านการทูตรอดพ้นจากชาติตะวันตก - สร้างไมตรีแลกเปลี่ยนทางการทูตกับฝรั่งเศสเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับฮอลันดา - ยุคทองแห่งวรรณกรรม นักปราชญ์ในสำนัก ศรีปราชญ์
6. ออกญาโกษาปาน	<ul style="list-style-type: none"> - ราชทูตไทยไปเจริญสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศสเข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ 14
7. วัน วลีต (เยจเรเมียส ฟาน ฟลีต)	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อค้าชาวฮอลันดา ทำงานประจำในราชสำนักสมัยพระเจ้าปราสาททอง - เขียนหนังสือที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา หนังสือพรรณนาราชอาณาจักรสยาม
8. พระเจ้าตากสินมหาราช	<ul style="list-style-type: none"> - กอบกู้เอกราช รวบรวมคนไทยให้เป็นปึกแผ่น
9. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก	<ul style="list-style-type: none"> - ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์จักรี - ชำระกฎหมายตรา 3 ดวง - ชำระสังคายนาพระไตรปิฎก
10. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิรูปการปกครองส่วนกลาง 12 กระทรวง, ภูมิภาค ระบบเทศบาล, ส่วนท้องถิ่นสุขาภิบาล - ยกเลิกจารีตนครบาล ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแรกของไทย - ยกเลิกทาส-ไพร่ - กิจการรถไฟ ไฟฟ้า โทรเลข โทรศัพท์ ประปา โรงพยาบาล สภากาชาดไทย - โรงเรียนหลวง

ชื่อบุคคลสำคัญ	ผลงานสร้างสรรค์
11. สมเด็จพระเจ้าพระยามหาศรี- สุริยวงศ์	- ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินรัชกาลที่ 5
12. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ	- วางรากฐานการปกครองในส่วนภูมิภาค จัดหลักสูตรการศึกษาให้ ทันสมัย - นิพนธ์ด้านประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ - พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย
13. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ	- ดำเนินนโยบายผ่อนหนักเป็นเบาเพื่อรักษาเอกราช วิกฤติการณ์ ร.ศ. 112 - เจรจาแก้ไขยอมเสียดินแดน เพื่อรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ
14. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์	- ทรงมีอัจฉริยภาพทางด้านศิลปะและงานช่างต่างๆ มีผลงานทั้งด้าน จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ และดนตรีไทย - นิพนธ์เพลงเขมรไตรโยค - UNESCO ยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก
15. ดร. แदन บีช บลัดเลย์	- นำแท่นพิมพ์เครื่องแรกและตัวอักษรภาษาไทย เข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. 2377
16. พระยาภักดีนิคมไตร (ดร.ฟรานซิส บี.แฮร์)	- เจรจาแก้ไขสนธิสัญญาเบาริงที่ไทยเสียเปรียบ
17. มหาตมะ คานธี	- ต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชให้กับอินเดีย ใช้หลักอหิงสาหรือสัตยาเคราะห์ - การต่อสู้ที่ปราศจากอาวุธและไม่ยอมอ่อนน้อมให้กับฝ่ายที่ใช้อาวุธ - แนวความคิดโดยใช้หลักคำสอนของฮินดู
18. ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี	- คอร์ราโด เฟโรจี (Professor Corrado Feroci) เป็นชาวนครฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี เข้ามารับราชการตำแหน่งช่างปั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 - บิดาแห่งศิลปะร่วมสมัยของไทย เป็นบิดาแห่งมหาวิทยาลัยศิลปากรทั้ง ศิลปะและปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ผู้สร้างความเป็น ปึกแผ่นแก่วงการศิลปะไทยให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าตลอดมาจนถึงปัจจุบัน
19. ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ้งภากรณ์	- ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย เคย เป็นผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย - สมาชิกขบวนการเสรีไทย และอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับรางวัลแมกไซไซสาขาบริการสาธารณะ ในปี พ.ศ. 2508 - เป็นเจ้าของข้อเขียน “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์ มารดาถึงเชิงตะกอน”

ข้อสอบ O-NET (พ.ศ. 2549-2553)

คำชี้แจง : เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- การนับศักราชแบบอินเดียที่แพร่หลายเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นแบบใด
1) รัฐศักราช   2) จุลศักราช   3) มหาศักราช   4) พุทธศักราช
- ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยหรือยุคร่วมสมัยมักจะมีลักษณะสำคัญอย่างไร
1) เป็นช่วงเวลาที่ยุโรปเริ่มเข้ามาจนถึงปัจจุบัน
2) เป็นช่วงเวลาที่มนุษยสัมพันธ์พัฒนาการต่างจากสัตว์
3) เป็นช่วงเวลาที่มนุษย์เริ่มค้นพบวิทยาการสมัยใหม่
4) เป็นช่วงเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นคล้ายกันทุกแห่งอารยธรรม
- เหตุการณ์ของโลกที่เรียกว่า “สงครามเย็น” จัดอยู่ในช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ช่วงใด
1) สมัยกลาง   2) สมัยใหม่   3) สมัยโบราณ   4) ยุคร่วมสมัย
- ข้อใดไม่ใช่วิธีการทางประวัติศาสตร์
1) รวบรวมหลักฐาน   2) วิเคราะห์หลักฐาน
3) ตัดสินเหตุการณ์ในอดีต   4) นำเสนอเรื่องราวที่ค้นพบ
- “ดร.ประวัติ กำลังอ่านบันทึกประวัติศาสตร์ของชื่อหมาเถียน” จัดว่าอยู่ในขั้นตอนใดของวิธีการทางประวัติศาสตร์
1) รวบรวมหลักฐาน   2) วิเคราะห์หลักฐาน   3) สังเคราะห์หลักฐาน   4) นำเสนอเรื่องราว
- ข้อใดคือหลักฐานโบราณคดี
1) ตำนาน   2) นิทานพื้นบ้าน   3) กำแพงเมือง   4) จดหมายเหตุ
- ร่องรอยของมนุษย์ในข้อใดไม่จัดว่าอยู่ในยุคหินเก่า
1) มนุษย์ชวา - ประเทศอินโดนีเซีย   2) มนุษย์ปักกิ่ง - ประเทศจีน
3) มนุษย์น้ำแข็ง - ประเทศอิตาลี   4) มนุษย์นีแอนเดอร์ทัล - ประเทศเยอรมนี
- ผลงานของ ดร.แดน บีช บรัดเลย์ เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
1) นิติศาสตร์ และการค้า   2) แพทยศาสตร์ และการพิมพ์
3) ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี   4) เศรษฐศาสตร์ และต่างประเทศ
- ข้อใดจัดเป็นยุคที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างประวัติศาสตร์สากลและประวัติศาสตร์โบราณ
1) อารยธรรมโรมัน - สมัยอยุธยา   2) สงครามเย็น - ยุคปรับปรุงวิชาการ
3) การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ - สมัยธนบุรี   4) ยุคจักรวรรดินิยม - ยุคปรับปรุงประเทศ
- ข้อใดเขียนถูกต้องเกี่ยวกับปีก่อนมีการใช้ ค.ศ. 76 ปี
1) B.C. 76   2) 76 B.C.   3) A.D. 76   4) 76 A.D.
- ข้อใดไม่ใช่ขั้นตอนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์
1) การรวบรวมข้อมูล   2) การวิเคราะห์ตีความ
3) การตั้งประเด็นการศึกษา   4) การเปรียบเทียบข้อมูลกับผู้อื่น

12. วรรณกรรมที่มีคุณค่าทางศาสนาในสมัยสุโขทัยได้แก่ข้อใด
 1) ศิลาจารึก 2) ไตรภูมิพระร่วง 3) จินตามณี 4) ตำนานนางนพมาศ
13. “แมกนาคาร์ตา” ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลกมีสาระสำคัญในเรื่องใด
 1) มนุษย์ทุกคนเกิดมาอิสระ จึงมีสิทธิเท่าเทียมกัน
 2) ประชาชนมีเสรีภาพในการพูดและการนับถือศาสนา
 3) อำนาจอกรปกครองแบ่งเป็น 3 ส่วน เพื่อคุ้มครอง สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน
 4) อำนาจของกษัตริย์มีขอบเขตจำกัด ต้องคำนึงถึงบทบาทของรัฐสภาด้วย
14. “ตำราชีวิตอยู่ในถ้ำ ประดิษฐ์เครื่องมืออย่างหยาบ เพื่อใช้ล่าสัตว์” จัดเป็นมนุษย์ยุคใด
 1) ยุคหินเก่า 2) ยุคสำริด 3) ยุคเหล็ก 4) ยุคโลหะ
15. ข้อใดไม่ถูกต้อง
 1) ประวัติศาสตร์สมัยโบราณ หมายถึง ประวัติศาสตร์ยุคกรีก-โรมัน
 2) ประวัติศาสตร์สมัยกลางเป็นยุคสมัยที่อารยธรรมหยุดชะงัก
 3) ประวัติศาสตร์สมัยใหม่เป็นยุคสมัยที่มีความเจริญก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งกว่าสมัยใด
 4) ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยจะเป็นเหตุการณ์ที่สืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน
16. เราใช้หลักฐานทางโบราณคดีเพื่อศึกษาเรื่องราวสมัยใด
 1) สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และสมัยประวัติศาสตร์ 2) สมัยกลาง
 3) สมัยใหม่ 4) สมัยปัจจุบัน
17. พระราชวังแวร์ซายส์ จัดเป็นสถาปัตยกรรมแบบใด
 1) บารอก 2) โกธิค 3) ไบแซนไทน์ 4) โรมันเนสก์
18. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะสภาพสังคมสมัยกลาง
 1) ศาสนจักรมีอิทธิพลต่อประชาชน
 2) ระบบศักดินาสวามิภักดิ์และระบบอุปถัมภ์
 3) พระมหากษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองเหนือศาสนจักร
 4) ประชาชนไม่มีความมั่นคงในชีวิตต้องหาความคุ้มครองจากขุนนาง
19. บุคคลใดทำการเรียกร้องเอกราชของอินเดียนประสบความสำเร็จ
 1) ยะหะราล เนห์รู 2) มหาตมะ คานธี 3) รามโมहन รอย 4) ดร. เอ็ม เมตการ์
20. ประเทศใดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่ได้เป็นสมาชิก ASEAN
 1) ลาว 2) กัมพูชา 3) พม่า 4) ทิมอร์ - เลสเต
21. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการล่าอาณานิคม
 1) ความต้องการแหล่งวัตถุดิบ และตลาด
 2) ความต้องการสร้างความยิ่งใหญ่ของชาติจักรวรรดินิยม
 3) ความขัดแย้งในอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง
 4) ความเชื่อของพวกจักรวรรดินิยมในเรื่อง “ภาระของคนผิวขาว”

22. ปัจจัยข้อใดทำให้การเรียกร้องเอกราชของอินเดียประสบผลสำเร็จ
- 1) การรวมพลังชาตินิยมชาวฮินดู
  - 2) การต่อสู้อย่างสงบโดยยึดหลักอหิงสา
  - 3) การสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติ
  - 4) ความร่วมมือกันระหว่างชาวฮินดูและมุสลิม
23. การถ่ายทอดผลงานด้านจิตรกรรมแนวลัทธินิยมในคริสต์ศตวรรษที่ 19 จิตรกรมีวัตถุประสงค์สำคัญในข้อใด
- 1) เพื่อสะท้อนชีวิตในสังคมอุตสาหกรรม
  - 2) เพื่อส่งเสริมการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย
  - 3) เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
  - 4) เพื่อสะท้อนบทบาทของศาสนจักรที่มีอิทธิพลต่อสังคม
24. เกณฑ์ใดที่ถือว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการสิ้นสุดของประวัติศาสตร์สากลสมัยใหม่
- 1) การสิ้นสุดของสมัยจักรวรรดินิยม
  - 2) การสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 1
  - 3) การสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2
  - 4) การสิ้นสุดของสงครามเย็น
25. ข้อใดคือขั้นตอนแรกของวิธีการทางประวัติศาสตร์
- 1) การค้นหาข้อมูล และรวบรวมหลักฐาน
  - 2) การตั้งคำถาม และกำหนดประเด็นของการศึกษา
  - 3) การอธิบายที่มีเหตุผล และมีคำตอบที่ชัดเจน
  - 4) การแสวงหาความหมาย และความสัมพันธ์ของข้อมูล
26. สถาปัตยกรรมกรีกที่ได้รับการยกย่องมากที่สุดเป็นสถาปัตยกรรมประเภทใด
- 1) วิหารหินอ่อน
  - 2) โรงมหรสพขนาดใหญ่
  - 3) โบสถ์รูปแปดเหลี่ยม
  - 4) พระราชวังที่มีขนาดใหญ่
27. ภายหลังจากปฏิวัติโค่นล้มราชวงศ์ชิง จีนได้เปลี่ยนการปกครองไปสู่ระบอบใด
- 1) ระบอบสังคมนิยม
  - 2) ระบอบเผด็จการทางทหาร
  - 3) ระบอบคอมมิวนิสต์
  - 4) ระบอบประชาธิปไตย
28. โครงสร้างการแบ่งอำนาจในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1787 ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของนักปรัชญาคนใด
- 1) รูสโซ
  - 2) วอลแตร์
  - 3) จอห์น ล็อก
  - 4) มองเตสกีเออ
29. ประเทศคู่ใดมีความขัดแย้งกันเนื่องจากประเด็นทางศาสนา
- 1) เกาหลีกับญี่ปุ่น
  - 2) สเปนกับโปรตุเกส
  - 3) ฝรั่งเศสกับเยอรมนี
  - 4) อินเดียกับปากีสถาน
30. สงครามโลกครั้งที่ 2 แตกต่างจากสงครามโลกครั้งที่ 1 อย่างชัดเจนในประเด็นใด
- 1) การเข้าร่วมสงครามของสหรัฐอเมริกา
  - 2) การที่สหภาพโซเวียตไม่ได้เข้าร่วมสงคราม
  - 3) การขยายพื้นที่ของสมรภูมิและความร้ายแรงของอาวุธ
  - 4) การยุติความขัดแย้งและจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศ

เฉลย

1. 3)   2. 1)   3. 4)   4. 3)   5. 1)   6. 3)   7. 3)   8. 2)   9. 4)   10. 2)
 11. 4)   12. 2)   13. 4)   14. 1)   15. 3)   16. 1)   17. 1)   18. 3)   19. 2)   20. 4)
 21. 3)   22. 2)   23. 1)   24. 3)   25. 2)   26. 1)   27. 4)   28. 4)   29. 4)   30. 3)

ตัวอย่างข้อสอบ Entrance

คำชี้แจง : ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

- ผลกระทบจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่อโครงสร้างแรงงานของประเทศไทยคือข้อใด
  - ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน
  - แรงงานภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง
  - แรงงานภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
  - ผู้อยู่ในวัยแรงงานมีจำนวนเพิ่มขึ้น
  - ถูกเฉพาะ ก. และ ข.
  - ถูกเฉพาะ ข. และ ค.
  - ถูกเฉพาะ ก., ข. และ ค.
  - ถูกทุกข้อ
- การเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศของไทยจากการผูกฟៃเพียงค่ายเดียว มาสู่ความเป็นอิสระนั้นเห็นได้ชัดจากกรณีใด
  - การสร้างมิตรภาพกับสาธารณรัฐประชาชนจีน
  - การร่วมเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียน (ASEAN)
  - การเร่งพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและขยายตลาดต่างประเทศ
  - การเสนอหลักการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)
- แผนการมาร์แชล มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
  - เพื่อสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยการช่วยเหลือบูรณะประเทศที่ประสบภัยสงคราม
  - เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างค่ายคอมมิวนิสต์และค่ายโลกเสรี
  - เพื่อเผยแพร่อุดมการณ์ของค่ายโลกเสรีในยุโรปตะวันออก
  - การสกัดกั้นการผลิตอาวุธปรมาณูของสหภาพโซเวียต
- ความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลกคือองค์กรใด
  - ยูเนสโก
  - นาโต
  - โอเปค
  - อาเซียน
- ข้อใดไม่ใช่บทบาทของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
  - รักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ
  - แก้ปัญหาดุลการชำระเงินของประเทศสมาชิก
  - ให้คำแนะนำปรึกษาทางการเงินแก่สมาชิก
  - วิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินระหว่างประเทศ
- ความขัดแย้งทางความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทยจะก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาอย่างไร
  - เกิดมีลัทธิและศาสนาใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
  - เกิดความสูญเสียงบประมาณของประเทศในการแก้ปัญหา
  - เกิดการพัฒนาค่านิยมที่ขัดแย้งกับค่านิยมเดิมมากขึ้น
  - ช่วยให้เกิดค่านิยมใหม่ที่มีประโยชน์ต่อสังคมไทยมากขึ้น

7. สาเหตุของสงครามข้อใด**ไม่ถูกต้อง**
- 1) สงครามครูเสดเกิดขึ้นเพราะความขัดแย้งทางศาสนา
  - 2) สงครามระหว่างอินเดียกับปากีสถานเกิดขึ้นเพราะความขัดแย้งเรื่องดินแดน
  - 3) สงครามเวียดนามเกิดขึ้นเพราะความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์และประชาธิปไตย
  - 4) สงครามอ่าวเปอร์เซียเกิดขึ้นเพราะความขัดแย้งทางการเมืองของสองอภิมหาอำนาจ
8. ความล้มเหลวด้านการคลังของไทยสมัยรัชกาลที่ 6 - รัชกาลที่ 7 ประกอบด้วยสาเหตุต่างๆ ยกเว้นข้อใด
- 1) รัฐบาลมุ่งลงทุนเฉพาะด้านความมั่นคงของประเทศ
  - 2) รัฐบาลไม่สามารถหาแหล่งรายได้ใหม่มาเพิ่มเติม
  - 3) รัฐบาลใช้จ่ายเงินสูงกว่ารายรับ
  - 4) รัฐบาลไม่ได้จัดระบบการเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ
9. ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 แล้วสังคมไทยเป็นอย่างไร
- 1) คนไทยทุกคนมีความเสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน
  - 2) คณะราษฎรเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจมากตามรัฐธรรมนูญ
  - 3) สตรีไทยยังไม่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2
  - 4) พระภิกษุสงฆ์มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรจนถึง พ.ศ. 2500
10. ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาประเทศจีนและอินเดียในยุคใหม่คืออะไร
- 1) การเมืองภายในขาดเสถียรภาพ
  - 2) ปัญหาชนกลุ่มน้อย
  - 3) ปัญหาประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
  - 4) ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน
11. ข้อใดคือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญในระยะแรกของการปฏิวัติอุตสาหกรรม
- 1) เกิดลัทธิทางเศรษฐกิจแบบพาณิชยนิยม
  - 2) เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
  - 3) เกิดปัญหาคนว่างงานจำนวนมาก
  - 4) เกิดการผลิตแบบพึ่งพาตนเองของแต่ละประเทศ
12. ข้อใดมีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกามากที่สุด
- 1) เป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรที่เก่าแก่ที่สุดในโลกที่ยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน
  - 2) เป็นรัฐธรรมนูญ ซึ่งยึดถือแนวคิดของจอร์จ วอชิงตันเป็นพื้นฐาน
  - 3) เป็นรัฐธรรมนูญที่ระบุให้ความสำคัญแก่รัฐบาลกลางมากกว่ารัฐบาลมลรัฐ
  - 4) เป็นรัฐธรรมนูญที่รวมอำนาจของนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจ
13. ข้อใดเป็นผลมาจากสงครามโลกครั้งที่ 1
- 1) ยุโรปเริ่มสูญเสียสถานภาพการเป็นผู้นำโลก
  - 2) เลโอ ตอลสตอย เกิดแรงบันดาลใจเขียนเรื่อง “สงครามและสันติภาพ” จนได้รางวัลโนเบล
  - 3) สหรัฐอเมริกาเข้ามามีส่วนสำคัญในการรักษาสันติภาพของโลก
  - 4) เยอรมนีสูญเสียระบอบกษัตริย์และถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเทศ

14. ข้อใดไม่ใช่สมรรถนะทางวัฒนธรรมของกรีกที่ถ่ายทอดสู่ชาติต่างๆ ในโลกตะวันตก
- 1) ความเชื่อและความศรัทธาทางศาสนา
  - 2) ความคิดเรื่องธรรมชาตินิยม
  - 3) ความคิดเรื่องมนุษยนิยม
  - 4) แนวคิดแบบประชาธิปไตย
15. การวิพากษ์วิจารณ์และการแสดงออกของมาร์ติน ลูเธอร์ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 มีความสำคัญอย่างไร
- 1) เป็นการท้าทายอำนาจของคริสตจักรที่เป็นผู้นำทางปัญญา
  - 2) เป็นการเปิดโปงการประพฤติมิชอบในราชสำนัก
  - 3) เป็นการต่อต้านอำนาจของผู้ปกครองรัฐเยอรมัน
  - 4) เป็นการโจมตีการใช้ชีวิตหรูหราฟุ่มเฟือยของชนชั้นขุนนาง
16. มองเตสกีเออร์, วอลแตร์, ซอง ซาคส์ รัสโซ และจอห์น ลอค มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องใด
- 1) การแยกใช้อำนาจอธิปไตย
  - 2) การให้ความสำคัญแก่สิทธิเสรีภาพของประชาชน
  - 3) การสร้างความยุติธรรมในรัฐ
  - 4) การยึดมั่นในความเสมอภาคทางชนชั้น
17. สงครามใดเป็นผลมาจากความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติและศาสนา
- 1) สงครามอินโดจีน
  - 2) สงครามอิรัก-อิหร่าน
  - 3) สงครามเกาะฟอล์คแลนด์
  - 4) สงครามอาหรับ-อิสราเอล
18. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันมีแนวโน้มในลักษณะใด
- 1) การเผชิญหน้าทางอุดมการณ์การเมือง
  - 2) การทำสงครามทางเศรษฐกิจ
  - 3) การแข่งขันสร้างสมอาวุธปรมาณู
  - 4) การทำสงครามล้างเผ่าพันธุ์
19. วัตถุประสงค์หลักขององค์การนาโตตรงกับข้อใด
- 1) การป้องกันตนเอง
  - 2) การสร้างสันติภาพ
  - 3) การพัฒนาภูมิภาค
  - 4) การประสานประโยชน์ระหว่างประเทศ
20. สงครามเกาหลีเหมือนกับสงครามเวียดนามในเรื่องใด
- 1) เป็นสงครามเย็น
  - 2) เป็นสงครามตัวแทน
  - 3) เป็นสงครามเบ็ดเสร็จ
  - 4) เป็นสงครามจำกัดขอบเขต
21. สมาชิกของ NAFTA ประกอบด้วยประเทศใด
- 1) บราซิล เม็กซิโก สหรัฐอเมริกา
  - 2) แคนาดา เม็กซิโก สหรัฐอเมริกา
  - 3) บราซิล แคนาดา อาร์เจนตินา
  - 4) เม็กซิโก ชิลี สหรัฐอเมริกา
22. ผลงานศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการคล้ายคลึงกับสมัยคลาสสิกอย่างไร
- 1) แสดงความเชื่อทางศาสนาคริสต์
  - 2) เป็นองค์ประกอบในการบูชาเทพเจ้า
  - 3) เน้นการใช้สีเจิดจ้าเพื่อลดความเคร่งขรึม
  - 4) สะท้อนความเหมือนจริงตามธรรมชาติ
23. การปฏิวัติอันรุ่งโรจน์ของประเทศอังกฤษ หมายถึงเหตุการณ์ในข้อใด
- 1) การล้มสถาบันกษัตริย์
  - 2) การล้มเลิกระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
  - 3) การปฏิวัติวัฒนธรรมเพื่อความเจริญรุ่งเรือง
  - 4) การเปลี่ยนจากระบบฟิวด์ลเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์

24. ข้อใดคือปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้สหภาพโซเวียตล่มสลาย
- 1) การแก่งแย่งอำนาจในหมู่ผู้นำของสหภาพโซเวียต
  - 2) การเรียกร้องประชาธิปไตยในสหภาพโซเวียต
  - 3) วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียต
  - 4) การเรียกร้องเอกราชของรัฐต่างๆ ในสหภาพโซเวียต
25. แมกนาคาร์ตา ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลกมีสาระสำคัญในเรื่องใด
- 1) มนุษย์ทุกคนเกิดมาอิสระ จึงมีสิทธิเท่าเทียมกัน
  - 2) ประชาชนมีเสรีภาพในการพูดและการนับถือศาสนา
  - 3) อำนาจการปกครองแบ่งเป็น 3 ส่วนเพื่อคุ้มครอง สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน
  - 4) อำนาจของกษัตริย์มีขอบเขตจำกัด ต้องคำนึงถึงบทบาทของรัฐสภาด้วย
26. ถ้าสหรัฐอเมริกามีปัญหาขัดแย้งกับประเทศไทย โดยกล่าวหาว่าประเทศไทยทำการทุ่มตลาดสิ่งทอในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงต้องเก็บภาษีนำเข้าสิ่งทอจากประเทศไทยในอัตราสูงกว่าสิ่งทอจากประเทศอื่น ประเทศไทยจะต้องเสนอให้องค์กรใดดำเนินการแก้ปัญหาขัดแย้งดังกล่าว
- 1) WTO
  - 2) APEC
  - 3) NAFTA
  - 4) UNCTAD
27. การวิเคราะห์ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์มีลักษณะอย่างไร
- 1) สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าคืออะไร
  - 2) การเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามข้อมูลที่มีอยู่
  - 3) การจัดเรียงลำดับเวลาก่อนหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
  - 4) การหาความสัมพันธ์ของข้อมูลผ่านการตีความอย่างมีเหตุผล
28. เมื่อเปรียบเทียบกับอารยธรรมลุ่มแม่น้ำอื่นๆ เรื่องที่อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุไม่มีหลักฐานชัดเจนคือเรื่องใด
- 1) การวางผังเมือง
  - 2) การจัดระเบียบการปกครอง
  - 3) การมีบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษร
  - 4) การแยกแยะอาชีพของพลเมือง
29. การใช้กระดาษเงินหรือธนบัตรแทนโลหะ เป็นภูมิปัญญาที่ชาติใดเริ่มใช้ก่อน
- 1) จีน
  - 2) อินเดีย
  - 3) เปอร์เซีย
  - 4) อียิปต์
30. ความแตกต่างของการที่ปากีสถานแยกออกจากอินเดีย กับบังคลาเทศแยกออกจากปากีสถานคือเรื่องใดตามลำดับ
- 1) ศาสนากับเศรษฐกิจ
  - 2) เศรษฐกิจกับการปกครอง
  - 3) การปกครองกับศาสนา
  - 4) ศาสนากับการปกครอง
31. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มมีความสำคัญต่อโลกตะวันตกในเรื่องใด
- 1) เมื่อจักรวรรดิโรมันต้องการทองคำจากสุวรรณภูมิ
  - 2) เมื่อโปรตุเกสแสวงหาเส้นทางเดินเรือไปหมู่เกาะเครื่องเทศ
  - 3) เมื่อโปรตุเกสกับสเปนแบ่งเขตสำรวจทางทะเล
  - 4) เมื่อชาติตะวันตกพากันเข้ามายึดครองดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

32. ข้อใดไม่อยู่ในขอบข่ายวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสมาคมอาเซียน (ASEAN)
- 1) การร่วมมือกันกำจัดหรือยับยั้งโรคระบาด
  - 2) การร่วมมือกันทางทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อย
  - 3) การร่วมมือกันจัดตั้งเขตการค้าเสรี
  - 4) การร่วมมือกันด้านวิชาการแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษา
33. เหตุการณ์ในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 มีความสัมพันธ์กับประเด็นที่สำคัญในทางการเมืองไทยในลักษณะใด
- 1) การเรียกร้องรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย
  - 2) การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่ได้มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  - 3) การเดินทางกลับคืนสู่ประเทศไทยของอดีตนายกรัฐมนตรีที่เป็นเผด็จการ
  - 4) การก่อความวุ่นวายทางการเมืองของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
34. การเรียกสมัยแห่งการค้นพบ (Age of Discovery) ที่เริ่มปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 นั้น เกิดจากเหตุผลใด
- 1) การพบแหล่งแร่เงิน และทองคำจากกินี แอฟริกา
  - 2) การพบอารยธรรมแอซเทค (Aztec) และอินคา (Inca) ในทวีปอเมริกาใต้
  - 3) การพบเส้นทางเดินเรือไปยังทวีปอเมริกา และทวีปเอเชียโดยไม่ผ่านทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
  - 4) การพบหลักฐานความรุ่งโรจน์ของอารยธรรมกรีก-โรมันที่คนในยุคกลางปิดบัง
35. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะเด่นของสังคมยุโรปในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
- 1) การเผยแพร่ความคิดของนักมนุษยนิยมคริสเตียน
  - 2) การศึกษาผลงานและความคิดของสมัยกรีก-โรมัน
  - 3) ชนชั้นกลางมีบทบาทในทางสังคมและเศรษฐกิจ
  - 4) คริสต์ศาสนามีบทบาทสูงต่อความคิดและการดำเนินชีวิตของชาวตะวันตก
36. ข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นของศิลปะในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
- 1) ศิลปินยังตกอยู่ใต้อำนาจและอิทธิพลของคริสตศาสนา
  - 2) กิลด์ยังมีอิทธิพลในการควบคุมงานของศิลปินในแขนงต่างๆ
  - 3) งานศิลปะมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติ เน้นความสวยงามละเอียดอ่อน
  - 4) ความสามารถของศิลปินในการลอกเลียนงานศิลปะของกรีก-โรมัน
37. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการล่มสลายของสหภาพโซเวียต และการยุติของสงครามเย็น
- 1) การพังทลายกำแพงเบอร์ลิน
  - 2) การใช้นโยบายเปิด-ปรับของมีฮาอิล กอร์บาชอฟ
  - 3) การหันสู่ระบอบประชาธิปไตยของประเทศยุโรปตะวันออก
  - 4) การใช้หลักการอยู่ร่วมกันโดยสันติของนีกีตา ครุชเชฟ

38. ใน ค.ศ. 2006 อดีตประธานาธิบดีอูสเซน (Saddam Hussein) ถูกดำเนินคดีในข้อหากระทำอาชญากรรมต่อมนุษยชาติจากกรณีใด
- 1) การเข้ายึดครองครองคูเวต และสังหารพลเมือง
  - 2) การปราบปรามชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ทางภาคใต้
  - 3) การปราบปรามชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดทางภาคเหนือ
  - 4) การกวาดล้างชาวมุสลิมนิกายซุนนีชานกรุงแบกแดด
39. ข้อใดคือปัญหาและอุปสรรคขององค์การสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพโลกในปัจจุบัน
- 1) สหรัฐอเมริกามีบทบาทมากขึ้นในการดำเนินงานเพื่อรักษาสันติภาพของโลก
  - 2) ความร่วมมือและความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกที่มีฐานะมั่นคงลดน้อยลง
  - 3) องค์การระหว่างประเทศในภูมิภาคต่างๆ มีบทบาทมากขึ้นในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรักษาสันติภาพ
  - 4) ขอบข่ายการดำเนินงานรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติกว้างขวางและมีปริมาณงานเพิ่มมากขึ้น
40. แนวคิดและผลงานของใครที่ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาด้านพันธุวิศวกรรมศาสตร์
- 1) ชาร์ลส์ ดาร์วิน และหลุยส์ ปาสเตอร์
  - 2) เกรเกอร์ เมนเดล และเอ็ดเวิร์ด เจนเนอร์
  - 3) ชาร์ลส์ ดาร์วิน และเกรเกอร์ เมนเดล
  - 4) เอ็ดเวิร์ด เจนเนอร์ และหลุยส์ ปาสเตอร์
41. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการปฏิรูปการปกครองในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
- 1) การรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง
  - 2) การผนึกกำลังเพื่อปราบปรามอาณาจักรสุโขทัย
  - 3) การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างฝ่ายทหารและพลเรือน
  - 4) การถ่วงดุลอำนาจกับกลุ่มเจ้านายและกลุ่มขุนนาง
42. สินค้าสำคัญในการค้าระหว่างไทยกับชาติตะวันตกในสมัยอยุธยาคืออะไร
- 1) ของป่าไทยและสินค้าญี่ปุ่น
  - 2) ของป่าไทยและสินค้าจีน
  - 3) ข้าวไทยและสินค้าจีน
  - 4) ข้าวไทยและสินค้าญี่ปุ่น
43. ญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 แต่สามารถพัฒนาประเทศกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจได้เพราะเหตุใด
- 1) ญี่ปุ่นมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดี
  - 2) ญี่ปุ่นเป็นนักลอกเลียนแบบที่เก่ง
  - 3) ญี่ปุ่นใช้งบประมาณด้านการทหารน้อยมาก
  - 4) ญี่ปุ่นเปลี่ยนมาปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย
44. ไทยส่งทหารไปร่วมรักษาความสงบในประเทศคองโกด้วยเหตุผลใด
- 1) เป็นไปตามข้อตกลงทางทหารระหว่างไทยกับอินโดนีเซีย
  - 2) เป็นไปตามข้อตกลงทางทหารของกลุ่มประเทศอาเซียน
  - 3) เป็นการร่วมมือระหว่างประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก
  - 4) เป็นการร่วมมือกับกองกำลังขององค์การสหประชาชาติ

45. ข้อใดคือมรดกทางอารยธรรมที่สำคัญของสมัยกลางที่มีผลต่อโลกตะวันตกในระยะยาว
- 1) การสำรวจทางทะเล
  - 2) การปฏิวัติทางการค้า
  - 3) การเกิดมหาวิทยาลัย
  - 4) การเกิดความคิดภูมิธรรม
46. ผลงานศิลปะของลีโอนาร์โด ดา วินชี และไมเคิลแองเจโล ใช้ความรู้ด้านใดมากที่สุด
- 1) กลศาสตร์
  - 2) คณิตศาสตร์
  - 3) ดาราศาสตร์
  - 4) กายวิภาคศาสตร์
47. การกำหนดให้วันที่ 14 กรกฎาคม เป็นวันชาติฝรั่งเศส เป็นการรำลึกถึงเหตุการณ์ใด
- 1) การประกาศยกเลิกอภิสิทธิ์ของชนชั้นขุนนาง
  - 2) การที่ชาวปารีสบุกทำลายสถานจองจำนักโทษการเมือง
  - 3) การเรียกประชุมสมัชชาฐานันดรหลังจากว่างเว้นมาร้อยกว่าปี
  - 4) การที่นักปฏิวัติประกาศจัดตั้งสาธารณรัฐและล้มเลิกระบอบกษัตริย์
48. การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 2 ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พลังงานจากเครื่องจักรไอน้ำ และถ่านหินมาเป็นพลังงานชนิดใด
- 1) พลังงานไฟฟ้า แก๊สธรรมชาติ และน้ำมัน
  - 2) พลังงานไฟฟ้า แก๊สชีวภาพ และน้ำมัน
  - 3) พลังงานน้ำมัน แก๊สธรรมชาติ และพลังงานลม
  - 4) พลังงานไฟฟ้า แก๊สชีวภาพ และพลังงานลม
49. การปฏิวัติฝรั่งเศสใน ค.ศ. 1789 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในข้อใด
- 1) ฝรั่งเศสเป็นประเทศประชาธิปไตยอย่างเต็มที่
  - 2) เกิดความรู้สึกชาตินิยมในหมู่ชาวฝรั่งเศส
  - 3) พลเมืองฝรั่งเศสทุกคนได้รับสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง
  - 4) มีการยกเลิกระบอบอภิสิทธิ์อย่างเป็นทางการในฝรั่งเศส
50. วัตถุประสงค์ของการปฏิวัติในโลกตะวันตกช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ตรงกับข้อใดมากที่สุด
- 1) เพื่อให้ประชาชนมีเสรีภาพ
  - 2) เพื่อยกเลิกสิทธิพหุชนนิยม
  - 3) เพื่อให้ประชาชนเลือกนับถือศาสนาได้
  - 4) เพื่อแก้ไขระบบการเลื่อนชั้นในสังคม
51. เหตุการณ์ใดที่ถือว่าเป็นการสิ้นสุดของสมัยสงครามเย็น
- 1) การล่มสลายของสหภาพโซเวียต
  - 2) การทำลายกำแพงเบอร์ลิน
  - 3) การทำสนธิสัญญาจำกัดอาวุธทางยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต
  - 4) การเปิดสัมพันธ์ไมตรีระหว่างสหรัฐอเมริกากับสาธารณรัฐประชาชนจีน
52. สหภาพยุโรป (European Union) เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มประชาคมยุโรปต่างๆ ยกเว้นข้อใด
- 1) ประชาคมการเมืองยุโรป
  - 2) ประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป
  - 3) ประชาคมตลาดร่วมยุโรป
  - 4) ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป
53. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยที่เป็นลายลักษณ์อักษรข้อใดมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์น้อย
- 1) ศิลาลจารึก
  - 2) หนังสือราชการ
  - 3) เอกสารส่วนบุคคล
  - 4) ตำนาน

54. ภายหลังไทยทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษใน พ.ศ. 2398 แล้ว ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยอย่างไร
- 1) ไทยต้องยกเลิกระบบผูกขาดการค้าโดยพระคลังสินค้ากับสินค้าบางประเภท
  - 2) มีการปรับปรุงภาษีสินค้าขาเข้าบางประเภทเป็นร้อยละ 3
  - 3) เงินตราได้เข้ามามีความสำคัญมากในทุกระดับของสังคมและทุกกิจกรรม
  - 4) ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และทรัพย์สินเงินตราเริ่มลดน้อยลง
55. อินเดียกับจีนในปัจจุบันมีลักษณะสำคัญคล้ายคลึงกันหลายประการ ยกเว้นข้อใด
- 1) ความสำเร็จในการวางแผนครอบครัว
  - 2) มรดกทางอารยธรรมยังมีความสำคัญ
  - 3) มีประชากรมากถึง 1,000 ล้านคน
  - 4) มีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูง
56. บุคคลสำคัญผู้ใดที่ไม่เคยเดินทางตามเส้นทางสายไหม
- 1) เจิ้งเหอ
  - 2) พระถังซำจั๋ง
  - 3) เจิ้งกิสข่าน
  - 4) มาร์โค โปโล
57. หลังจากอาเซียนก่อตั้งมาครบ 40 ปี เมื่อ พ.ศ. 2550 เรื่องใดที่เพิ่งเริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรก
- 1) ขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมทุกด้าน
  - 2) การประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน
  - 3) คนไทยเป็นเลขาธิการของอาเซียน
  - 4) การประณามประเทศสมาชิกที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน
58. สงครามครูเสดเกี่ยวข้องกับเรื่องใด
- 1) อิสราเอลขับไล่พวกปาเลสไตน์ออกจากเยรูซาเล็ม
  - 2) ผู้นำถือคริสต์ศาสนาพยายามยึดดินแดนศักดิ์สิทธิ์กลับคืน
  - 3) หลายประเทศในทวีปยุโรปโจมตีตะวันออกกลางเพื่อเปิดเส้นทางค้าขาย
  - 4) พวกเติร์กเข้ายึดครองกรุงคอนสแตนติโนเปิล
59. เหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองในอิรักทำให้ผู้คนวิตกว่าวัตถุโบราณล้ำค่าคงสูญหายจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะดินแดนที่เป็นอิรักปัจจุบันเคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรใด
- 1) คาร์เธจ
  - 2) ฟินีเชีย
  - 3) ไมซิเนีย
  - 4) บาบิโลเนีย
60. ข้อใดมีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้อง
- 1) นิโคลัส โคเปอร์นิคัส - ดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางของระบบสุริยจักรวาล
  - 2) เรอเน เดส์การ์ตส์ - กฎแรงดึงดูดของจักรวาล
  - 3) เซอร์ไอแซก นิวตัน - ประติษฐ์กล้องโทรทรรศน์
  - 4) กาลิเลโอ กาลิเลอี - การใช้หลักเรขาคณิตในการพิสูจน์ความจริง
61. เหตุใดการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. 1789 จึงได้ชื่อว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญของโลกตะวันตก
- 1) เพราะเป็นการปฏิวัติทางการเมืองครั้งแรกที่ล้มล้างระบบการปกครองแบบราชาธิปไตย
  - 2) เพราะเป็นการปฏิวัติที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของยุโรป
  - 3) เพราะเป็นการปฏิวัติที่วางรากฐานหลักการด้านสิทธิ เสรีภาพ และเสมอภาค
  - 4) เพราะเป็นการปฏิวัติที่ทำลายระบบชนชั้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนหันไปมีส่วนร่วมในการปกครอง

62. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของลัทธิจักรวรรดินิยมในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19
- 1) การยึดครองเมืองท่าสำคัญๆ และจัดตั้งสถานีการค้า
  - 2) การเข้าควบคุมทางการเมือง และยึดครองอำนาจอธิปไตย
  - 3) การเผยแพร่คริสต์ศาสนานิกายต่างๆ และการผูกขาดด้านการค้า
  - 4) การครอบงำและเข้าปกครองดินแดนต่างๆ รวมทั้งการประสมประสานนโยบายด้านเศรษฐกิจและการเมือง
63. วัตถุประสงค์สำคัญที่สุดขององค์การสันนิบาตชาติ และสหประชาชาติคือข้อใด
- 1) การสร้างสันติภาพและการป้องกันการใช้อาวุธปรมาณู
  - 2) การรักษาสันติภาพของโลก และการใช้หลักการประกันความมั่นคงร่วมกันในการแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศ
  - 3) การหาแนวทางรักษาสันติภาพของโลก และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชาติ
  - 4) การจัดตั้งองค์การรักษาสันติภาพของโลก และเสริมสร้างความมั่นคงของนานาประเทศ
64. การล่มสลายของสหภาพโซเวียต และระบบคอมมิวนิสต์ในยุโรป ค.ศ. 1991 มีความสำคัญอย่างไร
- 1) ทำให้ระบบการเมืองแบบสองขั้วอำนาจสิ้นสุดลง
  - 2) ทำให้เยอรมนีรวมตัวกันเป็นประเทศเดียวกันได้สำเร็จ
  - 3) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเส้นเขตแดนของยุโรปและสหภาพยุโรปมีบทบาทสำคัญขึ้น
  - 4) ทำให้สงครามเย็นสิ้นสุดลง ยุโรปมีความเข้มแข็งทางการเมือง และเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น
65. การจัดตั้งสหภาพยุโรปมีความสำคัญในเรื่องใดมากที่สุด
- 1) ยุโรปสามารถสร้างวัฒนธรรมร่วมกันได้
  - 2) ยุโรปสามารถสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและมีบทบาทสำคัญระหว่างประเทศ
  - 3) ยุโรปสามารถสถาปนาอำนาจทางการเมืองและเป็นมหาอำนาจนิวเคลียร์
  - 4) ยุโรปสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในของประเทศสมาชิกได้

เฉลย

1. 1)	2. 1)	3. 1)	4. 1)	5. 4)	6. 2)	7. 4)	8. 1)	9. 1)	10. 3)
11. 2)	12. 1)	13. 3)	14. 1)	15. 1)	16. 2)	17. 4)	18. 2)	19. 1)	20. 2)
21. 2)	22. 1)	23. 2)	24. 3)	25. 4)	26. 1)	27. 4)	28. 3)	29. 1)	30. 4)
31. 2)	32. 2)	33. 1)	34. 3)	35. 4)	36. 4)	37. 4)	38. 2)	39. 1)	40. 3)
41. 2)	42. 2)	43. 3)	44. 4)	45. 3)	46. 4)	47. 2)	48. 1)	49. 4)	50. 1)
51. 1)	52. 1)	53. 4)	54. 3)	55. 1)	56. 1)	57. 2)	58. 2)	59. 4)	60. 1)
61. 1)	62. 4)	63. 2)	64. 4)	65. 2)					

ภูมิศาสตร์

มาตรฐานสาระภูมิศาสตร์

1. เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความรู้เบื้องต้นและสาระสำคัญของภูมิศาสตร์

วิชาภูมิศาสตร์ (Geography) หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ แยกเป็นสาขาย่อย ดังนี้

- **ภูมิศาสตร์ภูมิภาค** ศึกษาภูมิศาสตร์พื้นที่แต่ละแห่ง ทั้งในระดับทวีปหรือระดับภูมิภาคของโลก เช่น ทวีปยุโรป หรือทวีปเอเชีย
- **ภูมิศาสตร์กายภาพ** ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของเปลือกโลก เช่น การเกิดเทือกเขาต่างๆ และบรรยากาศห่อหุ้มโลก
- **ภูมิศาสตร์มนุษย์** ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะประชากรในด้านชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี การเมือง สังคม และเศรษฐกิจของมนุษย์ เป็นต้น
- **เทคนิคทางภูมิศาสตร์** ศึกษาการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีทางภูมิศาสตร์ เช่น การอ่านแผนที่และเขียนแผนที่ การแปลความหมายรูปถ่ายทางอากาศ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ดาวเทียม การวิเคราะห์ข้อมูลทางสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นต้น

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศ (Landforms) หมายถึง ลักษณะต่างๆ ต่างๆ ของพื้นผิวเปลือกโลก ซึ่งมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ

- ส่วนที่เป็นทวีป มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 29 ของเปลือกโลกทั้งหมด
- ส่วนที่เป็นทะเลและมหาสมุทร มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 71 ของเปลือกโลกทั้งหมด

สาเหตุที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศ

- **พลังภายในเปลือกโลก** เช่น พลังความร้อน ภูเขาไฟ และแผ่นดินไหว เป็นตัวกระทำทางธรรมชาติทำให้เปลือกโลกเคลื่อนไหวบีบอัดจนเกิดเป็นภูเขา เทือกเขา และที่ราบสูง
- **พลังภายนอกเปลือกโลก** ได้แก่ กระแสน้ำ คลื่น ฝน กระแสลม และธารน้ำแข็ง เป็นตัวกระทำทางธรรมชาติที่ทำให้เกิดการสึกกร่อนหรือทับถมจนเกิดเป็นลักษณะภูมิประเทศแบบต่างๆ เช่น ยอดภูเขา หินปูนที่เว้าแหว่ง ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ แม่น้ำลำธาร ฯลฯ

ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ หมายถึง สภาวะการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเปลือกโลก และบรรยากาศที่ห่อหุ้มโลกจะมีอิทธิพลและผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทางตรงหรือทางอ้อม ปรากฏการณ์ที่สำคัญของประเทศไทย

1. พะเมื่องผี

- กระบวนการเกิด จากการกระทำของแรงน้ำไหล หรือการกัดเซาะของน้ำฝน จะกัดเซาะจนเนินดินบริเวณที่เป็นตะกอนที่ยังไม่จับตัวแข็งแรงเป็นชั้นหิน ทำให้สึกกร่อนในแนวดิ่งหรือแนวตั้งจึงมีรูปร่างคล้ายเสาดิน
- ปรากฏการณ์ที่คล้ายกับพะเมื่องผี ได้แก่ เสาดิน (ฮ่อมจ้อม) อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน และโป่งยุบ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

2. วนอุทยานเขากระโดง

- กระบวนการเกิดจากกระบวนการภูเขาไฟ (Vulcanism) สภาพทั่วไปจะพบหินลาวา ประเภทหินบะซอลต์ ปากปล่องภูเขาไฟยุบตัวลง เป็นซากภูเขาไฟที่สิ้นพลังแล้ว
- ปรากฏการณ์ที่คล้ายกับวนอุทยานเขากระโดง ได้แก่ เขาพนมรุ้ง ภูอังคาร จังหวัดบุรีรัมย์, เขาหลวง จังหวัดสุโขทัย และปล่องภูเขาไฟที่แม่เมาะ จังหวัดลำปาง

3. เสาดิน (เขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จ. อุบลราชธานี)

- กระบวนการเกิดเสาดินเกิดจากการผุพังสลายตัวของหินทราย จากการกระทำของน้ำ กระแสลม ทำให้สภาพทั่วไปเสาดินหรือแท่งหินรูปคล้ายดอกเห็ดขนาดใหญ่
- ปรากฏการณ์ที่คล้ายกับเสาดิน คือ ภูผาเทิบ จังหวัดมุกดาหาร และอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พระพุทธบาทบัวบก จังหวัดอุดรธานี เป็นต้น

4. น้ำค้างแข็ง (Frost)

- เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดเมื่ออุณหภูมิของอากาศใกล้ผิวโลกลดต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง (ต่ำกว่า 0 องศาเซลเซียส) ลักษณะเป็นเกล็ดน้ำแข็งขาวๆ จับตัวตามใบไม้ใบหญ้า และวัตถุอื่นๆ ที่อยู่ใกล้กับพื้นดิน
- แหล่งที่พบ ในภาคเหนือ ชื่อภาษาถิ่นเรียกว่า “เหมยขาบ” และส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ภูกระดึง จังหวัดเลย เรียกว่า “แม่คะนิง”

5. ลูกเห็บ (Hail)

- กระบวนการเกิด ลูกเห็บจะเกิดเมื่อเมฆฝน ที่เรียกว่า “คิวมูโลนิมบัส” (Cumulonimbus Cloud) ก่อตัวขึ้นและลอยตัวอย่างรวดเร็วขึ้นสู่บรรยากาศชั้นบนที่มีอุณหภูมิของอากาศต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง ทำให้เม็ดฝนแข็งตัวกลายเป็นก้อนน้ำแข็งและตกลงมาพร้อมๆ กับพายุฝน ลูกเห็บมักตกในพื้นที่จังหวัดเชียงรายมากที่สุด โดยเฉพาะในเดือนเมษายนซึ่งมีพายุฝนฟ้าคะนอง

6. แผ่นดินไหว (Earthquakes)

กระบวนการเกิด สาเหตุการเกิดแผ่นดินไหวมี 2 ประการ คือ

- 1) เกิดโดยธรรมชาติ ได้แก่ การเคลื่อนตัวหรือการเลื่อนตัวของเปลือกโลก และการระเบิดของภูเขาไฟเนื่องจากภายใต้เปลือกโลกมีพลังความร้อนสะสมตัวอยู่และมีแรงกดดัน
  - 2) เกิดโดยการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ การสร้างอ่างเก็บน้ำไว้บนแนวรอยเลื่อนของแผ่นเปลือกโลก การทำเหมืองขุดในระดับลึก การทดลองการระเบิดใต้ดิน การเก็บขยะนิวเคลียร์ไว้ใต้ดินทำให้เกิดการแผ่กัมมันตรังสีเป็นสาเหตุทำให้มวลหินเปลี่ยนแปลงสภาพและเกิดการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกได้
- เครื่องมือที่ใช้ตรวจวัดแรงสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว เรียกว่า ไสโมกราฟ (Seismograph) มีหน่วยวัดเป็นมาตรา “ริคเตอร์” (Richter) การวัดระดับความรุนแรงของแผ่นดินไหว โดยทั่วไประดับความสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหวตั้งแต่ 7.0 มาตรการริกเตอร์ขึ้นไป เป็นการสั่นไหวที่รุนแรง อาคารสิ่งก่อสร้างได้รับความเสียหาย

เครื่องมือสารสนเทศและเทคโนโลยี

เครื่องมือที่นำมาใช้ศึกษาทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญ มี 2 ประเภท คือ

1. ประเภทข้อมูลทางภูมิศาสตร์

1. แผนที่ (Map)

แผนที่ หมายถึง แผนภาพที่แสดงสิ่งต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏอยู่บนพื้นผิวโลก ทั้งหมดและบางส่วน โดยแสดงลงบนพื้นระนาบด้วยการใช้มาตราส่วนย่ออย่างถูกต้อง และใช้สัญลักษณ์ตามที่ได้มีการตกลงกันเป็นสากล มี 3 ประเภท ดังนี้

1.1 แผนที่อ้างอิง (แผนที่ทั่วไป) คือ แผนที่ภูมิประเทศ (Topographic Map) เป็นแผนที่แสดงข้อมูลทั่วไปบนพื้นผิวโลกหรือแสดงความสูงต่ำของผิวโลก ทั้งส่วนที่เป็นแผ่นดินและพื้นน้ำ โดยแสดงด้วยเส้นชั้นความสูง หรือสี จัดทำโดยกรมแผนที่ทหาร กระทรวงกลาโหม

1.2 แผนที่เฉพาะเรื่อง (Thematic Map) เป็นแผนที่แสดงข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเรื่องที่ต้องการเท่านั้น เช่น การตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ แบ่งย่อยๆ ดังนี้

- แผนที่เก่า เป็นแผนที่ที่จัดทำมาก่อนในอดีต ซึ่งปัจจุบันยังนำมาใช้อยู่ เช่น แผนที่การเดินทางไปเชียงใหม่

- แผนที่ภูมิทัศน์ (Landscape Map) เป็นแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศที่ต้องการ เช่น แสดงความลาดชัน การใช้ที่ดิน แผนที่กายภาพ

- แผนที่บรรยากาศ แสดงชั้นบรรยากาศ เช่น แผนที่ภูมิอากาศ อุณหภูมิ แผนที่อากาศสมัยใหม่ จะใช้ข้อมูลจากดาวเทียม

- แผนที่ประชากร ข้อมูลที่แสดง เช่น แผนที่ทะเบียนราษฎร แผนที่ชนกลุ่มน้อย

- แผนที่รัฐศาสตร์ แสดงข้อมูลทางการเมืองการปกครอง เช่น เส้นแบ่งจังหวัด แผนที่เมืองและชนบท

- แผนที่เศรษฐกิจ แสดงพื้นที่ทำนา สัตว์ปีก

1.3 แผนที่เล่ม (Atlas) เป็นการรวบรวมแผนที่หลายๆ แผนที่ไว้ในหนังสือเล่มเดียวกัน

องค์ประกอบของแผนที่

1. **ขอบระวางแผนที่** เส้นกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือเป็นกรอบของแผนที่ โดยมีตัวเลขแสดงค่าพิกัดภูมิศาสตร์ (บอกตำแหน่งบนพื้นผิวโลกด้วยค่าละติจูดและลองจิจูด)

2. **ชื่อแผนที่** เป็นตัวกำหนดตำแหน่งต่างๆ บนแผนที่

- พิกัดภูมิศาสตร์ : กำหนดตำแหน่งโดยใช้ค่าละติจูด - ลองจิจูด

- พิกัดกริด : กำหนดค่าตำแหน่งโดยใช้เส้นตรงตัดกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

3. **ทิศ** แผนที่โดยทั่วไปกำหนดให้ส่วนบนของแผนที่เป็นทิศเหนือเสมอ

4. **มาตราส่วน** อัตราส่วนที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางในแผนที่กับระยะทางจริงบนผิวโลก มาตราส่วนของแผนที่ โดยทั่วไปแผนที่ภูมิประเทศ มี 2 ขนาด คือ มาตราส่วนเล็ก (1 : 250,000) และมาตราส่วนใหญ่ (1 : 50,000) ส่วนแผนที่ประเภทอื่นๆ ผู้จัดทำจะกำหนดขนาดหรือมาตราส่วนตามความเหมาะสมกับการใช้งาน ดังนี้

ก. มาตราส่วนตัวเลข หรือมาตราส่วนเศษส่วน

ตัวอย่าง 1 : 150,000 หรือมาตราส่วน $\frac{1}{150,000}$ หมายความว่า ระยะทาง 1 หน่วยบนแผนที่ จะเท่ากับระยะทางจริงบนผิวโลกเป็น 150,000 หน่วย (ถ้าหากหน่วยวัดเป็นเซนติเมตร หมายความว่าระยะทางบนแผนที่ 1 เซนติเมตร เท่ากับระยะทางบนพื้นที่ 150,000 หรือ 1.5 กิโลเมตร)

ข. มาตราส่วนกราฟฟิก (Graphic scale) คือ ลากเส้นและแบ่งเส้นออกเป็นส่วนๆ เพื่อแสดงให้เห็นระยะทางบนแผนที่จะเท่ากับระยะทางบนพื้นที่กี่กิโลเมตร หรือกี่ไมล์

ค. มาตราส่วนคำพูด คือ การกำหนดมาตราส่วนเป็นกี่เซนติเมตรต่อกี่กิโลเมตรหรือกี่นิ้วต่อไมล์

ตัวอย่าง มาตราส่วน 5 เซนติเมตร ต่อ 1 กิโลเมตร (หรือ 1 : 20,000) เป็นต้น

5. **ชื่อทางภูมิศาสตร์** ตัวอักษรที่บอกชื่อเฉพาะที่แสดงในแผนที่ เช่น ทวีป เมืองหลวง แม่น้ำ

6. **คำอธิบายสัญลักษณ์** เช่น สัญลักษณ์เป็นจุด เป็นเส้น และเป็นพื้นที่

7. **สี**

- สีดำ แทนสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น โรงเรียน หมู่บ้าน วัด
- สีแดง แทนถนน
- สีน้ำเงิน แทนพื้นน้ำ เช่น ฟาอ่อนแทนทะเลน้ำตื้น ฟาแก่แทนทะเลน้ำลึก
- สีน้ำตาล แทนความสูง เช่น เส้นชั้นความสูง
- สีเขียว แทนพื้นที่เกษตร พื้นที่ป่าไม้

การคำนวณหาระยะทางในแผนที่

$$\text{สูตรคำนวณมาตราส่วนแผนที่} = \frac{\text{ระยะทางในแผนที่}}{\text{ระยะทางในแผนที่จริง}}$$

ตัวอย่างที่ 1. หาระยะทางจริงในภูมิประเทศ

โจทย์ แผนที่มาตราส่วน 1 : 50,000 ถ้าถนนสายหนึ่งวัดความยาวได้ 9 เซนติเมตร จงหาว่าถนนสายนี้มีระยะทางจริงเท่าใด

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad \frac{1}{50,000} = \frac{9}{\text{ระยะทางในแผนที่จริง}}$$

$$\text{ระยะทางจริงในภูมิประเทศ} = 9 \times 50,000 = 450,000 \text{ ซม.}$$

$$\text{เปลี่ยนให้เป็นกิโลเมตร (1 กิโลเมตร = 100,000 ซม.)} = \frac{450,000}{100,000}$$

$$\text{ถนนมีระยะทางจริง} = 4.5 \text{ กม.}$$

ตัวอย่างที่ 2. ทหาระยะทางจริงในแผนที่

โจทย์ แม่น้ำสายหนึ่งมีความยาวจริง 3.5 กิโลเมตร ระยะทางในแผนที่จะเป็นเท่าใด ถ้าแผนที่นี้มีมาตราส่วน 1 : 50,000

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร} &= \frac{\text{ระยะทางในแผนที่}}{3.5} \\ \text{ระยะทางจริงในแผนที่} &= \frac{1}{50,000} = \frac{3.5}{50,000} \\ \text{เปลี่ยนให้เป็นกิโลเมตร (1 กิโลเมตร = 100,000 ซม.)} &= 3.5 \times 100,000 = 350,000 \text{ ซม.} \\ \text{เปลี่ยนให้เป็นกิโลเมตร (1 กิโลเมตร = 100,000 ซม.)} &= \frac{350,000}{50,000} \\ \text{ความยาวของแม่น้ำสายนี้ในแผนที่} &= 7 \text{ ซม.} \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 3. ทามาตราส่วนของแผนที่

โจทย์ ทางรถไฟสายหนึ่ง มีความยาว 10 กิโลเมตร แต่ทางรถไฟนี้แสดงไว้ในแผนที่ที่มีความยาว 10 เซนติเมตร แสดงว่าแผนที่นี้ใช้มาตราส่วนเท่าใด

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร} &= \frac{10 \text{ ซม.}}{10 \times 1,000 \times 100 \text{ ซม.}} \\ &= \frac{1}{100,000} = 1 : 100,000 \end{aligned}$$

แสดงว่า แผนที่นี้ใช้มาตราส่วน 1 : 100,000

การคำนวณเวลาสากล

เส้นเมริเดียน 1 องศา เท่ากับ 4 นาที

เส้นเมริเดียน 15 องศา เท่ากับ 60 นาที (1 ชั่วโมง)

เส้นเขตวันสากล (International Date Line) คือ เมริเดียน 180° ลากผ่านในมหาสมุทรแปซิฟิก โดยผู้เดินทางจากซีกโลกตะวันออกไปซีกโลกตะวันตก จะต้องลดลง 1 วัน และผู้เดินทางจากซีกโลกตะวันตกไปซีกโลกตะวันออก ก็จะต้องเพิ่มขึ้น 1 วัน

2. **ลูกโลกจำลอง** มีรูปร่างทรงกลม เป็นการจำลองลักษณะของโลก ทั้งแผ่นดินและพื้นน้ำ แสดงที่ตั้งของเมืองและอาณาเขตของประเทศต่างๆ แสดงเทือกเขา ทะเล มหาสมุทร ฯลฯ มีข้อบกพร่องหลายประการ คือ ไม่สามารถพิกษาและบรรจุข้อมูลรายละเอียดได้หมด

3. **รูปถ่ายทางอากาศ หรือภาพถ่ายทางอากาศ (Aerial Photograph)** เป็นภาพที่ได้จากการถ่ายภาพด้วยกล้องถ่ายรูปที่ติดตั้งอยู่บนเครื่องบิน เป็นกล้องที่มีขนาดใหญ่และมีคุณภาพสูงกว่ากล้องถ่ายรูปทั่วไป ใช้เลนส์และฟิล์มขนาดใหญ่ สามารถนำไปขยายได้หลายเท่า จึงเก็บรายละเอียดข้อมูลบนพื้นที่ได้มาก

ประโยชน์ของรูปถ่ายทางอากาศ คือ

- การสำรวจพื้นที่เพื่อทำแผนที่ภูมิประเทศ
- การสำรวจพื้นที่เพื่อวางผังเมือง ชุมชน และระบบจราจร
- การสำรวจพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน หรือพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม
- การสำรวจแหล่งโบราณคดี
- การสำรวจและติดตามการเปลี่ยนแปลงในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ภาพและข้อมูลจากดาวเทียม

ภาพจากดาวเทียม (Satellite Image) คือ การบันทึกภาพพื้นที่ต่างๆ บนพื้นผิวโลกจากดาวเทียมที่โคจรรอบโลก โดยใช้กระบวนการรีโมตเซนซิง ทั้งนี้ สถานีรับสัญญาณภาคพื้นดินจะทำหน้าที่แปลความหมายของภาพและข้อมูลเหล่านั้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ การทำงานรับภาพของดาวเทียม เรียกว่า กระบวนการ “รีโมตเซนซิง”

“รีโมตเซนซิง” (Remote Sensing) คือ การรับสัญญาณภาพข้อมูลหรือตัวเลข จากวัตถุหรือพื้นที่เป้าหมายบนพื้นผิวเปลือกโลก โดยไม่ต้องสัมผัสกับวัตถุหรือพื้นที่นั้นๆ แต่จะใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูล (Sensor) ที่ติดตั้งอยู่บนดาวเทียมทำหน้าที่แทน

กระบวนการรีโมตเซนซิง มี 2 ขั้นตอน คือ

1. **การรับและบันทึกสัญญาณข้อมูล** โดยอุปกรณ์ที่ติดตั้งอยู่กับดาวเทียม และส่งข้อมูลกลับมายังสถานีภาคพื้นดิน

2. **การวิเคราะห์ข้อมูล** เป็นขั้นปฏิบัติงานในภาคพื้นดิน โดยนำข้อมูลที่ได้รับมาแปลความหมาย โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการรีโมตเซนซิง โดยเฉพาะภาพจากดาวเทียม คือ คลื่นแสง ซึ่งเป็นพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น แสงจากดวงอาทิตย์ หรือคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่พัฒนาขึ้นใช้ในดาวเทียม

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ระบบการ “รีโมตเซนซิง” คือ ข้อมูลและภาพจากดาวเทียม

ประโยชน์ของภาพจากดาวเทียม เป็นข้อมูลที่น่าสนใจนำมาประยุกต์ใช้ในกิจการต่างๆ คือ

- การสำรวจและติดตามการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ ไฟไหม้ป่า
- การศึกษาการขยายตัวของชุมชน เพื่อวางผังเมืองและพัฒนาสาธารณูปโภคต่างๆ
- การพัฒนาพื้นที่การเกษตร หรือวางแผนใช้ประโยชน์จากที่ดิน
- การศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก เช่น แม่น้ำเจ้าพระยาใกล้ปากแม่น้ำ (ปากอ่าวไทย) ตำบลบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในอนาคตจะเปลี่ยนสภาพเป็น “ทะเลสาบรูปแอก”

ลักษณะสำคัญของภาพจากดาวเทียม คือ

- เป็นข้อมูลตัวเลข (Digital) สัญญาณที่ส่งมาจากดาวเทียมเป็นสัญญาณตัวเลข โดยสถานีรับสัญญาณภาคพื้นดินจะนำมาแปลงเป็นภาพอีกครั้งหนึ่ง

- ไม่มีข้อจำกัดในพื้นที่ เพราะดาวเทียมโคจรอยู่บนอวกาศ จึงสามารถสำรวจข้อมูลได้ทุกพื้นที่บนพื้นผิวโลก

- ให้ข้อมูลในพื้นที่ต่างๆ บนพื้นผิวโลกอย่างรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน

- ประหยัดค่าใช้จ่าย เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้วิธีถ่ายภาพทางอากาศ

ดาวเทียมสำคัญ

1. **ดาวเทียมแลนด์แซต (LANDSAT)** เป็นดาวเทียมสำรวจทรัพยากรดวงแรกของโลก สหรัฐอเมริกาสร้างขึ้นเพื่อสำรวจพื้นที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน ป่าไม้ ผลผลิตทางการเกษตร แหล่งพลังงานและแร่ธาตุต่างๆ ฯลฯ

2. **ดาวเทียมสปอต (SPOT)** เป็นดาวเทียมของประเทศฝรั่งเศส เป็นดาวเทียมสังเกตการณ์ของโลก ทำหน้าที่ติดตามการเปลี่ยนแปลงของพื้นผิวโลก เช่น ศึกษาตะกอนบริเวณปากแม่น้ำ ศึกษาสภาพภูมิประเทศ น้ำบริเวณชายฝั่งทะเล ฯลฯ

3. ดาวเทียมโนอา (NOAA) ของสหรัฐอเมริกา ทำหน้าที่ศึกษาด้านอุตุนิยมวิทยา และการพยากรณ์สภาพลมฟ้าอากาศ

4. ดาวเทียมมอส (MOS) ของญี่ปุ่น ทำหน้าที่สำรวจพื้นโลกและสมุทรศาสตร์

5. ดาวเทียมไออาร์เอส (IRS) ของอินเดีย ภารกิจหลัก คือ การสำรวจทรัพยากร

6. ดาวเทียมธีออส (THEOS : Thailand Earth Observation Satellite) เป็นดาวเทียมสำรวจข้อมูลระยะไกล (Remote Sensing) เพื่อใช้สำรวจทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศส

5. อินเทอร์เน็ต หรือไซเบอร์สเปซ (Cyber Space) คือ ระบบการสื่อสารด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้งานทั่วโลกเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้ด้านต่างๆ อย่างสะดวกและรวดเร็ว หรือเรียกว่ายุคการสื่อสารไร้พรมแดน

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือ “GIS” (Geographic Information System) หมายถึง การใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อรวบรวมจัดเก็บข้อมูล บันทึกข้อมูล คำนวณและวิเคราะห์ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ หรือข้อมูลที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกให้เป็นระเบียบ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ข้อมูลภูมิศาสตร์ เช่น แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพจากดาวเทียม รูปภาพ และเอกสารข้อมูลสถิติต่างๆ

2. ระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ เช่น ชุดคำสั่ง อุปกรณ์อ่านข้อมูล อุปกรณ์แสดงผลข้อมูล เครื่องพิมพ์สำเนา และแผ่นซีดีบันทึกข้อมูล เป็นต้น

3. บุคลากร คือ ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติงานด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทั้งคัดเลือก จัดเก็บ แก้ไข ปรับปรุง และจัดหมวดหมู่ข้อมูลให้เป็นระบบ จึงถือว่าบุคลากรมีความสำคัญที่สุดของระบบ GIS

ข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ เป็นข้อมูลแสดงพิกัดทางภูมิศาสตร์ บอกเป็นค่าละติจูดและลองจิจูด มี 3 ลักษณะ คือ

- ข้อมูลจุด บอกตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งเดียว เช่น ที่ตั้งของโรงพยาบาล ที่ตั้งของสนามบิน ที่ตั้งศาลากลางจังหวัด ฯลฯ โดยบอกตำแหน่งที่ตั้งของจุดเป็นค่าละติจูดและลองจิจูด

- ข้อมูลเส้น บอกจากข้อมูลหลายๆ จุดมาเรียงต่อกัน เช่น แม่น้ำ ถนน และทางรถไฟ ฯลฯ ดังนั้น ข้อมูลเส้นจึงมีค่าละติจูดและลองจิจูดจำนวนมาก

- ข้อมูลรูปปิด คือ ข้อมูลจุดจำนวนมากมาเรียงต่อกัน จุดเริ่มต้นกับจุดสุดท้ายจะเชื่อมต่อกันจนกลายเป็นรูปหลายเหลี่ยมปิด เช่น อาณาเขตของประเทศ ขอบเขตของพื้นที่ป่าสงวน ฯลฯ

2. ข้อมูลคำอธิบาย เป็นข้อมูลประกอบข้อมูลเชิงพื้นที่ให้ละเอียดชัดเจน

การทำงานของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

- **ด้านทรัพยากรธรรมชาติ** เกี่ยวกับทรัพยากรแร่ธาตุ ป่าไม้ ดิน น้ำ ชายฝั่งทะเล และแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ
  - **ด้านสิ่งแวดล้อม** เช่น น้ำเน่าเสียในแม่น้ำลำคลอง มลพิษของอากาศที่เกิดจากฝุ่นละอองและแก๊สของเสียที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรม และมลพิษจากสารปรอท แคดเมียม และสารเคมีอื่นๆ เป็นต้น
  - **ด้านการเกษตรกรรม** เช่น การใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเพาะปลูกในภูมิภาคต่างๆ แหล่งชลประทาน แหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจ และแหล่งเลี้ยงสัตว์ปีก เป็นต้น
  - **ด้านเศรษฐกิจ** ของประชากรในภูมิภาคต่างๆ ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ รายได้ และการใช้จ่ายในครัวเรือน ฯลฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐในการวางแผนพัฒนาต่อไป
  - **ด้านสังคม** การพัฒนาความเจริญทางด้านสังคมจะใช้ข้อมูล GIS เข้าช่วย เช่น จำนวนประชากรในวัยเด็กวัยทำงาน ระดับการศึกษา แหล่งชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ ฯลฯ
  - **การวางผังเมือง** โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง จัดทำผังเมืองรวมทั้งประเทศ
  - **การใช้ที่ดิน** เพื่อป้องกันปราบปรามยาเสพติด โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กระทรวงยุติธรรม
  - **การป้องกันภัยธรรมชาติ** กรณีดินถล่ม น้ำท่วมฉับพลัน และไฟไหม้ป่า

2. เครื่องมือภูมิศาสตร์ประเภทอุปกรณ์

อุปกรณ์ทางภูมิศาสตร์ หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้วัดหรือเก็บข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในด้านต่างๆ เช่น ทิศ ระยะทาง ความสูง ตำแหน่งที่ตั้ง อุณหภูมิอากาศ และปริมาณฝน เป็นต้น ได้แก่ เข็มทิศ เทปวัดระยะ กล้องวัดระดับ เครื่องมือวัดพื้นที่ กล้องสามมิติ และเครื่องมือวัดลักษณะอากาศ สรุปได้ดังนี้

ประเภท	หน้าที่การทำงาน/ประโยชน์
เข็มทิศ	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือบอกทิศทางอย่างง่าย ๆ เข็มทิศจะทำปฏิกิริยากับแม่เหล็กโลก และแสดงผลหรือค่าของมุมบนหน้าปัด - วิธีใช้เข็มทิศ คือ วางเข็มทิศในแนวระนาบ ปรับหมุนหน้าปัดให้เข็มทิศบอกค่าบนหน้าปัดอยู่ในตำแหน่งที่หันไปทางทิศเหนือแม่เหล็กโลก จากนั้นจึงหันหน้าไปยังตำแหน่งที่ต้องการวัดมุม เช่น โรงเรียน เข็มทิศจะบอกว่าโรงเรียนอยู่ในทิศทางใด และทำมุมที่องศาเท่ากับทิศเหนือแม่เหล็กโลก
เทปวัดระยะทาง	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัดระยะทางของพื้นที่เมื่อออกไปสำรวจยังพื้นที่ หรือภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูล
กล้องวัดระดับ	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัดระดับความสูงจากพื้นดิน เช่น การสร้างถนนพื้นที่ราบ - วิธีใช้กล้องวัดระดับ คือ ผู้ใช้ต้องมองผ่านเลนส์ที่ขยายให้เห็นมาตราวัดบนไม้วัดที่เรียกว่า level rods ซึ่งมีผู้ช่วยยืนถืออยู่ในระยะไกล
เครื่องมือวัดพื้นที่ (Planimeter)	<ul style="list-style-type: none"> - คล้ายไม้บรรทัดใช้วัดพื้นที่ในแผนที่ เครื่องมือจะคำนวณค่าของพื้นที่บนหน้าปัด

ประเภท	หน้าที่การทำงาน/ประโยชน์
กล้องสามมิติหรือ สเตอริโอสโคป (Stereoscope)	- ใช้ดูรูปถ่ายทางอากาศ เพื่อศึกษาความสูงต่ำของลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่นั้นๆ โดยใช้เลนส์ 2 อันซ้ายและขวาปรับภาพจนมองเห็นภาพเป็นสามมิติ
เครื่องมือวัด ลักษณะอากาศ	<ol style="list-style-type: none"> เทอร์โมมิเตอร์ (Thermometer) <ul style="list-style-type: none"> วัดอุณหภูมิอากาศ มีค่าของอุณหภูมิมี 2 ระบบ คือ ระบบเซลเซียส (0-100 องศา C) และระบบฟาเรนไฮต์ (32-212 องศา F) บารอมิเตอร์ (Barometer) <ul style="list-style-type: none"> วัดความกดอากาศ มี 2 แบบ คือ แบบปรอท และแบบแอนนิรอยด์ แอโรเวน (Aerovane) <ul style="list-style-type: none"> วัดทิศทางและวัดความเร็วลม มี 2 แบบ - แอนนิโมมิเตอร์ (Anemometer) วัดความเร็วของลม - วินเวน (Wind Vane) วัดทิศทางของลม เครื่องวัดน้ำฝน (Rain Gauge) ไฮโกรมิเตอร์ (Hygrometer) <ul style="list-style-type: none"> วัดความชื้นของอากาศ มีอุปกรณ์คือเส้นผม ถ้าอากาศชื้นเส้นผมจะยืดตัว ถ้าความชื้นน้อยเส้นผมจะหด บอกค่าเป็นเส้นกราฟ ไซโครมิเตอร์ (Psychrometer) <ul style="list-style-type: none"> วัดความชื้นของอากาศ เทอร์โมมิเตอร์ปรอท (ตุ้มแห้ง) ประกอบด้วยเทอร์โมมิเตอร์ 2 อัน เทอร์โมมิเตอร์ที่ใช้ผ้ามีสลินหล่อหน้าให้เปียก (ตุ้มเปียก)

การศึกษาทางภูมิศาสตร์

การศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ หมายถึง ข้อมูลทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การศึกษาข้อมูลขั้นปฐมภูมิ “การออกภาคสนาม” เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต้องการในท้องถิ่นนั้นๆ มีวิธีการ 3 ขั้นตอน คือ

- เตรียมตัวออกภาคสนาม
  - การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย
  - ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
  - เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องสำรวจ
  - วางแผนการทำงาน ติดต่อเจ้าหน้าที่

- 2) ชั้นออกภาคสนาม บันทึกข้อมูลได้อย่างชัดเจน
  - 3) ชั้นดำเนินงานภายหลังจากออกภาคสนามนำข้อมูลมาพิจารณาประเมินการทำงาน
2. **การศึกษาขั้นทุติยภูมิ** เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยใช้สื่อประเภทที่ศึกษาไว้ก่อนแล้ว เช่น แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศและอินเทอร์เน็ต
3. **การศึกษาขั้นตติยภูมิ** เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยใช้ข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วหรือแสดงความคิดเห็นแล้วจากขั้นทุติยภูมิ ได้แก่ บทความ วารสาร หนังสือบทความทางวิชาการ เป็นต้น

วิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

ปัญหาวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

- **ทรัพยากรธรรมชาติลดความอุดมสมบูรณ์** ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ ลัตว์ป่า และแร่ธาตุต่างๆ
- **การเกิดมลภาวะหรือมลพิษต่างๆ ของสิ่งแวดล้อม** เช่น น้ำเน่าเสีย อากาศเป็นพิษ มลพิษของเสียง และมลพิษจากขยะมูลฝอย เป็นต้น
- **การทำลายระบบนิเวศทางธรรมชาติ** เช่น ฝนทิ้งช่วง ภัยจากความแห้งแล้ง อุทกภัย วาตภัย และภาวะโลกร้อนมีอุณหภูมิสูง เป็นต้น

สาเหตุที่ทำให้โลกเกิดวิกฤตด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. **การเพิ่มของจำนวนประชากรโลก**
  - อัตราการเพิ่มของประชากร ประเทศที่พัฒนาแล้วมีอัตราการเพิ่มของประชากรค่อนข้างต่ำเฉลี่ยร้อยละ 0.1 ต่อปี ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนามีอัตราการเพิ่มของประชากรอยู่ในเกณฑ์สูงเฉลี่ยร้อยละ 1.5 ต่อปี ทำให้พื้นที่ป่าไม้เพื่อนำมาใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม เช่น พื้นที่ป่าลุ่มแม่น้ำอะเมซอน (Amazon) ในทวีปอเมริกาใต้ จะเป็นการสูญเสียพื้นที่ป่าของโลก
2. **ผลกระทบจากการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี**
  - การสำรวจ ขุดเจาะ หรือขนส่งน้ำมันดิบจากแหล่งขุดเจาะในทะเลโดยทางเรือบรรทุกน้ำมัน อาจเกิดอุบัติเหตุทำให้น้ำมันรั่วไหล มีคราบน้ำมันปนเปื้อนบริเวณพื้นผิวน้ำ เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในทะเล และทำให้ระบบนิเวศของท้องทะเลต้องเสียความสมดุลไป
  - การสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ทำให้สูญเสียพื้นที่ป่าไม้จำนวนมาก
  - การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอย่างหนาแน่น ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ เสียง และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เป็นต้น

วิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

1. การตัดไม้ทำลายป่า และการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ปัจจุบันพื้นที่ป่าส่วนใหญ่ป่าไม้เขตร้อนพบว่าเหลือประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ มีสาเหตุสำคัญ คือ

- ต้องการพื้นที่เกษตรกรรม
- ความต้องการใช้ไม้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
- การพัฒนาความเจริญด้านชลประทานและคมนาคม

2. วิกฤตการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรดิน

ความเสื่อมโทรมของดิน หมายถึง สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกหรือทำเกษตรกรรมอื่นๆ มีความแห้งแล้ง ขาดแร่ธาตุอาหารในดิน โดยมีสาเหตุมาจากการนำทรัพยากรดินไปใช้ประโยชน์ไม่ถูกต้องและเหมาะสม เช่น

ก. **การขุดตักหน้าดิน** ในพื้นที่เกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ไปถมพื้นที่ที่มีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน บ้านจัดสรร หรือเขตโรงงานอุตสาหกรรมในท้องถิ่นอื่นๆ

ข. **การใช้ที่ดินผิดประเภท** โดยขยายชุมชนเมืองและแหล่งอุตสาหกรรมไปยังพื้นที่สีเขียว ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่มีดินอุดมสมบูรณ์ ทำให้พื้นที่เพาะปลูกในบริเวณใกล้เคียงได้รับผลกระทบจากมลพิษของสิ่งแวดล้อมจากชุมชนเมือง จึงทำให้ดินเสื่อมคุณภาพและผลผลิตทางการเกษตรลดปริมาณลง

การชะล้างและการพังทลายของทรัพยากรดิน

สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการชะล้างและพังทลายของดิน

- **ตัวกระทำทางธรรมชาติ** เช่น ฝน ธารน้ำแข็ง หิมะละลาย กระแสลม และคลื่นจากแม่น้ำ ลำคลอง พัดพาผิวหน้าดินที่มีแร่ธาตุอาหารในดินไปจนหมด ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- **การกระทำของมนุษย์** เช่น ตัดไม้ทำลายป่าและขยายพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้หน้าดินถูกตัวกระทำทางธรรมชาติ เช่น ฝน น้ำป่า ฯลฯ ชะล้างผิวหน้าดินไปจนหมด

3. วิกฤตการณ์เกี่ยวกับการขาดแคลนทรัพยากรน้ำจืด

ปริมาณน้ำในโลก พื้นผิวโลกประมาณร้อยละ 71 เป็นพื้นน้ำ ได้แก่ ทะเล มหาสมุทร น้ำในโลกส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 97 จึงเป็นน้ำเค็ม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3 เป็นน้ำจืด

แหล่งน้ำจืดในโลก ประเภทน้ำบนผิวดิน ประมาณน้ำกว่าร้อยละ 50 เป็นแหล่งน้ำจากทะเลสาบน้ำจืด ร่องลงมาเป็นน้ำในรูปความชื้นของดิน ไอน้ำในอากาศ และน้ำจากแม่น้ำลำธาร นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำจืดใต้ดิน แหล่งน้ำจืดจากหิ้งน้ำแข็งและธารน้ำแข็งบริเวณขั้วโลก

ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรน้ำจืด

- 1) การเพิ่มของจำนวนประชากรโลก
- 2) การทำลายแหล่งต้นน้ำลำธารหรือแหล่งต้นน้ำจืด โดยตัดไม้ทำลายป่าบริเวณภูเขา
- 3) การทำลายคุณภาพของแหล่งน้ำจืด เกิดจากการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งต้นกำเนิดน้ำเสีย 2 ประเภท คือ
  - แหล่งน้ำทิ้งน้ำเสียจากย่านชุมชนโรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์การค้า ฯลฯ ถูกปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลอง โดยมีได้ผ่านระบบการบำบัดน้ำเสียก่อน
  - แหล่งน้ำเสียจากภาคเกษตรกรรม ได้แก่ น้ำเสียจากหญ้าเน่าในไร่นา มีสารเคมีจากปุ๋ยและยาฆ่าแมลงตกค้างในน้ำ เมื่อถูกปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลองจึงเกิดปัญหามลพิษในแหล่งน้ำ

4. วิกฤตการณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (ภาวะโลกร้อน)

สาเหตุโลกมีอุณหภูมิเฉลี่ยเพิ่มสูง

- การเผาไหม้เชื้อเพลิงจากถ่านหิน น้ำมัน และแก๊สธรรมชาติในปริมาณที่สูง ทำให้เกิดแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์และแก๊สอื่นๆ จากการเผาไหม้ลอยตัวรวมกันในชั้นของบรรยากาศ (บางที่เรียกรวมๆ กันว่า “แก๊สเรือนกระจก”)

- ชั้นของบรรยากาศมีปริมาณของแก๊สดังกล่าวสะสมตัวอยู่มาก และมีคุณสมบัติดูดซับความร้อนได้ดี ส่งผลให้รังสีความร้อนจากดวงอาทิตย์ที่แผ่มายังพื้นผิวโลกสะท้อนกลับขึ้นไปยังชั้นของบรรยากาศได้น้อยลง ทำให้อุณหภูมิบริเวณผิวโลกเพิ่มสูงขึ้น เรียกว่า “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” (Green House Effect)

ผลกระทบของปัญหาอุณหภูมิของโลกเพิ่มสูง

- **ปัญหาด้านสุขภาพ** โดยเฉพาะคนชราอาจเสียชีวิตได้

- **ระดับน้ำทะเลในมหาสมุทรจะสูงกว่าระดับปกติ** เพราะเกิดจากการละลายตัวของภูเขาน้ำแข็งที่เกาะกรีนแลนด์และบริเวณขั้วโลก ทำให้เกาะบางเกาะถูกน้ำท่วมจมหายไป

- **การเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล** จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศชายฝั่งทะเล เช่น พื้นที่ป่าชายเลนลดลงเพราะถูกน้ำทะเลกัดเซาะ ทำให้แหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำลดลงด้วย

- **น้ำเค็มจากทะเลจะไหลเข้าไปผสมกับน้ำจืด** ตามแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำตามธรรมชาติต่างๆ เกิดผลเสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูก

- **อุณหภูมิของอากาศเพิ่มสูงขึ้น** ส่งผลให้มีการระเหยของน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติบนพื้นทวีปมากขึ้น เกิดพื้นที่แห้งแล้งและขาดแคลนน้ำจืดในการอุปโภคและบริโภค

5. ชั้นโอโซนของโลกถูกทำลาย

1) การนำสารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน หรือสาร CFC (Chlorofluoro Carbon) ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างกว้างขวาง ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องทำความเย็น โฟม พลาสติก และสเปรย์บรรจุกระป๋องต่างๆ ในปีหนึ่งๆ โลกจะปล่อยสาร CFC สู่อากาศไม่น้อยกว่า 5-8 แสนตัน

สาร CFC ลอยขึ้นสู่อากาศไปรวมตัวอยู่ในชั้นโอโซน (Ozone Layer) อยู่ห่างจากพื้นผิวโลกประมาณ 20 ไมล์ เป็นชั้นบรรยากาศที่มีแก๊สออกซิเจนเกิดขึ้นตามธรรมชาติและห่อหุ้มโลกอยู่ สาร CFC จะไปทำปฏิกิริยากับรังสีอัลตราไวโอเล็ต (UV) จากดวงอาทิตย์ ทำให้ความหนาของชั้นโอโซนลดลง และเป็นผลให้รังสียูวีแผ่มายังพื้นโลกได้มากขึ้น

2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโลก ทำให้ผิวโลกได้รับรังสีอัลตราไวโอเล็ตเข้มข้นกว่าปกติและเกิดอันตรายต่อมนุษย์ได้ เช่น เกิดโรคมะเร็งผิวหนัง ผิวหนังเกรียมไหม้ หรือทำลายเยื่อตา ฯลฯ

6. วิกฤตการณ์เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

1. **มลพิษทางอากาศเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลก** เช่น สหรัฐอเมริกา ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ปล่อยแก๊สพิษในอากาศมากที่สุดในโลก โดยเฉพาะแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์มีปริมาณถึงร้อยละ 36 ของโลก

2. สาเหตุของมลพิษทางอากาศ

1) คควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

2) แก๊สพิษหรือไอเสียจากรถยนต์ รถประจำทาง และรถจักรยานยนต์ ฯลฯ โดยเฉพาะแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นอันตรายต่อมนุษย์อย่างมาก

3) สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) ที่ใช้ในอุตสาหกรรมบางประเภทจะเป็นตัวการทำลายความเข้มข้นของชั้นโอโซน ทำให้รังสีอัลตราไวโอเล็ต (UV) จากดวงอาทิตย์ส่องมายังพื้นผิวโลกมากขึ้น

3. ผลกระทบของปัญหามลพิษทางอากาศ

1) แก๊สพิษและควันพิษเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะอยู่ในปอดและอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้ร่างกายอ่อนแอและเกิดโรคภัยไข้เจ็บได้ง่าย

2) สาร CFC เป็นสาเหตุทำให้รังสีอัลตราไวโอเล็ต (UV) ทำอันตรายต่อผิวหนังของมนุษย์ ผิวหนังอักเสบ และเกิดโรคมะเร็งผิวหนังได้ เป็นต้น

7. วิกฤตการณ์เกี่ยวกับหมอกควันและฝนกรด

หมอกควัน

ปัญหาหมอกควัน คือ มลพิษที่เกิดจากการรวมตัวผสมผสานระหว่างหมอกตามธรรมชาติกับหมอกควันที่มาจากท่อไอเสียของรถยนต์ มักจะเกิดระดับใกล้พื้นดินในเมืองใหญ่ที่มีการจราจรหนาแน่น เมื่อสูดดมเข้าไปมากๆ จะเจ็บป่วย เช่น หายใจติดขัด ดวงตาคันและอักเสบ ฯลฯ

ฝนกรด

1) มลพิษของสิ่งแวดล้อม เรียกว่า “ฝนกรด” เกิดจากควันพิษหรือแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ที่ปล่อยออกมาจากรถยนต์และโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อลอยขึ้นสู่บรรยากาศจะเปลี่ยนรูปเป็นกรดซัลฟูริกและไนตริก จนกระทั่งผสมผสานกับฝนหรือหิมะจึงกลายเป็น “ฝนกรด”

2) อันตรายจากฝนกรด

- เมื่อไหลลงสู่แม่น้ำ ทะเลสาบ ทะเล และมหาสมุทร จะทำให้เกิดการสะสมตัวของกรดที่เป็นสารพิษในน้ำและเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต ทำลายคุณภาพของน้ำ ทำลายอาหารของสัตว์น้ำ แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ และแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ฯลฯ

- เมื่อตกลงสู่พื้นดิน จะกัดกร่อนแร่ธาตุอาหารในดิน ทำให้ดินลดความอุดมสมบูรณ์ และทำลายใบพืชให้ได้รับความเสียหาย

- เมื่อตกลงมาบริเวณสิ่งก่อสร้างที่เป็นหินปูน เช่น รูปปั้น สะพาน ฯลฯ จะทำให้เกิดการสึกกร่อน

8. ปรากฏการณ์เรือนกระจก (Green House Effect)

1. “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” (Green House Effect) เป็นภาวะที่โลกร้อนหรือมีอุณหภูมิสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากชั้นบรรยากาศที่ห่อหุ้มผิวโลกอยู่จะยอมให้แสงแดดหรือแสงอัลตราไวโอเล็ต (UV) จากดวงอาทิตย์ผ่านไปยังผิวโลกได้บางส่วน และเก็บความร้อนอีกส่วนหนึ่งไว้ทำให้อุณหภูมิชั้นบรรยากาศของโลกเพิ่มสูงขึ้น หรือเกิดภาวะโลกร้อน

2. สาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก

1) มนุษย์เป็นผู้กระทำให้เกิด “แก๊สเรือนกระจก” แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์และแก๊สมีเทน โดยการตัดไม้ทำลายป่าและการเผาไหม้ของถ่านหิน น้ำมัน และแก๊สธรรมชาติ

2) แก๊สเรือนกระจกเป็นตัวการทำให้ชั้นบรรยากาศของโลกมีอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น โดยก่อตัวขึ้นในชั้นบรรยากาศที่ห่อหุ้มโลก และเก็บกักความร้อนจากรังสีอัลตราไวโอเล็ตไว้บริเวณใกล้พื้นโลก อีกทั้งยังทำให้ความร้อนที่แผ่รังสีจากพื้นโลกระบายสู่บรรยากาศชั้นสูงๆ ไม่ได้อีกด้วย ทำให้โลกมีอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น หรือเกิดภาวะโลกร้อน

3) ชั้นบรรยากาศของโลกหรือโอโซน (Ozone Layer) ถูกทำลาย เพราะการใช้สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) ในวงการอุตสาหกรรม สารนี้จะไปทำลายชั้นบรรยากาศหรือชั้นโอโซนโดยลดความเข้มข้นหรือความหนาของชั้นโอโซนให้น้อยลง เป็นผลให้รังสีอัลตราไวโอเล็ตแผ่มายังโลกได้มากขึ้นโลกจึงร้อนขึ้นเรื่อยๆ

3. ผลกระทบจากปรากฏการณ์เรือนกระจก

1) ลีดัวป่าจะลดการแพร่พันธุ์ หรือเกิดโรคระบาด ทำให้สัตว์ป่าบางชนิดสูญพันธุ์ น้ำในดินจะระเหยมากขึ้น ความชุ่มชื้นในดินลดลง ต้นไม้เหี่ยวเฉา และเผชิญกับภัยแล้ง

2) สุขภาพอนามัยของมนุษย์ เช่น เชื้อมาลาเรียแพร่ระบาด แมลงวันที่เป็นพาหะนำโรคในเขตร้อนจะแพร่พันธุ์อย่างรวดเร็ว

3) ทางกายภาพของพื้นผิวโลก เช่น การขยายตัวของพื้นที่แห้งแล้ง หรือเขตทะเลทรายมีมากขึ้น

9. ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino)

1. “ปรากฏการณ์เอลนีโญ” เป็นสภาพความแปรปรวนของลมฟ้าอากาศที่เกิดขึ้นในมหาสมุทรแปซิฟิกทางซีกโลกใต้ ประมาณเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ซีกโลกใต้เป็นฤดูร้อน

- **ลักษณะความแปรปรวน** ได้แก่ อุณหภูมิบนพื้นผิวน้ำในมหาสมุทรแปซิฟิกทางซีกโลกใต้เพิ่มสูงขึ้น ดินแดนที่เคยมีฝนตกชุกกลับแห้งแล้ง บางพื้นที่มีฝนตกหนักจนท่วม และดินแดนบางแห่งกลับมีอุณหภูมิของอากาศเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ สภาพความผันผวนของอากาศดังกล่าวไม่อาจคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นที่ใด และมีลักษณะอย่างไร

2. ดินแดนที่ได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ได้แก่ ภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา ประเทศเปรู บริเวณชายฝั่ง (มหาสมุทรแปซิฟิก) ด้านตะวันตกของทวีปออสเตรเลีย หมู่เกาะอินโดนีเซีย และประเทศต่างๆ ในเอเชียใต้

3. ชื่อเรียกตามสถานที่เกิดของเอลนีโญ ดังนี้

1) ลานินญา (La Nina) เกิดในแถบเส้นศูนย์สูตร หมู่เกาะประเทศอินโดนีเซีย

2) เอนโซ (ENSO) เกิดในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก ทางซีกโลกใต้

4. ผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญ

1) **ลักษณะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง** เช่น เกษะบางแห่งในประเทศอินโดนีเซียที่เคยมีฝนตกชุกกลับกลายเป็นพื้นที่อับฝนแห้งแล้งและเกิดไฟไหม้ป่า รวมทั้งอุณหภูมิในภูมิภาคอื่นๆ เพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

2) **อุณหภูมิของกระแสน้ำอุ่นในมหาสมุทรเพิ่มสูงขึ้น** และพื้นที่ของกระแสน้ำอุ่นในมหาสมุทรแปซิฟิกขยายกว้างมากขึ้น ทำให้สัตว์น้ำที่ปรับตัวไม่ทันจะตายจำนวนมากและส่งผลกระทบต่อแหล่งอาหารของสัตว์

3) **ภัยธรรมชาติ** เอลนีโญทำให้เกิดฝนตกหนักในพื้นที่ที่เคยแห้งแล้งจนเกิดน้ำท่วมฉับพลัน สูญเสียทั้งชีวิตผู้คนและทรัพย์สิน และบางที่กลับเกิดความแห้งแล้งอย่างหนัก

4) **อุณหภูมิของน่านน้ำในมหาสมุทรเพิ่มสูงขึ้น** เคยมีปรากฏว่าอุณหภูมิเหนือผิวน้ำของมหาสมุทรแปซิฟิกในแถบเส้นศูนย์สูตรเพิ่มสูงขึ้นจากเดิม 1 องศาเซลเซียส ทำให้เกิดพายุฝนกระหน่ำอย่างรุนแรงในประเทศชิลี เกิดฝนตกหนักจนมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก

5) **พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย** โดยเฉพาะพืชอาหารที่มีอายุสั้นตามฤดูกาล เช่น ข้าว ข้าวโพด ข้าวสาลี ฯลฯ เนื่องจากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ฝนทิ้งช่วง หรือน้ำท่วม

6) **ความสมดุลของระบบนิเวศตามธรรมชาติสูญเสียไป** เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและอุณหภูมิของน้ำ ย่อมส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำและสิ่งมีชีวิตในทะเลและทรัพยากรประมงของมนุษย์

10. การละลายของธารน้ำแข็งและภาวะน้ำท่วม

1. **สาเหตุการเกิดวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมจากการละลายของธารน้ำแข็งและภาวะน้ำท่วม** เป็นผลกระทบของ “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” ซึ่งทำให้โลกร้อนหรือมีอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นสาเหตุทำให้ธารน้ำแข็งบริเวณขั้วโลกละลายตัวอย่างรวดเร็ว

2. ผลกระทบ

1) **ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น** เกิดน้ำท่วมชายฝั่งทะเล ชายหาด เกาะ ฯลฯ ทำให้มนุษย์สูญเสียพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยว แหล่งที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2) **เกิดน้ำท่วมใหญ่อย่างฉับพลัน** ภาวะโลกร้อนจะทำให้หิมะบนเทือกเขาหิมาลัยและภูเขาหิมะน้ำแข็งในแถบเอเชียใต้ละลาย เกิดการขยายตัวของพื้นที่ทะเลสาบและเกิดน้ำท่วมใหญ่ในอินเดีย จีน เนปาล ฯลฯ ซึ่งปัญหานี้เคยเกิดในทวีปยุโรปมาแล้ว เมื่อปี พ.ศ. 2545 มีผู้คนเสียชีวิตจำนวนมาก

3) **พื้นที่เกษตรกรรมได้รับความเสียหายจากภาวะน้ำท่วม** มนุษย์สูญเสียแหล่งอาหาร และเกิดผลกระทบ ต่อเศรษฐกิจของประเทศ

4) **สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์ในท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป** ทำให้นกเพนกวิน หมีขั้วโลก และแมวน้ำ ต้องอพยพไปหาที่อยู่และแหล่งอาหารใหม่

5) **การตั้งถิ่นฐานและวิถีการดำเนินชีวิตของชนเผ่าในแถบขั้วโลกต้องเปลี่ยนแปลงไป** ได้แก่ ชนเผ่าเอสกีโม (Eskimo) ในทวีปอเมริกาเหนือ และชนเผ่าแลปปี้ (Lappes) ในทวีปยุโรป

6) **เกิดภัยธรรมชาติจากหิมะถล่ม** ดังเหตุการณ์ที่เกิดทางภาคใต้ของรัสเซีย เมื่อ พ.ศ. 2454 เมื่อธารน้ำแข็งในเขตเทือกเขาคอเคซัส (Caucasus) ละลาย ทำให้ชั้นก้อนน้ำแข็งบนเทือกเขาเกิดรอยร้าวยาวนานร้อยกิโลเมตร ทำให้ต้นไม้และหิมะถล่มลงมาทับบ้านเรือนผู้คนและมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก

7) **แผนที่โลกและลักษณะทางภูมิศาสตร์ของทวีปต่างๆ** จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อเกิดน้ำท่วม เช่น พื้นที่ชายฝั่งทะเล เกาะ และทะเลสาบ

11. การเพิ่มขึ้นของขยะเทคโนโลยี

1. **ขยะเทคโนโลยี** หมายถึง ซากสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่เสียหรือหมดอายุใช้งานแล้วจากประเทศอุตสาหกรรม ได้แก่ จอคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ โดยขนส่งทางเรือและลักลอบนำมาทิ้งในประเทศในทวีปเอเชีย เนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าการกำจัดขยะพิษดังกล่าวในประเทศของตนเอง

2. **ผลกระทบจากปัญหาขยะเทคโนโลยี** สารพิษตกค้างและเป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพร่างกายของมนุษย์โดยตรง เช่น สารปรอท สารแคดเมียม และสารตะกั่ว เป็นต้น

การแก้ไขวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

1. บทบาทขององค์การสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก

- ปัญหาวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมของโลกที่สหประชาชาติให้ความสำคัญ ได้แก่ ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านพลังงาน ปัญหาการเพิ่มของจำนวนประชากร และปัญหามลพิษ
- การประชุมสหประชาชาติเรื่อง “สิ่งแวดล้อมของมนุษย์” ณ กรุงสต็อกโฮล์ม เป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกที่ประชุมกำหนดให้วันที่ 5 มิถุนายนของทุกปีเป็น “วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day)
- ผลการประชุม ทำให้ทั่วโลกตื่นตัวและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ได้เกิดองค์กรสำคัญในสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) และกลุ่มองค์กรอิสระของภาคเอกชน คือ กลุ่มกรีนพีซ (Green Peace)

2. การประชุม “เอิร์ธซัมมิต” (Earth Summit 1992) เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม

- การประชุม “เอิร์ธซัมมิต” (Earth Summit 1992) พ.ศ. 2535 ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปปฏิบัติ เรียกว่า “แผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
- การประชุม “เอิร์ธซัมมิต” (Earth Summit 2002) พ.ศ. 2545 ณ กรุงโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ หรือเรียกว่า “ริโอ + 10” การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ

3. การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลกและปัญหาปรากฏการณ์เรือนกระจก

- “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” (Green House Effect) เป็นปัญหาวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมที่องค์กรสหประชาชาติสังเกตพบเป็นเวลานานกว่า 50 ปีมาแล้ว เกิดจากการปล่อยแก๊สเรือนกระจกขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ โดยเฉพาะแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเกิดในประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่
- ผลของปรากฏการณ์เรือนกระจก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพอากาศของโลก เช่น เกิดภาวะโลกร้อน อุณหภูมิของผิวโลกและระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น สภาพลมฟ้าอากาศแปรปรวนไปจากเดิม เช่น เกิดน้ำท่วม ฝนแล้ง และคลื่นความร้อนปกคลุม เป็นต้น

ปัญหาความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศดังกล่าว จะเกิดผลกระทบต่อประเทศที่กำลังพัฒนา มากที่สุด เช่น ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรในเขตร้อนได้รับความเสียหาย ขาดแคลนอาหาร และเกิดการระบาดของไข้เลือดออกและโรคมาลาเรีย เป็นต้น

4. ข้อตกลงหรือพิธีสารเกียวโต

- “พิธีสารเกียวโต” เป็นข้อตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมของโลกที่เกิดจากการปล่อยแก๊สเรือนกระจก จากการประชุมร่วมกันของชาติอุตสาหกรรมทั่วโลก 55 ประเทศ ณ กรุงเกียวโต เมืองหลวงเก่าของญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. 2540
- **สาระสำคัญของพิธีสารเกียวโต** คือ มุ่งให้ประเทศอุตสาหกรรมลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกหรือลดอัตราการเผาไหม้ของแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ให้น้อยลง จนถึงระดับที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมของโลก
- **ความล้มเหลวของพิธีสารเกียวโต** สหรัฐอเมริกาเป็นชาติเดียวที่ปฏิเสธการให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโต เนื่องจากเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์จำนวนมากที่สุด ประมาณร้อยละ 36 ของโลก โดยอ้างว่าไม่เกิดผลดีต่อการประกอบอุตสาหกรรมของตน

5. กฎหมายระหว่างประเทศในการแก้ไขวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กฎหมายระหว่างประเทศที่นานาชาติได้ประชุมกำหนดข้อตกลงร่วมกันเพื่อวางมาตรการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก ดังนี้

1) อนุสัญญาไซเตส

อนุสัญญาไซเตส (CITES: Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) หรืออนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับชนิดสัตว์ป่าและพืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เป็นผลจากการประชุมนานาชาติที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี สหรัฐอเมริกา

วัตถุประสงค์ คือ ควบคุมการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เพื่อป้องกันมิให้มีการนำสัตว์ป่าหรือพืชป่ามาใช้ประโยชน์ในทางการค้าจนเป็นเหตุให้สูญพันธุ์ไปจากโลก

2) อนุสัญญาเวียนนาและพิธีสารมอนทรีออล

อนุสัญญาเวียนนา (Vienna Convention) และ**พิธีสารมอนทรีออล** (Montreal Protocol) เกิดจากการประชุมนานาชาติที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในปี พ.ศ. 2528 และการประชุมที่เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา ในปี พ.ศ. 2530 โดยสหประชาชาติเป็นผู้ดำเนินการ

วัตถุประสงค์ เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาชั้นโอโซนของโลกถูกทำลาย ซึ่งเกิดจากการใช้สารทำลายชั้นโอโซนในวงการอุตสาหกรรม เช่น สาร CFC สารฮาโลน (Halon) และสารเมทิลโบรไมด์ เป็นต้น ข้อตกลงนี้ประเทศสมาชิกจะต้องยกเลิกการใช้สารดังกล่าวให้หมดสิ้นภายในเวลาที่กำหนด (ประเทศไทยกำหนดภายใน ปี พ.ศ. 2553)

3) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC: The United National Framework Convention on Climate Change) เกิดจากสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล

วัตถุประสงค์ เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อลดปริมาณการปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากการกระทำของมนุษย์ มิให้มากจนถึงระดับที่เกิดอันตรายต่อชั้นบรรยากาศของโลก

4) อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (BDC: The Biological Diversity Convention) เป็นผลการประชุมว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ซึ่งสหประชาชาติเป็นผู้จัดดำเนินการ ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อ พ.ศ. 2535

วัตถุประสงค์

- อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากพันธุกรรม

- ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ที่นำไปสู่การทำลายระบบนิเวศทางธรรมชาติและสร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมของโลก ซึ่งเกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์

- ประเทศไทยดำเนินงานตามอนุสัญญา ได้แก่ จัดทำนโยบายอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน จัดตั้งและอนุรักษ์เขตอุทยานแห่งชาติ และโครงการพัฒนาป่าชุมชน เป็นต้น

5) อนุสัญญาบาเซล หรืออนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายและการกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน (The Control of Transboundary movements of Hazardous Wastes and their Disposal Convention or Basel Convention)

องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. องค์กรภาครัฐ

องค์กรภาครัฐฯ ที่ดำเนินการในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตรง ปัจจุบันคือ “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

จัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยโดยตรง คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2545 ได้แก่

1.1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่หลัก คือ การสงวนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และจัดการให้นำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน หน่วยราชการในสังกัดที่สำคัญ ได้แก่

1) สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน้าที่ คือ จัดทำนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การบริหาร การจัดการในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตลอดจนประสานความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ

2) กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ควบคุมปัญหามลพิษของประเทศโดยตรง โดยตรวจสอบคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด กำหนดมาตรการในการควบคุมป้องกันและแก้ไข เช่น ระบุเหตุที่อาจทำให้เกิดอันตรายจากสภาพมลพิษในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนสารพิษต่างๆ เป็นต้น

3) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่สำคัญ ดังนี้

- ส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และให้บริการข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของประเทศ
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ศึกษา วิจัย พัฒนา และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีไปจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดตั้ง “ศูนย์เทคโนโลยีสะอาด” ให้เป็นแบบอย่าง

4) กรมทรัพยากรน้ำ บริหารและจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศโดยตรง เสนอนโยบาย จัดทำแผนแม่บท และกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู การใช้ประโยชน์และการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำของประเทศ โดยเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม

5) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล การบริหาร และจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาลของประเทศโดยตรง เช่น เสนอนโยบายและแผนงานในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา และวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของน้ำบาดาลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น

6) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีหน้าที่ ดังนี้

- อนุรักษ์และคุ้มครองรักษาป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ มีความสมดุลทางธรรมชาติ และมีการนำไปใช้อย่างยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุด

- ควบคุม ดูแล และป้องกันการบุกรุกทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า ป้องกันไฟไหม้ป่าและภัยธรรมชาติอื่นๆ ที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศในพื้นที่ป่าได้ ศึกษา วิจัย และพัฒนาวิธีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า พันธุ์พืช และความหลากหลายทางชีวภาพ

7) **กรมทรัพยากรธรณี** มีหน้าที่ในการบริหารและจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี ทั้งการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟู ตลอดจนดำเนินการตามกฎหมายที่ว่าด้วยแร่ธาตุต่างๆ

8) **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** มีหน้าที่จัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้มีใช้อย่างยั่งยืน รวมทั้งศึกษา วิจัย เกี่ยวกับพืชและสัตว์ทะเลที่หายากใกล้สูญพันธุ์

1.2 **กระทรวงอุตสาหกรรม** หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อม คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล การประกอบกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ทั่วประเทศ โดยเน้นในด้านความปลอดภัย สุขอนามัย การประหยัดพลังงาน และการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

1.3 **ข้าราชการและหน่วยงานของรัฐในส่วนภูมิภาค** ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

- ผู้ว่าราชการจังหวัด จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัด
- นายอำเภอ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามกฎหมาย
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค เป็นหน่วยงานย่อยในสำนักนโยบายและแผนฯ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสำนักงาน 4 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ สงขลา ขอนแก่น และชลบุรี มีหน้าที่ประเมินสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสานงานในการแก้ไขปัญหาร่วมกับภาคเอกชนและหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4. องค์การส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารราชการส่วนจังหวัด (อบจ.), เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร

- **อำนาจหน้าที่** จัดทำแผนกำจัดมลพิษในท้องถิ่นของตนเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในท้องถิ่นของตน และยังมีอำนาจบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม

2. องค์การภาคเอกชน และองค์กรประชาชน

1) **องค์กรภาคเอกชน** หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของเอกชนที่มีความคิด ความสนใจ หรือมีอุดมการณ์ที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีการจดทะเบียนเป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

2) **องค์กรประชาชน** หมายถึง องค์กรที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของประชาชนในหมู่บ้านหรือในท้องถิ่น เพื่อจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนร่วมกัน ส่วนใหญ่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นองค์กรด้านพิทักษ์สิ่งแวดล้อมตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

3. บทบาทขององค์กรภาคเอกชน

1) มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

- นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2526 จากการบริจาคของประชาชน และองค์กรธุรกิจภาคเอกชน

- **วัตถุประสงค์** คุ้มครองสิ่งแวดลอมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเน้นการอนุรักษ์ระบบธรรมชาติให้คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์เพื่อให้เกิดภาวะความสมดุลของธรรมชาติ

- บทบาทและการดำเนินงานเฉพาะที่สำคัญ คือ

- จัดทำโครงการสำรวจทางนิเวศวิทยาป่าไม้และสัตว์ป่า ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดกาญจนบุรี และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดตาก

- เข้าร่วมโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาแผงม้า จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ประมาณ 5,000 ไร่ (พ.ศ. 2537-2545)

2) มูลนิธิสืบนาคะเสถียร

- ศจ.นพ. ประเวศ วะสี, ศจ.ดร. เสน่ห์ จามาริก และ ศจ.ดร. ระพี สาคริก ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 โดยความร่วมมือของนักวิชาการและบุคคลสำคัญ เพื่อระลึกถึงคุณความดีของนายสืบ นาคะเสถียร อดีตหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

- **วัตถุประสงค์**ของมูลนิธิฯ สอดคล้องกับปณิธานของนายสืบ นาคะเสถียร

- **บทบาทและการดำเนินงาน** มีกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์ผืนป่าและสัตว์ป่า เน้นพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร และสถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ เป็นต้น

3) สมาคมสร้างสรรคไทย

- **คุณหญิงชดช้อย โสภณพานิช** ก่อตั้งเป็น “ชมรมสร้างสรรคไทย” เมื่อ พ.ศ. 2527 เน้นความสะอาดปราศจากขยะ “โครงการดาวพิเศษ”

- **วัตถุประสงค์** เพื่อรณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้เด็ก เยาวชน ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมดูแลรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม

- **บทบาทและการดำเนินงาน** มีกิจกรรมรณรงค์ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ ทางสื่อในรูปแบบต่างๆ ในเรื่องการรักษาความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง การสร้างกับดักไขมัน การปลูกต้นไม้ในชุมชน การทิ้งขยะให้เป็นที่ เป็นทาง การคัดแยกขยะ และการประหยัดน้ำ เป็นต้น

4) สมาคมหยาดฝน

- **นายพิศิษฐ์ ชาญเสนาะ** ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2538

- **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบท การยกระดับคุณภาพชีวิตและการพึ่งพาตนเองของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเฉพาะความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่ง ป่าชายเลน การประมงพื้นบ้าน โดยการส่งเสริมพัฒนาการอาชีพควบคู่กับการอนุรักษ์

- **บทบาทและการดำเนินงาน** ได้แก่ โครงการอนุรักษ์เต่าทะเลและพะยูน โครงการปลูกป่าชายเลน และโครงการอนุรักษ์หญ้าทะเลและปะการัง ในเขตชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง เป็นต้น

5) มุลินธิเพื่อนช้าง

- นางสาวโซโรตา ซาลาลา ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2536
- **วัตถุประสงค์** เพื่อช่วยเหลือช้างให้มีความเป็นอยู่ที่ดี เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ของช้างในประเทศไทย และช่วยเหลือผู้มีอาชีพเกี่ยวข้องกับช้าง
- **บทบาทและการดำเนินงาน** เช่น ผลักดันให้มีการออกระเบียบห้ามนำช้างเข้ามาเดินเร่ร่อนหากินตามท้องถนนในเขตกรุงเทพมหานคร แก้ไขปัญหาการทรมานช้าง ทำทะเบียนประวัติช้าง ก่อสร้างโรงพยาบาลช้างแห่งแรกของโลกที่จังหวัดลำปาง และรักษาพยาบาลช้างที่เจ็บป่วย เป็นต้น

4. บทบาทขององค์กรประชาชน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างขององค์กรประชาชนที่มีบทบาทเคลื่อนไหว เช่น องค์กรสมัชชาคนจนภาคอีสาน, กลุ่มสมาพันธ์เกษตรกรฟายราซีไศล, กลุ่มสมัชชาเกษตรกรภาคอีสาน, คณะกรรมการเครือข่ายลุ่มแม่น้ำมูล, สมาพันธ์ประมงพื้นบ้านภาคใต้ และชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองกาญจนบุรี เป็นต้น

5. องค์กรต่างประเทศที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

องค์กรเอกชนอิสระ (NGO : Non Government Organization) จากต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย คือ

1) องค์กรเอกชนอิสระกรีนพีซ (Green Peace)

เป็นองค์กรสากลระหว่างประเทศที่ทำงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโลก รณรงค์ให้คนทั่วโลกร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ เพื่อฟื้นฟูสิ่งมีชีวิตในโลกให้มีความเข้มแข็ง ดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

บทบาทของกลุ่มกรีนพีซในประเทศไทย

- ยับยั้งการเคลื่อนย้ายนกสารพิษจากกัมมันตภาพรังสีข้ามพรมแดน
- ต่อต้านการจัดสร้างเตาเผาขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดมลภาวะจากการปล่อยสารไดออกซิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งที่ปนเปื้อนในอากาศ
- ลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงจากถ่านหิน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “พลังงานสกปรก” แต่สนับสนุนให้แทนที่ด้วย “พลังงานสะอาด” เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม และแก๊สชีวภาพ เพื่อแก้ไขปัญหา “ภาวะโลกร้อน”
- ต่อต้านการใช้พันธุ์พืชที่ผ่านการตัดแต่งทางพันธุกรรมมาปลูกในพื้นที่ประเทศไทย

2) องค์กรกองทุนสัตว์ป่าโลก (World Wild Fund for Nature : WWF) เป็นองค์กรเอกชนอิสระ

ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2504 ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์

บทบาทและการดำเนินงาน กองทุนสัตว์ป่าโลกได้ดำเนินงานในโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่า 12,000 โครงการใน 153 ประเทศทั่วโลก ในปัจจุบันได้ประกาศให้ผืนป่า 200 แห่งทั่วโลกเป็นพื้นที่ป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งต้องป้องกันและรักษาไว้ โครงการเร่งด่วนสำคัญที่ได้รับรณรงค์พร้อมกันทั่วโลก เช่น โครงการป่าเพื่อชีวิต, โครงการคืนชีวิตให้แหล่งน้ำ, โครงการอนุรักษ์ทะเลและมหาสมุทร และโครงการอนุรักษ์พืชและสัตว์น้ำที่ใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 สาระสำคัญของกฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ สรุปได้ดังนี้

1.1 **วัตถุประสงค์** คือ สนับสนุนให้ประชาชน และองค์กรของภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดการสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการช่วยกันดูแลรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่มีการรับรองบทบาทของเอกชนไว้อย่างชัดเจน

โดยนำหลักการสากลที่ว่า “ผู้ใดก่อให้เกิดภาวะมลพิษ ผู้นั้นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย”

1.2 **สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม**

- การรับทราบข้อมูลและข่าวสารของทางราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม
- การได้รับเงินชดเชยค่าเสียหายจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับภัยอันตรายจากการแพร่กระจายของมลพิษต่างๆ จากโครงการที่ทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการ

1.3 **การดำเนินการควบคุมและป้องกันมลพิษ** หมายถึง มลพิษต่างๆ ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง และมลพิษทางน้ำ เป็นต้น

1.4 **การกำหนดความผิดและโทษ**

- ผู้ใดบุกรุกหรือครอบครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าไปทำลายหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือก่อให้เกิดมลพิษต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษตามมาตรฐานที่กำหนด จะต้องปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือผู้ใดฝ่าฝืนไม่ยินยอมให้ตรวจยานพาหนะ มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 วัตถุประสงค์ของ “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535” คือ เพื่อดูแลรักษาสุขภาพและอนามัยของประชาชน

2.1 **การสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงในด้านสิ่งแวดล้อม** ให้ถือว่าเป็น “เหตุรำคาญ” (มาตรา 25) ได้แก่

- แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ล้างมือ หรือสถานที่อื่นๆ มีสภาพสกปรก มีกลิ่นเหม็นหรือมีละอองสารเป็นพิษหรือเน่า หรือเป็นที่เพาะพันธุ์ของพาหนะนำโรคต่างๆ
- การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง เสียง ความร้อน ลิ่งมีพิษ ฝุ่น เหมม่า ฝ้า ฯลฯ จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ
- การเลี้ยงสัตว์ในสถานที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควร จะเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- อาคารที่อยู่อาศัยของคนหรือสัตว์ หรือสถานประกอบการใดๆ ไม่มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือควบคุมสารพิษ หรือมีแต่ไม่ควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารพิษ จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ

2.2 การระงับและป้องกันการก่อเหตุรำคาญ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามหรือระงับมิให้ผู้ใดก่อเหตุรำคาญ ทั้งในสถานที่เอกชนและสถานที่สาธารณะ ถ้าผู้ฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตาม จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

- ห้ามผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะในที่สาธารณะ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท
- ห้ามผู้ใดเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในน้ำ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท
- ห้ามผู้ใดขว้างหรือถ่มน้ำลาย สั่งน้ำมูก ทิ้ง หรือเทสิ่งใดๆ ลงบนถนนหรือบนพื้นโดยสาธารณะรวมทั้งทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือขยะมูลฝอยต่างๆ ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

4. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้เพื่อสงวนรักษาสัตว์น้ำ

- ห้ามบุคคลใดเท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำ หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์น้ำได้รับอันตราย หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษ
- ห้ามบุคคลใดใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง หรือระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 10,000-100,000 บาท

5. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ คือ ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนและการตัดไม้ทำลายป่า โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

- ห้ามบุคคลใดยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน หรือกระทำการอื่นใด อันเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมโทรมในสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
- ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษปรับตั้งแต่ 5,000-50,000 บาท หรือจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

6. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

- ห้ามผู้ใดล่า หรือมีไว้ในครอบครอง หรือค้า สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ทั้งในสภาพที่สัตว์ยังมีชีวิตอยู่หรือซากของสัตว์ เว้นแต่เป็นการกระทำโดยทางราชการ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและวิจัยทางวิชาการ หรือเพาะพันธุ์ในกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ห้ามผู้ใดเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวน และสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า ทั้งสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือมิใช่รวมทั้งห้ามเก็บ และห้ามทำอันตรายต่อรังของสัตว์ป่า เว้นแต่กระทำเพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7. วันสิ่งแวดล้อมโลก

- **วันสิ่งแวดล้อมโลก** องค์การสหประชาชาติ (UN) กำหนดให้วันที่ 5 มิถุนายนของทุกปีเป็นวันสิ่งแวดล้อมโลก (Earth Day) เพื่อให้มนุษยชาติตระหนักถึงปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก ซึ่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษยชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- **วันสิ่งแวดล้อมไทย** ประเทศไทยกำหนดให้วันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็น **“วันสิ่งแวดล้อมไทย”** เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศ

วิกฤติการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย

วิกฤติการณ์ด้านทรัพยากรป่าไม้ในประเทศไทย

สาเหตุของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้

- **การบุกรุกพื้นที่ป่าของราษฎร** เพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกทำไร่เลื่อนลอย สร้างบ้านเรือน และครอบครองที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างถาวร
- **การเกิดไฟไหม้ป่า** รวมทั้งปรากฏการณ์ธรรมชาติเอลนีโญ (EL NINO)
- **การลักลอบตัดไม้ทำลายป่าของนายทุน** เพื่อนำไม้แปรรูปไปจำหน่าย
- **การพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ** เป็นสาเหตุทางอ้อมทำให้ต้องสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการเกษตร และพัฒนาชลประทานในพื้นที่เพาะปลูกทำให้ต้องตัดถนนสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ

ผลกระทบของปัญหาวิกฤติทรัพยากรป่าไม้

- การพังทลายของหน้าดิน จากการกระทำของฝนและน้ำจากภูเขา ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- เกิดน้ำท่วมฉับพลัน เพราะน้ำป่าไหลลงมายังพื้นราบได้อย่างรวดเร็ว
- พื้นที่ขาดความชุ่มชื้น เกิดความร้อนและแห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล
- เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก เพราะไม่มีต้นไม้สกัดกั้นพลังงานความร้อนจากดวงอาทิตย์ ทำให้โลกร้อน
- ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยต้องนำเข้าไม้ท่อนและไม้แปรรูปจากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ภายในประเทศปีละมากๆ เช่น ใน พ.ศ. 2544 มีปริมาณนำเข้ามากกว่า 1.8 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นมูลค่า 15,200 ล้านบาท เป็นต้น

นโยบายป่าไม้แห่งชาติ

- ป่าเพื่อเศรษฐกิจ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ หรือประมาณ 80 ล้านไร่
- ป่าเพื่อการอนุรักษ์ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ ร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ ประมาณ 48 ล้านไร่ โดยกำหนดป่าเพื่อการอนุรักษ์ ดังนี้

ชนิดของป่า	ลักษณะสำคัญ
1. อุทยานแห่งชาติ	พื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย น้ำตก หนอง ทะเลสาบ เกาะ และที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ฯลฯ
2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า เพื่อส่งเสริมการขยายพันธุ์ของสัตว์ป่า โดยเฉพาะสัตว์ป่าสงวน และสัตว์ป่าที่หายาก ไก่ลั้งสุญพันธุ์ เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ฯลฯ
3. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	พื้นที่ที่ทางราชการกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบางชนิดบางประเภทแต่ให้ใช้เป็นสาธารณะประโยชน์อย่างอื่นได้
4. วนอุทยาน	สวนป่าที่มีทัศนียภาพสวยงาม เพื่อให้ประชาชนใช้เป็นที่พักผ่อนหรือท่องเที่ยวได้
5. สวนพฤกษศาสตร์	สวนที่หน่วยราชการได้รวบรวมพันธุ์ไม้นานาชนิดไว้ เพื่อการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ ทั้งสวยงามหายาก และปลูกไว้เป็นหมวดหมู่แยกตามตระกูล
6. สวนรุกขชาติ	สวนที่มีพันธุ์ไม้นานาชนิด ไม่ได้แยกเป็นหมวดหมู่ มีป้ายชื่อติดไว้ เพื่อการท่องเที่ยวหาความรู้และพักผ่อน
7. พื้นที่มรดกโลก	พื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติโดดเด่นระดับโลก มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์โลก หรือธรรมชาติที่พิศดาร โดยองค์การยูเนสโกเป็นผู้ประกาศ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
8. ป่าชายเลนอนุรักษ์	พื้นที่ป่าชายเลนที่กำหนดให้เขตรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศเพื่อใช้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์พืชและสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ
9. พื้นที่ชุ่มน้ำชั้น 1	พื้นที่ป่าที่กำหนดให้รักษาสภาพไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหรือใช้น้ำต่อพื้นที่ตอนล่าง มีสภาพเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งซับน้ำและอยู่บนภูเขาที่สลับซับซ้อน
10. พื้นที่สงวนชีวลีย์	พื้นที่ที่กำหนดให้อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ในสถานะของระบบนิเวศที่เป็นธรรมชาติ เพื่อรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมและเป็นแหล่งศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์

วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

การเกิดสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ หมายถึง สภาพของสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของมนุษย์ เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ และมลพิษของเสียง เป็นต้น โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุเกิดจากการกระทำของมนุษย์

ปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษที่สำคัญ ได้แก่

1. สภาพมลพิษทางอากาศ

มลพิษทางอากาศ หรืออากาศเป็นพิษ หมายถึง สภาพของอากาศไม่บริสุทธิ์มีมลสารเจือปนอยู่มาก เช่น แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ เขม่าควัน ฝุ่น และละอองตะกั่ว ฯลฯ

สถานการณ์ของปัญหามลพิษทางอากาศในประเทศไทย

- **เมืองใหญ่ประสบปัญหามลพิษทางอากาศมากที่สุด** ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนในต่างจังหวัด คือ เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ บริเวณที่พบมากเป็นพื้นที่ริมถนนที่มีการจราจรหนาแน่น หรือบริเวณใกล้โรงงานอุตสาหกรรม

- มลพิษทางอากาศของเชียงใหม่และเมืองใหญ่ทางภาคเหนือ

1) เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ สภาพมลพิษทางอากาศมีสาเหตุเกิดจากปัญหาการจราจร และก่อสร้างอาคารสูงและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ส่วนในฤดูแล้งมีปัญหาฝุ่นละอองค่อนข้างสูง เกิดจากการเผาขยะในย่านชุมชน เผาใบไม้ใบหญ้าและเศษวัสดุทางการเกษตร และไฟไหม้ป่า เป็นต้น

2) โรงไฟฟ้าอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เป็นโรงงานไฟฟ้าพลังถ่านหิน จึงเกิดปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองและสารซัลเฟอร์

2. สภาพมลพิษทางน้ำ

มลพิษทางน้ำ คือ สภาพของน้ำเสียหรือน้ำที่มีเชื้อโรคเจือปนอยู่ โดยถูกปล่อยทิ้งลงมาปะปนกับแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คูคลอง ฯลฯ ในปริมาณที่มากเพียงพอจะทำให้แหล่งน้ำตามธรรมชาติเน่าเสียตามไปด้วย โดยมากจะพบในเขตเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น

สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ

1) **อาคารบ้านเรือนและชุมชน** โดยเฉพาะบริเวณใกล้แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คูคลอง น้ำเสียจะเกิดจากครัวเรือนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ตลาดสด ศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ และสถาบันเทิงต่างๆ โดยไม่ผ่านกระบวนการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

2) **โรงงานอุตสาหกรรม** แม้จะมีกฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบการต้องนำน้ำเสียผ่านกระบวนการบำบัดก่อนทิ้งลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ แม่น้ำที่มีปัญหาน้ำเน่าเสียมีระดับความรุนแรงมากที่สุด คือ แม่น้ำท่าจีน รองลงมาได้แก่ แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง

3) **การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์**

4) **การใช้สารเคมีในการเพาะปลูก**

3. สภาพของมลพิษทางกลิ่น

- **มลพิษทางกลิ่นจากนิคมอุตสาหกรรมมาตาพุด** อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1) **ปัญหากลิ่นเหม็นอันไม่พึงประสงค์** ในช่วงเดือนพฤษภาคมหรือเดือนมิถุนายนของทุกปี เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน จะมีลมทะเลพัดเข้าสู่ฝั่งผ่านเขตนิคมอุตสาหกรรมและนำกลิ่นเหม็นเข้าสู่ชุมชน เช่น กลิ่นกำมะถัน กลิ่นไม้ขีดไฟ และกลิ่นเน่าเหม็นอื่นๆ ประชาชนเกิดอาการเจ็บป่วยจำนวนมาก

2) **ปัญหามลพิษทางน้ำและอากาศ** เสื้อผ้าสีขาวที่ตากไว้และน้ำฝนที่รองไว้ไม่สามารถใช้บริโภคได้เพราะมีเขม่าควันสีดำปะปนอยู่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้คนเป็นอย่างยิ่ง

4. สภาพของมลพิษทางเสียง

มลพิษทางเสียง หรือเสียงเป็นพิษ หมายถึง เสียงไม่พึงประสงค์หรือเสียงที่ดังเกินขีดความสามารถที่โสตประสาทของมนุษย์จะรับได้ในสภาพปกติ โดยทั่วไปเสียงที่มีความดังเกินกว่า 70 เดซิเบล เอ หรือ db (A) ขึ้นไป จะเป็นอันตรายต่อระบบการได้ยินจนอาจทำให้หูพิการได้

5. สภาพของสารมลพิษ

“สารมลพิษ” หมายถึง สารที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อมนุษย์ สัตว์ พืช และสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้แก่

- สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ เช่น ยาฆ่าหญ้า ยาฉีดพ่นป้องกันโรคพืช และดีดีทีที่กำจัดยุง เป็นต้น
- สารพิษในโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ตะกั่วปรอท แมงกานีส เป็นต้น

แนวทางแก้ไขปัญหามลพิษด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1. แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในประเทศไทย

- การเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยกระตุ้นให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีในการป้องกันและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
- การใช้มาตรการทางกฎหมายและระเบียบของทางราชการต่างๆ อย่างเคร่งครัด มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของกฎหมายและนำไปปฏิบัติได้ ไม่หลีกเลี่ยงหรือฝ่าฝืน
- การกำหนดเขตการใช้ที่ดินหรือวางผังเมือง เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

2. แนวทางป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศ

- ตรวจสอบ ตรวจรับ และห้ามใช้รถยนต์ที่มีปัญหาควันดำ
- แก้ไขปัญหามลพิษจากรถยนต์ในพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษรุนแรงและในชั่วโมงเร่งด่วน
- จัดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพของอากาศในบริเวณพื้นที่ถนนที่มีปัญหามลพิษรุนแรง
- ตรวจวัดความเข้มข้นของสารมลพิษต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย เช่น สารตะกั่ว ฝุ่นละออง และแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ฯลฯ

3. แนวทางป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำ

- ควบคุมการเพิ่มของจำนวนประชากรในเมือง
- ตรวจสอบ กระบวนการกำจัดน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งน้ำลงแม่น้ำ
- ใช้มาตรการทางภาษี หรือเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียจากผู้ประกอบการภาคธุรกิจบริการ หรือภาคอุตสาหกรรมที่ปล่อยน้ำทิ้งน้ำเสียลงตามแหล่งน้ำสาธารณะ
- กำหนดมาตรการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย
- จัดให้มีโครงการอนุรักษ์แม่น้ำคูคลอง
- รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใช้น้ำอย่างประหยัด และมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำในชุมชนหรือท้องถิ่นของตน
- จัดทำแผนแม่บทของรัฐเพื่อวางแผนการบริหารและการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการโดยเน้นการใช้ประโยชน์จากน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

4. แนวทางป้องกันและแก้ไขมลพิษทางเสียง

- วางผังเมืองเพื่อกำหนดพื้นที่หรือแบ่งโซนให้ชัดเจน เช่น เขตที่พักอาศัย
- กำหนดช่วงเวลาทำงาน เพื่อมิให้ใช้เสียงดังสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
- ใช้มาตรการทางกฎหมาย โดยตรวจจับผู้ใช้รถจักรยานยนต์ที่ปรับแต่งมิให้เสียงดังเกินปกติ
- ให้ความรู้แก่ผู้ใช้แรงงาน เพื่อให้หลีกเลี่ยงการทำงานในสถานที่ที่มีเสียงดังติดต่อกัน

5. แนวทางป้องกันและแก้ไขมลพิษจากขยะมูลฝอย

- จัดระบบการเก็บให้มีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปเป็นหน้าที่ของเทศบาล เช่น จัดจ้างพนักงาน และจัดซื้อรถยนต์บรรทุกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีเพียงพอและจัดเก็บไม่ให้เหลือตกค้าง
- จัดหาสถานที่กำจัดขยะให้เหมาะสม วิธีกำจัดขยะ 3 วิธี ได้แก่ นำเข้าเตาเผา ฝังกลบ และเข้าโรงงานทำปุ๋ยหมัก
- แยกประเภทขยะ ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก และขยะมีพิษเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
- การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษหนังสือพิมพ์

การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

1. ความหมาย

- **การพัฒนาที่ยั่งยืน** เป็นคำที่มาจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การเพิ่มผลผลิต และการใช้หรือจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด รู้จักถนอมในการใช้ เพื่อให้มีไว้ใช้อย่างยาวนานจนถึงคนรุ่นหลัง
- **การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** หมายถึง การนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เพื่อให้มีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดี โดยไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมนั้นด้อยประสิทธิภาพลง หรือกระทบกระเทือนต่อคนรุ่นหลัง

2. การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- **ปลูกพืชคลุมดิน** เช่น หญ้าแฝก เพื่อช่วยบรรเทาการกัดเซาะของกระแสน้ำและฝน
- **บำรุงรักษาคุณภาพของดิน** โดยใส่ปุ๋ยและเพิ่มแร่ธาตุอาหารในดิน
- **ใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน** โดยกำหนดโซนหรือเขตพื้นที่ทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทต่างๆ เช่น พื้นที่ที่มีดินอุดมสมบูรณ์กำหนดให้เป็นเขตเพาะปลูก เป็นต้น
- **ควบคุมและป้องกันการพังทลายของดิน** เช่น สร้างเขื่อนริมคลองและแม่น้ำ เพื่อป้องกันมิให้น้ำและคลื่นกัดเซาะตลิ่งพัง เป็นต้น

3. การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- **ควบคุมและรักษาคุณภาพของแหล่งต้นน้ำลำธาร**
- **รักษาคุณภาพของแม่น้ำ ลำคลอง** ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบที่ใช้ทำน้ำประปา

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีหลักการ คือ

- กำหนดนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการและพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ของประเทศในระยะยาว เช่น กำหนดจำนวนพื้นที่ปลูกป่าในแต่ละปี โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนหรือกำหนดเป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ของประเทศอย่างน้อยให้มีร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ เป็นต้น
- ดำเนินการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ของประเทศ โดยสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐประสานความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ ให้ราษฎรมีส่วนร่วมรักษาผืนป่าในท้องถิ่นของตน ทั้งการปลูกป่าเพิ่มเติม การบำรุงรักษา และการป้องกันการลักลอบตัดทำลาย เป็นต้น

5. การอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ธาตุ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรแร่ธาตุของประเทศ เพื่อให้นำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประโยชน์อย่างคุ้มค่า
- ส่งเสริมการสำรวจพื้นที่หาแหล่งแร่ธาตุใหม่ๆ เพิ่มเติม
- ส่งเสริมการศึกษาวิจัย เพื่อนำแร่ธาตุชนิดต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า โดยเน้นในรูปของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

6. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักในการวางแผนพัฒนาประเทศ

- เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่
- การจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำและพื้นที่คุณภาพของชายฝั่งและทะเล
- อนุรักษ์พื้นที่ป่า และจัดการแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินที่เสื่อมโทรม
- เน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้มีความอุดมสมบูรณ์
- เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
- รักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม โดยลดปัญหามลพิษ เพื่อให้เมืองและชุมชนน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และลดต้นทุนทางเศรษฐกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

“ศัพท์สิ่งแวดล้อม”

1. ฉลากเขียว (Green Label)	- เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ใช้ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยแสดงบนผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายของฉลากว่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์อื่นที่ทำหน้าที่อย่างเดียวกัน เป็นแนวคิดนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เริ่มใช้ที่เยอรมนี ตั้งแต่ 2520 ไทย 2536
2. 7R หยุคโลกร้อน	<ul style="list-style-type: none"> - Rethink เปลี่ยนความคิด ตระหนักถึงปัญหาภาวะโลกร้อน - Reducd การใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็น และย่อยสลายง่าย - Reuse การใช้ซ้ำ หลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดขยะ นำถุงผ้าแทนถุงพลาสติก - Recycle การนำวัสดุที่หมดสภาพมาปรับสภาพใหม่ใช้ใหม่ - Repair การซ่อมแซมวัสดุเหลือใช้หรือบริจาค - Refuse การปฏิเสธการซื้อสินค้าจากแดนไกล - Return การตอบแทนโลกด้วยการคืนกำไรแก่โลก
3. คาร์บอนเครดิต	- แก๊สที่เป็นตัวทำให้เกิดปฏิกิริยาเรือนกระจกต่างๆ ที่แต่ละโรงงานสามารถลดได้ จะถูกตีราคาเป็นเงิน ก่อนจะถูกขายเป็นเครดิตไปยังประเทศที่พัฒนาแล้ว
4. Slow Food	- “กินเปลี่ยนโลก” วิถีชีวิตอย่างปราณีต ในกระบวนการผลิต นับตั้งแต่วัตถุดิบที่นำมาใช้การปรุงที่ไม่ต้องผ่านกระบวนการอุตสาหกรรม
5. กองทุนสิ่งแวดล้อม (Global Environment Facility) กองทุนจีอีเอฟ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นความร่วมมือทางการเงินระหว่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก 4 ประการ <ol style="list-style-type: none"> 1. การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ 2. ความเสื่อมโทรมของน่านน้ำ 3. การคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4. การลดลงของชั้นโอโซนในบรรยากาศ

ตัวอย่างข้อสอบ (ชุดที่ 1)

คำชี้แจง : เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อใดสอดคล้องกับหลักการพัฒนาแบบยั่งยืน
  - 1) การคิดค้นเทคโนโลยีเพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดีกว่าเดิม
  - 2) การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเพื่อสงวนไว้ใช้ในโอกาสต่อไป
  - 3) การผลิตโดยใช้แรงงานคนเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเทคโนโลยี
  - 4) การผลิตสินค้าการเกษตรให้มีปริมาณและคุณภาพเพื่อการส่งออก
- ข้อใดคือตัวเร่งการแพร่กระจายของดินเค็ม
  - 1) การปลูกป่าทดแทน
  - 2) การทำนาทิ้งในเขตป่าชายเลน
  - 3) การปรับปรุงพื้นที่ที่ทนต่อดินเค็ม
  - 4) การสร้างอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนเพื่อการชลประทาน
- ข้อใดเป็นการเพาะปลูกที่ช่วยอนุรักษ์ดิน
  - 1) ทำนาดำสลับนาหว่าน
  - 2) ปลูกพืชหลายชนิดร่วมกัน
  - 3) ใช้ฟางคลุมแปลงต้นแตงโม
  - 4) เผากอข้าวในนาหลังการเก็บเกี่ยว
- ข้อใดคือแนวทางปฏิบัติตาม “ทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”
  - 1) พัฒนาทรัพยากรดิน น้ำและป่าไม้ให้สามารถทำการเกษตรแบบยั่งยืน
  - 2) ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เกษตรกรสามารถดำเนินการได้เอง
  - 3) จัดแบ่งที่ดินทำกินเป็นสัดส่วน เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดปี
  - 4) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
- เหตุใดแม่น้ำเจ้าพระยา ทำจัน แม่งลอง ซี และมูล จึงมีโค้งตัวดัดมาก
  - 1) เพราะไหลผ่านพื้นดินตะกอนเก่า การกักกร่อนด้านลึกลงมากกว่าด้านข้าง
  - 2) เพราะไหลผ่านพื้นดินร่วน การกักกร่อนด้านข้างมีมากกว่าด้านลึก
  - 3) เพราะไหลผ่านที่ราบที่มีระดับความสูงใกล้เคียงระดับทะเลปานกลาง
  - 4) เพราะไหลผ่านที่ราบ การกักกร่อนด้านข้างมีมากกว่าด้านลึก
- ปรากฏการณ์ทางกายภาพใดที่ทำให้ฝนตกในชุมชนเมืองของประเทศไทยมากกว่าชนบทโดยรอบ
  - 1) การยกตัวของอากาศในชุมชนเมือง
  - 2) การจมตัวของอากาศเหนือชุมชนเมือง
  - 3) เมืองมีอาคารสูงทำให้เกิดฝนแบบปะทะภูเขา
  - 4) เมืองมีฝุ่นละอองมากทำให้อุณหภูมิในตัวได้ง่าย
- ภูมิประเทศบนโครงสร้างหินแกรนิต หินปูน และหินทราย มีรูปทรงแบบใด ตามลำดับ
  - 1) เขารูปโดมลาดนูน เขายอดบ้าน เขายอดแหลมหลายยอด
  - 2) เขายอดบ้าน เขารูปโดมลาดเว้า เขายอดแหลมหลายยอด
  - 3) เขารูปโดมลาดนูน เขายอดแหลมหลายยอด เขายอดบ้าน
  - 4) เขารูปโดมหลายยอด เขารูปโดมลาดเว้า เขายอดบ้าน

8. ร่องความกดอากาศต่ำหรือร่องมรสุมเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ใดในประเทศไทยมากที่สุด
  - 1) การเปลี่ยนอนุภูมิภาคตามอิทธิพลมรสุม
  - 2) ช่วงฝนตกชุกในเดือนพฤษภาคมและเดือนกันยายน
  - 3) การได้รับแสงอาทิตย์เข้มข้นในเดือนเมษายนและเดือนสิงหาคม
  - 4) การเปลี่ยนแปลงทางเดินของพายุหมุนจากมหาสมุทรแปซิฟิกกลับมหาสมุทรอินเดีย
9. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับแร่ดีบุก
  - 1) มีมากที่สุดในภาคเหนือ รองลงมาคือภาคใต้
  - 2) ภาคตะวันตกมีมากที่สุดทั้งจังหวัดกาญจนบุรีและมีปริมาณการผลิตสูงสุดต่อปีเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น
  - 3) ในภาคใต้ แร่ดีบุกส่วนใหญ่แทรกอยู่ในชั้นหินแปร
  - 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกไม่มีแหล่งแร่ดีบุก
10. ข้อใดถูกต้องสำหรับป่าไม้ผลัดใบในประเทศไทย
  - 1) ภาคใต้ไม่มีป่าไม้ผลัดใบ เพราะฝนตกชุก
  - 2) ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มีป่าไม้ผลัดใบ เพราะฝนตกหนักเป็นช่วง
  - 3) ภาคใต้มีป่าไม้ผลัดใบ เพราะมีช่วงแล้งสั้นๆ
  - 4) ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มีป่าไม้ผลัดใบ เพราะมีภูเขาสูง
11. ในเขตร้อนชื้น ดินมีการสูญเสียธาตุอาหารเร็วเกินไปเนื่องจากสาเหตุใด
  - 1) ฝนตกชุก หน้าดินถูกชะล้างอย่างรวดเร็ว
  - 2) ฝนตกชุก ดินกรดถูกชะล้างอย่างรวดเร็ว
  - 3) ชากพืชทับถมย่อยสลายช้า ถูกน้ำพัดพาไปจากหน้าดิน
  - 4) ชากพืชทับถมย่อยสลายช้า ถูกแสงแดดทำลายธาตุอาหารบริเวณหน้าดิน
12. เพราะเหตุใดเกษตรกรในภาคเหนือจึงมักแบ่งที่นาเป็นแปลงขนาดเล็ก
  - 1) เพื่อกักเก็บน้ำได้ง่าย
  - 2) เพื่ออนุรักษ์ดินมิให้พังทลาย
  - 3) เพื่อความสะดวกในการใช้รถไถเดินตามเพื่อการเตรียมพื้นที่
  - 4) เพื่อความสะดวกในการปลูกและเก็บเกี่ยวโดยใช้แรงงานคน
13. ข้อใดตรงกับลักษณะภูมิประเทศของภาคกลาง
  - 1) ภาคกลางตอนล่างเป็นที่ราบใหญ่กว้างขวาง เกิดจากการทับถมของแม่น้ำเจ้าพระยา
  - 2) ภาคกลางตอนล่างเป็นที่ราบลูกฟูก และมีที่ราบดินตะกอนรูปพัดขนานข้าง
  - 3) ภาคกลางตอนบนโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบลูกฟูก
  - 4) ภาคกลางตอนบนเป็นภูเขา สลับกับที่ราบลูกฟูก
14. ลักษณะทางกายภาพของอ่าวไทยข้อใดเป็นจุดอ่อนในการพัฒนาท่าเรือน้ำลึก

1) เป็นชายฝั่งยกตัวและน้ำตื้นตลอดปี	2) มีฝนตกชุกตลอดปีจากอิทธิพลของลมมรสุม
3) เป็นชายฝั่งที่มีตะกอนทับถมมาก	4) อยู่ห่างไกลจากเส้นทางเดินเรือนานาชาติ

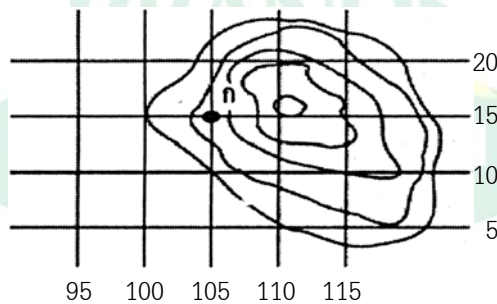
15. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนตกค่อนข้างชุก แต่มีปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เนื่องจากเหตุผลในข้อใด
- 1) ภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง น้ำไหลลงทะเลอย่างรวดเร็ว
  - 2) ฝนตกในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมีระยะแล้งนานถึง 5 เดือน
  - 3) แม่น้ำส่วนใหญ่เป็นแม่น้ำสายสั้น ไม่สามารถสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ได้
  - 4) ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีอากาศแห้งทำให้น้ำระเหยอย่างรวดเร็ว
16. ข้อใดถูกต้อง
- 1) ป่าดงดิบมีพันธุ์ไม้หลายชนิด รกทึบ พันธุ์ไม้สำคัญ คือ วงศ์ก่อ
  - 2) ป่าดิบเขามีพันธุ์ไม้หลายชนิด รกทึบ พันธุ์ไม้สำคัญ คือ วงศ์ยาง
  - 3) ป่าดงดิบมีลักษณะป่าไม่รกทึบ มีต้นไม้ขนาดใหญ่อยู่น้อย พันธุ์ไม้สำคัญ คือ วงศ์ยาง
  - 4) ป่าดิบเขามีลักษณะป่าไม่รกทึบ มีต้นไม้ขนาดใหญ่อยู่น้อย พันธุ์ไม้สำคัญ คือ วงศ์ก่อ
17. คำอธิบายข้อใดถูกต้องที่สุด สำหรับการสร้างฝายของประชากรในภาคเหนือ
- 1) เป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ
  - 2) เป็นวิธีเก็บกักน้ำที่มีประสิทธิภาพต่ำ
  - 3) เป็นอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดเล็กเกินไป
  - 4) เป็นวิธีที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ป่าไม้ถูกทำลาย
18. ภูมิประเทศตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำมีลักษณะเรียงลำดับกันอย่างไร
- 1) ที่ราบลุ่ม ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยม ที่ราบดินตะกอนรูปพัด
  - 2) ที่ราบดินตะกอนรูปพัด ที่ราบลุ่ม ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยม
  - 3) ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยม ที่ราบดินตะกอนรูปพัด ที่ราบลุ่ม
  - 4) ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยม ที่ราบลุ่ม ที่ราบดินตะกอนรูปพัด
19. เพราะเหตุใดอากาศบนยอดเขาจึงเย็นกว่าบริเวณเชิงเขา
- 1) บริเวณยอดเขามีความกดอากาศต่ำ
  - 2) บริเวณยอดเขามีป่าไม้ปกคลุมอย่างหนาแน่น
  - 3) บริเวณยอดเขามีพื้นที่ที่ได้รับพลังงานจากดวงอาทิตย์น้อย
  - 4) บริเวณยอดเขาได้รับอิทธิพลจากการคายความร้อนจากผิวโลกน้อย
20. เดือนเมษายนของทุกปีมีปรากฏการณ์ใดในประเทศไทย
- 1) มีฝนตกกระจายทั่วไปเพราะเป็นเดือนเริ่มต้นฤดูฝน
  - 2) มีช่วงเวลากลางวันนานกว่า 12 ชั่วโมง เพราะซีกโลกเหนือหันเข้าหาดวงอาทิตย์
  - 3) มีช่วงเวลากลางคืนนานกว่า 12 ชั่วโมง เพราะซีกโลกเหนือหันออกจากดวงอาทิตย์
  - 4) มีฝนตกบริเวณชายฝั่งทะเลเพราะได้รับอิทธิพลจากลมพายุ
21. พรมแดนธรรมชาติระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่าคือข้อใด
- 1) ร่องน้ำลิกแม่น้ำปาย สันปันน้ำทิวเขาหลวงพระบางและสันปันน้ำทิวเขาตะนาวศรี
  - 2) ร่องน้ำลิกแม่น้ำรวก สันปันน้ำทิวเขาหลวงพระบางและสันปันน้ำทิวเขาสันกำแพง
  - 3) ร่องน้ำลิกแม่น้ำเมย สันปันน้ำทิวเขาถนนธงชัยและสันปันน้ำทิวเขาตะนาวศรี
  - 4) ร่องน้ำลิกแม่น้ำยม สันปันน้ำทิวเขาถนนธงชัยและสันปันน้ำทิวเขาสันกำแพง

22. ภาคตะวันออกและภาคใต้ มีความคล้ายคลึงกันอย่างไร
- 1) แม่น้ำส่วนใหญ่เป็นแม่น้ำสายสั้นๆ และมีป่าชายเลนบริเวณชายฝั่ง
  - 2) อิทธิพลของลมมรสุมนำฝนมาตกในปริมาณใกล้เคียงกัน
  - 3) มีการปลูกพืชและประเภทของอุตสาหกรรมคล้ายกัน
  - 4) วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของชนกลุ่มน้อยคล้ายคลึงกัน
23. เพราะเหตุใดป่าชายเลนจึงเป็นป่าที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ
- 1) เป็นป่าไม้ผลัดใบและเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำหลายประเภท
  - 2) เป็นป่าไม้ผลัดใบและมีไม้คุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด
  - 3) เป็นป่าไม้ไม่ผลัดใบและเหมาะสำหรับเป็นแหล่งนันทนาการ
  - 4) เป็นป่าไม้ไม่ผลัดใบและเป็นประโยชน์ต่อการขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ
24. วัตถุประสงค์ของการทำชั้นบันไดดินบริเวณพื้นที่ไหล่เขาคือข้อใด
- 1) ชะลอความเร็วของน้ำไหล
  - 2) แก้ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน
  - 3) ป้องกันการยุบตัวและพังทลายของดิน
  - 4) ลดความแรงของเม็ดฝนที่กระทบกับหน้าดิน
25. เหตุใดบริเวณที่กระแสน้ำอุ่นและกระแสน้ำเย็นไหลมาปะทะกันจึงมีปลาชุกชุม
- 1) อุดมด้วยแพลงตอนซึ่งเป็นอาหารของปลา
  - 2) เป็นเขตลมสงบ เหมาะแก่การดำรงชีวิตของปลา
  - 3) มักเป็นบริเวณน้ำตื้น ทำให้ปลามารวมกันอยู่เป็นฝูงใหญ่
  - 4) ปลอดภัยจากสัตว์นักล่า เช่น ฉลามที่อาศัยอยู่เฉพาะเขตน้ำอุ่นเท่านั้น
26. ใครใช้อุปกรณ์ที่บอกตำแหน่งที่ตั้ง
- 1) นายแดงใช้จีพีเอสคู่กับเข็มทิศ
  - 2) นายเขียวใช้แผนที่คู่กับภาพจากดาวเทียม
  - 3) นายดำใช้รูปถ่ายทางอากาศคู่กับกล้องสามมิติ
  - 4) นายขาวใช้อินเทอร์เน็ตคู่กับระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
27. ข้อใดเป็นเหตุผลที่ถูกต้องของมาตราส่วนใหญ่
- 1) แผนที่บ้าน 1 : 500 เป็นแผนที่มาตราส่วนใหญ่ เพราะเห็นตำแหน่งประตูหน้าต่างได้
  - 2) แผนที่หมู่บ้าน 1 : 5000 เป็นแผนที่มาตราส่วนใหญ่ เพราะบอกเส้นทางเข้าได้ชัดเจน
  - 3) แผนที่ธรณีวิทยา 1 : 500000 เป็นแผนที่มาตราส่วนใหญ่ เพราะครอบคลุมทั้งหมด
  - 4) แผนที่ภูมิประเทศ 1 : 50000 เป็นแผนที่มาตราส่วนใหญ่ เพราะแสดงการใช้ที่ดินได้ชัดเจน
28. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ควรใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ข้อใด
- 1) ลูกโลก รูปถ่ายทางอากาศ จีพีเอส
  - 2) แผนที่ เข็มทิศ การติดตามเส้นรุ้ง
  - 3) การสัมภาษณ์ สถิติ ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
  - 4) การจัดทำฐานข้อมูล ภาพจากดาวเทียม รีโมทเซนซิง

29. ข้อใดเป็นการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
- 1) การทำเหมืองแร่ที่จังหวัดภูเก็ต
  - 2) การปลูกส้มป่อยที่จังหวัดเชียงราย
  - 3) การทำนาเกลือที่จังหวัดสมุทรสาคร
  - 4) การหมักก๋วยเตี๋ยวในถังไม้โอ๊กที่จังหวัดเลย
30. ข้อใดไม่เป็นการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม
- 1) การทำเกลือสมุทรที่จังหวัดตราด
  - 2) การทำเหมืองแร่ดีบุกที่จังหวัดภูเก็ต
  - 3) การทำเรือกอกและที่จังหวัดนราธิวาส
  - 4) การติดตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่จังหวัดราชบุรี
31. ข้อใดเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี
- 1) เด็กชายมะริดเก็บเศษกระดาษทิ้งลงในถังขยะแห้ง
  - 2) เด็กชายมะแมเก็บหนังสือเรียนเก่าไปบริจาคที่โรงเรียน
  - 3) เด็กหญิงมะลิเก็บกล่องของขวัญไว้ใส่ของขวัญต่อให้มารดา
  - 4) เด็กหญิงมะเหมี่ยวเก็บถั่วจากสวนครัวหลังบ้านมาปรุงอาหาร
32. ข้อใดไม่ใช่วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลกที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวาง
- 1) ฝนกรด
  - 2) ปรากฏการณ์เอลนีโญ
  - 3) ปรากฏการณ์เรือนกระจก
  - 4) การเกิดช่องโหว่ของชั้นโอโซน
33. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของไทย
- 1) พระราชบัญญัติ พุทธศักราช 2542
  - 2) วันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม
  - 3) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ UNEP
  - 4) ผู้ว่าราชการจังหวัด และองค์การบริหารส่วนจังหวัด
34. ใครแสดงออกถึงภูมิปัญญาที่แท้จริง
- 1) นายมันย้อมผ้าฝ้ายด้วยน้ำใบมะเกลือ
  - 2) นายคงปลูกบ้านใต้ถุนสูง มีกันสาดกว้างยาว
  - 3) นายขวัญผลิตแชมพูสมุนไพรเสริมรายได้ครอบครัว
  - 4) นายยื่นใช้เปลือกมังคุดทาลดอาการปวดแสบปวดร้อน
35. ข้อใดเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- 1) เกาะตะรุเตา จังหวัดสตูล
  - 2) ดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่
  - 3) เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี
  - 4) มรดกโลกห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
36. ข้อใดเป็นวิธีกำจัดขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน
- 1) reuse
  - 2) repair
  - 3) reduce
  - 4) recycle
37. ใครเป็นผู้พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
- 1) นายวิภัทรสอนการปลูกบ้านด้วยไม้ท้องถิ่นให้ผู้แทนชุมชน
  - 2) นายวิรัชเรียนการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และทอผ้าจากมารดา
  - 3) นายวินัยบริจาคเงิน 15 ล้านบาทเพื่อสร้างถนนทางเข้าหมู่บ้าน
  - 4) นายวิชัยนำต้นปาล์มน้ำมันเข้าไปปลูกในหมู่บ้านแทนสวนกล้วย

38. การติดตามข่าวสารสิ่งแวดลอมหมายถึงข้อใด
- 1) การถ่ายภาพดินถล่มในภาคตะวันตกตลอดฤดูฝน
  - 2) การอ่านข้อความเกี่ยวกับสึนามิที่เกิดขึ้นในภาคใต้จากแผนพับ
  - 3) การวิเคราะห์พื้นที่ป่าไม้ที่ถูกทำลายในภาคเหนือจากภาพดาวเทียม
  - 4) การใช้อินเทอร์เน็ตศึกษาข้อมูลการกำจัดขยะมูลฝอยในภาคตะวันออก
39. ข้อใดไม่เป็นความจริง
- 1) ภาคกลางมีเขื่อนขนาดใหญ่ที่สุดของไทย
  - 2) ภาคตะวันตกมีถ้ำธารลอดมากที่สุดที่จังหวัดตาก
  - 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีที่ราบกว้างใหญ่ที่สุด
  - 4) ภาคตะวันออกเป็นภูมิภาคเดียวที่มีภูมิประเทศแบบที่ราบลอนลาด
40. การจัดกลุ่มประเทศด้วยลักษณะทางกายภาพในข้อใดต่างจากข้ออื่น
- 1) อินเดีย เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย
  - 2) เกาหลีเหนือ เนปาล สเปน
  - 3) อัฟกานิสถาน จีน เนเธอร์แลนด์
  - 4) อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร
41. ถ้าวัดระยะทางจริงในภูมิภาคได้ 2.5 กิโลเมตร และวัดระยะทางในแผนที่ได้ 5 เซนติเมตร แผนที่นี้ใช้มาตราส่วนใด
- 1) 1 : 5,000
  - 2) 1 : 50,000
  - 3) 1 : 500,000
  - 4) 1 : 5,000,000
42. ข้อมูลจากดาวเทียม NOAA เป็นประโยชน์ในด้านใด
- 1) การจัดการป่าไม้
  - 2) การสำรวจทรัพยากรแร่
  - 3) การพยากรณ์อากาศ
  - 4) การวางผังเมือง
43. จากภาพ พิกัดภูมิศาสตร์ ก อ่านถูกต้องตรงกับข้อใด

- 1) ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 105 องศาตะวันออก
- 2) ละติจูด 15 องศาใต้ ลองจิจูด 105 องศาตะวันออก
- 3) ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 105 องศาตะวันตก
- 4) ละติจูด 15 องศาใต้ ลองจิจูด 105 องศาตะวันตก

44. ข้อใดคือประโยชน์ของการเรียกพายุหมุนเขตร้อนให้แตกต่างกันเป็นพายุดีเปรสชัน พายุโซนร้อน หรือพายุไต้ฝุ่น
- 1) เพื่อให้ทราบแหล่งกำเนิดของพายุ
  - 2) เพื่อใช้ในการตั้งชื่อพายุอย่างเหมาะสม
  - 3) เพื่อให้ทราบทิศทางและการเคลื่อนที่ของพายุ
  - 4) เพื่อให้ทราบกำลังความแรงและการป้องกัน
45. เมืองหลวงใดมีทำเลที่ตั้งแตกต่างจากเมืองหลวงอื่น
- 1) ไคโร
  - 2) ลาปาซ
  - 3) ลอนดอน
  - 4) กรุงเทพมหานคร
46. การบริหารจัดการของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ควรนำเทคโนโลยีข้อใดมาช่วยในการพัฒนา และตัดสินใจเชิงพื้นที่
- 1) ระบบช่วยการพัฒนา (DS)
  - 2) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS)
  - 3) ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS)
  - 4) ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)
47. การสลายตัวของหินบะซอลต์ แอนดีไซต์ และทัปต์ ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการผลิตในข้อใด
- 1) อุตสาหกรรมซีเมนต์ที่จังหวัดสระบุรี
  - 2) อุตสาหกรรมเซรามิกที่จังหวัดลำปาง
  - 3) การปลูกพืชไร่ที่จังหวัดกาญจนบุรี
  - 4) การปลูกมะขามหวานที่จังหวัดเพชรบูรณ์
48. ถ้าน้ำในแม่น้ำพูดได้ น้ำจะบอกประชากรริมฝั่งอย่างไร จึงจะให้น้ำและประชากรริมฝั่งมีความสุขยืนนาน
- 1) อย่าเอาฉันไปขังไว้ ปล่อยให้ฉันเป็นไปตามธรรมชาติเถิด
  - 2) นำฉันไปใช้เท่าที่จำเป็นและช่วยดูแลความสะอาดให้ฉันด้วย
  - 3) นำสิ่งต่างๆ มาตกแต่งให้ฉันสวยงามตามที่ท่านต้องการ
  - 4) ฉันต้องการอยู่ตามลำพังไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร
49. “Give Earth a Chance” ซึ่งเป็นคำขวัญของวันสิ่งแวดล้อมโลกเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2545 ตรงกับข้อความใด
- 1) ให้โอกาสโลก พินิจความสดใสให้ชีวิต
  - 2) โลกจะเสียโอกาส หากผิดพลาดด้านสิ่งแวดล้อม
  - 3) ช่วยกันรักษาโลก ด้วยการให้โอกาสแก่สิ่งแวดล้อม
  - 4) เชื่อมโยงโลกกว้าง สร้างโอกาสให้สิ่งมีชีวิต
50. ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่พุทธศักราช 2535
- 1) ฌรณคนอนสูบบุหรี่ที่บ้านเพื่อน
  - 2) พรชั้ยนั่งสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัว
  - 3) ไพบูลย์ยืนสูบบุหรี่ในตู้โทรศัพท์สาธารณะ
  - 4) วิจิตรเดินสูบบุหรี่ที่ระเบียงบ้าน

51. ประเทศไทยมีนโยบายอย่างไรเกี่ยวกับอาหารที่มีพีชตัดแปลงพันธุกรรมเป็นส่วนประกอบ
- 1) ออกกฎหมายห้ามนำเข้า
  - 2) สนับสนุนให้มีการผลิตภายในประเทศ
  - 3) ให้นำเข้าเฉพาะผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป
  - 4) ออกกฎหมายให้มีการติดฉลากผลิตภัณฑ์ที่มีจีเอ็มโอเกินร้อยละ 5
52. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของพื้นที่สงวนชีวลีย์
- 1) มีการรวบรวมพันธุ์ไม้ไว้เป็นหมวดหมู่
  - 2) เป็นแหล่งศึกษาด้านวิทยาศาสตร์
  - 3) มีความหลากหลายทางพันธุกรรม
  - 4) เป็นระบบนิเวศวิทยาธรรมชาติ
53. “วิธีการแก้งัดดิน” ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เป็นการแก้ปัญหาของดินประเภทใด
- 1) ดินเค็มจัด
  - 2) ดินเปรี้ยวจัด
  - 3) ดินถูกชะล้างพังทลาย
  - 4) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
54. ภูมิปัญญาไทยในการจัดการทรัพยากรน้ำคือข้อใด
- 1) มาย
  - 2) บาราย
  - 3) ชลัมพู
  - 4) สรีดภงส์
55. เหตุใดชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานีถึงจังหวัดนราธิวาสจึงมีตะกอนปกคลุมพื้นที่โดยทั่วไป
- 1) เป็นแผ่นดินที่เกิดได้ไม่นานเช่นเดียวกับที่ราบเจ้าพระยา
  - 2) เป็นชายฝั่งจมตัวที่มีตะกอนจากทะเลเข้ามาทับถมจำนวนมาก
  - 3) เป็นแผ่นดินที่มีตะกอนสะสมเป็นระยะเวลานาน
  - 4) เป็นชายฝั่งที่มีแม่น้ำสายหลักหลายสายนำตะกอนมาทับถมกัน
56. เหตุใดจึงสร้างท่าเรือขนาดใหญ่ที่จังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง
- 1) เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ
  - 2) มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลน้ำลึกมากกว่าบริเวณอื่น
  - 3) อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมากทำให้การคมนาคมขนส่งสะดวก
  - 4) มีอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้องพร้อมมูลกว่าบริเวณอื่น
57. ข้อใดเป็นจุดสังเกตว่าดอยอินทนนท์ ดอยปุย และดอยสุเทพเป็นภูเขาหินแกรนิต
- 1) มียอดโค้งมน ไม่หยาบแหลมขรุขระ
  - 2) มียอดแบนราบสลับกับยอดหยาบแหลม
  - 3) มียอดโค้งมนสลับกับหยาบแหลมขรุขระ
  - 4) มียอดหยาบแหลมตะปุ่มตะป่ำ มีถ้ำภายในภูเขา
58. ลักษณะภูมิประเทศคู่ใดเป็นการทับถมที่เกิดจากการกระทำของคลื่น น้ำขึ้นน้ำลง และกระแสน้ำชายฝั่ง
- 1) ดินดอนสามเหลี่ยม หน้าผาชั้นริมทะเล
  - 2) คันดินธรรมชาติ ลันดอนจะงอย
  - 3) หาดและสันทราย เนินตะกอนรูปพัด
  - 4) ที่ราบน้ำทะเลท่วมถึง ลันดอนเชื่อมเกาะ
59. ข้อใดคือองค์การเอกชนระหว่างประเทศ (Non-Government Organization)
- 1) กลุ่มกรีนพีซ
  - 2) มูลนิธิรางวัลแมกไซไซ
  - 3) บริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ
  - 4) กลุ่มประเทศผู้ค้าน้ำมันเป็นสินค้าออก

60. นักผังเมืองจะ**ไม่**ใช้อุปกรณ์ใดในการศึกษาการใช้ที่ดินในเมือง
- 1) แผนที่กับกล้องวัดระดับ
  - 2) รูปถ่ายทางอากาศกับการเดินสำรวจ
  - 3) ข้อมูลจากระบบสารสนเทศกับจีพีเอส
  - 4) ภาพจากดาวเทียมกับกล้องสเตอริโอโคป
61. ในแผนที่มาตราส่วน 1 : 50,000 วัดสวนสาธารณะแห่งหนึ่งได้ 6 ตารางเซนติเมตร สวนสาธารณะแห่งนี้มีเนื้อที่จริงเท่าใด
- 1) 1.5 ตารางกิโลเมตร
  - 2) 3.0 ตารางกิโลเมตร
  - 3) 4.5 ตารางกิโลเมตร
  - 4) 6.0 ตารางกิโลเมตร
62. ลักษณะทางกายภาพข้อใด**ไม่ถูกต้อง**
- 1) ที่ตั้งปราสาทหินพนมรุ้งบุรีรัมย์เป็นภูเขาโดด
  - 2) ที่ตั้งเจดีย์พระมหาธาตุนครศรีธรรมราชเป็นสันทราย
  - 3) ที่ตั้งองค์พระปฐมเจดีย์นครปฐมเป็นเนินตะกอนรูปพัด
  - 4) ที่ตั้งพระเจดีย์บนดอยสุเทพเชียงใหม่มีโครงสร้างเป็นหินทราย
63. ข้อความใด**ไม่ถูกต้อง**
- 1) ที่ราบสูงเม็กซีโกเป็นที่ราบสูงเชิงเขา
  - 2) ที่ราบสูงเดกกันเป็นที่ราบสูงชายฝั่ง
  - 3) ที่ราบสูงทิเบตเป็นที่ราบสูงระหว่างภูเขา
  - 4) ที่ราบสูงอาหรับเป็นที่ราบสูงภาคพื้นทวีป
64. ข้อใดเป็นผลกระทบจากภาวะโลกร้อน
- 1) การสะสมของแก๊สมีเทนในไรนา
  - 2) การแพร่กระจายของแมลงและเชื้อโรค
  - 3) การดูดซับแสงอินฟราเรดโดยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์
  - 4) การปล่อยสารคลอโรฟลูออโรคาร์บอนจากเครื่องทำความเย็น
65. กรมใดทำหน้าที่ของตนเองได้**ถูกต้อง**
- 1) กรมการศาสนาดูแลพิธีการฝังหรือเผาศพ
  - 2) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมดูแลสวนสาธารณะนอกเขตเทศบาล
  - 3) กรมควบคุมมลพิษดูแลโรงงานที่เป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ
  - 4) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยดูแลบ่อน้ำแร่ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ
66. ความสัมพันธ์ในข้อใด**ไม่ถูกต้อง**
- 1) อนุสัญญาเวียนนา - ชั้นโอโซน
  - 2) BDC - พื้นที่ชุ่มน้ำ
  - 3) UNFCCC - ภาวะโลกร้อน
  - 4) อนุสัญญาบาเซล - ของเสียอันตราย

67. ข้อใดเป็นกิจกรรมของการสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน
- 1) ลุงปุยใช้ใบไผ่หมักทำปุ๋ย
  - 2) ลุงปอใช้น้ำจากสระเตารดผัก
  - 3) ลุงปองใช้น้ำมะกรูดผสมยาสระผม
  - 4) ลุงปานต่อท่อไม้รองน้ำตกเข้าที่สวน
68. “น้ำเสีย” ในการจัดการทรัพยากรน้ำหมายถึงข้อใด
- 1) น้ำล้นคลองที่เด็กไม่ควรลงเล่น
  - 2) น้ำล้นห้วยที่ไหลผ่านหมู่บ้านมา
  - 3) น้ำที่ไหลมาจากโรงบำบัดน้ำเสีย
  - 4) น้ำในท่อที่ไหลมาจากห้องน้ำโรงแรม
69. ข้อใดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม
- 1) ธนาคารปลาที่บ้านนาอีสาน จังหวัดฉะเชิงเทรา
  - 2) ธนาคารข้าวของสมัชชาชนาชาวนาชาวไร่ภาคเหนือ
  - 3) ธนาคารขยะในชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร
  - 4) ธนาคารดินของเครือข่ายวนเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
70. ข้อใดเป็นเทคโนโลยีสะอาด
- 1) การลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด
  - 2) การเจือจางมลพิษที่แหล่งกำเนิด
  - 3) การบำบัดมลพิษที่แหล่งกำเนิด
  - 4) การกำจัดมลพิษที่แหล่งกำเนิด

เฉลย

1. 2)	2. 2)	3. 2)	4. 3)	5. 4)	6. 1)	7. 4)	8. 4)	9. 3)	10. 3)
11. 1)	12. 2)	13. 3)	14. 1)	15. 3)	16. 4)	17. 1)	18. 2)	19. 4)	20. 2)
21. 2)	22. 1)	23. 4)	24. 1)	25. 1)	26. 1)	27. 1)	28. 4)	29. 3)	30. 1)
31. 1)	32. 4)	33. 1)	34. 2)	35. 2)	36. 4)	37. 4)	38. 3)	39. 1)	40. 4)
41. 2)	42. 3)	43. 1)	44. 4)	45. 2)	46. 4)	47. 2)	48. 2)	49. 1)	50. 3)
51. 4)	52. 1)	53. 2)	54. 4)	55. 4)	56. 2)	57. 1)	58. 4)	59. 1)	60. 4)
61. 1)	62. 1)	63. 1)	64. 2)	65. 3)	66. 2)	67. 4)	68. 4)	69. 3)	70. 1)

ตัวอย่างข้อสอบ (ชุดที่ 2)

คำชี้แจง : เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- หมู่บ้าน 2 แห่ง อยู่ห่างกัน 8 กิโลเมตร ให้หารระยะทางระหว่างหมู่บ้านดังกล่าวในแผนที่มาตราส่วน 1 : 25,000
  - 1) 8 เซนติเมตร
  - 2) 16 เซนติเมตร
  - 3) 24 เซนติเมตร
  - 4) 32 เซนติเมตร
- หากมีการแข่งขันเทนนิสที่สหราชอาณาจักรในวันที่ 15 มีนาคม เวลา 16.00 น. ผู้เข้าชมในประเทศไทย จะต้องเปิดโทรทัศน์เพื่อรับชมการถ่ายทอดสดดังกล่าวในเวลาใด
  - 1) 9.00 น.
  - 2) 10.00 น.
  - 3) 11.00 น.
  - 4) 23.00 น.
- การวางแผนการเพาะปลูกในพื้นที่ 1,000 ไร่ ควรใช้ประโยชน์จากเครื่องมือใด
  - 1) ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นผิวโลก(GPS)
  - 2) ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)
  - 3) ภาพถ่ายดาวเทียม
  - 4) ภาพถ่ายทางอากาศ
- องค์การเอกชนใหญ่ที่สุดที่เฝ้าระวังและดูแลทรัพยากรธรรมชาติทั่วโลกคือองค์การใด
  - 1) Greenpeace International
  - 2) World Wide Fund for Nature
  - 3) Global Environmental Facility
  - 4) United Nations Environment Programme
- เพราะเหตุใดที่ราบสูงโคราชจึงไม่จัดอยู่ในภูมิประเทศแบบที่ราบสูงอย่างแท้จริง
  - 1) มีความชันทางทิศตะวันตกเพียงด้านเดียว
  - 2) มีความสูงเฉลี่ย 150-180 เมตร
  - 3) ไม่มีภูเขาล้อมรอบ
  - 4) มีขนาดเล็ก
- ข้อใดไม่ใช่ผลกระทบอันเกิดจากที่ตั้งของประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ที่ละติจูด 5° 37' ถึง 20 27' เหนือ
  - 1) ทำให้มีอากาศร้อน
  - 2) ทำให้รับอิทธิพลของลมมรสุม
  - 3) ทำให้ทุกจังหวัดมีเวลามาตรฐานเดียวกัน
  - 4) ทำให้อุณหภูมิในเวลากลางวันและกลางคืนไม่ต่างกันมากนัก
- เมื่อพิจารณาในเชิงภูมิศาสตร์วัฒนธรรม ประชาชนในทวีปใดมีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด
  - 1) ทวีปยุโรปกับทวีปอเมริกา
  - 2) ทวีปยุโรปกับทวีปอเมริกาใต้
  - 3) ทวีปเอเชียกับทวีปแอฟริกา
  - 4) ทวีปออสเตรเลียกับทวีปอเมริกาใต้
- ข้อใดเป็นการใช้ประโยชน์จากหินแปร
  - 1) การแกะสลักหินอ่อน
  - 2) การผลิตครกหิน
  - 3) การถมที่ด้วยกรวดทราย
  - 4) การก่อสร้างอาคารด้วยหินปูน
- ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ข้อใดที่มีผลกระทบวนการเกิดคล้ายคลึงกัน
  - 1) เสาดิน - แพะเมืองผี
  - 2) โป่งยุบ - เขาคระโดง
  - 3) เสาดิน - ผาแต้ม
  - 4) ภูเขาเทิบ - แก่งตะนะ
- อิทธิพลของลักษณะภูมิอากาศที่แห้งแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อให้เกิดพิธีกรรมใด
  - 1) บุญข้าวฉี่
  - 2) บุญบั้งไฟ
  - 3) บุญกุ่มข้าวใหญ่
  - 4) บุญแห่ปราสาทผึ้ง

11. ปรากฏการณ์ใดเกี่ยวกับพิสัยสารกึ่งตัวนำ ซึ่งเป็นข้อตกลงและผูกมัดตามกฎหมายในระดับโลก
  - 1) ปรากฏการณ์เฮลนิโอ
  - 2) ปรากฏการณ์ลานีญา
  - 3) ปรากฏการณ์เรือนกระจก
  - 4) ปรากฏการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ
12. โครงการแก้มลิงเป็นโครงการแก้ปัญหาในด้านใด
  - 1) การขาดแคลนน้ำ
  - 2) การเกิดน้ำเฝ้าเสีย
  - 3) การพัฒนาแหล่งน้ำ
  - 4) การเกิดน้ำท่วมรุนแรง
13. องค์กรใดในสหประชาชาติทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานให้มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์กรต่างๆ
  - 1) WFP
  - 2) UNEP
  - 3) UNDP
  - 4) UNEPA
14. การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ควรใช้วิธีการใดจึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
  - 1) การควบคุม การดูแลรักษา และการพัฒนา
  - 2) การสงวน การอนุรักษ์ และการพัฒนา
  - 3) การป้องกัน การแก้ไข และการอนุรักษ์
  - 4) การสงวน การป้องกัน และการอนุรักษ์
15. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมพุทธศักราช 2535 กำหนดให้โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ต้องดำเนินการในข้อใด
  - 1) วางแผนโครงการอย่างรอบคอบ
  - 2) วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
  - 3) ติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน
  - 4) ประเมินโครงการแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
16. ป่าไม้ประเภทใดอยู่ในเขตภูเขาสูงเกิน 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร
  - 1) ป่าพรุ
  - 2) ป่าดิบเขา
  - 3) ป่าสนเขา
  - 4) ป่าเบญจพรรณ
17. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความหลากหลายของพืชพรรณธรรมชาติทั่วโลก
  - 1) ละติจูด
  - 2) ลองจิจูด
  - 3) ปริมาณน้ำฝน
  - 4) ระดับความสูงของพื้นที่
18. น้ำจืดบนผิวดินในโลกส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะใด
  - 1) น้ำในทะเลสาบ
  - 2) น้ำที่พืชดูดซึมไว้
  - 3) น้ำในแม่น้ำลำธาร
  - 4) น้ำในรูปความชื้นในดิน
19. มวลอากาศร้อนชื้นจากทะเลจีนใต้เคลื่อนที่ผ่านประเทศไทยมาปะทะกับมวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนอย่างรวดเร็วจะทำให้เกิดลักษณะอากาศอย่างไร
  - 1) ท้องฟ้าแจ่มใส ลมพัดแรง
  - 2) ท้องฟ้ามีด มีฝนตกเล็กน้อย
  - 3) อากาศแปรปรวน มีฝนตกมาก
  - 4) อากาศอับอ้าว ท้องฟ้ามีดครึ้มตลอดวัน
20. ในแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1 : 500,000 วัดความยาวของแม่น้ำปิงได้ 4 เซนติเมตร และแม่น้ำเจ้าพระยาได้ 2 เซนติเมตร ความยาวของแม่น้ำทั้งสองรวมกันเป็นเท่าใดในพื้นที่จริง
  - 1) 30 กิโลเมตร
  - 2) 40 กิโลเมตร
  - 3) 50 กิโลเมตร
  - 4) 60 กิโลเมตร
21. ข้อใดไม่ควรใช้ Remote Sensing ในการสำรวจ
  - 1) นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน
  - 2) อุบัติเหตุทางรถยนต์จังหวัดนครราชสีมา
  - 3) แหล่งแร่ทองคำจังหวัดพิจิตร
  - 4) แผ่นดินถล่มที่จังหวัดอุตรดิตถ์

22. ถ้าต้องการศึกษาว่าประเทศไทยมีเมืองโบราณจำนวนเท่าใด และกระจายอยู่ในภาคใดบ้าง ท่านควรเลือกเครื่องมือประเภทใดจึงจะเหมาะสมที่สุด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด
- 1) ภาพถ่ายทางอากาศ
  - 2) ภาพถ่ายดาวเทียม
  - 3) แผนที่ภูมิประเทศและการสำรวจภาคสนาม
  - 4) แผนที่ประวัติศาสตร์และฐานข้อมูลทางโบราณคดี
23. บริเวณใดในภาคกลางที่ได้รับการกำหนดให้เป็นพื้นที่ผืนป่ามรดกโลก
- 1) เขตภูเขาทางด้านตะวันออก
  - 2) เขตที่ราบเชิงเขาตอนกลาง
  - 3) เขตที่ดอนและเขาโดดตอนกลาง
  - 4) เขตภูเขาและลาดเขาตะวันตก
24. การทอดผ้าป่าขยะเป็นความพยายามของชุมชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับหลักการในข้อใดมากที่สุด
- 1) reuse
  - 2) repair
  - 3) reduce
  - 4) recycle
25. นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนของตนเองได้มากที่สุดอย่างไร
- 1) เป็นสมาชิกของธนาคารขยะ
  - 2) ทิ้งหลอดไฟฟ้าที่เสียแล้วในถังขยะสีฟ้า
  - 3) แนะนำให้เพื่อนในชุมชนนำขยะมาใช้ประโยชน์
  - 4) คัดแยกขยะตามประเภทของขยะก่อนนำไปทิ้ง
26. โครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้อใดช่วยแก้ปัญหาให้ประชากรในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำได้มากที่สุด
- 1) โครงการแก้มลิง
  - 2) โครงการแกล้งดิน
  - 3) โครงการฝายทดน้ำ
  - 4) โครงการปลูกหญ้าแฝก
27. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีนตอนล่างมีน้ำเน่าเสียอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง
- 1) การปนเปื้อนในน้ำของสารเคมีจากพื้นที่เกษตรกรรมและอาคารบ้านเรือน
  - 2) การปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำจากอาคารบ้านเรือนและโรงงาน
  - 3) การปล่อยน้ำทิ้งจากอาคารบ้านเรือนและฟาร์มเลี้ยงสุกร
  - 4) การปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสุกรและโรงงาน
28. การที่รัฐบาลไทยส่งสิ่งของอุดหนุนกลับคืนไปให้ประเทศอินโดนีเซียเป็นการปฏิบัติตามข้อตกลงใด
- 1) อนุสัญญาเวียนนา
  - 2) พิธีสารมอนทรีออล
  - 3) อนุสัญญาไซเตส
  - 4) พิธีสารเกียวโต
29. รีโมทเซนซิง (Remote Sensing) เป็นระบบการทำงานที่ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญข้อใด
- 1) การสะท้อนของรังสีอัลตราไวโอเล็ต
  - 2) ความเร็วของแสง
  - 3) คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นสื่อ
  - 4) ความหนาแน่นของมวลอากาศ
30. บุคคลใดนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุด
- 1) นายชมใช้สมุนไพรรักษาโรค
  - 2) นายคงใส่ปุ๋ยคอกในนาข้าว
  - 3) นายจันทร์ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นรายได้เสริม
  - 4) นายแสนผลิตไข่เค็มด้วยสูตรของคุณยาย
31. ดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฉบับใด
- 1) CITES
  - 2) Kyoto Protocol
  - 3) UNFCCC
  - 4) Ramsar

32. Agenda 21 เป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานด้านใด
- 1) การพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
  - 3) การประหยัดพลังงาน
  - 4) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
33. การพัฒนาที่จะก่อให้เกิดผลที่ยั่งยืนยาวนาน หมายถึงข้อใด
- 1) การพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย
  - 2) การพัฒนาที่ลดปริมาณการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
  - 3) การพัฒนาที่มีการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง
  - 4) การพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่คุณภาพสิ่งแวดล้อม
34. “ที่ราบสูงซึ่งอยู่ระหว่างที่ราบและมีขอบขั้น” หมายถึงที่ราบสูงใด
- 1) ที่ราบสูงทิเบต ในประเทศจีน
  - 2) ที่ราบสูงเดกกัน ในประเทศอินเดีย
  - 3) ที่ราบสูงอนาโตเลีย ในประเทศตุรกี
  - 4) ที่ราบสูงปาตาโกเนีย ในประเทศอาร์เจนตินา
35. ข้อใดเรียงลำดับพืชพรรณธรรมชาติตามละติจูดได้ถูกต้อง
- 1) ป่ามรสุม ไม้พุ่ม ป่าสน ทundra
  - 2) ไม้พุ่ม ป่ามรสุม ทundra ป่าสน
  - 3) ป่าสน ทundra ไม้พุ่ม ป่ามรสุม
  - 4) ทundra ป่าสน ป่ามรสุม ไม้พุ่ม
36. ภูกระดึงในจังหวัดเลยมีกระบวนการเกิดเหมือนกับเทือกเขาใด
- 1) แอนดิส ในประเทศชิลี
  - 2) ร็อกกี ในสหรัฐอเมริกา
  - 3) แบล็กฟอเรสต์ ในประเทศเยอรมนี
  - 4) เกรตดิไวดิง ในประเทศออสเตรเลีย
37. ความสัมพันธ์ในข้อใดไม่ถูกต้อง
- 1) psychrometer ความชื้นสัมพัทธ์และจุดน้ำค้างในอากาศ
  - 2) stereoscope ภาพสามมิติ
  - 3) anemometer ความเร็วลม
  - 4) hygrometer ความกดอากาศ
38. เครื่องมือในข้อใดสามารถใช้เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2520 กับ พ.ศ. 2550 ได้ดีที่สุด
- 1) แผนที่ภูมิประเทศ
  - 2) แผนที่ทรัพยากรธรรมชาติ
  - 3) ภาพถ่ายทางอากาศ
  - 4) ภาพถ่ายจากดาวเทียม
39. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุหลักของวิกฤติการณ์สิ่งแวดล้อม
- 1) การลดลงของระดับน้ำทะเล
  - 2) ความแออัดของประชากร
  - 3) การขยายตัวทางเศรษฐกิจ
  - 4) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
40. ข้อใดไม่ใช่ปัญหาที่เกิดจากการลดระดับลงของน้ำใต้ดิน
- 1) แผ่นดินทรุด
  - 2) ขาดแคลนน้ำบาดาล
  - 3) น้ำเค็มจากทะเลจะไหลซึมเข้ามาแทนที่
  - 4) ดินเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นเลน
41. สถาบันทรัพยากรโลกระบุว่าประเทศใด ปล่อยแก๊สพิษในอากาศมากที่สุดในโลกทั้งในอดีตและปัจจุบัน
- 1) จีน
  - 2) อินเดีย
  - 3) รัสเซีย
  - 4) สหรัฐอเมริกา

42. องค์การสหประชาชาติมีความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไร
- 1) ผลักดันให้มีการก่อตั้งองค์การปกป้องสิ่งแวดล้อมในหลายประเทศ
  - 2) จัดการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ซึ่งนำไปสู่การก่อตั้ง UNEP
  - 3) เป็นแกนนำในการร่างพิธีสารเกียวโตเพื่อจำกัดการปล่อยแก๊สเรือนกระจก
  - 4) จัดตั้งคณะกรรมการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อค้นคว้าวิจัยการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
43. Polluter Pay Principle เป็นหลักการเชิงเศรษฐศาสตร์ที่นำมาใช้เพื่ออะไร
- 1) การจัดการสิ่งแวดล้อม
  - 2) การป้องกันภัยสาธารณสุข
  - 3) การกำหนดอัตราค่าน้ำ
  - 4) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
44. การปฏิวัติเขียว (The Green Revolution) เกี่ยวข้องกับอะไร
- 1) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพาะปลูก
  - 2) การรณรงค์ปลูกป่าอย่างกว้างขวาง
  - 3) การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
  - 4) การผลิตสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ
45. วิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากที่สุดคือข้อใด
- 1) การขาดแคลนน้ำจืด
  - 2) การสูญเสียป่าไม้และสัตว์ป่า
  - 3) การลดลงของปริมาณแร่ธาตุ
  - 4) การชะล้างและการพังทลายของดิน
46. กรมอุตุนิยมวิทยาออกประกาศเตือนเรื่องพายุฤดูร้อน ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ระมัดระวัง โดยเจ้าหน้าที่ประจำสถานีตรวจอากาศต้องสังเกตเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ประเภทใดมากที่สุด
- 1) เครื่องแอนนิโมมิเตอร์ (Anemometer)
  - 2) เครื่องวัดน้ำฝน (Rain Gauge)
  - 3) บารอมิเตอร์ (Barometer)
  - 4) เครื่องไฮโกรมิเตอร์ (Hygrometer)
47. การบำบัดน้ำเสียเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตรงกับหลักการใด
- 1) reuse
  - 2) refill
  - 3) reduce
  - 4) recycle
48. The Vienna Convention เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
- 1) การป้องกันชั้นโอโซน
  - 2) ความหลากหลายทางชีวภาพ
  - 3) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - 4) การค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์
49. ข้อใดไม่ใช่แผนที่เฉพาะเรื่อง
- 1) แผนที่การใช้ที่ดิน
  - 2) แผนที่แสดงความลาดชัน
  - 3) แผนที่แสดงชั้นบรรยากาศ
  - 4) แผนที่ภูมิประเทศ
50. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนที่เข้าสู่ประเทศไทย
- 1) ไม่เคยก่อตัวในอ่าวไทย
  - 2) หากก่อตัวในอ่าวเบงกอลจะไม่ถึงประเทศไทย
  - 3) มีแหล่งกำเนิดในทะเลจีนใต้มากกว่าในทะเลอันดามัน
  - 4) หากก่อตัวในอ่าวตังเกี๋ยจะส่งผลต่อสภาพอากาศในประเทศไทยมากที่สุด

BRANDS ซัมเมอร์แคมป์ 2011

เอกสารประกอบการบรรยาย
วิชา **สังคมศึกษา**
(O NET)

โดย **อ.สุทัศน์ ภูมิรัตนารินทร์**

ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

ความหมายของศาสนา หมายถึง หลักคำสอนอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์ ประสบแต่ความสุข โดยมีความสุขนิรันดร์เป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด

ที่มาของศาสนา

ศาสนาต่างๆ ในโลกมีที่มาหลายประการ ซึ่งพิจารณาตามลำดับได้ดังนี้

- 1. ความไม่รู้** สมัยดึกดำบรรพ์มนุษย์ไม่มีการศึกษาหาความจริง เมื่อมีการฝันเจ็บป่วยหรือตาย จึงทำให้มนุษย์คิดว่าคนเรามี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นร่างกายกับส่วนที่เป็นวิญญาณ
- 2. ความกลัว** ความไม่รู้เป็นเหตุให้เกิดความกลัว มนุษย์สมัยโบราณหวาดกลัวในสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น การเกิดแผ่นดินไหว น้ำท่วม ลมพายุ จึงเกิดความเชื่อเรื่องเทพเจ้าดลบันดาล ทำให้เกิดพิธีบูชาบวงสรวงอันเป็นพิธีกรรม ซึ่งเป็นที่มาของศาสนาในระยะต้น
- 3. ต้องการศูนย์รวมกำลังใจ** มนุษย์ต้องการแนวปฏิบัติหรือหลักยึด เพื่อให้เกิดความสามัคคี ส่งผลให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของชุมชนและเป็นศูนย์รวมกำลังใจในการต่อสู้กับศัตรูผู้รุกราน
- 4. ความต้องการที่พึ่งทางใจ** มนุษย์จำเป็นต้องมีที่พึ่งเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้มีการสวดอ้อนวอนเพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ รวมทั้งกำหนดวิธีการปฏิบัติเพื่อจะก่อให้เกิดความอบอุ่นใจมากขึ้น
- 5. ความต้องการความสงบสุขของสังคม** เพื่ออบรมและขัดเกลาจิตใจของตนเองและชุมชนให้ประพฤติปฏิบัติถูกต้องชอบธรรม

ความสำคัญของศาสนา

ศาสนาทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายสำคัญร่วมกัน คือ ต้องการให้มนุษย์ทุกคนเป็นคนดีอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

1. เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจที่ทำให้มนุษย์มีที่พึ่งและสร้างความมั่นใจในการดำเนินชีวิต
2. เป็นเครื่องมือในการสรรสร้างความสำเร็จทำให้สังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยลดความขัดแย้งทำให้เกิดสันติสุข

เกิดสันติสุข

3. เป็นเครื่องมือในการอบรมขัดเกลาสมาชิกของสังคม
4. เป็นพื้นฐานของขนบธรรมเนียมประเพณี
5. เป็นเครื่องหมายของสังคม ศาสนาจะเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชน

ประชาชน

6. เป็นมรดกของสังคม ศาสนาถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของสังคมโลก เพราะทุกศาสนามีศาสนวัตถุ ศาสนิกชน หลักธรรมคำสอนและศาสนพิธี

องค์ประกอบของศาสนา

มีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. **ผู้ตั้งหรือศาสดา** หมายถึง ผู้คิดค้นหลักคำสอนครั้งแรกแล้ววางกฎและหลักคำสอนที่ได้คิดค้นเพื่อเป็นหลักปฏิบัติ

2. **หลักคำสอนหรือหลักธรรม** หมายถึง หลักธรรมคำสั่งสอนที่องค์ศาสนาได้คิดค้นหรือเหล่าสาวกได้คิดค้นเพิ่มเติมขึ้นมา

3. **นักบวชหรือสาวก** หมายถึง ผู้ปฏิบัติตามหลักคำสอนอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นตัวอย่างในวิถีชีวิตของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

4. **ศาสนสถานหรือโบสถ์ วิหาร** บางศาสนาอาจจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งคราวเมื่อเสร็จพิธีแล้วรื้อถอนไปหรือจะสร้างถาวรเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้

5. **ศาสนพิธีหรือพิธีกรรมทางศาสนา** ทุกศาสนาจะต้องมีพิธีกรรมทางศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศาสนานั้นๆ

ประเภทของศาสนา

การจัดประเภทศาสนาที่มีอยู่ทั้งหลายในโลก อาจแบ่งประเภทได้หลายประเภทตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้า

1.1 **ประเภทเอกเทวนิยม (Monotheism)** หมายถึง ศาสนาที่มีความเชื่อในพระเจ้าองค์เดียว ได้แก่ คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม

1.2 **ประเภทพหุเทวนิยม (Polytheism)** หมายถึง ศาสนาที่มีความเชื่อในพระเจ้าหลายองค์ ได้แก่ ศาสนาฮินดู (พราหมณ์)

1.3 **ประเภทอเทวนิยม (Atheism)** หมายถึง ศาสนาที่ไม่เชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้าง ได้แก่ พระพุทธศาสนา และศาสนาเซน

2. แหล่งผู้นับถือ

2.1 ศาสนาระดับท้องถิ่น คือ ศาสนาที่เกิดขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่ง และผู้นับถือภายในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ศาสนาชินโตของญี่ปุ่น ศาสนาสิกข์ของอินเดีย ศาสนายูดาห์ของอิสราเอล เป็นต้น

2.2 ศาสนาระดับสากล คือ ศาสนาที่เกิดขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่ง และได้แพร่กระจายไปยังดินแดนส่วนต่างๆ ในโลก จนเรียกได้ว่าเป็นศาสนาของโลก เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธ เป็นต้น

3. การมีผู้นับถืออยู่หรือไม่

3.1 ศาสนาที่ตายไปแล้ว คือ ศาสนาที่มีผู้นับถือในอดีต แต่ปัจจุบันไม่มีใครนับถือแล้ว เช่น ศาสนาของอียิปต์โบราณ ศาสนากรีกโบราณ เป็นต้น

3.2 ศาสนาที่ยังมีชีวิตอยู่ คือ ศาสนาที่ยังมีผู้นับถืออยู่ในปัจจุบัน เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ฯลฯ

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ความเป็นมา เกิดในอินเดียก่อนพระพุทธศาสนาประมาณ 1000 ปี เป็นศาสนาดั้งเดิมของชนเผ่าอารยัน และผสมผสานกับการบูชาธรรมชาติของพวกทราวติ ผสมผสานเป็นวัฒนธรรมของตนขึ้นมาใหม่

วิวัฒนาการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนามีวิวัฒนาการดังนี้

- ก. สมัยพระเวท - 800-300 ปีก่อนพุทธศักราช นับถือเทพเจ้า 3 กลุ่ม คือ เทพเจ้าบนพื้นโลก เทพเจ้าบนอวกาศ และเทพเจ้าบนสวรรค์
- ข. สมัยพราหมณ์ - 300-100 ปีก่อนพุทธศักราช เกิดเทพองค์ใหม่ คือ พระพรหม โดยเป็นผู้สร้างทุกสิ่งทุกอย่าง ต่อมาเกิดความเชื่อเรื่องตรีมูรติ คือ แบ่งเทพออกเป็น 3 องค์ คือ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ
- ค. สมัยฮินดู - พ.ศ. 743 เข้าสู่ยุคใหม่ เรียกว่า ยุคระบบทรรศนะทั้ง 6 ความเชื่อในสมัยนี้ เชื่อในทฤษฎีสังสารวัฏ ต้องการจะหลุดพ้น เพื่อเข้าสู่ภูมิวิญญาน ระบบทรรศนะทั้ง 6 ได้แก่
  - ลัทธิสาขชยะ
  - ลัทธิโยคะ
  - ลัทธิินยายะ
  - ลัทธิไวเคชิกะ
  - ลัทธิมีมางสา
  - ลัทธิเวทานตะ

คัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. คัมภีร์ศรุตี-คัมภีร์ที่เกิดจากการรับฟังมาจากโอษฐ์ของพระเจ้า เช่น คัมภีร์พระเวท
2. คัมภีร์สมฤติ-คัมภีร์ที่มนุษย์สร้างขึ้น และจดจำ ถ่ายทอดสืบต่อมา เช่น คัมภีร์ธรรมศาสตร์

คัมภีร์พระเวท ได้แก่

1. ฤคเวท - อ้อนวอนสรรเสริญเทพเจ้าต่างๆ
2. ยชุรเวท - คู่มือพราหมณ์ในการทำพิธี
3. สามเวท - บทร้อยกรองใช้ในพิธียัญกรรม หรือถวายน้ำโสมแก่พระอินทร์
4. อาถรรพเวท - คัมภีร์ที่เกิดหลังสุดในสมัยฮินดู เป็นเรื่องเกี่ยวกับมนต์คาถา ทำพิธีแก้เสนียดจัญไร เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และนำผลร้ายไปสู่ผู้อื่น

นิกายสำคัญในศาสนาฮินดู แบ่งออกเป็น 4 นิกายใหญ่ๆ คือ

1. นิกายพรหม - นับถือและจงรักภักดีต่อพระพรหม
2. นิกายไวษณพ - นับถือและจงรักภักดีต่อพระวิษณุหรือพระนารายณ์
3. นิกายไศวะ - นับถือและจงรักภักดีต่อพระศิวะหรือพระอิศวร
4. นิกายคักติ - นับถือและจงรักภักดีพระเป็นเจ้าฝ่ายหญิง ได้แก่ พระสรัสวดี พระอุมา พระลักษมี เป็นต้น

หลักธรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

หลักอศรม ๔ หมายถึง ขั้นตอนชีวิต หรือทางปฏิบัติเพื่อยกระดับให้สูงขึ้น มี 4 ประการ คือ

1. พรหมจารี - วัยแห่งการศึกษาเล่าเรียน
2. คฤหัสถ์ - วัยแห่งการครองเรือน
3. วณปรัสถ์ - วัยแห่งการปฏิบัติศีลในป่า
4. สันยาสี - วัยแห่งการหลุดพ้น

หลักปรัชญา ในการดำเนินชีวิตที่ดั้น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู สอนให้ยึดหลักปรัชญา 4 ประการ ซึ่งเป็นหลักในการดำเนินชีวิตควรมุ่งประโยชน์ตามลำดับ คือ

1. ธรรมะ - การประพฤติปฏิบัติธรรม เข้าใจในขบวนการของชีวิต เพื่อจะได้ไปเกิดในสุคติภูมิ
2. กามะ - การเสริมสร้างชีวิตให้มั่นคง เช่น การประกอบอาชีพ การแต่งงาน
3. อรรถะ - การแสวงหาความมั่นคงให้แก่ชีวิตในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา
4. โมกษะ - การออกบำเพ็ญพรต เพื่อความหลุดพ้น

หลักตรีมูรติ หมายถึง การแสดงออกให้ปรากฏเป็น 3 ลักษณะของพระพรหม ได้แก่

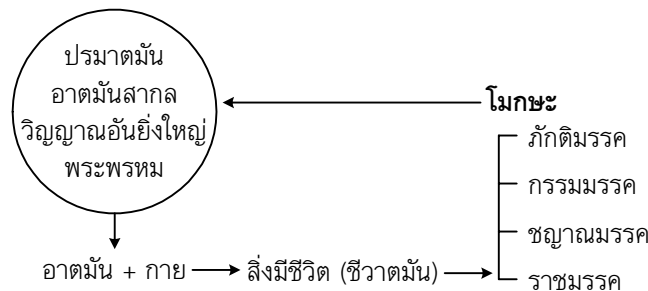
1. พระผู้สร้าง - พระพรหม
2. พระผู้รักษา - พระวิษณุ หรือพระนารายณ์
3. พระผู้ทำลาย - พระศิวะ หรือพระอิศวร

เรียกพระผู้ทั้งสามว่า “พระตรีมูรติ”

หลักปรมาตมันและโมกษะ หมายถึง หนทางที่นำไปสู่การหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ได้แก่

1. กรรมมรรค หรือกรรมโยคะ คือ การละกรรมที่จะทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิดและปฏิบัติกรรมเพื่อให้หลุดพ้น

2. ภักติมรรค หรือภักติโยคะ คือ ความภักดีต่อพระเจ้า
3. ราชมรรค หรือราชโยคะ คือ ทางแห่งการฝึกฝนอบรมจิตให้มั่นคง
4. ชญาณมรรค หรือชญาณโยคะ คือ ทางแห่งปัญญาที่จะนำความรู้หรือเกิดปัญญาไปสู่การหลุดพ้น

พิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

1. ระบบวรรณะ - การปฏิบัติตามกำเนิดวรรณะและหน้าที่ตามวรรณะของตน
2. พิธีสังสการ - พิธีกรรมที่ทำให้เกิดความบริสุทธิ์ เป็นพิธีเกี่ยวกับขั้นตอนชีวิตตั้งแต่เกิด
3. พิธีศราฟท์ - พิธีทำบุญอุทิศให้แก่ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ โดยการถวายข้าวบิณฑ
4. พิธีบูชาเทวดา - การสวดมนต์บูชาพระเจ้า การไปนมัสการบำเพ็ญกุศลในเทวาลัยและพิธีบูชาในวันศักดิ์สิทธิ์

ศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์ มีกำเนิดในดินแดนปาเลสไตน์ เมื่อประมาณ ค.ศ. 30 (พ.ศ. 573) ปัจจุบันเป็นศาสนาหนึ่งของโลก มีผู้นับถือมากที่สุด ศาสดาของศาสนาคริสต์ คือ พระเยซู ซึ่งชาวคริสต์ส่วนใหญ่เชื่อว่าพระองค์คือมาชียา (Mashiah) ที่พระเจ้าประทานมาเพื่อไถ่บาปให้กับมนุษย์ อัครสาวก คือ นักบุญปีเตอร์ และนักบุญปอล เผยแพร่ศาสนา และในปลาย C4 ได้ประกาศให้ศาสนาคริสต์ เป็นศาสนาประจำชาติของโรมัน ประมาณ C4 และ C5 ศาสนาคริสต์ได้แยกออกเป็น 2 นิกาย คือ โรมันคาทอลิก และนิกายกรีกออร์ทอดอกซ์ และใน C16 ได้มีนิกายโปรเตสแตนต์ อีกนิกายหนึ่ง

คัมภีร์ของศาสนาคริสต์ เรียกว่า คัมภีร์ไบเบิล แบ่งเป็น 2 ภาค

1. พันธสัญญาเดิม (Old Testaments) เริ่มตั้งแต่พระเจ้าสร้างโลก กำเนิดชนชาติยิว จนถึงการเสด็จมาของพระเยซูคริสต์
2. พันธสัญญาใหม่ (New Testament) เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับชีวิต คำสอนของพระเยซู ไปจนถึงวาระสุดท้ายของโลก

นิกายสำคัญของศาสนาคริสต์

1. โรมันคาทอลิก - ศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม มีสันตะปาปาเป็นประมุขของศาสนจักรอยู่ที่นครวาติกัน
2. นิกายกรีกออร์ทอดอกซ์ - แพร่หลายในหมู่ยุโรปตะวันออก เลือกประมุขสูงสุดสำหรับอาณาจักรในประเทศของตน
3. นิกายโปรเตสแตนต์ - เป็นนิกายแยกมาจากนิกายโรมันคาทอลิก เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับหลักธรรมคำสอนและการปฏิบัติของศาสนจักร นิกายนี้ยังแตกย่อย เช่น นิกายลูเธอรัน นิกายแองกลิกัน เป็นต้น

หลักธรรมคำสอน

หลักธรรมเรื่องความรัก - คำสอนที่สำคัญที่สุด หมายถึง จิตใจที่มีความเมตตาเสียสละและรู้จักให้อภัย โดยพระเยซูคริสต์ทรงสอนให้รักมนุษย์เหมือนรักตัวเอง ให้รักเพื่อนมนุษย์ทุกคน แม้ว่าบุคคลนั้นเป็นคนชั่ว เป็นศัตรูก็ตาม

อาณาจักรพระเจ้า เป็นอาณาจักรแห่งจิตใจ อาณาจักรแห่งความบริสุทธิ์ บุตรของพระเจ้าเป็นสมาชิกของอาณาจักรพระเจ้า มีในโลกนี้แต่เป็นสวรรค์

หลักพระตรีเอกภาพ หรือหลักตรีเอกานุภาพ

พระตรีเอกภาพ หมายถึง พระเจ้าองค์เดียว แต่มี 3 บุคคลหรือสามสภาวะ อันได้แก่

1. พระบิดา (พระยะโฮวา) หมายถึง พระเจ้าผู้ทรงสร้างโลก และให้กำเนิดแก่ชีวิตทุกชีวิต
2. พระบุตร (พระเยซู) คือ พระผู้ทรงมาเกิดเพื่อไถ่บาปให้แก่มวลมนุษย์
3. พระจิต (วิญญาณศักดิ์สิทธิ์) ของพระบิดาและพระบุตรรวมกัน) คือ พระวิญญาณอันบริสุทธิ์เป็นผู้นำ

มนุษย์ไปสู่อาณาจักรของพระเจ้า

บัญญัติ 10 ประการ

คริสต์ศาสนากล่าวว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างมนุษย์ทุกคน ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ต้องยึดมั่นในบัญญัติ 10 ประการ คือ

1. จงนมัสการพระเจ้าแต่เพียงพระองค์เดียว
  - 1) พึงทำความเคารพต่อพระเป็นเจ้าและพระเยซู
  - 2) ควรทำความเคารพต่อพระนางพรหมจารีมาเรียและนักบุญ
2. อย่าออกนามพระเจ้าโดยไม่สมเหตุ
3. อย่าลืมฉลองวันพระเป็นเจ้าเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ คือ ฉลองวันอาทิตย์
  - 1) ต้องพึงมิสซา
  - 2) ไม่ทำงานอันต้องห้าม
4. จงนับถือบิดา มารดา
5. อย่าฆ่าคน
6. อย่าทำลามก
7. อย่าลักขโมย
8. อย่าใส่ความนินทา
9. อย่าปลงใจในความลามกด้วยการเป็นพยานเท็จ และล่วงประเวณี
10. อย่าโลภอยากได้ทรัพย์ของผู้อื่น

พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมในศาสนาคริสต์ เรียกว่า ศีลศักดิ์สิทธิ์มี 7 ข้อ คือ

1. ศีลล้างบาป - เป็นพิธีกรรมแรกที่สุดที่จะเป็นศาสนานิกชนต้องรับ
2. ศีลกำลัง - เป็นพิธีที่สังฆราชเจิมน้ำมันที่หน้าผาก เด็กพอบที่จะรับศีลชอบ
3. ศีลแก้บาป - การสารภาพบาปเป็นส่วนหนึ่งของศีลแก้บาป
4. ศีลมหาสนิท - ชาวคริสต์ไปโบสถ์วันอาทิตย์กินขนมปังกับเหล้าองุ่น
5. ศีลเจิมคนไข้ - สร้างกำลังใจให้กับผู้เจ็บไข้ หรือลดโทษบาป
6. ศีลสมรส - เครื่องหมายพระเจ้ากระชับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง
7. ศีลอนุกรม หรือศีลบวช - เป็นการบวชเป็นบาทหลวงของชาวคริสต์

ศาสนาอิสลาม

คำว่า **อิสลาม** แปลว่า สันติ ยินยอม นอบน้อม จึงหมายถึงการนอบน้อมต่อพระเจ้า (พระอัลลอฮ์) ซึ่งเป็นพระเจ้าองค์เดียวของศาสนานี้ เกิดที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ศาสดา คือ พระมุฮัมมัด การเริ่มศักราชของศาสนาอิสลามเริ่มเมื่อปีที่พระมุฮัมมัดหนีไปจากเมกกะ ไปเมืองมาดีนา (ค.ศ. 622) เป็นการเริ่มต้น เรียกว่า “ฮิจเราะห์ศักราช” ศาสนาอิสลามแตกแยกเป็นนิกายต่างๆ ภายหลังจากศาสดาถึงแก่กรรม มีสาเหตุมาจากความแตกแยกแนวความคิดเห็นทางการเมืองเป็นสำคัญ โดยเฉพาะตำแหน่งผู้นำที่เรียกว่า “กาหลิบ” ซึ่งมีฐานะเป็นทั้งประมุขศาสนาและการปกครอง

นิกายสำคัญ ได้แก่

ก. **ซุนนี** ยึดถือคำสอนแบบแผนและโอวาทของศาสดาอย่างเคร่งครัด

ข. **นิกายชีอะห์** เห็นว่าผู้นำสุทธิจะต้องเป็นทายาทโดยสืบเชื้อสายของพระศาสดา ยึดถืออาลี

ค. **นิกายวาฮาบี** ยึดถือความศักดิ์สิทธิ์ของคัมภีร์อัลกุรอาน และวาระของศาสดาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม คัมภีร์อัลกุรอาน เขียนเป็นภาษาอาหรับ ชาวมุสลิมถือว่าเป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์ที่สุด เพราะมีทั้งหลักคำสอนและปฏิบัติอย่างครบถ้วน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สำคัญที่สุดที่ชาวมุสลิมต้องยึดมั่นและปฏิบัติ เพราะมาจากพระโอษฐ์ของพระเจ้า

หลักธรรมสำคัญของศาสนาอิสลาม

หลักคำสอนสำคัญของศาสนาอิสลาม ที่ถือว่าเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิมโดยทั่วไปที่ต้องนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หลักศรัทธา 6 ประการ เน้นให้ชาวมุสลิมมีความเชื่อ โดยปราศจากการระแวงสงสัย

2. หลักปฏิบัติ 5 ประการ เป็นการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาที่ชาวมุสลิมต้องยึดถือและเข้าสู่ความเป็นมุสลิมโดยสมบูรณ์

หลักศรัทธา 6 ประการ

1. ศรัทธาในพระเจ้า (องค์อัลลอฮ์) แต่เพียงพระองค์เดียว

2. ศรัทธาในเทวทูต (มลาอิกะห์) ว่ามีจริง มลาอิกะห์ หมายถึง บ่าวของพระเจ้า หรือเทวทูตเป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่ติดต่อสื่อสารระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

3. ศรัทธาในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน

4. ศรัทธาในศาสนทูต (รอซูล) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพระเจ้าให้มาสั่งสอนประชาชน

5. ศรัทธาในวันพิพากษาโลก ชาวมุสลิมต้องมีความเชื่อในเรื่องวันที่โลกถึงกาลอวสาน แล้วพระเจ้าจะเป็นผู้พิพากษามนุษย์ ตามกรรมดีกรรมชั่วของแต่ละบุคคล

6. ศรัทธาในกฎสวรรค์ (ลิขิต) ของพระเจ้า ชาวมุสลิมต้องเชื่อว่าชีวิตมนุษย์พระเจ้าได้ลิขิตเอาไว้แล้วไม่อาจฝ่าฝืนได้

หลักปฏิบัติ 5 ประการ

1. การปฏิญาณตน การประกาศตนยอมรับด้วยความศรัทธา ว่าองค์อัลลอฮ์เป็นพระเจ้าสูงสุดเพียงองค์เดียวเท่านั้น
2. การปฏิบัติละหมาด หมายถึง การนมัสการพระเจ้าทั้งร่างกายและจิตใจ วันละ 5 ครั้ง
3. การถือศีลอด มีจุดมุ่งหมาย คือ ต้องการฝึกความอดทนทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นการควบคุมตนเองไว้ ยับยั้ง ไม่บริโภคอาหาร และร่วมประเวณี
4. การบริจาคทรัพย์ (ซะกาต) มีจุดมุ่งหมายลดช่องว่างในสังคมต้องการให้มุสลิมเสียสละให้ทานแก่ผู้อื่น เป็นการปลูกฝังความรัก ความสามัคคีของชาวมุสลิม
5. การประกอบพิธีฮัจญ์ ควรหาโอกาสไปทำพิธีนี้อย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต จุดมุ่งหมายให้ชาวมุสลิมระลึกถึงพระเจ้า ได้พบปะพี่น้องมุสลิมจากทั่วโลก

หลักธรรมที่สำคัญของศาสนาสิกข์

ชาวสิกข์มีความเชื่อในพระเจ้าองค์เดียวที่เรียกว่า พระนาม เป้าหมายของชาวสิกข์ คือ ต้องการเข้าสู่ความใกล้พระองค์

หลักการบรรลุความสุขนิรันดร หรือนิรวาน กล่าวคือ

1. ทำแต่กรรมดี
2. สร้างปัญญา
3. มีมหาปิติ
4. มีพลังทางจิต
5. มีสัจจะ

หลักการบรรลุนิรวานในศาสนาสิกข์ คือ

1. การเพ่งพระนาม
2. มีศรัทธาและจงรักภักดี
3. เปล่งวาจาสรรเสริญพระเจ้า
4. การปฏิบัติตามคำสอนของคุรุ

ชาวสิกข์จะมีหลักการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. คินเซ้า ทำจิตให้เต็มด้วยความรักพระเจ้า
2. จงให้ทานแก่คนยากจนเสมอ
3. จงกล่าวแต่ปิยวาจา
4. จงถ่อมตน
5. จงทำดีต่อผู้อื่น
6. อย่าเห็นแก่กินเห็นแก่นอน
7. จงใช้จ่ายเฉพาะส่วนที่มีความสามารถหามาได้
8. จงคบแต่คนดีตลอดเวลา
9. จงร่วมกับคนดีสวดสรรเสริญคุรุ

พระพุทศานา

กำเนิดในประเทศอินเดีย เมื่อ 2500 ปีเศษมาแล้ว ศาสดา คือ พระพุทธเจ้า พระชนม์มายุ 29 พรรษา ได้เสด็จออกบรรพชา พระองค์ทรงศึกษาและบำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่นาน 6 ปี แต่ไม่สำเร็จ จึงทรงเลิก และทรงแสวงหาสัจธรรม จนสามารถตรัสรู้อนัตตวลัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระลัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระชนมายุได้ 35 พรรษา โดยพระองค์ตรัสรู้ตามลำดับ คือ

ปฐมยาม	- ปุพเพนิวาสานุสติญาณ	- ระลึกชาติแต่หนหลังได้
มัชฌิมยาม	- จุตูปปาตญาณ	- ความรู้จุตชาติพิพม์
ปัจฉิมยาม	- อาสวักขยญาณ	- ความรู้อันเป็นเหตุให้สิ้นอาสวะกิเลสทั้งปวง

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเผยแผ่หลักธรรมจนพระชนมายุ 80 พรรษาก็ดับขันธปรินิพพานที่เมืองกุสินารา

นิกายสำคัญแบ่งแยกออกเป็น 2 นิกาย คือ

1. นิกายเถรวาท - ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเดิม
2. นิกายอักษรวาท (มหายาน) - ดัดแปลงพระธรรมวินัยตามควร

พระไตรปิฎก

พระไตรปิฎก คือ คัมภีร์ของพระพุทธศาสนา ไตร แปลว่า สาม ปิฎก แปลว่า ตะกร้าก็ได้ ไตรปิฎกจึงแปลว่า คัมภีร์สามคัมภีร์ ได้แก่ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก

โครงสร้างของพระไตรปิฎก

พระไตรปิฎกแบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ และแต่ละหมวดมีสาระ ดังนี้

1. พระวินัยปิฎก ว่าด้วยสิกขาบทและบทบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับภิกษุสงฆ์และภิกษุณีแบ่งเป็น 3 หมวด
2. พระสุตตันตปิฎก ว่าด้วยพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า (มีของพระสาวกบ้างบางส่วน) ที่ตรัสแก่ชนต่างชั้น ต่างกาลและโอกาส เป็นในรูปคำร้อยแก้วล้วนบ้าง ผลมร้อยแก้วกับร้อยกรองบ้าง พระปิฎกนี้มีทั้งสิ้น 21000 พระธรรมขันธ์ โดยแบ่งออกเป็น 5 นิกาย
3. พระอภิธรรมปิฎก ว่าด้วยการอธิบายหลักธรรมต่างๆ ในด้านวิชาการล้วนๆ ไม่เกี่ยวกับเหตุการณ์และบุคคล ซึ่งหลักธรรมที่ได้นำเอามาอธิบายมีอยู่ในส่วนของพระสุตตันตปิฎกนั่นเอง มี 42000 พระธรรมขันธ์ แบ่งเป็น 7 คัมภีร์

หลักธรรมที่สำคัญของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนามีหลักธรรม 3 ระดับเพื่อสอนให้ชาวพุทธทำความดี ละเว้นความชั่ว ชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ เรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ ซึ่งเป็นจริยธรรมของบุคคลในสังคม พิจารณาได้ดังนี้

1. จริยธรรมขั้นพื้นฐานเพื่อการละความชั่ว จะเป็นข้อปฏิบัติที่ควบคุมกายวาจาให้ปกติไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนและผู้อื่น

เบญจศีล คือ เว้นการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ ดื่มสุรา และของมึนเมา

เบญจจรณ คือ มีเมตตากรุณา ประกอบอาชีพสุจริต สำรวมในกาม มีสังขะ มีสติสัมปชัญญะ และไม่มัวเมาในอบายมุข

2. จริยธรรมระดับกลาง เพื่อการสร้างความเป็นข้อปฏิบัติที่ควบคุมไปถึงจิตใจ เรียกว่า

กายสุจริต ๓ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ และประพฤติผิดในกาม

วจีสุจริต ๔ คือ เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ

มโนสุจริต ๓ คือ ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น ไม่คิดพยาบาทปองร้ายผู้อื่น และมีความเห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

3. จริยธรรมระดับสูงเพื่อการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ เป็นหนทางดับทุกข์ที่แท้จริง ได้แก่ **สัมมาทิฐิ** ความเห็นชอบ **สัมมาสังกัปปะ** ความดำริชอบ **สัมมาวาจา** การเจรจาชอบ **สัมมากรรม** การกระทำชอบ **สัมมาอาชีวะ** การเลี้ยงชีพชอบ **สัมมาวายามะ** ความเพียรชอบ **สัมมาสติ** การระลึกรู้ชอบ และ **สัมมาสมาธิ** การตั้งใจมั่นชอบ การฝึกจิตด้วยอริยมรรคมีองค์ ๘ นี้ ผู้ฝึกจิตได้จะสามารถดับกิเลสดับกองทุกข์ได้สิ้นเชิงเรียกว่า **การบรรลุนิพพาน**

อริยสัจ ๔ หมายถึง หลักความจริงอันประเสริฐ หรือหลักความจริงที่ทำให้คนเป็นผู้ประเสริฐ ซึ่งเป็นหลักในการแก้ปัญหาชีวิต 4 ประการ

1. ทุกข์ หมายถึง ความไม่สบายกายไม่สบายใจ อันเนื่องมาจากสภาพที่ทนได้ยาก คือ สภาวะที่บีบคั้นจิตใจ และความขัดแย้ง

2. สมุทัย หมายถึง เหตุที่ทำให้เกิดความทุกข์ คือ สิ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดทุกข์ แต่สาเหตุที่แท้จริงคือ ตัณหา หรือความต้องการ 3 ประการ คือ

2.1 กามตัณหา หมายถึง ความอยากได้สิ่งทีปรารถนาทุกอย่าง เช่น อยากได้บ้าน อยากได้เงิน เป็นต้น

2.2 ภวตัณหา หมายถึง ความอยากเป็นนั่นเป็นนี่ เช่น อยากเป็นข้าราชการ อยากเป็นคนมีอำนาจ เป็นต้น

2.3 วิภวตัณหา หมายถึง ความไม่อยากเป็นนั่นเป็นนี่ เช่น ไม่อยากเป็นคนสวย ไม่อยากเป็นคนพิการ

3. นิโรธ หมายถึง ความดับทุกข์ คือ ภาวะที่ตัณหาดับสิ้นไป

4. มรรค หมายถึง ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ การเดินทางสายกลางหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มรรค ซึ่งมีส่วนประกอบ 8 ประการ คือ

4.1 สัมมาทิฐิ หมายถึง เห็นชอบ คือ เห็นตามความเป็นจริง และรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี

4.2 สัมมาสังกัปปะ หมายถึง ดำริชอบ คือ ไม่คิดลุ่มหลงในความสุขทางกามารมณ์ ไม่คิดอาฆาตพยาบาท ทำร้ายตลอดจนไม่เบียดเบียนผู้อื่น

4.3 สัมมาวาจา หมายถึง เจรจาชอบ คือ พูดแต่ในสิ่งที่ดี ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ และไม่พูดสิ่งไร้สาระ

4.4 สัมมากัมมัฏฐะ หมายถึง กระทำชอบ คือ กระทำแต่สิ่งที่ดี ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินอกใจ

4.5 สัมมาอาชีวะ หมายถึง เลี้ยงชีพชอบ คือ การประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่คดโกง หลอกลวง ไม่ทำในสิ่งที่เป็นผลร้ายต่อคนอื่น

4.6 สัมมาวายามะ หมายถึง พยายามชอบ คือ พยายามที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความชั่ว พยายามที่จะกำจัดความชั่วที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไป พยายามสร้างความดีที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น พยายามรักษาความดีที่เกิดขึ้นแล้วให้คงอยู่

4.7 สัมมาสติ หมายถึง ระลึกชอบ คือ ระลึกอยู่เสมอว่าสิ่งที่รู้เห็นนั้นเป็นไปตามความเป็นจริง

4.8 สัมมาสมาธิ หมายถึง ตั้งจิตมั่นชอบ คือ การที่สามารถตั้งจิตใจให้จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นาน

มรรค ๘ นี้ รวมเรียกว่า ไตรสิกขา ได้แก่

1. ศีล คือ การสำรวมกาย วาจา ได้แก่ เจรจาชอบ การงานชอบ เลี้ยงชีพชอบ

2. สมาธิ คือ การฝึกฝนอบรมจิตให้มั่นคง ได้แก่ พยายามชอบ สติชอบ สมาธิชอบ

3. ปัญญา คือ ความรู้ในการพิจารณาสภาวะต่างๆ ตามความเป็นจริง ได้แก่ เห็นชอบ และดำริชอบ

ขั้น ๕ คือ องค์ประกอบของชีวิตมนุษย์ ได้แก่ รูป ชันน์ และนามชันน์ มี 5 ประการ คือ

1. รูป คือ ร่างกาย

2. วิญญาณ คือ การรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

3. เวทนา คือ ความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ สุข ทุกข์ เฉยๆ

4. สัญญา คือ การกำหนดหมายรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้แก่ หวาน เค็ม แข็ง นุ่ม ดั่ง ค่อย เหม็น หอม สวย น่ารัก

5. สังขาร คือ สิ่งปรุงแต่งหรือแรงจูงใจที่ทำให้มนุษย์กระทำอย่างใด ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม

ไตรลักษณ์ (สามัญลักษณ์) หมายถึง ลักษณะทั่วไปในสิ่งทั้งปวงมี 3 ประการ คือ

1. อนิจจัง คือ ความไม่เที่ยง
2. ทุกขตา คือ สภาวะที่ทนไม่ได้
3. อนัตตา คือ ความไม่ใช่ตัวตน

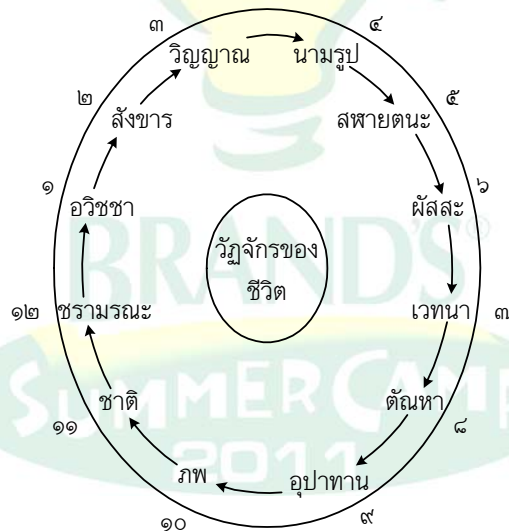
นิยาม ๕

กำหนดอันแน่นอน ความเป็นไปอันมีระเบียบแน่นอนของธรรมชาติ ประกอบด้วย

1. อุดุนิยาม (กฎธรรมชาติเกี่ยวกับอุณหภูมิ หรือปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ โดยเฉพาะ ดิน น้ำ อากาศ และฤดูกาล อันเป็นสิ่งแวดล้อมสำหรับมนุษย์)
2. พีชนิยาม (กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการสืบพันธุ์มีพันธุกรรม เป็นต้น)
3. จิตตนิยาม (กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการทำงานของจิต)
4. กรรมนิยาม (กฎธรรมชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ คือ กระบวนการให้ผลของการกระทำ)
5. ธรรมนิยาม (กฎธรรมชาติเกี่ยวกับความสัมพันธ์และอาการที่เป็นเหตุ เป็นผลแก่กันแห่งสิ่งทั้งหลาย)

ปัจจุสมุปบาท

สภาพอาศัยปัจจัยเกิดขึ้น การที่สิ่งทั้งหลายอาศัยกันจึงมีขึ้น การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะอาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา หรือเรียกว่า กฎอฏฏะปัจจุสมุปบาท

วงจรของปัจจุสมุปบาทที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อวิชชา (ความไม่รู้) **สังขาร** (สภาพที่ปรุงแต่ง) **วิญญาณ** (ความรู้แจ้งอารมณ์) **นามรูป** (นามขั้นต้นกับรูปขั้นต้น) **สฬายตนะ** (อายตนะภายใน 6) **ผัสสะ** (การกระทบของอายตนะภายใน 6 กับอารมณ์หรืออายตนะภายนอก) **เวทนา** (ความเสวยอารมณ์ ทุกข์ สุข ไม่ทุกข์ไม่สุข) **ตัณหา** (ความอยาก เช่น รูป กลิ่น รส สัมผัส ชื่อเสียง ตำแหน่ง) **อุปาทาน** (ความยึดมั่น ได้แก่ อุปาทาน 4) **ภพ** (ภาวะชีวิต) **ชาติ** (ความเกิดแห่งขั้นต้นทั้งหลาย การได้อายตนะ) **ชรามรณะ** (ความแก่และความตาย)

อุปาทาน ๔

ความยึดมั่น ความถือมั่นด้วยอำนาจกิเลส ความยึดติดอันเนื่องมาแต่ตัณหา ผูกพันเอาตัวตนเป็นที่ตั้ง

1. กามอุปาทาน ความยึดมั่นในกาม คือ รูป เสียง กลิ่น รส ที่น่าใคร่ น่าพอใจ
2. ทิฏฐุปาทาน ความยึดมั่นในทิฏฐิหรือทฤษฎี คือ ความเห็น ลัทธิ หรือหลักคำสอนต่างๆ
3. สิลัพพตูปาทาน ความยึดมั่นในศีลและพรต คือ หลักความประพฤติ ข้อปฏิบัติ แบบแผน ระเบียบวิธี

ขนบธรรมเนียมประเพณี ลัทธิพิธีต่างๆ กันไปอย่างงมงาย

4. อัตตวาทูปาทาน ความยึดมั่นในวาทีว่าตัวตน คือ ความถือหรือสำคัญ หมายถึงอยู่ในภายในามีตัวตนที่จะได้ จะมี จะเป็น

อิทธิบาท ๔ หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ

1. ฉันทะ ความพอใจในการทำงาน ทำงานด้วยความเต็มใจ มีใจรักที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
2. วิริยะ มีความเพียรพยายามทำงานให้สำเร็จด้วยความอดทน ไม่ท้อถอย
3. จิตตะ มีความเอาใจใส่ต่อการทำงาน เอาใจฝักใฝ่ที่จะทำ
4. วิมังสา รู้จักตรិตรองพิจารณาเหตุผลด้วยสติปัญญา เพื่อปรับปรุงแก้ไขและทำงานให้สำเร็จ

มรราวาสธรรม ๔ หลักธรรม ข้อปฏิบัติของผู้ครองเรือน 4 ประการ คือ

1. สัจจะ แปลว่า ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ความเชื่อตรงต่อกัน ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานในการครองเรือน
2. ทมะ แปลว่า การข่มใจ การฝึกฝนปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา หมายถึง การบังคับจิตใจไม่ให้ใฝ่สูงเกินไป และรู้จักฝึกฝนตนเองไม่ให้ถล่นไปสู่ความชั่ว หรือความผิดต่างๆ
3. ขันติ แปลว่า ความอดทน หมายถึง ความอดทนต่อสิ่งไม่ดี อดทนต่อความยากลำบาก โดยไม่หวั่นไหวและไม่ท้อถอย ความอดทนแบ่งได้ 4 ประการ

1) อดทนต่อความยากลำบาก คือ ไม่ท้อถอยแม้งานจะหนักก็พยายามทำงานนั้นจนสำเร็จ

2) อดทนต่อความทุกข์เวทนา คือ ทนต่อความทุกข์ที่เกิดจากการเจ็บไข้และไม่แสดงอาการใดจนเกินเหตุ

3) อดทนต่อความเจ็บใจ คือ เมื่อถูกผู้อื่นล่วงเกิน เช่น ถูกด่าว่า ก็จะไม่กระทำการใดๆ ที่รุนแรง ซึ่งจะ

นำมาซึ่งความหายนะแก่ตนเองและครอบครัว

4) อดทนต่ออำนาจกิเลส คือ การอดทนต่ออำนาจใฝ่ต่ำ เช่น ความสนุก ความเพลิดเพลิน การได้ผลประโยชน์ในทางไม่สมควร ผู้มีขันติต้องรู้จักอดทนต่อสิ่งยั่วชวนเหล่านี้

4. จาคะ แปลว่า ความเสียสละ หมายถึง การเสียสละความสุขความสบายส่วนตน พร้อมทั้งจะร่วมมือช่วยเหลือ ไม่คับแค้นเห็นแก่ตัวหรือเอาแต่ใจตัวเอง ความเสียสละในส่วนนี้ทำได้ 2 วิธี

1) เสียสละวัตถุ หมายถึง สละทรัพย์สินสิ่งของเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น เช่น สละเงินสร้างโรงเรียน บำรุงศาสนา ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น

2) เสียสละอารมณ์ หมายถึง การปล่อยวางในสิ่งที่เป็นเหตุให้จิตใจเศร้าหมอง เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง

พรหมวิหาร หมายถึง ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หรือหลักความประพฤติที่ประเสริฐ ได้แก่

1. เมตตา หมายถึง ความรัก ความปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นเป็นสุขและมีเมตตริจิตคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยทั่วหน้าไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์

2. กรุณา หมายถึง ความสงสารคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ อาจจะช่วยด้วยกำลังทรัพย์ กำลังความคิด หรือ กำลังกายแล้วแต่กรณี

3. มุทิตา หมายถึง ความบันเทิงใจ หรือความเบิกบานใจ คือ มีความยินดีเมื่อได้เห็น ได้ยินผู้อื่นได้ดีมีความสุขความสบาย เราพลอยดีใจไปกับเขา

4. อุเบกขา หมายถึง ความวางใจเป็นกลาง คือ การทำงานโดยปราศจากอคติ วางตัวเป็นกลางไม่ลำเอียง เพราะรัก ชัง หลง หรือกลัว โดยพิจารณาว่าใครทำดียอมได้ดี ใครทำชั่วยอมได้รับชั่ว

การบริหารจิตและการเจริญปัญญา

การบริหารจิต หมายถึง การฝึกให้จิตมีคุณภาพ หมายถึง มีความตั้งงาม อ่อนโยน หนักแน่น มั่นคง แข็งแกร่ง สงบพร้อมเย็นมีความสุข

การเจริญปัญญา คือ การฝึกให้รู้จักคิด คิดให้เป็น เพื่อให้เกิดปัญญา ความรู้แจ้งรู้เท่าทันกระแสโลก และ กระแสธรรม

การทำสมาธิ

สมาธิ หมายถึง ความตั้งมั่น หรือแน่วแน่ การรวมพลังจิต ความไม่ฟุ้งซ่าน หรือการจัดระเบียบความคิดได้ สติ สมาธิ และปัญญามีลักษณะเกื้อกูลกัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สติ คือ ความตั้งมั่น เป็นจุดเริ่ม แล้วมีสมาธิ คือ มีจิตใจแน่วแน่ และปัญญา คือ การไตร่ตรองให้รอบคอบ

ประเภทของสมาธิ

ระดับของสมาธิแบ่งออกเป็น 3 ระดับ

1. ขณิกสมาธิ หมายถึง อาการที่จิตนิ่งสงบเพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ
2. อุปจารสมาธิ หมายถึง สมาธิที่กำลังจะแน่วแน่ แต่ยังไม่ถึงขั้นสงบจริงๆ
3. อัปปนาสมาธิ หมายถึง สมาธิที่แน่วแน่เข้าสู่ความสงบจริงๆ

จุดมุ่งหมายของสมาธิ

1. เพื่อความตั้งมั่นแห่งสติสัมปชัญญะ
2. เพื่ออยู่เป็นสุขในปัจจุบัน
3. เพื่อได้ฌานที่คั่น
4. เพื่อทำกิเลสให้สิ้น

อุปสรรคของสมาธิเกิดจากนิวรณ

นิวรณ เป็นชื่อเรียกความคิดนึกของคนเราที่เป็นอุปสรรคในการทำสมาธิ แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. กามฉันทะ คือ ความพอใจ ความอยากในสิ่งที่ปรารถนา แก้ได้ด้วยการพิจารณาความต้องการแล้วพยายามข่มใจตนเอง
2. พยาบาท คือ ความโกรธแค้นหรืออาฆาตพยาบาท แก้ด้วยเมตตา
3. ถีนมิทธะ คือ ความเบื่อหน่ายเกียจคร้าน แก้ได้ด้วยการตั้งสติเพ่งไปที่ซึ่งมีแสงสว่างมากๆ
4. อุทธัจจกุกุจจะ คือ ความฟุ้งซ่านและรำคาญ แก้ได้ด้วยการคิดแต่เรื่องของคุณงามความดีที่เราได้ทำไปแล้วเพื่อให้เกิดความภูมิใจ
5. วิจิกิจฉา คือ ความลังเลสงสัย แก้ได้ด้วยการปล่อยวางให้ผ่านไปแล้วค่อยหาข้อยุติใหม่

การเจริญปัญญา

ปัญญา คือ ความรู้จริง รู้ทั่ว รู้เท่าทัน การเจริญหรือการพัฒนาปัญญามี 3 วิธี คือ

1. **สุตมยปัญญา** คือ ปัญญาเกิดจากการฟังการอ่านการเขียน ซึ่งการพัฒนาปัญญาด้านนี้ต้องผ่านกระบวนการ ดังนี้

- 1.1 ต้องฟังมากจนเป็นพหูสูตร
- 1.2 นำความรู้ไปขยายหาเหตุผลให้กว้างขวาง
- 1.3 สอบถามจากท่านผู้รู้
- 1.4 บันทึกความจำไว้เป็นหมวดหมู่

2. **จินตามยปัญญา** คือ ปัญญาเกิดจากการคิด เป็นการนำเอาความรู้หรือข้อมูลที่ได้จากการฟังมาไตร่ตรอง โดยผ่านกระบวนการ ดังนี้

- 2.1 คิดอย่างปราศจากฉันทาคติ
- 2.2 คิดอย่างปราศจากภยาคติ
- 2.3 คิดอย่างปราศจากโมหาคติ
- 2.4 คิดอย่างปราศจากโทสาคติ

3. **ภาวนามยปัญญา** คือ ปัญญาอันเกิดจากการลงมือปฏิบัติ เป็นการนำปัญญาไปใช้แก้ปัญหา ภาวนามย-ปัญญามีความหมาย 2 ระดับ คือ

- 3.1 ความหมายทั่วไป เป็นปัญญาที่ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
- 3.2 ความหมายทางพระพุทธศาสนา เป็นปัญญาที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการดังนี้
  - 1) สมถภาวนา คือ การอบรมจิตให้เกิดสมาธิ
  - 2) วิปัสสนาภาวนา คือ การอบรมจิตให้เกิดปัญญา

สติปัฏฐาน ๔

ที่ตั้งของสติ การตั้งสติกำหนดพิจารณาสิ่งทั้งหลายให้รู้เห็นตามความเป็นจริง คือ ตามสิ่งนั้นๆ นับเป็นของมี 4 ประการ คือ

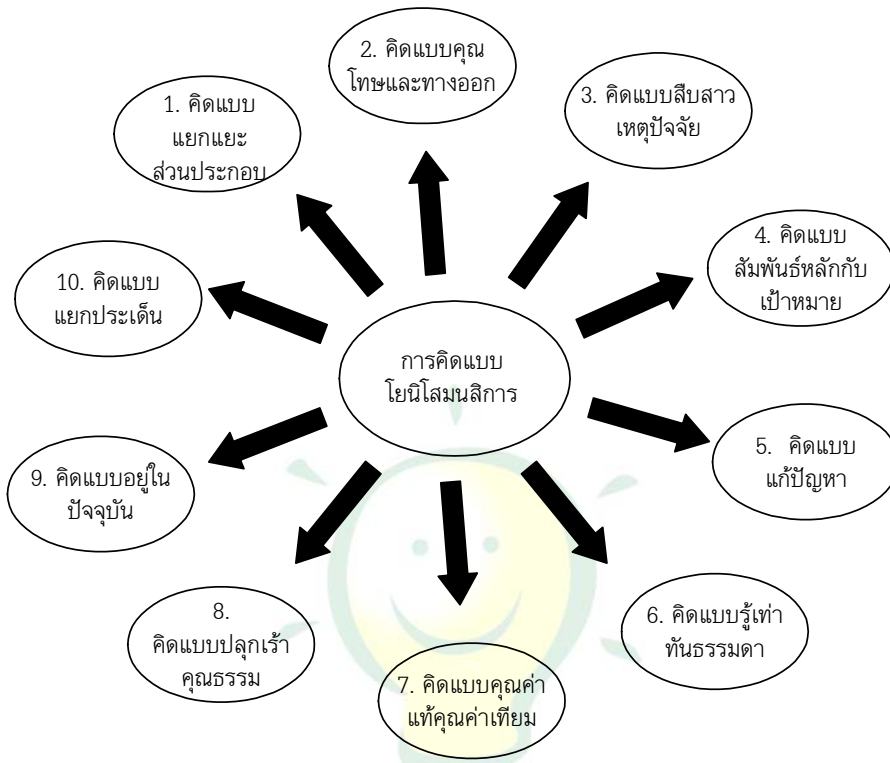
1. กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน (การตั้งสติกำหนดพิจารณากายให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นแต่เพียงกาย ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา) ท่านจำแนกวิธีปฏิบัติไว้หลายอย่าง คือ อานาปานสติ กำหนดลมหายใจ 1, อิริยาบถ กำหนดรู้ทันอิริยาบถ 1, สัมปชัญญะ สร้างสัมปชัญญะในการกระทำเคลื่อนไหวทุกอย่าง 1, ปฏิกุศลมนสิการ พิจารณาส่วนประกอบอันไม่สะอาดทั้งหลายที่ประชุมเข้าเป็นร่างกายนี้ 1, ธาตุมนสิการ พิจารณาเห็นร่างกายของตน โดยลึกลงเป็นธาตุแต่ละอย่างๆ 1

2. เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน (การตั้งสติกำหนดพิจารณาเวทนาให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นแต่เพียงเวทนา ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา) คือ มีสติอยู่พร้อมด้วยความรู้ชัดเวทนาอันเป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี เฉยๆ ก็ดี ทั้งที่เป็นสามีสและเป็นที่นิรามีสตามที่เป็นอยู่ขณะนั้นๆ

3. จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน (การตั้งสติกำหนดพิจารณาจิต ให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นแต่เพียงจิต ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา) คือ มีสติอยู่พร้อมด้วยความรู้ชัดจิตของตนที่มีราคะ ไม่มีราคะ มีโทสะ ไม่มีโทสะ มีโมหะ ไม่มีโมหะ เศร้าหมองหรือผ่องแผ้ว ฟุ้งซ่านหรือเป็นสมาธิ ฯลฯ อย่างไรก็ตามที่เป็นไปอยู่ในขณะนั้นๆ

4. อัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน (การตั้งสติกำหนดพิจารณาธรรมให้รู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นแต่เพียงธรรม ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา) คือ มีสติอยู่พร้อมด้วยความรู้ชัดธรรมทั้งหลาย ได้แก่ นิเวศน์ ๕ ชั้น ๕ อายตนะ ๑๒ โพชฌงค์ ๗ อริยสัจ ๔ ว่าคืออะไร เป็นอย่างไร มีในตนหรือไม่ เกิดขึ้น เจริญบริบูรณ์ และดับได้อย่างไร เป็นต้น ตามที่เป็นจริงของมันเป็นอยู่นั้นๆ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

พุทธศาสนสุภาษิต

จิตต์ ทนตฺ สุขาวห์

นอุจจาวจํ ปณฺทิตา ทสฺสยนฺติ

นตฺถิ โลกเ อนินฺทิตฺโต

โกธํ ฆตฺวา สุขํ เสติ

ปฏฺวีปกาเรี ฐฺรฺวา อุฏฺฐาตา วินฺทเต ธนํ

วายเมถฺว ปฺริโส ยาว อตฺถสฺส นิปฺปทา

สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ

อิณาทานํ ทุกฺขํ โลกเ

ราชา มุขํ มนุสฺसानํ

สตี โลกสฺมิ ชาคโร

นตฺถิ สนฺติปฺรํ สุขํ

นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ

จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุขมาให้

บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการขึ้นๆ ลงๆ

คนที่ไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก

ฆ่าความโกรธได้ ย่อมอยู่เป็นสุข

คนขยันเอาการเอางาน กระทำเหมาะสม ย่อมหาทรัพย์ได้

เกิดเป็นคนควรจะพยายามจนกว่าจะประสบความสำเร็จ

ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง

การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก

พระราชาก็เป็นประมุขของประชาชน

สติเป็นเครื่องตื่นในโลก

สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี

นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

พุทธสาวก พุทธสาวิกา

พระอัสสชิ	พระสาวกผู้ดำรงตนอย่าง “สมณะ” อริยาบทสํารวมและเป็นผู้ชักชวนให้พระสาวกอื่นมาเป็นผู้ปฏิบัติ
พระกัศยปโคตมิเถรี	ภิกษุณีผู้ทรงจิรวรเศร้ามอง
พระนางมัลลิกา	พุทธสาวิกาที่มีความมั่นคงในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา
หมอชิวก โกมารภัก	อุบาสกผู้เลื่อมใสในบุคคล แพทย์ประจำพระองค์พระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์
พระอนุรุทธะ	ผู้ไม่เคยได้ยินคำว่า “ไม่มี” เพราะยินดีในการให้ทานและทศพิธภิกษุญาณ
พระองคุลิมาล	โจรกลับใจ หรือต้นคุด ปลายตรง
พระธัมมทินนาเถรี	ภิกษุณีผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักบรรยายธรรม หรือผู้เป็นเลิศทางทรงธรรม
จิตตคหบดี	อุบาสกผู้ได้รับการยกย่องในการแสดงธรรม
พระอานนท์	พหูสูตรผู้ทรงจำพระธรรมวินัย
พระภูฏาจารย์เถรี	ภิกษุณีผู้เป็นเลิศทางทรงพระวินัย
จุฬาลงกัฏฐา	สตรีนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาชั้นนำ
สุนนมาลาการ	ผู้ยอมสละชีวิตเพื่อแลกกับการได้บูชาพระพุทธเจ้า

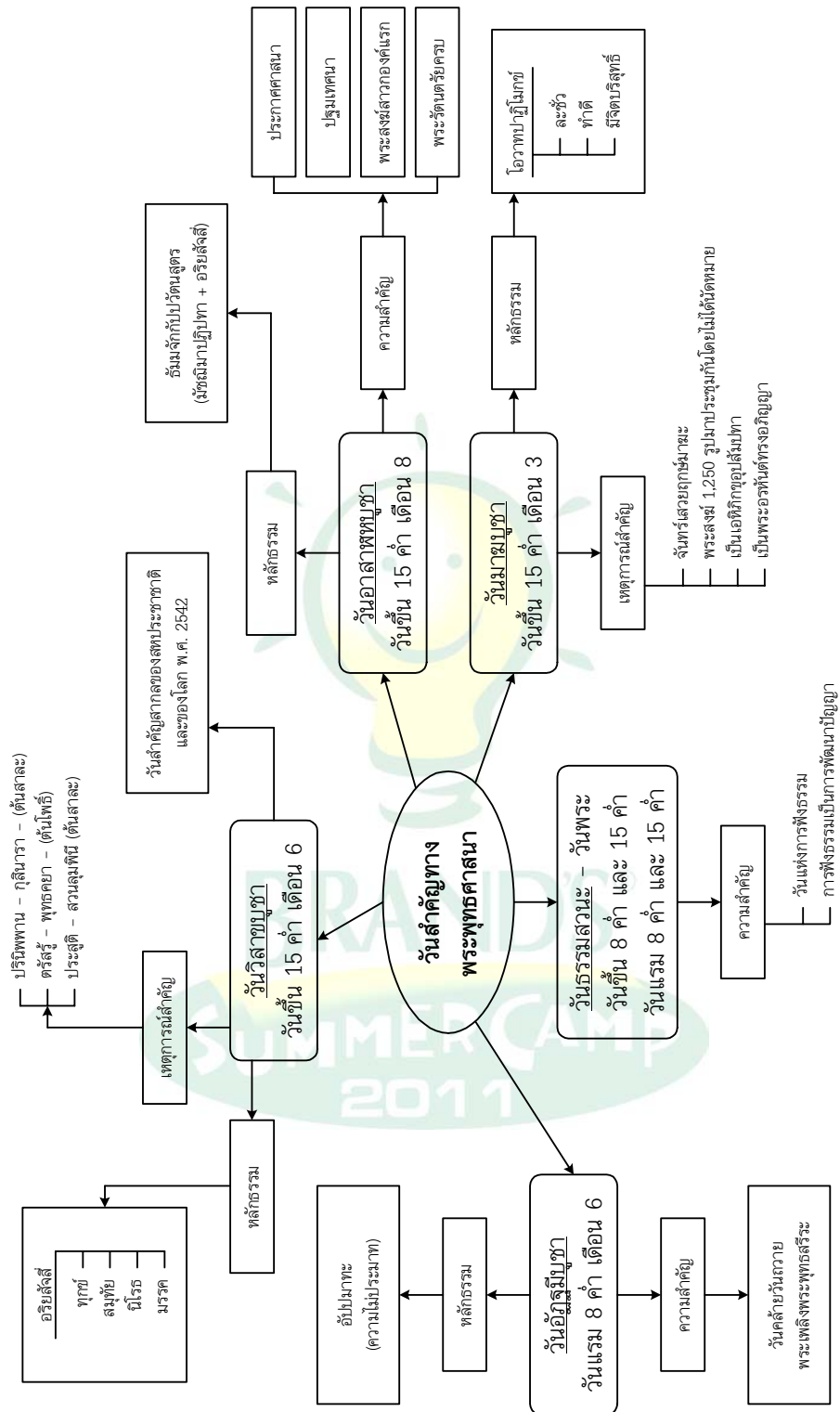
ชาดก

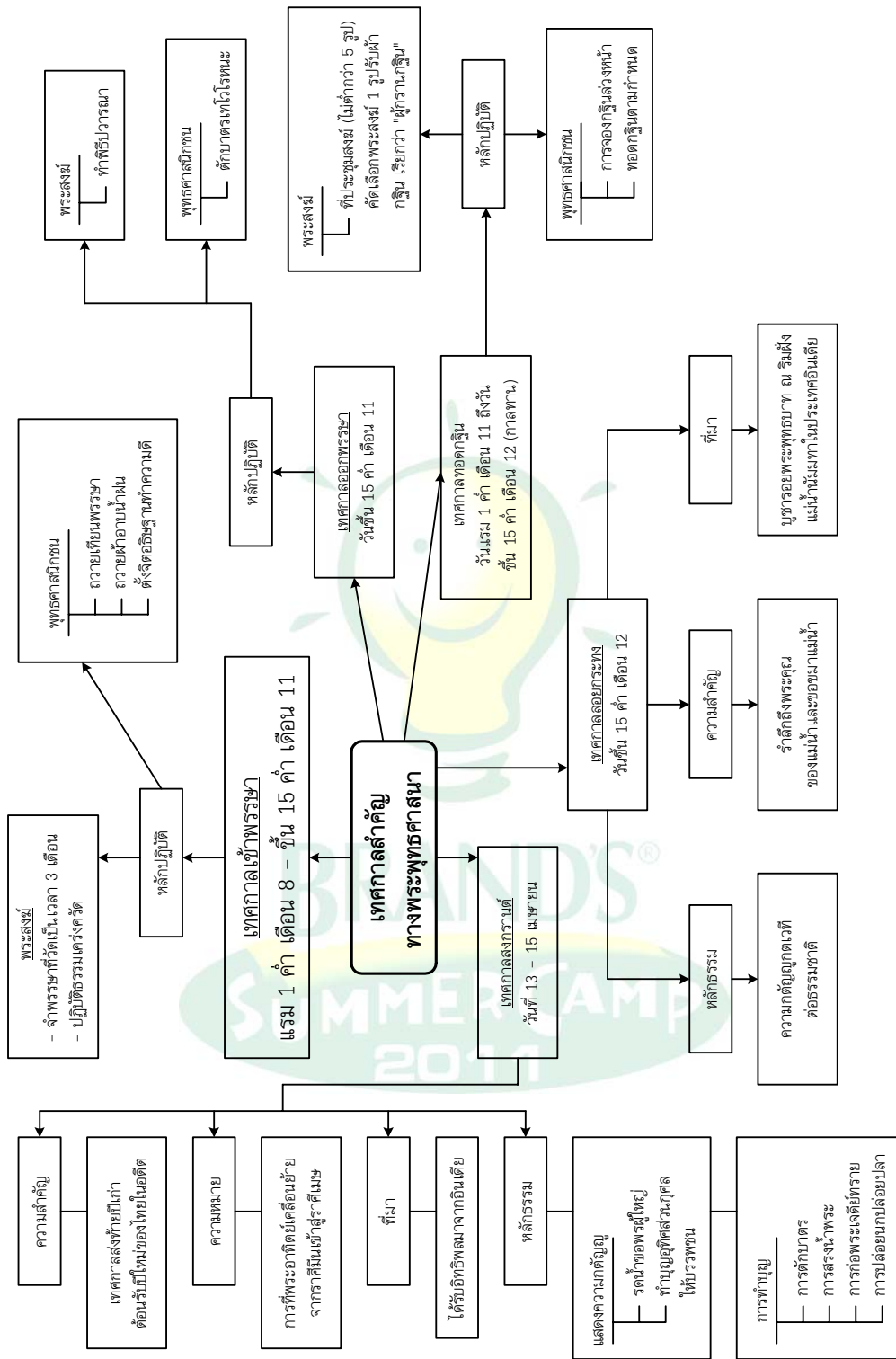
เวสสันดรชาดก	ทรงบำเพ็ญทานบารมี
มโหสถชาดก	มหาบัณฑิตผู้มีปัญญาเป็นเอก
มหาชนกชาดก	ทรงบำเพ็ญวิริยะบารมี

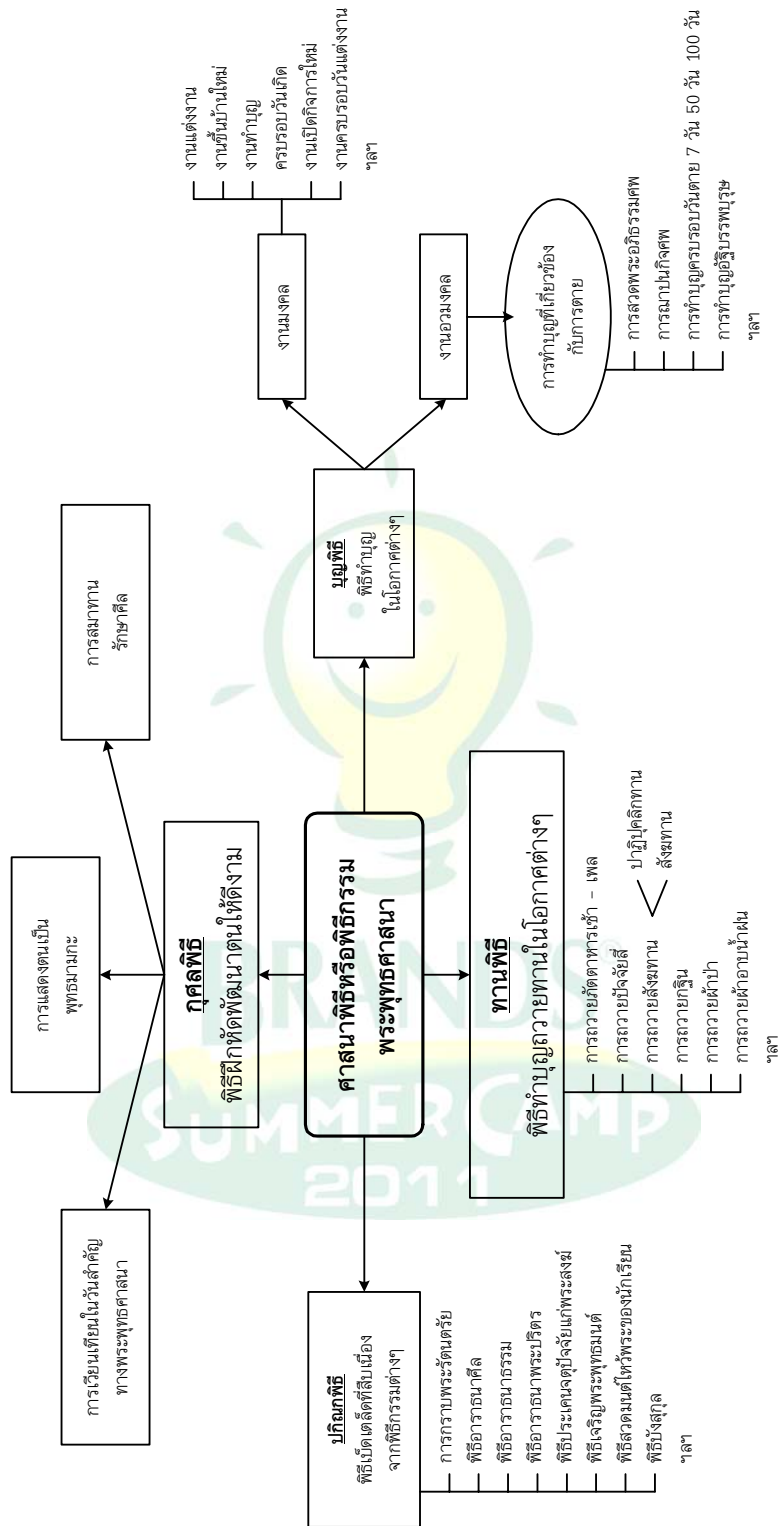
ชาวพุทธตัวอย่าง

พระนาคเสน-พระยามิลินท์	การเป็นผู้ใฝ่รู้และเป็นผู้มีปฏิภาณในการตอบโต้ว่าตะ
สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี)	ผู้แตกฉานในพระปริยัติธรรมและพระนักปกครองที่ยอดเยี่ยม
พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต	พระอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ
สุชีพ ปุญญานุภาพ	ผู้เรียบเรียงพระไตรปิฎกฉบับประชาชนและริเริ่มตั้งนวนิยายอิงธรรมะ
สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	มีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงและทรงอุปถัมภ์แก่ศาสนาอื่น
พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)	พระนักเทศน์ นักปราชญ์ธรรม นักเขียนธรรมะระดับแนวหน้าของประเทศ
พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)	พระนักเทศน์เนื้อหาลุ่มลึกใหม่ ตรงไปตรงมาเน้นธรรมะที่บริสุทธิ์ที่
ดร.เอ็มเบตการ์	บัวบานที่อยู่เหนือกาลเวลา
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	พระมหากษัตริย์ที่ทรงออกผนวชและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาในทุกด้าน รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาของพระภิกษุสงฆ์
พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)	พระวิปัสสนาจารย์ทำอย่างไรพูดอย่างนั้น ผู้ทำให้ดอกบัวบานในโลกตะวันตก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)	ปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน ภูมิปัญญาไทยก้าวไกลสู่ระดับโลก
อนาคาริก ธรรมपालะ	ผู้พลิกฟื้นพระพุทธศาสนาคืนให้แก่แผ่นดินแม่

ตัวอย่างข้อสอบ

ตอนที่ 1 : เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- องค์ประกอบข้อใดมีความสำคัญตามที่ปรากฏในศาสนาสำคัญๆ ในปัจจุบัน
  - 1) ศาสดา - นักบวช
  - 2) ศาสนพิธี - ศาสดา
  - 3) ศาสนพิธี - หลักคำสอน
  - 4) รูปเคารพ - ศาสนสถาน
- ศาสนาสากลหรือศาสนาโลกที่มีลักษณะเป็นเอกเทวนิยมคือข้อใด
  - 1) พุทธ - คริสต์
  - 2) คริสต์ - อิสลาม
  - 3) อิสลาม - พราหมณ์-ฮินดู
  - 4) อิสลาม - พุทธ
- ศาสนาประเภทเทวนิยมสมัยโบราณมีพิธีบวงสรวงหรือบูชาผู้ตายเพื่อถวายต่อพระเจ้า นั่น มีสาเหตุสำคัญมาจากข้อใด
  - 1) ความไม่รู้
  - 2) ความกลัว
  - 3) ความต้องการที่พึงพอใจ
  - 4) ความต้องการสุขสงบ
- ข้อใดเป็นความสำคัญของศาสนา
  - 1) เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจทำให้มนุษย์มีที่พึ่ง
  - 2) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติชอบทำให้สังคมสงบ
  - 3) เป็นพื้นฐานสำคัญของการเกิดชนบประเพณีวัฒนธรรมของสังคม
  - 4) เป็นแนวทางในการอบรมขัดเกลาสมาชิกของแต่ละสังคม
- ข้อใดคือจุดมุ่งหมายที่สำคัญของพิธีกรรมทางศาสนา
  - 1) การสร้างความขลังหรือความศักดิ์สิทธิ์
  - 2) การอบรมจิตใจศาสนิกชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
  - 3) การแสดงให้เห็นความแตกต่างกับศาสนาอื่น
  - 4) การทำให้เข้าถึงหลักคำสอนของศาสนานั้น
- พุทธศาสนิกชนคนไทยเมื่อชราภาพแล้วจะหันหน้าเข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรมเพื่อหาความสงบเปรียบได้กับคำสอนของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ในเรื่องอาศรมสี่ในข้อใด
  - 1) พรหมจรรย์
  - 2) คฤหัสถ์
  - 3) วณปรัสถ์
  - 4) ลัณยาสี
- หลักตรีมูรติมีความสำคัญอย่างไรต่อความเชื่อของผู้ที่นับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
  - 1) ทำให้ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเป็นศาสนาเทวนิยม
  - 2) หน้าที่สำคัญของคนฮินดูว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร
  - 3) ลัทธิสุขของสังคมฮินดูเป็นหน้าที่ของพระตรีมูติ
  - 4) พระพรหม-พระวิษณุ-พระนารายณ์ คือ พระเจ้าที่สำคัญ
- พิธีกรรมประจำบ้าน 12 ประการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู คือพิธีใด
  - 1) พิธีศราทธ์
  - 2) พิธีสังสการ
  - 3) พิธีบูชาเทวดา
  - 4) พิธีประจำวาระ
- ระบบวรรณะในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มีความสำคัญอย่างไร
  - 1) เป็นการแบ่งประเภทของบุคคล
  - 2) เป็นการแบ่งหน้าที่ทางสังคม
  - 3) เป็นการกำหนดอาชีพของคนในสังคม
  - 4) เป็นการกำหนดลักษณะการปกครอง

10. พระเยซูทรงสอนว่า “จงรักเพื่อนบ้าน เหมือนรักตนเอง” เพื่อนบ้านในที่นี้หมายถึงใคร
 1) มนุษย์ทุกคน   2) ผู้นับถือศาสนาอื่น   3) สาวกของพระเยซู   4) คริสต์ศาสนิกชน
11. พระบิดา พระบุตร และพระจิต เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์อย่างไร
 1) ความเป็นเทวนิยมของศาสนาคริสต์
 2) ต้นกำเนิดมาจากหลักคำสอนในศาสนายูดาห์
 3) ระบบความสัมพันธ์ของคริสต์ศาสนิกชนภายในครอบครัว
 4) เป็นหลักคำสอนที่นำไปสู่อาณาจักรพระเจ้า
12. คำสอนของพระเยซูไม่เน้นเรื่องใด
 1) การทำพิธีกรรมบูชาพระเจ้า   2) จริยธรรมในการดำเนินชีวิต
 3) ความรักในพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์   4) การเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน
13. จุดมุ่งหมายสูงสุดในศาสนาคริสต์คือเรื่องใด
 1) การล้างบาปกำเนิด   2) การไปรวมกับพระเจ้า
 3) การสร้างศรัทธาต่อพระเจ้า   4) การรอดพ้นจากคำพิพากษา
14. ข้อใดไม่ใช่ข้อห้ามในศาสนาอิสลาม
 1) ห้ามฆ่าตนเองและผู้อื่น   2) ห้ามการคุมกำเนิดและทำแท้ง
 3) ห้ามการเลี้ยงโชคและการพนัน   4) ห้ามกราบบุคคลอื่นยกเว้นบิดามารดา
15. เทวทูตที่นำโอองการของพระเจ้ามาประทานแก่นบีมุฮัมมัดจนเป็นพระคัมภีร์อัลกุรอานมีชื่อว่าอะไร
 1) อาลี   2) มาลิก   3) ญิบรออีล   4) อิซรออีล
16. ข้อใดเป็นหลักคำสอนสำคัญของศาสนาอิสลาม
 1) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน   2) การประกอบพิธีฮัจญ์ที่นครเมกกะ
 3) การนมัสการและการบริจาค (ซะกาต)   4) หลักศรัทธา 6 ประการ และหลักปฏิบัติ 5 ประการ
17. พระพุทธศาสนาสอนหลักความจริงที่เป็นสากลในเรื่องใด
 1) ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน   2) การทำลายชีวิตเป็นบาป
 3) ทุกชีวิตต้องเผชิญปัญหาด้วยความไม่ประมาท   4) มนุษย์ใช้ปัญญาหาสาเหตุเพื่อแก้ปัญหาได้
18. ในแนวทางพระพุทธศาสนาเราสามารถพัฒนาตนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้อย่างไร
 1) รักษาศีลให้ครบ   2) ยึดไตรสิกขาในการดำเนินชีวิต
 3) ฝึกสติปัญญาจนถึงขั้นสุดท้าย   4) มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ
19. พระพุทธศาสนาต่างกับวิทยาศาสตร์ในด้านใด
 1) การเน้นหลักเหตุผล   2) การมุ่งประโยชน์สุขแก่มนุษยชาติ
 3) ความเชื่อในกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติ   4) ความเชื่อมั่นในศักยภาพทางปัญญาของมนุษย์
20. พระมหาชนกเป็นผู้มีความเพียรตรงกับพุทธศาสนสุภาษิตข้อใด
 1) อิณาทนํ ทุกขํ โลเก   2) สนตฺถุจฺจึ ปรมํ ธนํ
 3) วายเมเถว ปุริโส ยาว อตถสฺส นิปฺปทา   4) ปฏฺฐิรูปการี รุรฺวา อุจฺจลาตา วินฺทเต ธนํ

21. คัมภีร์ที่อธิบายพระไตรปิฎกเรียกว่าอะไร
 1) ฎีกา   2) อรรถกถา   3) ปกรณ์พิเศษ   4) ลัทททวิเสส
22. ธรรมเนียมของพระพุทธศาสนาคือข้อใด
 1) หลักพระธรรมวินัย   2) หลักธรรมาธิปไตย   3) หลักไตรลักษณ์   4) หลักปฏิจลสมุปบาท
23. หลักธรรมของพระพุทธศาสนาส่วนๆ โดยไม่มีองค์ประกอบเรื่องบุคคล สถานที่ และเวลา อยู่ในคัมภีร์ใด
 1) พระสูตร   2) พระวินัย   3) พระมัลลย   4) พระอภิธรรม
24. ข้อความใดครอบคลุมหลักมรรคมองค์ ๘ มากที่สุด
 1) แนวปฏิบัติสายกลาง ไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป
 2) วิธีอบรมจิตเพื่อบรรลุความรู้แจ้งตามหลักพุทธศาสนา
 3) ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมกาย วาจา ฝึกอบรมจิตให้เกิดสมาธิ และฝึกอบรมปัญญา
 4) หลักการดำเนินชีวิตที่ยืดหยุ่นได้ ใช้ได้กับทุกคนและทุกสถานการณ์ เพื่อความสำเร็จและความสุขในชีวิต
25. ข้อใดคือคำตอบเกี่ยวกับอริยสัจ ๔ ที่ถูกต้อง
 1) รู้ทุกข์ ละสมุทัย ทำนิโรธให้แจ้ง ทำมรรคให้เกิดมี
 2) ละทุกข์ รู้สมุทัย ทำนิโรธให้เกิดมี ทำมรรคให้แจ้ง
 3) ละทุกข์สมุทัย ทำนิโรธให้แจ้ง ทำมรรคให้เกิดมี
 4) ละทุกข์สมุทัย ทำนิโรธกับมรรคให้แจ้ง
26. “พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่เป็นทฤษฎีสากล” หมายความว่าอย่างไร
 1) เป็นคำสอนที่สามารถพิสูจน์ได้   2) เป็นคำสอนที่น่าเชื่อถืออย่างยิ่ง
 3) เป็นคำสอนที่ตรงกับของศาสนาอื่น   4) เป็นคำสอนที่มุ่งประโยชน์สุขแก่คนทั่วไป
27. กฎแห่งกรรมอยู่ในหลักธรรมใด
 1) นิยาม ๕   2) ชั้นร ๕   3) พละ ๕   4) วิมุตติ ๕
28. พิษนิยมในนิยาม ๕ ของสมุทัยหมายถึงกฎธรรมชาติเรื่องใด
 1) การสืบพันธุ์   2) สิ่งไม่มีชีวิต   3) สภาพแวดล้อม   4) การทำงานของจิต
29. อริยสัจ ๔ เป็นพื้นฐานของหลักธรรมทั้งหลายเพราะเหตุใด
 1) เป็นหลักแสดงถึงกฎแห่งกรรม   2) เป็นหลักแสดงถึงการแก้ปัญหาชีวิต
 3) เป็นหลักแสดงถึงการแสวงหาความจริง   4) เป็นหลักแสดงถึงความเป็นเหตุและผล
30. ในพระพุทธศาสนาสิ่งใดเป็นมูลเหตุของการเวียนว่ายตายเกิด
 1) ชาต   2) ตัณหา   3) นามรูป   4) อวิชชา
31. สมพรเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร ประหยัด เลี้ยงชีพตามกำลังทรัพย์และคบเพื่อนที่ดี สมพรปฏิบัติตามธรรมข้อใด
 1) โลกธรรม   2) โภคอาทิยะ   3) ทิฏฐธัมมิกัตถะ   4) อปริหานิยธรรม
32. วิธีคิดแบบสามัญลักษณะคือการคิดแบบใด
 1) มัชฌิมาปฏิปทา   2) ไตรลักษณ์   3) อาณาปานสติ   4) ปฏิจลสมุปบาท

33. ถ้านายกรัฐมนตรีหรือภริยา เวชชาชีวะ ตัดสินใจประกาศใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงในเขตดุสิตนั้นอยู่ในส่วนใดของชั้น ๕
- 1) วิทยุชั้น ๕   2) สัญญาชั้น   3) เวทนาชั้น   4) ลังขารชั้น
34. การที่ผู้ปกครองประเทศตัดสินใจดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยคำนึงถึงความเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามหลักการใดในพระพุทธศาสนา
- 1) อัตตาริปไตย   2) โลกาธิปไตย   3) ธรรมาริปไตย   4) ประชาธิปไตย
35. บุคคลควรใช้หลักธรรมใดในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข
- 1) อริยสัจ ๔   2) อิทธิบาท ๔   3) สังคหวัตถุ ๔   4) พรหมวิหาร ๔
36. ผู้ปกครองประเทศที่มีเล่ห์เหลี่ยมฉ้อราษฎร์บังหลวงขาดทศพิธราชธรรมในข้อใด
- 1) ทาน   2) อักโกระ   3) อาชชวะ   4) อวิหิงสา
37. การบริหารจัดการโดยวิธีอานาปานสติอยู่ในสติปัฏฐานใด
- 1) กายานุปัสสนา   2) เวทนานุปัสสนา   3) จิตตานุปัสสนา   4) อัมมานุปัสสนา
38. การรู้แจ้งในอริยสัจ ๔ สัมพันธ์กับสติปัฏฐานข้อใด
- 1) กายานุปัสสนา   2) เวทนานุปัสสนา   3) จิตตานุปัสสนา   4) อัมมานุปัสสนา
39. ข้อใดคือความหมายของ “จิต” ในจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน
- 1) ธรรม   2) อารมณ   3) ความรู้สึก   4) ความนึกคิด
40. การใช้หลักโยนิโสมนสิการข้อใด สามารถดับทุกข์จากการหลงยึดติดในรูปกายได้มากที่สุด
- 1) การคิดพิจารณาหาเหตุปัจจัย   2) การคิดพิจารณาแยกแยะส่วนประกอบ
- 3) การคิดพิจารณาแบบสามัญลักษณ์   4) การคิดพิจารณาเห็นคุณ-โทษ และทางออก
41. พิธีเข้าเป็นพุทธมามกะเปรียบได้กับพิธีใดในศาสนาคริสต์
- 1) พิธีรับศีลมหาสนิท   2) พิธีรับศีลล้างบาป   3) พิธีรับศีลกำลัง   4) พิธีรับศีลแก้บาป
42. หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของพุทธศาสนิกชนคือข้อใด
- 1) รักษาศีล   2) ศึกษาพระไตรปิฎก
- 3) เเผยแผ่พระพุทธศาสนา   4) ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
43. เหตุการณ์ใดไม่ได้เกิดขึ้นในวันอาสาฬหบูชา
- 1) พระรัตนตรัยครบองค์สาม   2) โภณฑัญญะดวงตาเห็นธรรม
- 3) พระพุทธเจ้าแสดงอัมมจักกัปปวัตตนสูตร   4) พระพุทธเจ้าแสดงอนัตตลักขณสูตร
44. ศาสนพิธีใดไม่มีการเจาะจงพระภิกษุผู้รับ
- 1) ทอดกฐิน   2) ถวายผ้าอาบน้ำฝน   3) ถวายสังฆทาน   4) ถวายผ้าจ่านำพรษา
45. วันอัฐมีบูชามีสาระสำคัญให้ชาวพุทธพึงยึดถือหลักธรรมที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด
- 1) การทำบุญ   2) การเจริญภาวนา   3) การอยู่ร่วมกัน   4) ความไม่ประมาท
46. ข้อใดเป็นกุศลพิธี
- 1) การเวียนเทียน   2) การทำบุญวันเกิด   3) การทำบุญอุทิศ   4) การทอดกฐิน

47. ศาสนพิธีใดเป็นเรื่องของพระสงฆ์ล้วนๆ ไม่มีฆราวาสเกี่ยวข้อง
 1) พิธีอุปสมบท   2) พิธีปวารณา   3) พิธีมหาจุลิน   4) พิธีรักษาอุโบสถศีล
48. ในวันอาสาฬหบูชาพระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาเรื่องใด
 1) อนัตตาและนิพพาน   2) ไตรลักษณ์และรัตนตรัย
 3) มัชฌิมาปฏิปทาและอริยสัจ ๔   4) โปธิปักขิยธรรมและอปริทานิยธรรม
49. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่จัดให้มีการเวียนเทียนตามวัดต่างๆ นั้น ประเทศไทยได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองที่เรียงลำดับจากอดีตถึงปัจจุบันตามข้อใด
 1) วันวิสาขบูชา - วันมาฆบูชา - วันอาสาฬหบูชา   2) วันมาฆบูชา - วันวิสาขบูชา - วันอาสาฬหบูชา
 3) วันอาสาฬหบูชา - วันวิสาขบูชา - วันมาฆบูชา   4) วันวิสาขบูชา - วันอาสาฬหบูชา - วันมาฆบูชา
50. จิตต์ ทนต์ สุขาวห : จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุขมาให้ พุทธศาสนสุภาษิตบทนี้กล่าวถึงการฝึกจิตเพื่ออะไร
 1) ฝึกให้มีสติควบคุมจิต   2) ฝึกให้สามารถปฏิบัติตามศีล ๕
 3) ฝึกให้อดทนต่อความผิดหวัง   4) ฝึกให้จิตใจอ่อนโยน

ตอนที่ 2 : เลือกคำตอบในแต่ละข้อที่มีคำตอบที่ถูกต้อง 2-4 คำตอบ

1. ศาสนามีความสำคัญอย่างไรต่อสังคม
 1) ทำให้เกิดความสามัคคีมีเอกภาพ
 2) เป็นบ่อเกิดของการสร้างสรรค์วัฒนธรรม
 3) ตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของคนในสังคม
 4) เป็นหลักจริยธรรมควบคุมความประพฤติของกลุ่มคน
2. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
 1) เป็นศาสนาที่ไม่มีศาสดา   2) ก่อนพุทธกาลเรียกว่า ศาสนาพราหมณ์
 3) ในยุคพระเวท นับถือพระเจ้าองค์เดียว   4) ยกย่องพระพรหมว่ายิ่งใหญ่กว่าเทพเจ้าองค์อื่น
3. วันพิพากษาในศาสนาอิสลามมีชื่อเรียกว่าอะไร
 1) วันสิ้นโลก   2) วันฟื้นคืนชีพ   3) วันแห่งศรัทธา   4) วันกำหนดชะตา
4. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม
 1) ชะกาดเป็นการเสียสละช่วยเหลือเพื่อนพ้องชาวมุสลิมที่ควรได้รับการสงเคราะห์ เพื่อลดช่องว่างระหว่างชาวมุสลิม
 2) นิกายซุนนีเป็นนิกายที่มุสลิมในประเทศไทย และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นับถือมากที่สุด
 3) นิกายซุนนีและนิกายวาฮาบีใช้คัมภีร์อัลกุรอานเป็นหลัก ส่วนนิกายชีอะห์และนิกายซุฟีใช้คัมภีร์อัลหะดีษเป็นหลัก
 4) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอนชาวมุสลิมต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แต่มีข้อยกเว้นสำหรับสตรีมีครรภ์ เด็ก และคนชรา
5. เรื่องใดปรากฏอยู่ในคัมภีร์ไบเบิลใหม่
 1) เรื่องราวชีวิตของพระเยซู   2) การเผยแผ่ศาสนาของโมเสส
 3) การเทศนาสั่งสอนธรรมของพระเยซู   4) ประวัติศาสตร์ชนชาติยิวในสมัยอับราฮัม

6. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาคริสต์
- 1) อาณาจักรของพระเจ้าเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของคริสต์ศาสนิกชน
  - 2) ศิลล้างบาปเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องปฏิบัติทุกคนคล้ายกับการแสดงตนเป็นพุทธมามกะของพุทธศาสนิกชน
  - 3) ศาสนาคริสต์แบ่งเป็น 3 นิกาย ได้แก่ โรมันคาทอลิก ออร์ทอด็อกซ์ และโปรเตสแตนต์ โดยมีองค์พระ-
สันตะปาปาเป็นประมุขทั้ง 3 นิกาย
  - 4) ศาสนาคริสต์จัดอยู่ในศาสนาประเภทเอกเทวนิยม เนื่องจากมีพระเจ้าองค์เดียว คือ พระยะโฮวาห์
7. สิ่งที่น่าไปสุปัญหาของชีวิตคือข้อใดบ้าง
- 1) สายสมรอยากเป็นนักร้องจึงเข้าประกวดร้องเพลงแล้วหลายครั้ง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ
  - 2) สมยศยังคงมีความเพียรพยายามตามหาความรักอันบริสุทธิ์ต่อไปแม้ว่าจะอกหักมาแล้วหลายครั้ง
  - 3) สมบองพยายามค้นค้นหาโทรศัพท์ที่ทันสมัยใหม่เสมอเพื่ออวดเพื่อนๆ แม้ว่าบางครั้งจะมีปัญหาเรื่องเงิน
อยู่บ้าง
  - 4) สมศักดิ์มีความพยายามลดการเล่นเกมส์ลง เพื่อให้เวลากับการอ่านหนังสือมากขึ้น แม้ว่าบางครั้งเพื่อนๆ
จะล้อเลียน
8. การจัดกลุ่มธรรมในหลักอริยสัจ ๔ ในข้อใดถูกต้อง
- 1) ทุกข์ - ชัน์ ๕ โลกธรรม ๘
  - 2) สมุทัย - นิเวรณ ๕ อุปาทาน ๔
  - 3) นิโรธ - ปฏิจจสมุขปาพ กรรม ๑๒
  - 4) มรรค - อปริหานิยธรรม ๗ มงคล ๓๘
9. หลักธรรมใดจัดอยู่ใน “ทุกข์” แห่งอริยสัจ ๔
- 1) ชัน์ ๕
  - 2) หลักกรรม
  - 3) โลกธรรม ๘
  - 4) ทิฏฐธัมมิกัตถะ
10. “ศีล” ในความหมายทางพระพุทธศาสนา สรุปลได้จากมรรค ๘ ข้อใด
- 1) คิดชอบ
  - 2) วาจาชอบ
  - 3) ทำการชอบ
  - 4) เลี้ยงชีพชอบ
11. เรื่องกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาสอดคล้องกับเรื่องใด
- 1) ภพ - ภูมิ
  - 2) ไตรสิกขา
  - 3) ไตรลักษณ์
  - 4) กฎธรรมชาติ
12. ความสัมพันธ์ของข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง
- 1) เอ็มเบ็ดการ์ - ผู้นำชาวพุทธใหม่ในอินเดีย
  - 2) อนาคาริกธรรมปาละ - ผู้นำพุทธคยามาสู่อ้อมอกชาวพุทธ
  - 3) พระสารีบุตร - อัครสาวกฝ่ายซ้าย
  - 4) พระอานนท์เถระ - ยอดของภิกษุผู้ปฏิบัติอุบายพระพุทเจ้า
13. หมอชิวโกโกมารักเป็นอุบาสกที่ได้รับการยกย่องในด้านใด
- 1) ใฝ่รู้
  - 2) กตัญญู
  - 3) เสียสละ
  - 4) จรรยาบรรณแพทย์
14. วันเทโวโรหณะคือวันใด
- 1) วันพระเจ้าเปิดโลก
  - 2) วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11
  - 3) วันหลังวันออกพรรษา 1 วัน
  - 4) วันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากดาวดึงส์
15. ข้อใดเป็นกุศลพิธี
- 1) การเวียนเทียน
  - 2) การถวายสังฆทาน
  - 3) การทำบุญเลี้ยงพระ
  - 4) การสวดมนต์ไหว้พระ

เฉลย

ตอนที่ 1

1. 3) 2. 2) 3. 1) 4. 2) 5. 4) 6. 3) 7. 3) 8. 2) 9. 2) 10. 1)
11. 1) 12. 1) 13. 2) 14. 4) 15. 3) 16. 4) 17. 4) 18. 2) 19. 2) 20. 3)
21. 2) 22. 1) 23. 4) 24. 3) 25. 1) 26. 1) 27. 1) 28. 1) 29. 3) 30. 4)
31. 3) 32. 2) 33. 4) 34. 2) 35. 3) 36. 3) 37. 1) 38. 4) 39. 4) 40. 3)
41. 2) 42. 1) 43. 4) 44. 3) 45. 4) 46. 1) 47. 2) 48. 3) 49. 1) 50. 1)

ตอนที่ 2

1. 1), 2), 3), 4) 2. 1), 2) 3. 1), 2) 4. 1), 2), 4) 5. 1), 3)
6. 1), 2), 4) 7. 1), 2), 3) 8. 1), 3), 4) 9. 1), 3) 10. 2), 3), 4)
11. 1), 4) 12. 1), 2), 4) 13. 1), 2), 3), 4) 14. 1), 2), 3), 4) 15. 1), 4)

ประวัติศาสตร์ไทย

โครงสร้างทางสังคมไทย

สังคมไทยสมัยสุโขทัยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีการจัดระเบียบทางสังคมแบบง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน ตามระบบเครือญาติ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนจะเป็นไปอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับการปกครองแบบ “พ่อปกครองลูก”

แต่หลังรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงลักษณะการปกครองเปลี่ยนเป็นแบบธรรมาธิปไตย

3. มีการกำหนดชนชั้นในสังคมออกเป็น 2 ชั้น คือ ชนชั้นผู้ปกครอง กับชนชั้นใต้ปกครอง
4. ประชาชนจะยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

สังคมไทยสมัยอยุธยา - รัตนโกสินทร์ตอนต้น

การแบ่งชนชั้นในสังคมไทย

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ โปรดให้ตราพระราชกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับศักดินา ที่เรียกว่า “พระไอยการตำแหน่งนาพลเรือนและนาทหารหัวเมือง” ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1998 ซึ่งถือเป็นการกำหนดชนชั้นในสังคมไทยเป็นต้นมา หรือเรียกว่า กฎหมายศักดินา

ศักดินา หมายถึง การกำหนดสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของบุคคลที่พึงมีต่อราชการบ้านเมืองและสังคม โดยมีการกำหนดชนชั้นในสังคมไทยออกเป็น 5 ชั้น คือ

1. **เจ้านาย** ได้แก่ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้สืบเชื้อสายใกล้ชิดพระมหากษัตริย์ ตามหลักการสืบสกุล 3 ชั้น ได้แก่ เจ้าฟ้า พระองค์เจ้า หม่อมเจ้า

2. **ขุนนาง** หมายถึง บุคคลที่เข้ารับราชการที่มีศักดินาตั้งแต่ 400 ขึ้นไป ความเป็นขุนนางขึ้นอยู่กับพระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยยศศักดิ์ 4 ประการ คือ

2.1 **ยศ** หมายถึง สิ่งซึ่งแสดงถึงฐานะและบรรดาศักดิ์ของขุนนาง เช่น สมเด็จพระเจ้าพระยา พระ หลวง ฯลฯ

2.2 **ตำแหน่ง** หมายถึง หน้าที่ที่ขุนนางต้องปฏิบัติ หรือรับผิดชอบตามที่พระมหากษัตริย์ทรงโปรดฯ แต่งตั้ง เช่น เสนาบดี สมุหนายก โจรหลวง อาลักษณ์ มหาดเล็ก ฯลฯ

2.3 **ราชทินนาม** หมายถึง ตำแหน่งที่ขุนนางที่ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ ตามตำแหน่งของขุนนางนั้นๆ เช่น จักรศรีอริวงศรัทธาน มหามนตรี โจรราชบัณฑิต โภชาธิบดี ศรีสุนทรโวหาร ฯลฯ

2.4 **ศักดินา** หมายถึง สิ่งซึ่งแสดงถึงเกียรติยศ สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบต่องานราชการตามศักดินาที่ถือ โดยบุคคลที่จะเป็นขุนนางได้ต้องมีศักดินาตั้งแต่ 400 ขึ้นไป

อำนาจและหน้าที่ของเจ้านายและขุนนาง

- 1) รับราชการตามตำแหน่ง
- 2) ดูแลไพร่พลตามศักดินาที่ได้รับมอบหมาย เรียกว่า มุลนาย
- 3) ไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงาน หรือเข้ารับราชการเหมือนไพร่
- 4) มีเกียรติ สามารถเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์อย่างใกล้ชิด
- 5) ได้ผลประโยชน์จากไพร่ที่อยู่ในครอบครอง

3. **ไพร่** หมายถึง สามัญชนทั่วไป ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ในสังคม มีศักดินา 10-25 โดยไพร่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ไพร่สม คือ ไพร่ที่พระมหากษัตริย์พระราชทานให้กับขุนนาง หรือมูลนายเพื่อให้ขุนนาง หรือมูลนายได้มีผลประโยชน์ โดยไม่มีการกำหนดอายุ

ไพร่หลวง คือ ไพร่ของหลวง หรือของพระมหากษัตริย์ มีหน้าที่รับราชการเฉพาะที่เกี่ยวกับบ้านเมือง หรือขององค์พระมหากษัตริย์ ตามกรม กองที่สังกัด ซึ่งในสมัยอยุธยากำหนดให้ไพร่ต้องเข้าเวรรับราชการปีละ 6 เดือน หรือที่เรียกว่า “เข้าเดือนนอกเดือน” พอถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นกำหนดให้รับราชการปีละ 4 เดือน คือเข้าเดือนนอก 2 เดือน

ส่วนไพร่ส่วย คือ เป็นไพร่ที่ส่งส่วยเข้ามาแทนการเข้าเวรรับราชการ

สถานภาพของไพร่

- 1) เข้ารับราชการ เข้าเวรยาม หรือถูกเกณฑ์แรงงาน
- 2) จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย
- 3) เมื่อมีความเดือดร้อนสามารถขอความช่วยเหลือจากทางราชการ หรือขุนนาง ตามที่ตนเองสังกัดได้
- 4) ไพร่หลวงและไพร่สมต้องได้รับการสักเลก

4. **ทาส** หมายถึง ชนชั้นต่ำสุดของสังคม มีหน้าที่รับใช้มูลนายตามแต่จะสั่ง ซึ่งกฎหมายตราสามดวงได้แบ่งทาสออกเป็น 7 ประเภทดังนี้ คือ

- 1) ทาสสินไถ่ เป็นทาสที่มีมากที่สุด และสามารถไถ่ถอนตนออกเป็นอิสระได้ง่าย
- 2) ทาสในเรือนเบี้ย (ไถ่ถอนตัวไม่ได้)
- 3) ทาสที่ได้แต่บิดามารดา
- 4) ทาสท่านให้
- 5) ทาสที่ได้จากการช่วยเหลือเมื่อต้องโทษทัณฑ์
- 6) ทาสที่เลี้ยงไว้ยามข้าวยากหมากแพง
- 7) ทาสเชลย (ไถ่ถอนตัวไม่ได้)

5. **พระสงฆ์** จัดเป็นชนชั้นพิเศษของสังคมไทย ในฐานะผู้สืบทอดศาสนา โดยได้รับการยอมรับจากคนทุกชนชั้นในไทย

การเลื่อนฐานะของคนในสังคมไทยเป็นไปได้ยาก แต่อาจจะสามารถเลื่อนฐานะได้ในกรณี ดังนี้

- ไพร่** - มีความสามารถในการรบ - นำช้างเผือกมาถวาย
- เปิดเผยการทุจริตของขุนนาง
- ทาส** - นายเงินอนุญาตให้ไปบวช - นำทาสมาเป็นภรรยา
- ไถ่ตัวเอง หรือผู้อื่นมาไถ่

การเลื่อนฐานะทางสังคมครั้งสำคัญๆ จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยในสมัยรัชกาลที่ 4

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

1. ปัจจัยภายนอก
  - วิทยาการตะวันตกเผยแพร่เข้ามา
  - ความตึงเครียดทางการเมืองจากการล่าอาณานิคม
2. ปัจจัยภายใน
  - ด้านเศรษฐกิจ
  - ด้านการควบคุมไพร่และทาส

การปรับสภาพสังคมไทยในสมัยรัชกาลที่ 4

1. การกำหนดเรื่องเครื่องแต่งกายเข้าเฝ้า
2. ลดการเกณฑ์การลักเลกให้น้อยลง
3. ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา
4. ยกเลิกการบังคับให้ชาวต่างชาติหมอบคลานในการเข้าเฝ้า
5. การยกเลิกกองทหารนำหน้าขบวนเสด็จ

การปฏิรูปสังคมไทยในสมัยรัชกาลที่ 5

การยกเลิกระบบไพร่

1. ทรงจัดตั้งกองทหารหน้าขึ้นในปี พ.ศ. 2413 โดยรับจากไพร่หลวงและไพร่สมที่มุลนายถึงแก่กรรม
2. ตรา พ.ร.บ. ทหารขึ้นในปี พ.ศ. 2413 เพื่อจัดการฝึกทหารตามแนวทหารยุโรป
3. ตรา พ.ร.บ. เก็บเงินค่าราชการจากไพร่ในปี พ.ศ. 2439
4. ตรา พ.ร.บ. ลักษณะการเกณฑ์ทหาร พ.ศ. 2448 กำหนดให้ชายฉกรรจ์ทุกคนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์

ต้องมารับราชการเป็นทหารของรัฐ กำหนดคนละ 2 ปี

การยกเลิกระบบทาส

1. ตรา พ.ร.บ. เกษียณอายุลูกทาสลูกไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2417
2. เมื่อปี พ.ศ. 2420 บริจาคทรัพย์วันละ 1 บาท ไล่ตัวทาสที่อยู่กับนายเงินคนเดียวตลอด 25 ปี เป็นอิสระ
3. ตรา พ.ร.บ. ทาสรัตนโกสินทร์ศก 124 (พ.ศ. 2488) ขึ้นบังคับใช้ทั่วประเทศ โดยมีสาระสำคัญ คือ
  - ไม่ให้มีทาสเกิดขึ้นอีก
  - ลดค่าตัวทาสลงเดือนละ 4 บาท เพื่อให้ทาสเป็นอิสระเร็วขึ้น

ผลของการยกเลิกระบบไพร่และระบบทาส

1. ราษฎรมีอิสระในแรงงานของคน
2. เป็นผลดีต่อการปฏิรูปการปกครองของไทย
3. ความจงรักภักดีของราษฎรมารวมอยู่ที่พระมหากษัตริย์ที่เดียว
4. เป็นการลดบทบาทของขุนนางและมุลนาย
5. มีกองทัพประจำติดอาวุธและเป็นกองทัพแห่งชาติ
6. สามารถส่งเสริมการศึกษาของพลเมืองได้เต็มที่

การเปลี่ยนแปลงสมัยรัชกาลที่ 6

1. พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ให้คนไทยทุกคนต้องจบการศึกษาอย่างต่ำชั้น ป.4
2. กำหนดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ให้ใช้คำนำหน้าชื่อ
4. ประกาศใช้ พ.ร.บ. นามสกุล
5. ส่งเสริมให้ชายมีภรรยาเดียว
6. ใช้นาฬิกาแทนการใช้ตุ้มหรือโมงแบบโบราณ
7. ใช้ พ.ศ. แทน ร.ศ.

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

1. กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค
2. มีการขยายการศึกษา โดยมีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. มีนโยบายการสร้างชาติในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2481-2487) โดยการออกพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญ 12 ฉบับ
4. แผนการพัฒนาทางสังคมของไทยได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจไทย

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยสมัยสุโขทัย

ลักษณะทางเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

1. เป็นเศรษฐกิจ หรือผลการผลิตเพื่อยังชีพ
2. การผลิตทางการเกษตร จะปลูกข้าวเป็นสำคัญพร้อมกับพืชต่างๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด เครื่องเทศ เป็นต้น
3. การผลิตทางอุตสาหกรรม จะเป็นอุตสาหกรรมแบบครัวเรือน โดยเฉพาะการทำเครื่องสังคโลก (สีเขียว ไช้กา) ที่ตลาดต้องการมาก
4. การค้า
  - การค้าภายในประเทศ เป็นการค้าแบบเสรีไม่มีการเก็บภาษี (ในระยะแรก) มีตลาดการค้าที่เรียกว่า “ตลาดปลาน”
  - การค้ากับต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นชาวเอเชียด้วยกัน คือ จีน อินเดีย พม่า มอญ สินค้าออกที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ฝาง ไม้กฤษณา กระวาน กานพลู ช้าง ม้า และเครื่องสังคโลก สินค้าเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผ้าแพรพรรณ ผ้าไหม
5. ระบบเงินตรา มี 2 ประเภท คือ เบี้ย และเงินพดด้วง

โครงสร้างทางเศรษฐกิจสมัยอยุธยา

1. การผลิต ยังเป็นการผลิตเพื่อยังชีพ ถ้ามีเหลือจึงนำออกขาย
2. ด้านการเกษตร มีการปลูกข้าวเป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังมีการทำสวนผลไม้ ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์
3. ด้านอุตสาหกรรม ยังเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้า การทำเครื่องมือการเกษตรขั้นต้น
4. การค้า

- การค้าภายใน มีตลาดประจำหมู่บ้านสำหรับซื้อขายสินค้าทางการเกษตร และอุตสาหกรรมรวมทั้งมีพ่อค้าแร่ด้วย มีการเก็บภาษีอากร

- การค้ากับต่างประเทศ เริ่มมีชาวตะวันตกมาติดต่อซื้อขายมากขึ้น โดยมีชาวโปรตุเกส เป็นชาติแรกที่เข้ามาติดต่อซื้อขาย สินค้าออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ผลิตภัณฑ์จากป่า เครื่องเทศ และเครื่องสังคโลก สินค้าเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เป็นผ้าแพรพรรณ เครื่องเคลือบเนื้อละเอียด มีกรมพระคลังทำหน้าที่ติดต่อซื้อขายกับต่างประเทศ

5. การเก็บภาษีอากร

การเก็บภาษีอากรภายในประเทศ มี 4 ลักษณะ

- จังกอบ หรือจกอบ คือ การเก็บภาษีสินค้าผ่านเมืองทั้งทางบกและทางน้ำ
- อากร คือ ภาษีผลผลิตที่เรียกเก็บจากการที่ราษฎรทำกินในที่ดินที่พระมหากษัตริย์พระราชทานให้
- ส่วย คือ การเรียกเก็บสิ่งของบางอย่างทดแทนการเข้ามาอยู่เวรยามของไพร่
- ฤชา คือ เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากราษฎร เมื่อเข้ามาขอบริการด้านต่างๆ จากรัฐ

การเก็บภาษีอากรกับเรือต่างชาติที่เข้าติดต่อค้าขายด้วย มี 3 ประเภท คือ

- ค่าเบีกร่อง หรือภาษีปากเรือ คือ ค่าอนุญาตให้เรือต่างชาติเข้ามาซื้อขาย
- ภาษีขาออก
- ภาษีขาเข้า

6. ระบบเงินตรา ใช้เงินตราอยู่ 3 ประเภท คือ เงินพดด้วง เบี้ย และเงินประกบ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (ก่อนปี พ.ศ. 2398)

1. การผลิตยังเป็นการผลิตเพื่อยังชีพ ถ้ามีส่วนเหลือจึงนำมาขายเป็นสินค้า
2. ปัจจัยการผลิต ที่ดิน เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นโดยให้ถือเป็นทรัพย์สินมรดกได้ รวมทั้งให้มีการซื้อขายที่ดินได้ในสมัยรัชกาลที่ 3 แรงงาน ยังคงเป็นแรงงานภายในครอบครัว และระยะหลังมักจะมีการว่าจ้างแรงงานชาวจีนเพิ่มขึ้น

3. การผลิต ยังคงเป็นการเพาะปลูก ข้าว อ้อย ฝ้าย พริกไทย และพืชสวน พืชไร่ อื่นๆ สำหรับการผลิตทางอุตสาหกรรม ยังคงเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน และมีการประกอบอุตสาหกรรม ระบบโรงงานขนาดเล็กเกิดขึ้น ได้แก่ โรงงานน้ำตาลและโรงงานต้มกลั่นสุรา

4. การค้า

- การค้าภายใน ยังคงเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนในท้องถิ่น การค้าขายทางเรือเป็นสำคัญและมีการแข่งขันการค้าระหว่างพ่อค้าจีน กับพ่อค้าชาวตะวันตก

- การค้ากับต่างประเทศ

สินค้าขาออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว น้ำตาล เชาสัตว์ หนังสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากป่า เครื่องเทศ

สินค้าขาเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผ้าไหม เครื่องถ้วยชาม ชา ของเล่นเด็ก อาวุธปืน

5. การเก็บภาษีอากร ยังคงเหมือนกับสมัยอยุธยา ทั้งการเก็บภาษีในประเทศ และการค้ากับต่างประเทศ แต่สมัยรัชกาลที่ 3 มีการให้เอกชนประมูลการเก็บภาษีแทนรัฐบาล เรียกว่า “ระบบเจ้าภาษีนายอากร”

6. ระบบเงินตรา ใช้เงินที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และมีใช้ประเภทเดียว คือ เงินพดด้วง ซึ่งมีหลายขนาด

7. การทำสนธิสัญญากับต่างประเทศ

สนธิสัญญาเบอร์นี พ.ศ. 2369 เป็นสนธิสัญญาฉบับแรกที่ทำกับต่างประเทศ

สนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ. 2398 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ยกเลิกการผูกขาดการค้าของกรมพระคลังสินค้า
- พ่อค้าสามารถค้าขายสินค้าออกนอกประเทศได้ **ยกเว้น** ข้าว เกลือ และปลา ห้ามส่งออกในกรณี

เกิดการขาดแคลนในประเทศ

- กำหนดอัตราภาษีขาเข้าร้อยละ 3 ส่วน ภาษีขาออกต้องเก็บตามพิกัดภาษีตามที่กำหนดในสัญญา

- ยกเลิกการห้ามเอกชนนำข้าวออกนอกประเทศ โดยเปิดเป็นการค้าแบบเสรี **ยกเว้น** อาวุธปืน ต้องขายให้รัฐบาลเท่านั้น

- ให้นำโลหะมีค่า และเงินตราเข้าออกได้โดยเสรี

ข้อบกพร่องของสัญญาเบาว์ริง

1. ไทยเสียเปรียบทางการค้า
2. ปัญหาเรื่องกำหนดเวลาของสัญญา
3. ข้อกำหนดสัญญาเบาว์ริงต้องทำกับประเทศต่างๆ ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4

1. การเพิ่มผลผลิตทางด้านเกษตร โดยเฉพาะการปลูกข้าว เนื่องจากเป็นสินค้าที่ชาวต่างชาติต้องการมาก

2. การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม มีการขยายกำลังผลิต และแรงงาน เช่น โรงงานทอผ้า โรงงานน้ำตาล โรงงานยาสูบ โรงงานปูนซีเมนต์ และโรงสีข้าว

3. การขยายตัวทางด้านแรงงาน มีการใช้แรงงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการถูกเกณฑ์แรงงานลดลง และการยกเลิกระบบไพร่ รวมทั้งระบบทาส และการอพยพเข้ามายังประเทศไทยของชาวจีน ประกอบกับการต้องการสินค้าทางด้านเกษตรของคนไทยในขณะนั้น

4. การเปลี่ยนแปลงระบบการค้า

- มีชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายเป็นจำนวนมาก
- มีการตั้งบริษัทการค้าขึ้นของชาวต่างชาติ เช่น บริษัทอีสต์เอเชียติก บริษัทเบอร์เนียว ฯลฯ
- มีการก่อตั้งธนาคารขึ้น คือ ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ ธนาคารชาร์เตอร์แบงก์
- มีการก่อตั้งธนาคารคนไทยที่มีชื่อว่า “บุคคลิภย์” ในปี พ.ศ. 2447

5. รัฐบาลส่งเสริมการสาธารณสุข

- การสร้างระบบการชลประทาน “โครงการรังสิต”
- การสร้างทางรถไฟ สร้างถนน
- การตั้งกรมเลี้ยวไหม
- การสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล

6. การปรับปรุงด้านภาษีอากร ในสมัยรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าให้ตั้ง “หอรัษฎากรพิพัฒน์” เมื่อ พ.ศ. 2416 ทำหน้าที่รวมภาษีอากรนำส่งพระคลังมหาสมบัติแทนระบบเจ้าภาษีนายอากร

7. การเปลี่ยนแปลงระบบเงินตรา

- การตั้งโรงกษาปณ์สิทธิการ เมื่อ พ.ศ. 2403 เพื่อผลิตเหรียญขึ้นใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4
- การประกาศมาตราเงินใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2411 กำหนดให้มี 2 หน่วย คือ บาท สตางค์
- การประกาศยกเลิกการใช้เงินพดด้วงใน พ.ศ. 2447
- การใช้ธนบัตร เมื่อ พ.ศ. 2445 ตอนแรกจะมีลักษณะเป็นตัวเงิน และมีการใช้ธนบัตรที่ชำระหนี้ได้

ตามกฎหมายจริงๆ เมื่อ พ.ศ. 2471

- มีการนำค่าเงินบาทไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานทองคำ เมื่อ พ.ศ. 2451

8. การจัดตั้งสหกรณ์เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2459 คือ สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ จังหวัดพิษณุโลก

9. การแก้ไขสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรม (สนธิสัญญาเบาว์ริง) เมื่อ พ.ศ. 2463 โดยมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ยอมแก้ไขสัญญา

10. ความเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจสมัยรัชกาลที่ 6

- เนื่องจากสมัยรัชกาลที่ 5 มีการลงทุนด้านสาธารณูปโภคมาก
- เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1

ปัญหาเศรษฐกิจสมัยรัชกาลที่ 6

1. รัฐบาลทุ่มเทกับรายจ่ายเรื่องความมั่นคงของชาติ และรายจ่ายของราชสำนักมากกว่าพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเกษตร

2. การดำเนินการคลังแนวอนุรักษ์ไม่ยอมกู้เงินจากต่างชาติ ทำให้มีการใช้เงินคงคลังเกินจำเป็น

3. ภาวะฝนแล้งอย่างหนัก พ.ศ. 2462 เกิดวิกฤตการณ์ขาดแคลนข้าว และราคาข้าวแพง

4. วิกฤตการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยเฉพาะเมื่ออังกฤษลดค่าเงินปอนด์ ทำให้สินค้าของไทยราคาแพง

วิกฤติเศรษฐกิจรัชกาลที่ 7

1. เศรษฐกิจสมัยรัชกาลที่ 7 มีปัญหาที่สืบเนื่องมาจากสมัยเดิมประกอบด้วยเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก พ.ศ. 2472

2. รัชกาลที่ 7 ทรงแก้ไขโดย

- ลดเงินเดือนข้าราชการและปลดข้าราชการบางส่วนออก เรียกว่า ดุลยภาพข้าราชการ
- ตั้งงบประมาณแผ่นดินส่วนพระมหากษัตริย์ลง
- ดำเนินการแก้ไขสัญญาเบาว์ริงที่ไม่เป็นธรรม
- เก็บภาษีเพิ่มหลายชนิด

เศรษฐกิจสมัย พ.ศ. 2475 ถึงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

สมัยคณะราษฎร

- ดร.ปรีดี พนมยงค์ เสนอเค้าโครงเศรษฐกิจที่มีลักษณะเป็นสังคมนิยม
- มีการยกเลิกการเก็บเงินค่าราชการ

สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม

- ดำเนินนโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจเพื่อลดบทบาททางเศรษฐกิจของชาวต่างชาติที่สำคัญ คือ รัฐบาลเข้าลงทุนกิจการขนาดใหญ่ โดยโอนจากกิจการของชาวยุโรป ทำให้เกิดรัฐวิสาหกิจ

- นอกจากนี้ยังดำเนินการหลายข้อ เช่น สงวนอาชีพให้คนไทย กำหนดเขตหวงห้ามไม่ให้คนจีนอาศัย เรียกร้องให้คนไทยนิยมสินค้าไทย

สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

- ระยะเวลาไทยเป็นกลางจึงค้าขายได้กับทุกฝ่าย จึงได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
- ญี่ปุ่นบังคับให้คนไทยค้าขายกับญี่ปุ่นประเทศเดียว สินค้าเข้าที่มาจากตะวันตกจึงขาดแคลน รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาด้วยวิธีปันส่วน แต่แก้ปัญหาดังกล่าวไม่สำเร็จ
- เกิดภาวะเงินเฟ้อ และขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลยังเก็บภาษีจากประชาชนเพิ่มขึ้น
- ธนาคารสาขาตะวันตกปิดกิจการเพราะภัยสงคราม เอกชนมีการรวมทุนตั้งธนาคารพาณิชย์ขึ้นแทน เช่น ธนาคารกรุงเทพ
- สงครามเกาหลีทำให้สินค้าออกของไทยเพิ่มปริมาณมากขึ้น เศรษฐกิจไทยเติบโตขึ้น

การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย

สมัยสุโขทัย

ลักษณะการปกครองจะเป็นแบบ “บิดาปกครองบุตร” คือ พระมหากษัตริย์จะถือพระองค์เป็นพ่อของราษฎร มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ป้องกันภัย และส่งเสริมความสมบูรณ์พูนสุขให้ราษฎร ส่วนการจัดการปกครองอาณาจักรสุโขทัย แบ่งการปกครองได้ดังนี้

1. การปกครองราชอาณาจักร พระมหากษัตริย์ดำเนินการปกครองเอง และเป็นศูนย์กลางการปกครองอำนาจการวินิจฉัยสั่งการ
2. การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งหัวเมืองการปกครองออกเป็น 2 ประเภท คือ
  - 2.1 หัวเมืองชั้นใน ได้แก่ เมืองหน้าด่านหรือเมืองลูกหลวง จัดเป็นเมืองในเขตรอบพระราชธานี 4 ด้าน คือ เมืองศรีสัชนาลัย (สวรรคโลก) สองแคว (พิษณุโลก) สระหลวง (พิชิต) ชากังราว (กำแพงเพชร)
  - 2.2 หัวเมืองชั้นนอก หรือเมืองพระยามหานครที่มีผู้ปกครองดูแลที่ขึ้นตรงต่อสุโขทัย แต่อยู่ไกลออกไป เช่น เมืองแพรก (สุพรรณบุรี) อุทอง (สุพรรณบุรี) ราชบุรี ตะนาวศรี แพร่ หล่มสัก เพชรบูรณ์
3. การปกครองประเทศราช ส่วนใหญ่เป็นเมืองที่ชาวต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม มีกษัตริย์ปกครองแต่ขึ้นกับสุโขทัยในฐานะประเทศราช เช่น นครศรีธรรมราช ยะโฮร์ ทวาย เกาะตะมะ หงสาวดี น่าน เวียงจันทน์ โดยให้เจ้าเมืองเดิมปกครองกันเองแต่ต้องส่งบรรณาการ

สมัยอยุธยา

การปกครองในสมัยอยุธยาเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยได้รับอิทธิพลมาจากขอมและอินเดีย เป็นการปกครองแบบเทวสิทธิ์ หรือเทวราชา หรือสมมติเทพ ซึ่งถือว่าพระมหากษัตริย์เป็นเสมือนเจ้าชีวิต การจัดการปกครองในสมัยอยุธยา แบ่งออกได้ 3 สมัย คือ

1. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) แบ่งการปกครอง คือ

การปกครองส่วนกลาง หรือราชธานีจัดการปกครองแบบจตุสดมภ์ ตามอิทธิพลของขอม คือ

เวียง	รับผิดชอบด้านรักษาความสงบเรียบร้อย และปราบปรามโจรผู้ร้าย
วัง	มีหน้าที่เกี่ยวกับราชสำนัก การยุติธรรม และตัดสินคดีต่างๆ
คลัง	ดูแลด้านงานคลังมหาสมบัติ การค้า และภาษีต่างๆ
นา	รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการเกษตร

การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งการปกครองออกเป็น 4 ส่วน คือ

เมืองหน้าด่าน สำหรับป้องกันราชอาณาจักร 4 ทิศ คือ ลพบุรี นครนายก พระประแดง และ สุพรรณบุรี

หัวเมืองชั้นใน เป็นเมืองที่เรียงรายตามระยะทางคมนาคม สามารถติดต่อกับราชธานีได้ ภายใน 2 วัน เช่น ลิงห์บุรี ปราจีนบุรี ชลบุรี ราชบุรี เป็นต้น

หัวเมืองชั้นนอก หรือเมืองพระยามหานคร ได้แก่ เมืองที่อยู่ไกลออกไปตามทิศต่างๆ เช่น โคราจันทบุรี นครศรีธรรมราช ตะนาวศรี ฯลฯ เมืองเหล่านี้ พระมหากษัตริย์จะส่งขุนนางที่ไว้วางพระทัยไปปกครอง

หัวเมืองประเทศราช ได้แก่ มะละกา ยะโฮร์

2. ในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้มีการปรับปรุงการปกครองครั้งใหญ่และใช้มาจนสิ้นสมัยอยุธยา การปรับปรุงการปกครองที่สำคัญ มีดังนี้

1. แบ่งแยกการปกครองออกเป็น 2 ฝ่าย คือ
  - 1.1 การปกครองฝ่ายพลเรือนมีสมุหนายกเป็นหัวหน้า
  - 1.2 การปกครองฝ่ายทหารมีสมุหกลาโหมเป็นหัวหน้า
2. ยกเลิกเมืองหน้าด่านและการส่งพระราชวงศ์ไปปกครอง โดยแต่งตั้งขุนนางไปปกครอง
3. จัดลำดับหัวเมืองชั้นนอกเป็นหัวเมืองเอก โท ตรี ตามลำดับความสำคัญ โดยส่งขุนนางไปปกครอง
4. หัวเมืองชั้นใน มีฐานะเป็นเมืองจัตวา ขึ้นตรงต่อราชธานี
5. จัดวางระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดศักดินา ตำแหน่ง ยศ และราชทินนามสำหรับบุคคลที่จะเข้ารับราชการ

3. สมัยพระเพทราชา มีการเปลี่ยนแปลงจากสมัยพระบรมไตรโลกนาถเล็กน้อย โดยเปลี่ยนระบบการควบคุมอำนาจทางทหารฝ่ายเดียวไปเป็นแบบคานอำนาจทางทหารสองฝ่าย สมุหนายกควบคุมดูแลหัวเมืองทางเหนือ สมุหกลาโหมดูแลหัวเมืองทางใต้

สมัยธนบุรี

การปกครองสมัยธนบุรี ยังคงมีการปกครองตามแบบอย่างสมัยอยุธยาเป็นหลัก

สมัยรัตนโกสินทร์

การปกครองสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งได้ 3 สมัย ดังนี้

1. การปกครองสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก่อนการปฏิรูปการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังคงยึดหลักตามแบบอย่างในสมัยอยุธยา แต่ความเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของพระมหากษัตริย์ลดลง
2. การปฏิรูปการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
3. สมัยประชาธิปไตย

สาเหตุการปฏิรูปการปกครอง

1. เพื่อป้องกันลัทธิจักรวรรดินิยม
2. เพื่อพัฒนาประเทศตามแบบอย่างอารยประเทศ
3. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
4. เพื่อรักษาความอยู่รอดและรักษาเอกราชให้มั่นคง

การปฏิรูปการปกครอง

1. การปรับปรุงการบริหารราชการส่วนกลาง

1.1 ยกเลิกตำแหน่งสมุหนายก สมุหกลาโหมและตำแหน่งจตุสดมภ์

1.2 จัดตั้งกระทรวงขึ้นทั้งหมด 12 กระทรวง เมื่อ พ.ศ. 2435 คือ

- 1) มหาดไทยบังคับบัญชาหัวเมืองฝ่ายเหนือ และเมืองลาว
- 2) กลาโหมบังคับบัญชาหัวเมืองฝ่ายใต้ หัวเมืองฝ่ายตะวันออกและเมืองมลายา
- 3) ต่างประเทศจัดการเกี่ยวกับต่างประเทศ
- 4) วังกิจการในพระราชวัง
- 5) เมืองหรือนครบาลจัดการเกี่ยวกับเรื่องตำรวจและราชทัณฑ์
- 6) เกษตรราธิการว่าการเกี่ยวกับการเพาะปลูก เหมือนแร่ ป่าไม้
- 7) คลังว่าการภาษีอากร และงบประมาณแผ่นดิน
- 8) ยุติธรรมจัดการเรื่องชำระคดีและการศาล
- 9) ยุทธนาธิการจัดการเกี่ยวกับเรื่องทหาร
- 10) ธรรมการว่าการเรื่องการศึกษา การสาธารณสุข และสงฆ์
- 11) โยธาธิการว่าด้วยเรื่องการก่อสร้างถนน คลอง การช่างไปรษณีย์โทรเลข รถไฟ
- 12) มุรธาธิการเกี่ยวกับการรักษาตราแผ่นดิน และระเบียบสารบรรณ
- 13) ตั้งสภาที่ปรึกษาในพระองค์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น “รัฐมนตรีสภา” ประกอบด้วยเสนาบดี

หรือผู้แทนแต่งตั้งรวมกันไม่น้อยกว่า 12 คน จุดประสงค์เพื่อให้เป็นที่ปรึกษาและคอยตัดทอนอำนาจพระมหากษัตริย์

14) ตั้งองคมนตรีสภา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 49 คน มีทั้งสามัญชน ขุนนางระดับต่างๆ และพระราชวงศ์ องคมนตรีสภานี้มีฐานะรองจากรัฐมนตรีสภา เพราะข้อความที่ปรึกษาและตกลงกันในองคมนตรีสภาแล้ว จะต้องนำเข้าไปประชุมรัฐมนตรีสภาแล้วจึงจะเสนอเสนาบดีกระทรวงต่างๆ

2. การปรับปรุงการปกครองส่วนภูมิภาค ยุบหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก และหัวเมืองประเทศราช โดยให้จัดการปกครองแบบเทศาภิบาล โดยแบ่งการปกครองท้องที่ต่างๆ ออกเป็นหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เมือง (จังหวัด) และมณฑล โดยส่งข้าราชการจากส่วนกลางไปปกครอง

3. การปรับปรุงการปกครองส่วนท้องถิ่น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงจัดให้มีการบริหารงานราชการส่วนท้องถิ่นในรูปสุขาภิบาล ซึ่งมีหน้าที่คล้ายเทศบาลในปัจจุบัน ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2440 โดยโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พ.ร.บ. สุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) ขึ้นบังคับใช้ในกรุงเทพฯ ต่อมาได้ย้ายไปที่ท่าฉลอม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พ.ร.บ. สุขาภิบาล พ.ศ. 2448

การปกครองในระบบประชาธิปไตย

สาเหตุการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

1. อิทธิพลแนวความคิดประชาธิปไตย ซึ่งได้รับจากประเทศตะวันตก
2. นักเรียนไทยที่ไปศึกษาในประเทศตะวันตกต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย
3. รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำได้

คณะราษฎรประกอบด้วย ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจและพลเรือน ซึ่งมีพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นหัวหน้า และนายปรีดี พนมยงค์ เป็นเลขาฯ ได้ปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นผลสำเร็จเช้าตรู่วันที่ 24 มิถุนายน 2475

ผลการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ยกเลิกการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เปลี่ยนมาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. มีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด และเป็นหลักในการปกครองประเทศ
3. พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชฐานะและพระราชอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ โดยพระองค์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยโดยทางอ้อม 3 ทาง คือ
  - 1) อำนาจนิติบัญญัติ ผ่านทางรัฐสภา
  - 2) อำนาจบริหาร ผ่านทางคณะรัฐมนตรี
  - 3) อำนาจตุลาการ ผ่านทางศาลยุติธรรม
4. มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ออกเป็น 3 ส่วน คือ
  - 1) ส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม
  - 2) ส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน
  - 3) ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร

การเปลี่ยนแปลงทางศิลปวัฒนธรรมไทย

ศิลปวัฒนธรรมไทย

ศิลปวัฒนธรรมไทยแบ่งได้ดังนี้

1. สมัยศรีวิชัย

มีศูนย์กลางอยู่ที่นครศรีธรรมราช เมืองไชยา โดยมีศาสนาพุทธมหายานและศาสนาฮินดู เช่น ประติมากรรม เทวรูป พระโพธิสัตว์

2. สมัยทวารวดี

มีศูนย์กลางเป็นพุทธเถรวาทหลักฐานที่พบ เช่น พระธรรมจักร หินขนาดใหญ่ หรือพระพุทธรูปที่มีพระขนงยาวติดกัน จีวรแนบลำตัว ลูกปัดสี พระพิมพ์

3. สมัยลพบุรี

ศูนย์กลางอยู่ที่ลพบุรี โดยมีศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธมหายานเป็นเครื่องกำหนด ได้แก่ ปราสาทหิน พระรูปนาคปรก

4. สมัยสุโขทัย

ได้แก่ วัด วัง เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ เจดีย์ทรงลังกา พระสำริด ถือเป็นสมัยที่งามที่สุด พระเกศาเป็นเปลวเพลิง ขมวดเป็นก้นหอย สายสังฆาฎิยาว และเขี้ยวตะขาบ เช่น พระพุทธชินสีห์ และพระพุทธชินราช

อักษร มีสมัยพ่อขุนรามคำแหง เขียนสระไว้หน้าหรือหลังพยัญชนะ

นาฏศิลป์ ยังไม่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง

วรรณคดี ได้แก่ ศิลาวารึก

สังคม มีการปั้นและเคลือบสีเป็นลวดลายได้รับอิทธิพลจากจีนสมัยราชวงศ์ซ่ง

5. ศิลปะแบบอยุธยา

เกิดขึ้นบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

- สถาปัตยกรรม เกี่ยวกับความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีทั้งเรือนเครื่องผูกและเรือนเครื่องลี้
- ประติมากรรม สร้างพระพุทธรูป
- วรรณกรรม มีหลายรูปแบบ เช่น เกี่ยวกับพุทธศาสนาธรรมชาติ ความเก่งของพระมหากษัตริย์

ความบันเทิง คำสอน ละครใน

- ดนตรีไทย มีเครื่องดีด สี ตี เป่า

6. ศิลปะแบบรัตนโกสินทร์

ได้รับอิทธิพลจากสมัยสุโขทัย และกรุงศรีอยุธยา

- สถาปัตยกรรม เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา
- จิตรกรรม นิยมใช้สีหลากหลาย และใช้ทองคำเปลว
- ประติมากรรม สร้างพระพุทธรูปที่มีเครื่องทรงมากขึ้น
- วรรณกรรม มีลักษณะของชาวบ้านเข้ามาเกี่ยวข้องโดยเน้นความบันเทิงมากกว่าพิธีกรรม เน้น

ความจริงมากกว่าอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และมีการแปลวรรณกรรมของชาวต่างชาติ

- นาฏศิลป์และดนตรี มีการพัฒนามากขึ้น โดยนำเอาเรื่องในวรรณกรรมมาแสดงประกอบทำร้ายรำตามจังหวะของมโหรี ปี่พาทย์

7. ศิลปะวัฒนธรรมสมัยใหม่

เริ่มจากรัชกาลที่ 4 ได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตก โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยของมนุษย์

- สถาปัตยกรรมเป็นประเภทที่อยู่อาศัย การประกอบกิจกรรมในสังคม เช่น พระนครคีรี พระราชวังรามราชนิเวศน์ ที่วังบ้านปืน

- ประติมากรรม สร้างพระพุทธรูป รูปปั้นมนุษย์ มีการปั้นหล่อรูปต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยประดับตกแต่ง ซึ่งศิลปินจะระบุชื่อของตนเองเอาไว้อย่างชัดเจน

- จิตรกรรม เขียนภาพจริง 3 มิติ ใช้สีสันแรงแง สีนํ้ามัน ลายเส้นเป็นเนื้อหา

- ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ชีวิตประจำวัน ทิวทัศน์ธรรมชาติและวัตถุต่างๆ

- วรรณกรรม เน้นความสำคัญของมนุษย์ มีการนำเอาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการพิมพ์ของชาวตะวันตกเข้ามาใช้ทำให้ประชาชนนิยมการอ่านกันมาก แนวการเขียนนิยมแบบร้อยแก้วมาก มีหนังสือแปลเรื่องสั้น นวนิยาย หนังสือพิมพ์และบทกวี

ความเป็นมาของชนชาติไทย และอาณาจักรโบราณในดินแดนประเทศไทย

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทย หรือการตั้งถิ่นฐานของชนชาติไทยนั้น มี 5 ทฤษฎี ได้แก่

1. แนวคิดที่เชื่อว่าชนชาติไทยอยู่แถบเทือกเขาอัลไตบริเวณเอเชียกลาง

ขุนวิจิตรมาตรา เชื่อว่า แหล่งกำเนิดของชนชาติไทยอยู่บริเวณเทือกเขาอัลไตของเอเชียกลาง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของพวกมองโกลด้วย ภายหลังจากได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานแถบบริเวณลุ่มแม่น้ำเหลือง และแม่น้ำแยงซี ต่อมาเมื่อถูกจีนรุกรานจึงค่อยๆ อพยพลงมาสู่สุวรรณภูมิ

2. แนวคิดที่เชื่อว่าชนชาติไทยอยู่แถบตอนกลางของประเทศจีนบริเวณมณฑลเสฉวน

เทเรียน เดอ ลา คูเปอริ เชื่อว่าคนเชื้อชาติไทยตั้งถิ่นฐานเป็นอาณาจักรอยู่ในดินแดนจีนมาก่อน เมื่อประมาณ 2,208 ปี ก่อนคริสตกาล ชนชาติ “ไท” ได้ถูกระบุไว้ในรายงานสำรวจภูมิประเทศจีนในสมัยพระเจ้าอู่ จิน เรียกชนชาติไทยว่า “มุง” หรือ “ต้ามุง” ถิ่นที่อยู่ของคนไทยซึ่งปรากฏในจดหมายเหตุจีนนี้อยู่ในเขตที่เป็นมณฑลเสฉวนปัจจุบัน

3. แนวคิดที่เชื่อว่าชนชาติไทยอยู่บริเวณตอนใต้ของประเทศจีน

โวลแฟรม ฮีเบอร์ฮาด ได้กล่าวว่า เผ่าไทยอยู่บริเวณมณฑลกวางตุ้ง ต่อมาชนเผ่าไทยได้อพยพเข้าสู่ยูนนานและดินแดนในอ่าวตังเกี๋ย และได้มาสร้างอาณาจักรเทียนหรือเถิน (Tein) ที่ยูนนาน ซึ่งตรงกับสมัยราชวงศ์ฮั่นของจีน เมื่อถึงสมัยราชวงศ์ถังเผ่าไทยก็สถาปนาอาณาจักรน่านเจ้าขึ้นที่ยูนนาน

ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ เสนอว่ามณฑลยูนนานเป็นที่อยู่ของชนชาติไทย เมื่อถูกจีนรุกรานจึงอพยพลงใต้กระจายอยู่ตอนเหนือของเวียดนามแล้วเข้าสู่บริเวณภาคเหนือของประเทศไทย และมีบางส่วนที่ข้ามไปทางตะวันตกเพื่อเข้าไปในแคว้นอัลลัมประเทศอินเดีย

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร อธิบายว่า ในมณฑลกวางสีมีภาษาถิ่นที่เป็นภาษาไทยอยู่มาก แสดงว่าชนชาติไทยเคยมีถิ่นฐานในบริเวณนี้ ดังนั้น ถิ่นเดิมของไทยน่าจะอยู่แถบมณฑลกวางสี ตอนใต้ของจีน

4. แนวคิดที่เชื่อว่าชนชาติไทยตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ที่เป็นประเทศไทยปัจจุบัน

คอริน เวลล์ ที่เสนอสมมติฐานว่า ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่บริเวณประเทศไทยปัจจุบัน โดยอาศัยหลักฐานจากกะโหลกศีรษะที่ขุดได้จากตำบลพงตึก จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีอายุราวต้นคริสต์ศตวรรษ ซึ่งเวลล์เห็นว่ามัลักษณะใกล้เคียงกับกะโหลกศีรษะของคนไทยปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ชิน อัญญา นักโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์เสนอว่าอาจมีคนไทยอาศัยอยู่ในดินแดนประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เพราะมีหลักฐานด้านโบราณคดีในประเทศไทยมาโดยลำดับ และได้พบร่องรอยการอยู่อาศัยและการสืบทอดทางวัฒนธรรมในดินแดนประเทศไทย

นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ได้ทำการศึกษาโครงกระดูกของมนุษย์ยุคหินใหม่พบว่าโครงกระดูกของมนุษย์ยุคหินใหม่เหมือนกับโครงกระดูกคนไทยในปัจจุบันเกือบทุกอย่าง จึงสรุปว่าดินแดนไทยเมื่อครั้งอดีต น่าจะเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชนที่เป็นบรรพบุรุษของคนไทยปัจจุบันมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์แล้ว

5. แนวคิดที่เชื่อว่าชนชาติไทยอยู่บริเวณคาบสมุทรอินโดจีนและบริเวณหมู่เกาะในอินโดนีเซีย

รูธ เบเนดิกท์ เสนอว่าคนไทยมีเชื้อสายมลายู และอพยพมาจากทางใต้แล้วขึ้นไปทางเหนือ แต่ข้อเสนอนี้ก็ไม่มีหลักฐานทางภาษาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์สนับสนุน

นายแพทย์สมศักดิ์ พันธุ์สมบุญ เชื่อว่าคนไทยมีถิ่นกำเนิดอยู่ในบริเวณดังกล่าวนี้ เพราะหมู่เลือดของคนไทยคล้ายคลึงกับพวกชาวทางใต้มากกว่าจีนทางตอนเหนือ และเมื่อเปรียบเทียบกับความถี่ของยีนของคนไทยที่ไม่มีประวัติผสมกับคนต่างด้าว จึงพอจะอนุมานได้ว่า คนไทยไม่ได้สืบเชื้อสายมาจากคนจีน ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานว่าคนไทยน่าจะอพยพมาจากทางใต้มากกว่าทางเหนือ

อาณาจักรโบราณในดินแดนประเทศไทย

อาณาจักรโบราณที่สำคัญในดินแดนประเทศไทย ได้แก่

1. **อาณาจักรฟูนัน** (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 7-11) เรื่องราวของอาณาจักรฟูนันมีที่มาจากบันทึกของคังไถ และซุยงทูตจีนรัฐหู่ของซุนกวนในสมัยสามก๊ก (พ.ศ. 763-823) ซึ่งเดินทางมาฟูนันในตอนปลายพุทธศตวรรษที่ 8

ศูนย์กลางของอาณาจักร มีข้อสันนิษฐานอยู่ 2 บริเวณ ได้แก่

- 1) อยู่ทางใต้ของเขมรในปัจจุบัน บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง มี**เมืองออกแก้ว** ปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศเวียดนาม เป็นเมืองสำคัญเนื่องจากเป็นเมืองชายฝั่งทะเล และพบหลักฐานทางโบราณคดีสมัยฟูนัน
- 2) อยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มี**เมืองอู่ทอง** เป็นเมืองสำคัญเนื่องจากพบเหรียญเงินฟูนัน เครื่องประดับ และเครื่องใช้ศิลปะสมัยฟูนันจำนวนมากที่เมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

อาณาจักรฟูนันเกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 7-8 และสิ้นสุดลงในราวพุทธศตวรรษที่ 10 เมืองหลวงชื่อ **วยาปุระ** มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนและอินเดีย

2. อาณาจักรตามพรลิงค์ (นครศรีธรรมราช) ชุมชนโบราณที่ก่อตัวเป็นบ้านเมืองในชื่อของตามพรลิงค์ น่าจะก่อตัวในช่วงพุทธศตวรรษที่ 7-8 พอถึงพุทธศตวรรษที่ 12-13 จึงขยายตัวออกมาเป็นแคว้น (รัฐ) ขนาดใหญ่ที่มีความเจริญมั่งคั่งทางการค้า

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-15 พบว่า ตามพรลิงค์มีการนับถือศาสนาต่างๆ กัน ได้แก่ พระพุทธศาสนา นิกายเถรวาทแบบทวารวดี พระพุทธศาสนานิกายมหายาน รวมทั้งศาสนาพราหมณ์-ฮินดูด้วย

ขอบเขตอำนาจของแคว้นตามพรลิงค์ก่อนพุทธศตวรรษที่ 18 สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นบริเวณเมืองไชยา ลงมาและครอบคลุมบางส่วนของคาบสมุทรมลายู แต่ด้วยตำแหน่งที่ตั้งอันเหมาะสมทางภูมิศาสตร์ที่เป็นทั้งท่าเรือ จุดแวะพักสินค้า เป็นศูนย์กลางการคมนาคมจากฝั่งตะวันตกด้านทะเลอันดามันมาสู่ฝั่งตะวันออกด้านอ่าวไทย น่าจะส่งผลทำให้แคว้นตามพรลิงค์มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถขยายตัวเป็นอาณาจักรได้ในภายหลัง และเปลี่ยนชื่อเมืองจาก “ตามพรลิงค์” มาเป็น “นครศรีธรรมราช”

3. อาณาจักรทวารวดี

อาณาจักรทวารวดี คือ แคว้นหรือบริเวณที่มีวัฒนธรรมแบบทวารวดีที่มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ทางแถบ ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12-16 ศูนย์กลางของแคว้นทวารวดี สันนิษฐานว่าน่าจะอยู่ แถบเมืองนครชัยศรี (นครปฐม) หรือเมืองละโว้ (ลพบุรี) ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

จากการสำรวจทางด้านโบราณคดีได้พบซากเมืองที่เป็นศูนย์กลางศาสนาของชุมชนในสมัย ทวารวดี กระจุกกระจายอยู่หลายแห่งในภาคกลาง เช่น ที่ตำบลลพบุรี จังหวัดราชบุรี ตำบลพงตึก จังหวัดกาญจนบุรี เมืองพระรถ จังหวัดชลบุรี เมืองอู่ตะเภา จังหวัดชัยนาท เมืองนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมืองศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี เมืองละโว้ จังหวัดลพบุรี

ศาสนา ชาวทวารวดีส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธเถรวาท มีการสร้างพระพุทธรูป พระพุทธรูป และ ธรรมจักรไว้บูชามากมาย รวมทั้งสร้างสถูปเจดีย์และวัด

สถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี มักใช้การก่ออิฐถือปูน ไม่นิยมก่อด้วยศิลาแลง รูปสี่เหลี่ยมของเจดีย์จะทำ เป็นรูปเหลี่ยม องค์สถูปทำเป็นรูประฆังคว่ำ มียอดเตี้ย เช่น พระปฐมเจดีย์องค์เดิม หรือเจดีย์วัดจุฬาราชมนตรี จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

อาณาจักรทวารวดีมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 13-15 จนถึงพุทธศตวรรษที่ 16 ก็ เสื่อมลง เนื่องจากการขยายอิทธิพลเข้ามาของขอมเมืองพระนคร

4. อาณาจักรละโว้ หรือลพบุรี

มีหลักฐานว่าละโว้เคยเป็นบ้านเมืองมาก่อนพุทธศตวรรษที่ 11 จนถึงพุทธศตวรรษที่ 12 ละโว้ได้รับวัฒนธรรมทวารวดี แล้วพัฒนาเป็นแคว้น มีความเจริญสูงสุดในพุทธศตวรรษที่ 13-14 โดยเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา อันเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับทวารวดีเรื่องอำนาจ จึงทำให้มีการกล่าวขานกันว่าละโว้คือศูนย์กลางของทวารวดี

อาณาจักรลพบุรีหรือละโว้ เป็นชื่อเรียกกลุ่มเมืองหรือแคว้นแคว้นที่มีวัฒนธรรมคล้ายกับอาณาจักรขอม หรือเขมรโบราณในประเทศกัมพูชา กำหนดอายุตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12 และสิ้นสุดลงประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 พร้อมกับการล่มสลายของอาณาจักรขอม

5. อาณาจักรศรีวิชัย

อาณาจักรศรีวิชัย เป็นแคว้นโบราณที่มีอำนาจแผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่ปลายคาบสมุทรมาลายูจนถึงเกาะชวาและสุมาตรา มีร่องรอยของความเป็นแคว้นมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมา โดยเป็นผู้ควบคุมเส้นทางการเดินเรือระหว่าง อาหรับ เปอร์เซีย อินเดีย กับประเทศจีนและบริเวณช่องแคบมะละกา แต่ตำแหน่งที่ตั้งและศูนย์กลางยังถกเถียงกันอยู่ มีความเห็นต่างกัน 2 ทฤษฎี นั่นคือ มีเมืองหลวงหรือราชธานีอยู่ที่เมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสามารถควบคุมดูแลเมืองอื่นๆ ให้อยู่ในอำนาจได้ หรือมีราชธานีอยู่เมืองปาเล็มบัง บนเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย และสามารถควบคุมดูแลเมืองอื่นๆ ได้เช่นกัน

อาณาจักรศรีวิชัยเจริญขึ้นประมาณพุทธศตวรรษที่ 13 และเสื่อมลงประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 ประมาณ 500 ปี หลังจากนั้น เมืองนครศรีธรรมราชก็กลายเป็นเมืองสำคัญ และต่อมาก็เสียอำนาจให้กับอาณาจักรอยุธยา

6. อาณาจักรโคตรบูร

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-16 แม้จะพบเมืองโบราณกระจายอยู่ตามลุ่มแม่น้ำสายต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่จากการสำรวจทางโบราณคดีรวมทั้งหลักฐานเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ ก็ยังไม่อาจจะระบุไปอย่างแน่ชัดว่ามีแคว้นใดบ้าง ศูนย์กลางอยู่ที่ไหน อย่างเช่น แคว้นโคตรบูรก็เป็นชื่อตามตำนาน ซึ่งจะมีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำโขง ตั้งแต่จังหวัดหนองคาย อุตรดิตถ์ เวียงจันทน์ นครพนม ลงไปถึงอุบลราชธานี แต่ก็ยังไม่มีความชัดเจนมากนัก

สันนิษฐานว่าอาณาจักรโคตรบูรมีศูนย์กลางอยู่ที่นครพนม ตำนานอุรังคธาตุเป็นตำนานหัวเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวว่าโคตรบูรตั้งอยู่ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง บริเวณเมืองท่าแขกเก่าของประเทศลาว

7. อาณาจักรทริภุชชัย

ทริภุชชัย เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรที่ตั้งกระจัดกระจายอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน และที่ราบลุ่มแม่น้ำวัง โดยมีนครลำพูนหรือทริภุชชัยเป็นศูนย์กลาง การถือกำเนิดของอาณาจักรทริภุชชัยจะอยู่ประมาณพุทธศตวรรษที่ 14 หลังจากที่ได้สร้างอาณาจักรเป็นปึกแผ่นแล้ว ทริภุชชัยก็ได้ขยายขอบเขตออกไปด้วยการสร้างเมืองเขลางค์ (ลำปาง) ให้เป็นเมืองสำคัญรองลงมาจากราชธานี การขยายเมืองออกไปอย่างกว้างขวางทำให้ทริภุชชัยพัฒนาขึ้นเป็นอาณาจักรอีกแห่งหนึ่งของภาคเหนือ แต่มีขนาดเล็ก ในพุทธศตวรรษที่ 19 อาณาจักรทริภุชชัยก็เสื่อมลง เพราะถูกผนวกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา

8. อาณาจักรโยนกนคร หรืออาณาจักรโยนกเชียงแสน

อาณาจักรโยนกนคร สันนิษฐานว่าบรรพบุรุษผู้ก่อตั้งอาณาจักรโยนกอพยพมาจากแคว้นยูนนานของจีน และได้มาสร้างเมืองเชียงลาว เมืองเงินยาง (หรือเมืองเงินยางเชียงแสน) ตามลำดับ ภายหลังก็มีบ้านเล็กเมืองน้อยเกิดขึ้นตามมา

ผู้นำกลุ่มคนไทยชื่อ **สิงหนวัติ** ได้ก่อสร้างเมืองนาคพันธุสิงหนวัตินคร (อำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย) และรู้จักในนามอาณาจักรโยนกนคร มีเมืองเชียงแสนเป็นราชธานี

อาณาจักรตั้งแต่แคว้นตั้งเกี้ยว (ตอนเหนือเวียดนามปัจจุบัน) ไปจนถึงแม่น้ำสาละวิน (รัฐฉาน ในพม่า) และจากมณฑลยูนนาน (ประเทศจีนปัจจุบัน) ตอนใต้ถึงบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน

พุทธศตวรรษที่ 15 ต้องสูญเสียอำนาจให้แก่ขอม ประกอบด้วยประสภภัยน้ำท่วมบ้านเมืองพังพินาศจน ไม่สามารถฟื้นตัวขึ้นได้อีก

9. อาณาจักรล้านนา

การก่อตัวเป็นอาณาจักรล้านนาจะตรงกับรัชสมัยของพญามังรายมหาราชในพุทธศตวรรษที่ 19 เมื่อ ทรงรวบรวมดินแดนต่างๆ เช่น เมืองพะเยา น่าน แพร่ เชียงใหม่ และอาณาจักรทริภุชชัยผนวกเข้าด้วยกันเป็น อาณาจักรล้านนา แล้วทรงสร้างเมืองเชียงใหม่ หรือ “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” เป็นศูนย์กลางแห่งใหม่ของ อาณาจักรล้านนา เป็นอาณาจักรที่มีแสนยานุภาพและเป็นอาณาจักรรุ่งเรืองด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และ อักษรศาสตร์ มีตัวหนังสือของตนเอง พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทตามแบบลังกา พระเถระลังกาที่ลี้ภัย อารามนาขึ้นมาจากนครศรีธรรมราช จะได้รับอารามนาไปถึงล้านนาด้วย ด้านการศึกษาพระภิกษุของล้านนาได้รับ การยกย่องว่าแตกฉานในพระไตรปิฎกและเชี่ยวชาญภาษามคธ ได้สร้างคัมภีร์ทางพุทธศาสนาและคัมภีร์ว่าด้วย เรื่องราวของล้านนา เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ตำนานมูลศาสนา ตำนานจามเทวีวงศ์ ฯลฯ ซึ่งผลงานเหล่านี้ใช้เป็น หลักฐานอ้างอิงสำคัญทางประวัติศาสตร์มาจนถึงปัจจุบัน

ล้านนามีความเป็นเอกราชอยู่ได้ แต่มีฐานะไม่ค่อยมั่นคงก็ตกเป็นของพม่าบ้าง ไทยบ้าง สมัยรัตนโกสินทร์ ตกเป็นประเทศราชของไทย เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงยกเลิกหัวเมืองประเทศราช ล้านนาก็ถูกรวมเข้ากับราชอาณาจักรไทย และแยกเป็นจังหวัดต่างๆ มาจนกระทั่งทุกวันนี้

ตัวอย่างข้อสอบ

ตอนที่ 1 : เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ระบบศักดินาส่งผลต่อสังคมไทยสมัยอยุธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้นอย่างไร
  - 1) เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน
  - 2) เกิดระบบชนชั้นในสังคมไทย
  - 3) เกิดการแบ่งอำนาจการปกครอง
  - 4) เกิดระบบการควบคุมการใช้แรงงาน
- ข้อใดเป็นคุณูปการของหมอบรัดเลย์ที่มีต่อสังคมไทย
  - 1) การบุกเบิกสิ่งพิมพ์และการออกหนังสือพิมพ์ภาษาไทย
  - 2) การนำพืชสมุนไพรไทยมารักษาโรคควบคู่กับยาแผนปัจจุบัน
  - 3) การสอนหนังสือควบคู่ไปกับการเผยแผ่ศาสนาคริสต์
  - 4) การเปิดโรงพยาบาลรักษาโรคด้วยการแพทย์สมัยใหม่
- การปลุกกระแสนิยมความรักชาติ และความทันสมัย เกิดขึ้นในสมัยนายกรัฐมนตรีคนใด
  - 1) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
  - 2) จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
  - 3) จอมพลถนอม กิตติขจร
  - 4) พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

4. “ไฟร์” ในสังคมอยุธยา มีฐานะใกล้เคียงกับบุคคลกลุ่มใดในปัจจุบัน
  - 1) แรงงานรับจ้าง
  - 2) สามัญชน
  - 3) ทหารเกณฑ์
  - 4) กระจุกมณี
5. การที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงมีฐานะเป็นสมมติเทพเป็นคติความเชื่อใด
  - 1) พราหมณ์-ฮินดู
  - 2) พุทธศาสนาแบบเถรวาท
  - 3) พุทธศาสนาแบบมหายาน
  - 4) คติดั้งเดิม
6. ระบบใดที่สะท้อนให้เห็นว่ากำลังคนเป็นทรัพยากรสำคัญในดินแดนไทยสมัยโบราณ
  - 1) ระบบไพร่
  - 2) ระบบขุนนาง
  - 3) ระบบอุปถัมภ์
  - 4) ระบบศักดินา
7. ความสัมพันธ์ระหว่างไพร่กับมูลนายในสังคมไทยโบราณอยู่ภายใต้เงื่อนไขใด
  - 1) ระบบกฎหมาย
  - 2) ความจงรักภักดี
  - 3) ค่านิยมและประเพณี
  - 4) วัฒนธรรมและกฎหมาย
8. การเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 ทำให้ไทยได้รับประโยชน์สูงสุดในเรื่องใด
  - 1) การเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่
  - 2) การเรียนรู้ระบบการค้ากับประเทศตะวันตก
  - 3) การแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขต
  - 4) การรอดพ้นจากการคุกคามของลัทธิจักรวรรดินิยม
9. เย็นเป็นลูกทาสที่เกิดใหม่ และได้รับอิสรภาพโดยสมบูรณ์ตามกฎหมายใน พ.ศ. 2432 แสดงว่าเย็นเกิดในปีใด
  - 1) ปีที่รัชกาลที่ 5 เสด็จเสด็จถวัลย์ราชสมบัติ
  - 2) ปีที่รัชกาลที่ 5 ทรงประกาศใช้พระราชบัญญัติทาส
  - 3) ปีที่รัชกาลที่ 5 ทรงประกาศใช้พระราชบัญญัติการเกณฑ์ทหาร
  - 4) ปีที่รัชกาลที่ 5 ทรงประกาศใช้พระราชบัญญัติพิทักษ์เกษียณอายุลูกทาสลูกไทย
10. การสถาปนากรุงศรีอยุธยาเกิดจากการรวมกันของเมืองใด
  - 1) ละโว้ - พิษณุโลก
  - 2) สุพรรณภูมิ - ละโว้
  - 3) พิษณุโลก - สุโขทัย
  - 4) สุโขทัย - สุพรรณภูมิ
11. “สรีดภงส์” จัดเป็นภูมิปัญญาในสมัยใด
  - 1) ทวารวดี
  - 2) สุโขทัย
  - 3) เชียงแสน
  - 4) อยุธยา
12. นโยบายการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในสมัยรัชกาลที่ 7 คือข้อใด
  - 1) ลดค่าเงินบาท
  - 2) ปลดข้าราชการออก
  - 3) กู้เงินจากต่างประเทศ
  - 4) ส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
13. ข้อใดเป็นลักษณะการค้ากับต่างประเทศในสมัยอยุธยา
  - 1) เป็นการผูกขาดโดยพระคลังสินค้า
  - 2) เป็นการผูกขาดโดยขุนนางระดับสูง
  - 3) เป็นการค้าเสรีโดยไม่กีดกันชาวต่างชาติ
  - 4) เป็นการค้าเสรีภายใต้การควบคุมของขุนนาง

14. ประเทศไทยได้เผชิญปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรงเป็นครั้งแรกในช่วงเวลาใด
- 1) หลังสงครามโลกครั้งที่ 1
  - 2) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2
  - 3) หลังวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112
  - 4) หลังการลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริง
15. นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงสมัยที่ประเทศไทยต้องเข้าสู่สงครามมหาเอเซียบูรพารัฐบาลไทยในขณะนั้นมีแนวคิดในการนำเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยรัฐมาใช้เป็นเพราะเหตุใด
- 1) เตรียมตัวให้พร้อมกับการแข่งขันของโลกลในขณะนั้น
  - 2) ต้องการขัดขวางการครอบงำทางเศรษฐกิจของหมู่ชนชั้นศักดินา
  - 3) เพื่อสกัดกั้นการเข้ามาครอบงำทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวต่างชาติ
  - 4) ต้องการตอบแทนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับผู้คุมกำลังหน่วยทหาร
16. ภายหลังจากไทยทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษใน พ.ศ. 2398 ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยอย่างไร
- 1) ไทยต้องยกเลิกระบบผูกขาดการค้าโดยพระคลังสินค้ากับสินค้าบางประเภท
  - 2) มีการปรับปรุงภาษีสินค้าขาเข้าบางประเภทเป็นร้อยละ 3
  - 3) เงินตราได้เข้ามามีความสำคัญมากในทุกระดับของสังคมและทุกกิจกรรม
  - 4) ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และทรัพย์สินเงินตราเริ่มลดน้อยลง
17. ช่วงใดของประวัติศาสตร์ไทยที่มีลักษณะเศรษฐกิจเป็นแบบเฟื่องฟู
- 1) สมัยสุโขทัย - ต้นอยุธยา
  - 2) สมัยสุโขทัย - สมัยรัชกาลที่ 5
  - 3) สมัยอยุธยา - ต้นรัตนโกสินทร์
  - 4) สมัยโบราณ - ต้นรัตนโกสินทร์
18. ลักษณะเศรษฐกิจของประเทศไทยภายหลังจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงคือข้อใด
- 1) การผลิตสิ่งของทุกอย่างเพื่อการค้าทั้งสิ้น
  - 2) การค้าแบบเสรี ทำให้เกิดการผลิตเพื่อการค้า
  - 3) อุตสาหกรรมทอผ้าได้รับการส่งเสริมเพิ่มขึ้น
  - 4) การเปิดรับสินค้าอุตสาหกรรมจากชาติตะวันตก
19. วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการก่อตั้งขบวนการเสรีไทยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ตรงกับข้อใด
- 1) เพื่อต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่น
  - 2) เพื่อแสดงออกถึงความรักชาติ
  - 3) เพื่อแสดงตนเป็นฝ่ายพันธมิตร
  - 4) เพื่อช่วยเหลือคนไทยในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา
20. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย ใครเป็นผู้มีความคิดริเริ่มเรื่องการปกครองโดยพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ
- 1) พระมหากษัตริย์
  - 2) เจ้านายและขุนนาง
  - 3) นายทหารสัญญาบัตร
  - 4) ชนชั้นกลางและปัญญาชน
21. พระราชกรณียกิจใดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติก่อนพระราชกรณียกิจอื่นหลังจากขึ้นครองราชย์
- 1) เสด็จประพาสต้น
  - 2) ตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์
  - 3) เสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศ
  - 4) ตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน

22. การที่อัครมหาเสนาบดี 2 ตำแหน่ง แบ่งเขตดูแลรับผิดชอบหัวเมืองฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้ ทั้งฝ่ายพลเรือน และทหารเกิดขึ้นในสมัยใด
- 1) สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
  - 2) สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง
  - 3) สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
  - 4) สมัยสมเด็จพระเพทราชา
23. ข้อใดไม่ได้เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- 1) การปฏิรูปการศึกษา
  - 2) การจัดตั้งกระทรวง
  - 3) การปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัย
  - 4) การประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
24. ที่ตั้งของแคว้นตามพหุлингตรงกับบริเวณใดในปัจจุบัน
- 1) ไทบุรี
  - 2) ปัตตานี
  - 3) สุราษฎร์ธานี
  - 4) นครศรีธรรมราช
25. กุศโลบายทางการเมืองใดที่พระมหากษัตริย์สุโขทัยทรงใช้ในการดำเนินนโยบายเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาณาจักร
- 1) การควบคุมกำลังคนให้เป็นหมวดหมู่
  - 2) การสร้างความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ
  - 3) การสถาปนารูปแบบการปกครองตามระบบศักดินา
  - 4) การส่งพระโอรสไปปกครองหัวเมืองประเทศราช
26. การปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถมีลักษณะอย่างไร
- 1) กระจายอำนาจและแบ่งแยกหน้าที่
  - 2) รวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางและแบ่งหน้าที่
  - 3) รวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางและรวมหน้าที่
  - 4) กระจายอำนาจและจัดลำดับชั้นการบังคับบัญชา
27. เหตุการณ์ในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 มีความสัมพันธ์กับประเด็นที่สำคัญในทางการเมืองไทยในลักษณะใด
- 1) การเรียกร้องรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย
  - 2) การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่ได้มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  - 3) การเดินทางกลับคืนสู่ประเทศไทยของอดีตนายกรัฐมนตรีที่เป็นเผด็จการ
  - 4) การก่อความวุ่นวายทางการเมืองของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
28. การปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ก่อให้เกิดผลที่สำคัญอย่างไร
- 1) ทำให้สถาบันขุนนางมีอำนาจเข้มแข็งมากขึ้น
  - 2) ทำให้เกิดการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองหลังการปฏิรูปบ่อยครั้ง
  - 3) ทำให้กลุ่มเจ้านายมีอำนาจต่อรองผลประโยชน์กับกลุ่มขุนนางมากยิ่งขึ้น
  - 4) ทำให้เกิดความขัดแย้งกับอาณาจักรเพื่อนบ้านของอาณาจักรอยุธยาที่อยู่โดยรอบ
29. ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองที่มีแนวคิดที่จะให้ประชาชนชาวไทยรู้จักการปกครองตนเองมากที่สุดได้แก่เรื่องใด
- 1) การจัดตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน
  - 2) การจัดตั้งเสนาบดีสภา กระทรวง แบบชาติตะวันตก
  - 3) การจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาล
  - 4) การจัดตั้งสุขาภิบาล

30. ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ก่อนหน้าที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัชกาลที่ 7 ทรงมีแนวพระราชดำริทางการเมืองในการริเริ่มประชาธิปไตยอย่างไร
- 1) ทรงริเริ่มให้มีการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศ
  - 2) มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาลฉบับแรกใน พ.ศ. 2475
  - 3) โปรดให้มีการทดลองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบริเวณพระราชวังดุสิต
  - 4) ทรงจัดตั้งอภิรัฐมนตรีสภาเป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน

ตอนที่ 2 : เลือกคำตอบในแต่ละข้อที่มีคำตอบที่ถูก 2-4 คำตอบ

1. ผู้ใดอยู่ในระบบศักดินาของสังคมไทย
  - 1) กษัตริย์
  - 2) พระสงฆ์
  - 3) วณิพก
  - 4) ทาส
2. คำอธิบายเกี่ยวกับมูลนาย-ไพร่ ข้อใดถูกต้องบ้าง
  - 1) ไพร่ไม่มีโอกาสเลื่อนฐานะทางสังคมเหมือนมูลนาย
  - 2) มูลนายมีศักดินาสูงกว่า 400 ส่วนไพร่ต่ำกว่า 400
  - 3) มูลนายไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงาน ไพร่ต้องถูกเกณฑ์แรงงาน
  - 4) ลูกของมูลนายไม่มีศักดินาต่ำกว่าเกณฑ์ที่ไม่ถือว่าเป็นไพร่
3. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับระบบไพร่ในสังคมไทย
  - 1) ไพร่สมมีจำนวนมากกว่าไพร่หลวง เพราะงานเบากว่า
  - 2) ไพร่หลวงทุกคนต้องออกรบป้องกันบ้านเมืองเมื่อเกิดสงคราม
  - 3) ไพร่สมสามารถย้ายสังกัดไปเป็นไพร่หลวงได้
  - 4) ไพร่หลวงต้องมีการสักเลกเช่นเดียวกับไพร่สม
4. ในสมัยอยุธยา ถ้าสมชายมีบ้านอยู่นนทบุรี และมีสวนทุเรียนพันธุ์ดีจำนวนมาก จึงนำทุเรียนไปขายที่อยุธยาเป็นประจำ และบางครั้งต้องนำเงินจากการขายทุเรียนไปซื้อทองคำ เพื่อแลกเปลี่ยนการไม่ไปรับราชการ ดังนั้นสมชายจะต้องเสียภาษีอากรประเภทใดบ้าง
  - 1) จังกอบ
  - 2) อากูร
  - 3) ส่วย
  - 4) ฤชา
5. ลักษณะการค้ากับต่างประเทศของไทยตั้งแต่สมัยอยุธยามีลักษณะอย่างไร
  - 1) โปรตุเกสเป็นชาวตะวันตกชาติแรกที่มาค้าขายกับไทย
  - 2) การค้าระบบบรรณาการไทยได้ทำกับทุกประเทศที่มาติดต่อการค้า
  - 3) มีการเก็บภาษีปากเรือ หรือภาษีเบิกร่องกับพ่อค้าต่างชาติ
  - 4) กรมพระคลังสินค้าจะทำหน้าที่ค้าขายกับพ่อค้าต่างชาติ
6. ผลดีที่เกิดขึ้นจากการเก็บภาษีในระบบเจ้าภาษีนายอากรมีอะไรบ้าง
  - 1) รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น
  - 2) รัฐไม่ต้องมีการะในการเก็บภาษี
  - 3) ประชาชนมีโอกาสต่อรองในการเก็บภาษี
  - 4) รัฐมีรายได้ที่แน่นอน

7. เรื่องใดเป็นผลสืบเนื่องจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
- 1) เกิดการค้าแบบเสรี
  - 2) เกิดการขยายตัวของสินค้าหัตถกรรม
  - 3) เกิดการผลิตข้าวเพื่อการค้าและส่งออก
  - 4) เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมทอผ้า
8. การยกเลิกสนธิสัญญาเบาว์ริงกับมหาอำนาจตะวันตกในรัชสมัยพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการได้แก่อะไรบ้าง
- 1) การค้าของไทยกับต่างประเทศเป็นระบบความเสมอภาคไม่ต้องถูกบังคับให้เก็บภาษีเข้าร้อยละ 3
  - 2) พ่อค้าชาวตะวันตกและพ่อค้าชาวจีนยังเป็นผู้ควบคุมระบบเศรษฐกิจและธุรกิจในประเทศไทย
  - 3) ไทยได้ยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับอังกฤษและฝรั่งเศสทำให้คนในบังคับอังกฤษ ฝรั่งเศสต้องมาขึ้นศาลไทย
  - 4) เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยมีผลสืบเนื่องมาจากสงครามโลกครั้งที่ 1
9. ข้อใดจัดอยู่ในการปกครองส่วนภูมิภาค
- 1) เมืองหน้าด่านสมัยพระเจ้าอู่ทอง
  - 2) ตำแหน่งผู้รั้งในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ
  - 3) ธรรมาภิการณในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ
  - 4) เมืองสองแควในสมัยสุโขทัยและเมืองลพบุรีในสมัยอยุธยา
10. การปกครองของไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีความแตกต่างกันหลายประการได้แก่อะไรบ้าง
- 1) อำนาจของผู้ปกครอง
  - 2) ความสัมพันธ์กับประชาชน
  - 3) การจัดการปกครอง
  - 4) ระบอบการปกครอง
11. ข้อใดปรากฏอยู่ในการปฏิรูปการปกครองของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- 1) รัฐสภา
  - 2) เสนาบดีสภา
  - 3) รัฐธรรมนูญ
  - 4) สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน
12. เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อให้เกิดผลด้านการเมืองที่สำคัญหลายประการ คืออะไร
- 1) กลุ่มอาชีพต่างๆ เคลื่อนไหว เรียกร้องสิทธิประโยชน์และเสรีภาพมากขึ้น
  - 2) มีการเลือกตั้งรัฐบาลประชาธิปไตยตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญใหม่
  - 3) ทำให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2517
  - 4) นิสิต นักศึกษา มีบทบาทการเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างมาก
13. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย
- 1) เจดีย์พุ่มข้าวบิณฑ์เป็นลักษณะเฉพาะของเจดีย์สมัยสุโขทัย
  - 2) เจดีย์สี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองเป็นลักษณะเฉพาะของเจดีย์สมัยอยุธยา
  - 3) ละครตึกคำบริวาร ละครชาตรี ละครเสภาเป็นละครที่เกิดขึ้นสมัยรัชกาลที่ 5
  - 4) จินตตามณีเป็นแบบเรียนเล่มแรกของไทย ซึ่งมีการใช้มาตั้งแต่สมัยอยุธยา

14. พระที่นั่งไต้สร้างโดยได้รับอิทธิพลของสถาปัตยกรรมตะวันตก
1) จักรพรรดิพิฆมาน	2) จักรีมหาปราสาท
3) ดุสิตมหาปราสาท	4) อนันตสมาคม
15. หลักฐานประเภทใดสนับสนุนแนวคิดที่ว่ากลุ่มชนชาติไทยอยู่ในบริเวณตอนใต้ของจีน
1) หลักฐานทางด้านโบราณคดี	2) หลักฐานทางด้านภาษาศาสตร์
3) หลักฐานทางด้านมนุษยวิทยา	4) หลักฐานทางด้านพันธุศาสตร์

เฉลย

ตอนที่ 1

1. 2)	2. 1)	3. 1)	4. 2)	5. 1)	6. 4)	7. 4)	8. 1)	9. 1)	10. 2)
11. 2)	12. 2)	13. 1)	14. 1)	15. 3)	16. 3)	17. 4)	18. 2)	19. 3)	20. 2)
21. 1)	22. 1)	23. 4)	24. 4)	25. 2)	26. 2)	27. 1)	28. 1)	29. 4)	30. 1)

ตอนที่ 2

1. 2), 3), 4)	2. 2), 3), 4)	3. 2), 3), 4)	4. 1), 2), 3)	5. 1), 3), 4)
6. 1), 2), 4)	7. 1), 3)	8. 1), 2), 4)	9. 1), 2), 4)	10. 1), 2), 3)
11. 2), 4)	12. 1), 2), 3)	13. 1), 2), 4)	14. 2), 4)	15. 2), 3)

